

Biblioteca Națională a României

**Informare și documentare:
activitate științifică și profesională
vol. XV-XVI**

2023

Biblioteca Națională a României

Informare și documentare:
activitate științifică și profesională

Vol. XV-XVI

Editura Bibliotecii Naționale a României
București
2022-2023

Colegiul editorial:

Prof. univ. dr. Elena Tîrziman
Prof. univ. emerit Mircea Regneală
Prof. univ. dr. Ionel Enache
Conf. univ. dr. Cristina Popescu
Lect. univ. dr. Gabriela Băran
Prof. univ. dr. Dimitar Vessélinov-Dimitrov
Dr. Adriana Elena Borună

Coordonatori de număr: Angela Bilcea, Nicoleta Rahme

Redacția:

Angela Bilcea
Emil Tudor

Tehnoredactare & DTP: Florin Nistor

În 2007 a apărut cu titlul INFORMARE ȘI DOCUMENTARE.
LUCRĂRI ALE SESIUNILOR PROFESIONALE. 2007

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor aparține autorilor.

Copyright © 2023 Editura Bibliotecii Naționale a României

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Bibliotecii Naționale a României. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă sub nicio formă, prin niciun mijloc mecanic sau electronic ori stocată într-o bază de date, fără acordul prealabil, în scris, al editurii.

Editura Bibliotecii Naționale a României

București, Bd.Unirii nr. 22, sector 3, Cod poștal 030833
Tel.: (021)314.24.34/1002
Fax: (021)312.33.81
E-mail: biblioteca@bibnat.ro
Web: <http://www.bibnat.ro>

Cuprins

Biblioteca în societatea contemporană – tendințe de dezvoltare	5
<i>Claudia Mărgărit</i>	
Fondurile destructurate ale Bibliotecii Naționale a României. Un raport succint	21
<i>Ileana Șerbănescu, Dr. Claudia Lungu</i>	
Cultura și educația românească în societatea hispanică – cercetare, integrare, promovare	37
<i>Drd. Paula Marin</i>	
Indicatori de performanță pentru bibliotecile naționale	49
<i>Emil Tudor</i>	
Tipuri de identificatori în sectorul informațional.....	60
<i>Dr. Nicoleta-Roxana Dinu</i> <i>60</i>	
Prelucrarea arhivistică în format UNIMARC.....	67
<i>Drd. Cristina Solinschi</i> <i>67</i>	
O cale către India. Manuscrise referitoare la limba sanscrită din colecția Cabinetului de Manuscrise al Bibliotecii Naționale a României.....	145
<i>Cristina Marinescu</i> <i>145</i>	
Donațiile personalităților locale reflectate în fondurile de patrimoniu ale bibliotecilor publice	150
<i>Drd. Baciú Cristina</i>	
Atitudini spirituale în problema specificului național. Drumul spre libertate	158
<i>Prof. Roxana Vasiliu</i>	
Mihai Eminescu – forma mentis pe harta imaginarului colectiv românesc.....	164
<i>Prof. Roxana Vasiliu</i>	
Recenzii	174
<i>Angela BILCEA</i>	

Table of contents

The library in contemporary society – development trends.....	5
<i>Claudia Mărgărit</i>	
The unstructured collections of the National Library of Romania. A brief report.....	21
<i>Ileana Șerbănescu, Dr. Claudia Lungu</i>	
Romanian culture and education in Hispanic society: research, integration, promotion	37
<i>Drd. Paula Marin</i>	
Performance indicators for national libraries.....	49
<i>Emil Tudor</i>	
Types of identifiers in the information sector.....	60
<i>Dr. Nicoleta-Roxana Dinu</i> 60	
Archival processing in UNIMARC format	67
<i>Drd. Cristina Solinschi</i> 67	
A Passage to India. Manuscripts regarding Sanskrit in the Collection of the Manuscript Cabinet at the National Library of Romania.....	145
<i>Cristina Marinescu</i> 145	
The donations of local personalities reflected in the cultural heritage of public libraries	150
<i>Drd. Baciú Cristina</i>	
Spiritual attitudes in the issue of national specificity. Road to freedom	158
<i>Prof. Roxana Vasiliu</i>	
M. Eminescu – forma mentis on the map of the Romanian collective imaginary.....	164
<i>Prof. Roxana Vasiliu</i>	
Book review	174
<i>Angela BILCEA</i>	

Biblioteca în societatea contemporană – tendențe de dezvoltare

Claudia Mărgărit

Compartimentul Relații internaționale, Serviciul Dezvoltare Instituțională,

Biblioteca Națională a României

E-mail: *claudia.margarit@bibnat.ro*

Fără puțință de tăgadă, tehnologia ne-a schimbat și continuă să ne schimbe iremediabil viața. De la o zi la alta, suntem martorii unor transformări complexe care acționează atât la nivelul societății în ansamblul ei, cât și al fiecărui individ în parte. Noi dispozitive și gadget-uri ne invadează existența și ne facilitează traiul, dar ne modifică, în același timp, modul de gândire, de reacție și de raportare la cei din jurul nostru.

Oricât de avansată pare societatea zilelor noastre în termeni de tehnologie, organizare administrativă sau legislație comunitară, nu putem face abstracție de diferențele evidente dintre diferitele pături sociale, nici de dezechilibrele regionale și, cu atât mai mult, de efectele pe care acestea le au în ceea ce privește egalitatea de șanse. Este nevoie mai mult ca oricând de crearea și/sau susținerea unor instituții care să acționeze în aceste puncte vulnerabile, oferind un model cultural și deschiderea necesară în vederea depășirii acestor bariere.

Istoric vorbind, apariția și dezvoltarea bibliotecii ca instituție a avut un rol determinant în atenuarea acestor diferențe, cel puțin la nivel informațional, creând premisele pentru deschidere și oportunități pentru fiecare cetățean, indiferent de statutul social, religie, etnie sau gen.

Apariția și evoluția bibliotecilor de-a lungul timpului

Zorii bibliotecii se pierd în negura timpului și merg, umăr la umăr, cu apariția scrisului. Primele dovezi arheologice ce atestă existența unei colecții de plăcuțe de lut datează din mileniul 3 î.Hr. Descoperirea a fost făcută în ruinele vechiului oraș Elba¹, dar, cu siguranță, acesta nu a fost un caz singular. Au ajuns până în zilele noastre ecurile mai multor încercări de constituire a unor colecții de documente, având ca suport fie plăcuțe de lut, fie de papyrus sau pergament. Însă, cum spune Alberto Manguel în *Biblioteca Noapții* „până la înființarea Bibliotecii din Alexandria, bibliotecile lumii antice erau fie colecții private, compuse din manuscrisele unei singure persoane, fie depozite guvernamentale, unde manuscrisele juridice și literare erau păstrate în scopuri consultative”². Cu acest așezământ cultural începe adevărata odisee a ceea ce numim astăzi bibliotecă.

Despre Biblioteca din Alexandria se spune că ar fi fost cea mai mare bibliotecă a Antichității, adăpostind un număr impresionant de documente pentru acea vreme, adunate grație unei politici agresive de dezvoltare a colecțiilor, descrisă de același Alberto Manguel astfel: orice carte ajungea în portul Alexandriei era „confiscată și copiată, cu promisiunea solemnă că originalul avea să fie restituit proprietarului (la fel ca multe alte promisiuni regești solemne, nici aceasta nu a fost respectată întotdeauna și, adeseori, proprietarului îi era returnată copia)”³. Totodată, ea se remarcă și printr-un alt demers inovator pentru acele timpuri, și anume atragerea celor mai luminate minți ale vremii, cărturari din toate colțurile lumii cunoscute, pentru a studia neprețuitele documente. Așa cum consemnează Gheorghe Buluță în primul volum al *Tratatului de biblioteconomie*, acest așezământ „a devenit un centru de iradiere, de întâlnire și comunicare intelectuală universală”⁴.

Biblioteca din Alexandria a funcționat ca model și pentru alte biblioteci din Antichitate, cea mai cunoscută fiind cea din Pergam, dar și pentru cele ce au funcționat pe teritoriul Imperiul Roman. Sursele vremii amintesc de un anume Asinus Pollio Caius⁵ ca fiind întemeietorul primei biblioteci publice la Roma, urmată de multe altele, deschise cărturarilor, în scop de valorificare a cunoașterii.

Din păcate, „bibliotecile cu spații destinate studiului nu aveau să supraviețuiască prăbușirii unei lumi și urmau să fie recreate în alte condiții”⁶. După declinul Antichității elenistice și latine, bibliotecile s-au retras iar în preajma lăcașelor de cult religios. Cărțile salvate au fost copiate în scriptorii, unele dintre ele beneficiind de dedicarea unor meșteșugari cu reale veleități artistice, care le-au ornat cu picturi și anluminuri, le-au legat în coperti împodobite cu metale scumpe și pietre prețioase, transformându-le în valoroase opere de artă, ce au străbătut timpul până în zilele noastre.

Însă dincolo de acest demers artistic, scribilor și copiștilor le datorăm multiplicarea scrierilor Antichității și asigurarea perpetuării acestora până în zilele noastre. Tot grație lor, colecțiile mănăstirilor s-au dezvoltat treptat, creând astfel premisele ca, în secolul al XIII-lea, bibliotecile să-și facă apariția și în jurul nou înființatelor universități.

Apariția tiparului a adus cu ea importante schimbări sociale, culturale și politice, a determinat accelerarea progresului științific și a modificat modul de gândire al maselor. Odată cu generalizarea folosirii acestei revoluționare tehnologii, cartea a devenit mai accesibilă, creând oportunități de învățare și cunoaștere pentru categorii din ce în ce mai largi de indivizi. Aceeași invenție este responsabilă de o dezvoltare fără precedent a bibliotecilor, acestea nemaifiind exclusiv apanajul instituțiilor monahale, universitare, ale regalității sau altor categorii privilegiate.

În ultimul secol, instituția bibliotecii a avut o ascensiune fulminantă, grație concursul autorităților din fiecare țară. Dezvoltându-se sub formă de rețea, bibliotecile au ajuns să servească întreaga populație a unei țări, oferind acesteia, în integralitatea sa, dar și fiecărui individ în parte, egalitate de șanse prin îndrumare și acces la informație.

În cea de-a doua jumătate a secolului XX se schimbă și viziunea asupra spațiului de bibliotecă, noile clădiri construite cu această destinație fiind din ce în ce mai puțin decorative, dar din ce în ce mai mult axate pe funcționalitate și accesibilitate, pentru a răspunde nevoilor de informare, îndrumare, studiu și socializare, în acord cu misiunea și funcțiile unei biblioteci moderne.

Mai aproape de zilele noastre, bibliotecile se transformă atât din punct de vedere al formei de organizare și de dezvoltare a colecțiilor, al serviciilor oferite, dar și al politicilor culturale, misiunilor și obiectivelor asumate în raport cu societatea sau comunitatea în care activează.

Așa cum se poate observa, de-a lungul istoriei sale, biblioteca a evoluat de la conceptul inițial de păstrătoare a memoriei colective a umanității și satisfacerea nevoilor de cunoaștere și informare a unui număr relativ mic de indivizi, la un concept mai incluziv care are ca standard cataloagele și bazele de date online, politicile de open access, trend de dezvoltare aflat în continuă evoluție.

Relevanța bibliotecilor în societatea contemporană

Bibliotecile, instituțiile responsabile de-a lungul timpului cu accesul la carte și, *in extenso*, la informație, sub efectul avansului tehnologic, se văd nevoite să-și redefească menirea, să-și extindă atribuțiile, să se adapteze noilor cerințe ale utilizatorilor, pentru a rămâne instituții relevante în societatea contemporană.

O definiție comprehensivă a bibliotecii contemporane, care să cuprindă întreaga arie de activități și competențe ale acesteia, este dificil de formulat. În volumul 5 al *Tratatului de Biblioteconomie*, prof. univ. Elena Târziman încearcă să rezume cele mai importante funcții și valențe ale bibliotecii, într-o descriere cât mai aproape de realitate: „*Biblioteca a fost și este instituția care are misiunea de a capitaliza, organiza, conserva și valorifica patrimoniul documentar științific și cultural al unei comunități și de a-l pune la dispoziția generațiilor actuale și viitoare. În îndeplinirea misiunii sale, biblioteca îndeplinește o funcție patrimonială și o funcție de informare și documentare dar, din ce în ce mai vizibil, funcțiile educativă, culturală și socială*”⁷.

Însă este bine știut faptul că nu toate bibliotecile sunt la fel, nu au aceleași funcții și atribuții. La o privire mai atentă asupra întregului sistem de biblioteci, observăm o împărțire pe tipologii a acestora, determinată de publicul căruia li se adresează și de ale cărui nevoi trebuie să țină seama. Prin urmare, funcțiile și atribuțiile unei biblioteci naționale, ca de altfel și rolul ei în societate, diferă de cele ale unei biblioteci publice, universitare sau specializate. Ceea ce le unește pe toate, indiferent de forma de organizare, autoritatea finanțatoare sau utilizatorii deserviți, este rolul de importanță strategică deținut în cadrul societății informației⁸, așa cum este stipulat în Legea nr. 334/2002.

Preocuparea cu privire la viitorul bibliotecilor este întâlnită și la nivelul celor mai înalte foruri europene. În 2016, Comitetul pentru cultură și educație al Parlamentului European (CULT) a comandat și publicat studiul *Bibliotecile publice și noul lor rol*⁹, studiu ce și-a propus

să analizeze rolul și funcțiile bibliotecilor publice în cadrul comunităților deservite, în raport cu schimbările sociale, digitale și economice, specifice secolului XXI. Conform raportului întocmit în urma derulării studiului, bibliotecile publice ar putea contribui mult mai eficient la obiectivele generale formulate la nivel național și european dacă de potențialul lor s-ar ține cont, în mod corespunzător, în procesele de luare a deciziilor guvernamentale, strategice și de dezvoltare. Și asta pentru că, în societatea zilelor noastre, bibliotecile publice au multe de oferit în sfera dezvoltării timpurii a copiilor, învățării pe tot parcursul vieții, formării culturale, perfecționării digitale și integrării sociale. Raportul prezintă, de asemenea, recomandări pentru viitoarele acțiuni politice la nivelul Uniunii Europene, care să vină în sprijinul bibliotecilor.

Rolul bibliotecilor în societatea zilelor noastre a fost subliniat și de ONU în cadrul Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ce fac parte din propria Agendă pentru 2030¹⁰, Obiectivul 16, Ținta 16.10 „Asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și acordurile internaționale”.

Așa cum atrage atenția IFLA, în documentul *Bibliotecile și implementarea agendei ONU 2023*¹¹, deși obiectivele de dezvoltare durabilă descrise de ONU au caracter general și urmăresc eradicarea sărăciei, respectarea drepturilor omului și egalitate de șanse pentru toți locuitorii lumii, bibliotecile pot fi și trebuie văzute ca instituții cheie în atingerea acestora, adevărate motoare de dezvoltare locală. Prin urmare, este nevoie de activități concertate la nivel național care să susțină bibliotecile în vederea asigurării resurselor necesare îndeplinirii misiunii lor.

Interesul pentru biblioteci și rolul lor în societate nu este exclusiv o preocupare recentă. În 1949, a fost dat publicității *Manifestul Bibliotecii Publice*, document elaborat și susținut de IFLA și UNESCO, ce proclamă biblioteca publică ca exponent al forței vii pentru educație, cultură, incluziune și informare, cât și ca agent esențial pentru promovarea păcii și bunăstării în lume¹². Conținutul *Manifestului* a fost actualizat de mai multe ori de-a lungul timpului, în acord cu evoluția rolului jucat de biblioteci în societate. Timp de aproape 30 de ani, versiunea publicată în 1994 a fost considerată o piatră de temelie pentru acțiunile de advocacy derulate de IFLA în sprijinul bibliotecilor publice.

Începând din 2020, IFLA și UNESCO au colaborat la actualizarea *Manifestului*, propunându-și să țină seama în noul document de schimbările tehnologice și implicațiile lor sociale, asigurându-se, astfel, că acesta continuă să reflecte realitatea și misiunea bibliotecilor publice, în contextul zilelor noastre.

Manifestul actualizat prezintă bibliotecile ca agenți ai dezvoltării durabile, ce „contribuie la construcția unor societăți mai echitabile, umane și sustenabile”¹³, ca efect al poziționării acestora ca spații accesibile tuturor, destinate schimbului de informații, accesului la cultură și promovării angajamentului civic, ce oferă oportunități pentru dezvoltare personală, prin stimularea imaginației, creativității, curiozității și empatiei.

De asemenea, *Manifestul* accentuează rolul bibliotecii publice în susținerea tuturor membrilor societății în accesarea, crearea și împărtășirea de cunoștințe, rol ce presupune, în

contextul actual, o concentrare sporită pe oferirea accesului digital la materiale și informații, dar și pe modalitățile prin care să se atenueze decalajul digital dintre membrii comunității deservite.

În acest context, o mențiune nouă își face loc în textul *Manifestului* actualizat, mențiune menită să ia în calcul dezvoltarea viitoare a bibliotecilor și necesitatea implicării în redefinirea și adoptarea unui cadru legal adecvat continuării și împlinirii misiunii lor: „*În era digitală, legislația cu privire la drepturile de autor și proprietate intelectuală trebuie să asigure bibliotecilor publice capacități similare de procurare și oferire de acces la conținut digital, în condiții rezonabile, ca și în cazul resurselor fizice*”¹⁴.

Preocuparea cu privire la viitorul bibliotecilor în contextul schimbărilor sociale, legislative și tehnologice este o constantă și în activitatea managerilor de bibliotecă, aceștia simțind din ce mai acut nevoia de a se asocia între ei, pentru a găsi soluții comune la provocările inerente cu care se confruntă organizațiile pe care le conduc.

Strategiile de dezvoltare propuse de organizațiile internaționale de biblioteci și bibliotecari

Organizațiile internaționale de biblioteci au apărut din necesitatea elaborării unor standardizări și metodologii universal valabile, de utilizat în activitatea curentă a acestora. De asemenea, ele acționează ca forum de discuție și decizie, aducându-și contribuția la dezvoltarea și întărirea domeniului și la conlucrarea în interiorul acestuia, cu efecte pozitive pe măsură ce „*activitatea de bibliotecă se globalizează... odată cu societatea*”¹⁵.

Fie că vorbim de organizații ce își desfășoară activitatea la nivel mondial sau continental, acestea și-au adus aportul, de-a lungul timpului, la dezvoltarea profesiei și recunoașterea importanței bibliotecilor pentru societate.

IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions – Federația Internațională a Asociațiilor de Bibliotecari și Biblioteci) a fost înființată în 1927, ca principal organism internațional de reprezentare a intereselor bibliotecilor, bibliotecarilor și utilizatorilor de servicii de bibliotecă. Cu o istorie ce se întinde pe aproape un secol, IFLA rămâne și astăzi cea mai importantă organizație ce activează la nivel mondial în sprijinul bibliotecilor publice. Numărul membrilor săi, fie că vorbim de biblioteci sau alte structuri infodocumentare, de asociații ale acestora, de bibliotecari sau studenți LIS, provin din peste 150 de țări¹⁶ și este în continuă creștere.

IFLA consideră „*accesul la informație un drept fundamental al oamenilor care poate sparge cercul sărăciei și susține dezvoltarea sustenabilă. Biblioteca este, în multe comunități, singurul loc unde oamenii pot accesa informații care să îi ajute la îmbunătățirea educației, la dezvoltarea de noi abilități, la găsirea de locuri de muncă, în construirea de afaceri, în luarea de decizii informate în domenii cum ar fi agricultura și sănătatea, ori în obținerea de informații despre problemele de*

*mediu. Rolul lor unic face ca bibliotecile să fie considerate parteneri importanți în dezvoltare, atât prin furnizarea de informații în toate formatele, cât și prin oferirea de servicii și programe care să întrunească nevoile de informare într-o societate din ce în ce mai complexă și în schimbare*¹⁷. Având în vedere importanța bibliotecilor în cadrul comunităților, în același document – *IFLA Statement on Libraries and Development (August 2013)* –, IFLA îndeamnă factorii de decizie să se asigure că bibliotecile vor fi considerate ca atare și incluse în toate politicile de dezvoltare viitoare.

Strategia IFLA pentru perioada 2019–2024 continuă pledoaria în favoarea bibliotecilor din întreaga lume și își propune „să întărească capacitatea asociațiilor, instituțiilor și persoanelor fizice membre de a susține bibliotecile și de a oferi servicii de informare care să ducă la îmbunătățirea calității vieții”¹⁸. Cu o viziune ce urmărește realizarea unui domeniu puternic și unificat care să genereze o societate educată, informată și participativă, IFLA urmează patru direcții principale de acțiune: consolidarea unei voci globale care să vorbească în numele bibliotecilor, îmbunătățirea practicilor profesionale, conectarea și consolidarea domeniului și optimizarea IFLA ca organizație¹⁹.

EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Association – Biroul European al Asociațiilor de Biblioteci și Centre de Informare Documentare) este o asociație independentă ce cuprinde mai mult de 120 de asociații de biblioteci și alte instituții de profil din 32 de țări, ce reprezintă interesele a peste 65.000 biblioteci publice din Europa²⁰. Subiectele de interes pentru EBLIDA sunt: legislația europeană privind bibliotecile, inclusiv drepturile de autor, impactul bibliotecilor asupra societății și obiectivele de dezvoltare durabilă în Europa.

În cadrul Planului strategic pentru perioada 2022–2025, EBLIDA își propune să-și concentreze eforturile pe două direcții principale de acțiune: facilitarea schimbului de cunoștințe între membri, în special cu privire la obiectivele strategice de sustenabilitate, participare democratică și acces egal la informații; și susținerea cauzei bibliotecilor și a activității acestora la nivel european și sprijinirea lor prin acțiuni de advocacy la nivel național și local²¹.

Tot la nivel european, interesele bibliotecilor de cercetare sunt susținute de LIBER (Ligues des Bibliothèques Européennes de Recherche – Liga Bibliotecilor de Cercetare Europene), organizație înființată în 1971, în Olanda. În prezent, LIBER include peste 420 de biblioteci naționale, universitare și de cercetare din Europa și chiar din zone exterioare acesteia²².

Strategia LIBER pentru perioada 2023–2027 este concepută astfel încât să țină cont de schimbările radicale din peisajul cercetării, schimbări impuse de avansul tehnologic fără precedent al ultimilor ani, și urmărește trei linii directoare majore: impulsionarea deschiderii, noile tehnologii și transformarea digitală, susținerea drepturilor și valorilor în mediul academic digital.

Fig. 1. Sursă imagine: https://libereurope.eu/wp-content/uploads/2022/01/LIBER_STRAT_A5_digital-final-1.pdf

Planul strategic LIBER cuprinde cinci componente ce alcătuiesc împreună o proiecție a poziției pe care ar trebui să o ocupe bibliotecile de cercetare în 2027. În cadrul acestei viziuni, bibliotecile: vor acționa ca hub-uri implicate și de încredere pentru comunitățile de utilizatori; vor oferi servicii de ultimă generație, adaptate grupurilor de utilizatori din mediul academic și din afara acestuia; vor stimula, facilita, co-dezvolta și gestiona infrastructuri și practici menite să ducă știința deschisă la nivelul următor; vor încorpora și susține drepturile și valorile publice și academice de integritate, diversitate și incluziune, în interiorul și în afara comunității de cercetare; vor contribui la perfecționarea forței de muncă din biblioteci, pentru a face față schimbărilor organizaționale și tehnologice, asumându-și roluri și sarcini noi²³.

În ceea ce privește activitatea bibliotecilor naționale, interesele acestora sunt reprezentate și discutate anual, în cadrul întâlnirilor organizate la nivel mondial, sub umbrela CDNL, sau la nivel european sub egida CENL, organizații din care fac parte, de facto, directorii bibliotecilor naționale.

CENL (Foundation Conference of European National Librarians)²⁴ este principalul organism ce reunește directorii bibliotecilor naționale din Europa. Organizația a fost înființată în 1987, cu scopul de a promova și revigora rolul bibliotecilor naționale, în particular în ceea ce privește responsabilitățile legate de prezervarea patrimoniului cultural național și asigurarea accesului neîngrădit la cunoaștere.

Conform Viziunii CENL „*bibliotecile naționale din Europa sunt instituții de memorie de prim rang, jucând un rol vital în dezvoltarea intelectuală, educațională, culturală, socială și economică a continentului, a țărilor și a comunităților pe care le deservește*”²⁵.

Strategia CENL pentru perioada 2023–2027 își propune să consolideze relațiile dintre membrii săi și totodată să îi sprijine în trei domenii prioritare: dezvoltarea bibliotecilor membre ca instituții de memorie orientate spre viitor – prin schimb de idei și experiențe, identificare de bune

practici și oportunități de discuții și dezbateri; creșterea vizibilității bibliotecilor naționale și a impactului serviciilor oferite de acestea – prin întâlniri menite să identifice și să definească domenii prioritare de dezvoltare, activități de lobby și asocieri cu alte organizații relevante ce militează pentru aceeași cauză; consolidarea „comunității” CENL – prin actualizarea continuă a website-ul CENL astfel încât să servească ca platformă interactivă și sursă eficientă de informații pentru membri și pentru toți cei interesați, dar și prin revizuirea periodică a modelului de guvernare al organizației și al grupurilor de lucru ce își desfășoară activitatea în cadrul organizației²⁶.

CDNL (Conference of Directors of National Libraries) este o asociație independentă a directorilor bibliotecilor naționale din întreaga lume, gândită în vederea facilitării discuțiilor și promovării cooperării pe teme de interes comun. Directorul fiecărei biblioteci naționale este considerat membru de drept al acestei asociații. Membrii CDNL se reunesc anual, de obicei în ziua de marți a săptămânii în care are loc conferința IFLA, întâlnirea fiind găzduită, în mod tradițional, de biblioteca națională a țării în care se desfășoară conferința IFLA²⁷.

Întâlnirea anuală CDNL din 2023 va aborda subiecte legate de folosirea inteligenței artificiale în biblioteci, semn că noile tehnologii sunt o preocupare constantă pentru biblioteci și bibliotecari, fiind responsabile de schimbarea de structură a rolului acestora în societatea prezentului.

Direcții strategice abordate de bibliotecile naționale

Urmând trendul deschis de organizațiile internaționale, bibliotecile naționale își stabilesc propriile strategii de dezvoltare, planuri ce cuprind din ce în ce mai mult o componentă de deschidere și cooperare cu instituții similare din lume.

Totodată, există biblioteci naționale care, grație importanței și valorii colecțiilor pe care le dețin, dar și tradiției și renumelui clădit de-a lungul existenței lor, sunt la rândul lor deschizătoare de drumuri, prioritățile pe care și le asumă în cadrul strategiilor de dezvoltare reprezentând sursă de inspirație și model de urmat pentru celelalte instituții similare.

Library of Congress

Așa cum se autodescrie pe website-ul propriu, Library of Congress, instituție ce servește ca bibliotecă națională pentru Statele Unite ale Americii, *este cea mai mare bibliotecă din lume cu peste 173 de milioane de unități bibliografice/documente*²⁸.

Conform Planului strategic pentru perioada 2019–2023²⁹, Library of Congress își canalizează rolul pe trei piloni principali³⁰: memorie – dobândirea, menținerea și asigurarea accesului la o colecție universală; cunoaștere – furnizarea de cercetări, analize și informații competente și obiective; imaginație – încurajarea creativității, promovarea și susținerea activității creatorilor americani.

Fig. 2. Sursă imagine: https://www.loc.gov/static/portals/strategic-plan/documents/LOC_Strat_Plan_2018.pdf

Din aceste concepte derivă cele trei direcții strategice³¹ pe care Biblioteca Congresului și le-a stabilit pentru această perioadă: centrarea pe utilizator – nevoile și așteptările utilizatorilor stau la baza deciziilor organizaționale; facilitarea digitală – adaptarea strategiei de dezvoltare în acord cu evoluția tehnologică; management bazat pe date – integrarea analizei și a datelor în procesul de luare a deciziilor.

La rândul lor, direcțiile sunt gândite astfel încât să contribuie la atingerea scopului și obiectivelor asumate³²: extinderea accesului la colecții, îmbunătățirea serviciilor, optimizarea resurselor și măsurarea impactului măsurilor întreprinse.

Analizând planul strategic pentru perioada 2019–2023, este evident faptul că Biblioteca Congresului și-a propus să fie nu doar cea mai mare bibliotecă a lumii, ci și cea mai accesată. Eforturile de digitalizare a proceselor în vederea interacțiunii cu publicul din orice parte a lumii, combinate cu străduința de a-și digitiza în ritm accelerat colecțiile, fac din Biblioteca Congresului un exemplu de instituție în slujba cetățeanului, servind deopotrivă publicul american, dar și pe cel universal. Acest deziderat este susținut și de *Strategia digitală a Bibliotecii Congresului*³³, document complementar planul strategic organizațional, ce își propune să extindă raza de acțiune a bibliotecii, pentru a putea oferi servicii accesibile utilizatorilor aflați în diverse colțuri ale lumii.

British Library

Comparabilă în termeni de mărime a colecțiilor și amploare a serviciilor oferite cu Library of Congress, nici British Library nu se lasă mai prejos când vine vorba de formularea dezideratelor și proiecțiilor de viitor. În introducerea ce precede viziunea strategică asumată de British Library pentru perioada 2023–2030, rolul și importanța acesteia este subliniat corespunzător: „*Cunoștințele contează – Titlul noii noastre viziuni strategice reflectă conștientizarea faptului că astfel de idei fundamentale nu trebuie să fie niciodată considerate ca fiind de la sine înțelese și trebuie reinterpretate cu fiecare generație. Reflectă, de asemenea, un sentiment de entuziasm și determinare cu privire la rolul nostru: acestea sunt provocări globale, iar noi, ca una dintre marile biblioteci ale lumii, suntem hotărâți să ne jucăm rolul*”³⁴.

Viziunea strategică conform căreia își va desfășura activitatea British Library în următorii ani poartă titlul *Knowledge Matters* și a fost publicată cu ocazia aniversării a 50 de ani de activitate ca Bibliotecă Națională a Regatului Unit al Marii Britanii. Acest document vine să continue în mod firesc demersul început odată cu strategiile anterioare, *Growing Knowledge (2011–2015)* și *Living Knowledge (2015–2023)*, menținându-se fidel aceleași misiuni, scopuri și valori, dar, totodată, urmărind să integreze în practică multe din inovațiile ultimilor ani și să adopte inițiative transformatoare.

Fig. 3. Sursă: <https://www.bl.uk/about-us/our-vision>

Strategia actuală a British Library și-a clădit prioritățile³⁵ pe baza celor mai importante tendințele ale domeniului: acces, implicare și incluziune – asigurarea faptului că serviciile oferite și colecția deținută sunt cu adevărat la dispoziția celor interesați; modernizarea serviciilor de bibliotecă – investiție în obținerea de competențe, dar și în procese, sisteme și capacități necesare oferirii unor servicii de bibliotecă de calitate; întărirea parteneriatelor – colaborarea cu biblioteci și instituții de memorie de toate tipurile din Marea Britanie și din întreaga lume, pentru a realiza mai mult decât ar putea realiza vreodată singuri; sustenabilitate și reziliență – reducerea emisiilor de carbon și colaborarea cu diverși parteneri pentru a crea un viitor mai sustenabil; spații noi – construirea de spații fizice noi, de clasă mondială, concepute pentru a întâmpina viitoarele generații de vizitatori și utilizatori.

Mergând mai departe pe firul logic, au fost formulate șase obiective³⁶, subsumate tendințelor generale de dezvoltare și priorităților asumate. Aceste obiective sunt o dezvoltare firească a funcțiilor bibliotecii: *Colecții* – colectarea, organizarea și prezervarea patrimoniului documentar național, în format fizic și digital; *Cercetare* – susținerea și stimularea cercetării de toate tipurile; *Afaceri* – oferirea de sprijin pentru inovare și dezvoltare; *Cultură* – oferirea de experiențe culturale memorabile pentru toate tipurile de utilizatori; *Învățare* – susținerea procesului educațional la tineri și la adulți pe tot parcursul vieții; *Colaborare internațională* – colaborarea cu parteneri din întreaga lume, pentru a promova cunoașterea și înțelegerea reciprocă.

Biblioteca Națională a Franței

Moștenitoare a colecțiilor regale ale căror baze au fost puse la sfârșitul Evului Mediu, Biblioteca Națională a Franței (Bibliothèque nationale de France) este una dintre cele mai vechi instituții de cultură din Franța. De-a lungul timpului s-a remarcat ca inițiatoră a conceptului de depozit legal (1537), iar la începutul secolului al XVIII-lea era recunoscută ca cea mai importantă bibliotecă a Europei³⁷.

Cu o astfel de istorie, Biblioteca Națională a Franței are o datorie de onoare în a păstra stindardul sus, rămânând o sursă de inspirație pentru alte biblioteci naționale din Europa și poziționându-se ca instituție de excelență în raport cu utilizatorii ei.

Obiectivele Bibliotecii Naționale a Franței pentru perioada 2022–2026³⁸ sunt grupate în jurul a patru axe strategice: intensificarea promovării patrimoniului în rândul tuturor categoriilor de public – o atenție deosebită este acordată politicilor culturale, în contextul redeschiderii sediului Richelieu, dar și diversificării ofertei de servicii *in site* sau online pentru a răspunde așteptărilor publicului; dezvoltarea și conservarea colecțiilor pentru a asigura, în era digitală, constituirea unei memorii comune – prin implementarea depozitului legal electronic, finalizarea proiectului de tranziție bibliografică, redefinirea politicii de conservare și gestionarea dinamică a colecțiilor, cu accent pe digitizarea colecției de presă; consolidarea cooperării în

cadrul rețelei profesionale prin schimb de experiență, instrumente și resurse – punerea în comun a expertizei pentru a dezvolta instrumente și servicii cu o valoare adăugată colectivă ridicată, consolidarea locului ocupat în ecosistemul de cercetare și inovare prin parteneriatele dezvoltare; adoptarea unui model de management responsabil și eficient în îndeplinirea misiunii – dezvoltarea competențelor personalului, adoptarea de metode noi și moderne de lucru, simplificarea procedurilor.

Biblioteca în societatea contemporană

După cum se poate lesne deduce din analiza celor prezentate mai sus, nici domeniul de activitate al bibliotecilor nu face excepție de la regulă, fiind supus transformărilor generate de avansul tehnologic fără precedent al ultimilor ani, de rigorile impuse de nevoia de a proteja echilibrul ecologic al planetei ori de a diminua decalajele de dezvoltare dintre regiuni sau din interiorul acestora, toate acestea pe fondul îndeplinirii misiunii lor tradiționale.

Indiferent că vorbim de biblioteci europene sau din alte părți ale lumii, ori de organizații internaționale ce le reprezintă interesele, se observă un vocabular comun în care sunt formulate ideile și conceptele de dezvoltare.

Verbe ca a colecta, a conserva, a valorifica, folosite dintotdeauna în legătură cu bibliotecile, fac astăzi front comun cu altele mai nou legate de activitatea de bibliotecă, cum ar fi a activa, a proteja, a inspira, a conecta, a promova, iar toate acestea luate împreună se regăsesc într-o formă sau alta în textele misiunilor declarate și strategiilor aprobate ale acestora. Substantive sau expresii ca informație, memorie, cunoștințe, imaginație, performanță, digitalizare, digitizare, acces deschis, știință deschisă, incluziune, egalitate de șanse au devenit o constantă în descrierea rolului asumat de bibliotecile din întreaga lume.

Direcțiile strategice urmărite de instituțiile de elită din sfera bibliotecilor sunt centrate pe utilizator și satisfacerea nevoilor acestuia, în acest sens punând accent pe colectarea și analizarea datelor, digitalizarea proceselor și digitizarea colecțiilor, adoptarea noilor tehnologii, deschidere și implicare în colaborări internaționale. Ideea de punere în comun a informației, de acces deschis, cel puțin în ceea ce privește rezultatele cercetărilor, prinde din ce în ce mai clar contur. Se fac eforturi în direcția identificării unor metodologii de lucru și adoptării unei legislații aplicabile la nivel internațional, care să faciliteze colaborarea și îmbunătățirea serviciilor oferite de aceasta.

În contextul actual, infrastructura sistemului de biblioteci din fiecare țară poate fi considerată o pârghie și totodată un catalizator în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă, însă rolul bibliotecilor merge mai departe de atât, acestea putând fi activate și folosite cu rol de mediator cultural în comunitate.

Note

- ¹ Gheorghe BULUȚĂ. Apariția și dezvoltarea bibliotecilor. În: *Tratat de biblioteconomie*, Vol. 1, ediția a II-a rev. și adăug., coordonator prof. univ. emerit Mircea Regneală. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022, p. 212.
- ² Alberto MANGUEL. *Biblioteca nopții*. București: Nemira, 2011, p. 25.
- ³ *Ibidem*, p. 29.
- ⁴ Gheorghe BULUȚĂ, *op. cit.*, p. 213.
- ⁵ *Ibidem*, p. 216.
- ⁶ *Ibidem*, p. 218.
- ⁷ Elena TÎRZIMAN. Rolul și funcțiile bibliotecii contemporane. În: *Tratat de Biblioteconomie*, Vol. 5, ediția a II-a rev. și adăug., coordonator prof. univ. emerit Mircea Regneală. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022, p. 25.
- ⁸ Legea nr. 334 din 31 mai 2002 – *Legea Bibliotecilor*, art. 1, lit. a.
- ⁹ *Public Libraries – Their New Role*. [online]. [Accesat la: 16.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e08310f1-5efe-11e8-ab9c-01aa75ed71a1/language-en>
- ¹⁰ *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. [online]. [Accesat la: 19.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- ¹¹ *Libraries and implementation of the UN 2030 Agenda*. [online]. [Accesat la: 19.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/topics/libraries-development/documents/libraries-un-2030-agenda-toolkit.pdf>
- ¹² *IFLA-UNESCO Public Library Manifesto 2022*. [online]. [Accesat la: 19.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://repository.ifla.org/bitstream/123456789/2006/1/IFLA-UNESCO%20Public%20Library%20Manifesto%202022.pdf>
- ¹³ *Ibidem*.
- ¹⁴ *Ibidem*.
- ¹⁵ Gheorghe BULUȚĂ, *op. cit.*, p. 244.
- ¹⁶ Cf. <https://www.ifla.org/members/>. [online]. [Accesat la: 14.11.2022].
- ¹⁷ *IFLA Statement on Libraries and Development* (August 2013). [online]. [Accesat la: 15.11.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ifla.org/publications/ifla-statement-on-libraries-and-development-august-2013/>
- ¹⁸ *IFLA Strategy 2019–2024*. [online]. [Accesat la: 15.11.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/gb/strategic-plan/ifla-strategy-2019-2024-en.pdf>
- ¹⁹ *Ibidem*.
- ²⁰ *About EBLIDA*. [online]. [Accesat la: 09.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.eblida.org/about-eblida/>
- ²¹ *EBLIDA Strategic Plan 2022-2025*. [online]. [Accesat la: 09.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.eblida.org/Documents/EBLIDA-Strategic-Plan-2022-2025.pdf>

- ²² Cf. <https://libereurope.eu/about-us/>. [online]. [Accesat la: 09.05.2023].
- ²³ *LIBER Strategy 2023-2027*. [online]. [Accesat la: 13.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://libereurope.eu/strategy/>
- ²⁴ Cf. <https://www.cenl.org/>. [online]. [Accesat la: 12.06.2023].
- ²⁵ *CENL Strategic Plan 2023 – 2027*. [online]. [Accesat la: 12.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.cenl.org/about-cenl/>
- ²⁶ *Ibidem*.
- ²⁷ Cf. <https://cdnl.info/cdnl/about-cdnl/>. [online]. [Accesat la: 09.05.2023].
- ²⁸ *About the library, fascinating facts*. [online]. [Accesat la: 16.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.loc.gov/about/fascinating-facts/>
- ²⁹ *Enriching the Library Experience. Strategic Plan of the Library of Congress*. [online]. [Accesat la: 11.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.loc.gov/static/portals/strategic-plan/documents/LOC_Strat_Plan_2018.pdf
- ³⁰ *Ibidem*, p.12.
- ³¹ *Ibidem*, p.13.
- ³² *Ibidem*, p. 19–22.
- ³³ *Digital Strategy for the Library of Congress*. [online]. [Accesat la: 15.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.loc.gov/digital-strategy/>
- ³⁴ *Knowledge Matters – The British Library 2023–2030*, p. 3. [online]. [Accesat la: 15.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bl.uk/about-us/our-vision>
- ³⁵ *Ibidem*, p. 6.
- ³⁶ *Ibidem*, p. 7.
- ³⁷ Cf. <https://www.bnf.fr/fr/histoire-de-la-bibliotheque-nationale-de-france>. [online]. [Accesat la: 15.06.2023].
- ³⁸ Cf. <https://www.bnf.fr/fr/contrat-de-performance>. [online]. [Accesat la: 16.06.2023].

Bibliografie:

About the library, fascinating facts. [online]. [Accesat la: 16.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.loc.gov/about/fascinating-facts/>

Bibliothèque nationale de France. Contrat de performance. [online]. [Accesat la: 15.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bnf.fr/fr/contrat-de-performance>

CDNL – Conference of Directors of National Libraries. [online]. [Accesat la: 09.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://cdnl.info/cdnl/about-cdnl/>

CENL – Foundation Conference of European National Librarians. [online]. [Accesat la: 12.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.cenl.org/>

Digital Strategy for the Library of Congress. [online]. [Accesat la: 15.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.loc.gov/digital-strategy/>

EBLIDA – European Bureau of Library, Information and Documentation Associations. [online]. [Accesat la: 09.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.eblida.org/about-eblida/>

EBLIDA Strategic Plan 2022–2025. [online]. [Accesat la: 09.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.eblida.org/Documents/EBLIDA-Strategic-Plan-2022-2025.pdf>

Enriching the Library Experience. Strategic Plan of the Library of Congress. [online]. [Accesat la: 11.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.loc.gov/static/portals/strategic-plan/documents/LOC_Strat_Plan_2018.pdf

Histoire de la Bibliothèque nationale de France. [online]. [Accesat la: 15.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bnf.fr/fr/histoire-de-la-bibliotheque-nationale-de-france>

IFLA – The International Federation of Library Associations and Institutions. [online]. [Accesat la: 14.11.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ifla.org/members/>

IFLA Statement on Libraries and Development (August 2013). [online]. [Accesat la: 15.11.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ifla.org/publications/ifla-statement-on-libraries-and-development-august-2013/>

IFLA–UNESCO Public Library Manifesto 2022. [online]. [Accesat la: 19.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://repository.ifla.org/bitstream/123456789/2006/1/IFLA-UNESCO%20Public%20Library%20Manifesto%202022.pdf>

Knowledge Matters – The British Library 2023-2030. [online]. [Accesat la: 15.06.2023]. Disponibil la adresa: <https://www.bl.uk/about-us/our-vision>

Legea nr. 334 din 31 mai 2002 – *Legea Bibliotecilor*.

LIBER – Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche. [online]. [Accesat la: 09.05.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://libereurope.eu/about-us/>

LIBER Strategy 2023–2027. [online]. [Accesat la: 13.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://libereurope.eu/strategy/>

Libraries and implementation of the UN 2030 Agenda. [online]. [Accesat la: 19.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/topics/libraries-development/documents/libraries-un-2030-agenda-toolkit.pdf>

MANGUEL, Alberto, *Biblioteca nopții*. București: Nemira, 2011.

Public Libraries – Their New Role. [online]. [Accesat la: 16.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e08310f1-5efe-11e8-ab9c-01aa75ed71a1/language-en>

Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. [online]. [Accesat la: 19.06.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Tratat de Biblioteconomie, Vol. 1, ediția a II-a rev. și adăug., coordonator prof. univ. emerit Mircea Regneală. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022.

Tratat de biblioteconomie, Vol. 5, ediția a II-a rev. și adăug., coordonator prof. univ. emerit Mircea Regneală. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022.

Fondurile destructurate ale Bibliotecii Naționale a României.

Un raport succint

Ileana Șerbănescu

Șef serviciu Depozit Legal, Biblioteca Națională a României

E-mail: ileana.serbanescu@bibnat.ro

Dr. Claudia Lungu

Serviciu Colecții Curente, Biblioteca Națională a României

E-mail: claudia.lungu@bibnat.ro

Cu o lungă istorie în depozite improprii și subsoluri, în care „*regula generală de depozitare a fost stivuirea*”¹, Biblioteca Națională a României și fondurile destructurate au intrat periodic în atenția publicului larg. Specialiști în domeniul biblioteconomic din Bibliotecă au căutat de-a lungul timpului soluții pentru salvarea acestor fonduri, au depus eforturi pentru obținerea unui sediu adecvat, au realizat zeci de memorii către autorități, au întocmit și actualizat permanent proceduri interne de lucru, însă lipsa cronică a resurselor financiare și logistice au blocat în permanență aceste acțiuni.

În vocabularul de specialitate nu exista sintagma „fonduri destructurate”. Aceasta a apărut ca urmare a necesității descrierii unităților bibliografice stivuite în depozitele Bibliotecii Naționale a României. Astfel, fondurile destructurate au fost numite acele fonduri din colecțiile Bibliotecii, pentru care, din motive obiective, nu au putut fi menținute organizarea și conservarea, conform tuturor regulilor biblioteconomice, și care au crescut constant de-a lungul timpului². Sunt formate cu precădere din colecții curente, depozit legal, colecții din secția de rezerve și dublete a Bibliotecii Centrale de Stat (de exemplu, publicații venite prin schimb internațional), donații interne din perioada comunistă și postcomunistă (din partea unor biblioteci europene sau SUA), publicații rezultate în urma unor confiscări, desființări sau reorganizări ale colecțiilor unor instituții.

Această stare de fapt a fost generată și menținută decenii la rând de absența unei infrastructuri corespunzătoare misiunii sale patrimoniale, în condițiile în care Biblioteca primea în flux continuu depozitul legal și „*un șuvoi neîntrerupt de carte scoasă din toate categoriile de biblioteci*”³. De la înființare și până în 1989, Biblioteca Națională a fost nevoită să folosească un total de 59 de sedii pentru a-și muta și depozita colecțiile, în București și în țară, în cea mai mare parte improprii acestei destinații.

În ciuda eforturilor de triere și de organizare, realizate în mod constant timp de mai mult de patru decenii, evenimente politice majore, naționale și internaționale, precum și dezastre naturale, au contribuit la destructurarea atât a colecțiilor curente, cât și a depozitului legal din perioada respectivă.

Această „*mare tragedie a colecțiilor Bibliotecii Naționale*”⁴ și eforturile bibliotecarilor au fost consemnate atât în documentele interne ale instituției, la vremea respectivă⁵, cât și în articole publicate în perioada postcomunistă, care, sub beneficiul libertății de exprimare, au furnizat mai multe amănunte ce țin și de contextul general istoric al perioadei.

De exemplu, în timpul invaziei Cehoslovaciei de către trupele Pactului de la Varșovia (cu excepția României), existând posibilitatea iminentă de a fi atacată și România, s-a decis ca spațiile din Casa Scânteii (actuala Casă a Presei Libere), construite ca adăpost de apărare civilă pentru populație, să fie eliberate de urgență. Astfel, peste 200.000 de unități bibliografice, organizate la raft în anii '60 în depozitul deținut de Biblioteca Centrală de Stat în clădire, în condiții de conservare corespunzătoare, au fost împachetate și mutate, cu trupe ale Ministerului de Interne și ale Ministerului Apărării, în sediul fostului cinematograf „Model” din Piața Dr. Botescu, unde au fost depozitate în stive⁶.

În 1977, cutremurul devastator care a lovit România a avariat mai multe clădiri în care erau depozitate fonduri ale Bibliotecii Centrale de Stat, actuala Bibliotecă Națională a României, rezultând destructurarea mai multor depozite organizate, care însumau câteva milioane de unități bibliografice, unele luate în evidență, altele nu, și stivuirea lor temporară în spații impropii. Ulterior, au fost mutate și depozitate, pentru mai multe decenii, în cămine culturale și școli din sate, situate la 50–100 de kilometri de București, fără a fi accesibile personalului de specialitate.

În acest timp, în diverse etape și locuri, au avut loc operațiuni de triere a publicațiilor din rezerva națională de publicații, începând cu primul sediu al Bibliotecii, situat în 1955 în Palatul Justiției, și sfârșind cu spațiul pus la dispoziție de Parlamentul României în garajele neterminate aflate sub tribunele și sub fostul Stadion al Republicii, în perioada 1991–1996. Din păcate, scopul trierii – completarea și organizarea colecțiilor bibliotecii, respectiv redistribuirea și eliminarea documentelor care nu sunt păstrate – nu a fost niciodată atins, deoarece Biblioteca a fost obligată în permanență să mute fondurile triate, care ajungeau din nou, în stive, în alte spații⁷.

Mutările succesive și intempestive ale fondurilor, în spații din ce în ce mai neîncăpătoare, au condus la lipsa oricărui control asupra păstrării distincte a provenienței lor, astfel încât într-un singur depozit se regăseau stivuite documente aparținând colecțiilor curente, fondului depozitului legal, rezervei naționale de publicații sau provenite din donații etc.

Singura modalitate de remediere a acestei stări de fapt, care afecta integritatea patrimoniului național cultural scris, era construirea unui sediu adecvat funcțiilor și colecțiilor Bibliotecii Naționale a României.

Încă de la reînființarea Bibliotecii, a fost solicitată construirea unui sediu special conceput pentru bibliotecă, solicitare reiterată în toate memoriile și rapoartele înaintate de Bibliotecă către forurile superioare de-a lungul mai multor ani și soldate, într-un final, cu elaborarea, în 1968, a cerințelor de proiectare, realizarea primei teme de proiectare în 1971, ajustată în 1977, după cutremur. Lucrările la noua clădire au început după nouă ani, în 1986, dar au fost abandonate după decembrie 1989, cu toate că la acea dată clădirea era foarte aproape de finalizare⁸. În 2007 s-a reluat proiectarea, iar în perioada 2008–2011 a fost finalizată construcția actuală.

Începând cu 1990, în condițiile retrocedării către proprietari a mai multor sedii în care Biblioteca Națională avea depozitate fonduri, documentele au fost împachetate, mutate și așezate în stive în noua clădire din Bulevardul Unirii nr. 22, aflată încă în construcție, pe măsură ce se finalizau etajele și spațiile aferente acestora.

Organizarea corespunzătoare a acestor fonduri în noul sediu impunea existența infrastructurii necesare, și anume rafturi metalice în depozite, dar, la data mutării, o parte a spațiilor era finalizată din punctul de vedere al construcției, dar nu era mobilată. În același timp, era nevoie de forță de muncă, dar numărul angajaților era mai mult decât insuficient, fiind cu mult sub nivelul prevăzut pentru Biblioteca Națională a României de Legea bibliotecilor nr. 334/2002, cu modificările ulterioare. Numai în ultimii 10 ani numărul de salariați a scăzut cu circa 25%, în prezent instituția având doar 198 salariați. De asemenea, ca urmare a lipsei cronice a fondurilor pentru investiții, 30 de depozite care, la inaugurarea clădirii nu erau dotate cu rafturi, sunt în prezent în același stadiu.

În prezent, fondurile destructurate ocupă în sediul Bibliotecii Naționale a României 14 depozite (din cele 30 fără rafturi) dispuse pe șase etaje. Acestea însumează o suprafață de 4.481,66 mp, din care stivele de documente ocupă aproximativ 3.800,00 mp⁹. În patru dintre acestea, documentele, în cea mai mare parte învelite în hârtie, sunt așezate până la înălțimea de aproximativ un metru sau un metru și jumătate, pe 313 de paleți din lemn cu dimensiuni standard (80 x 120 cm), iar fiecare palet este înfășurat în folie de plastic transparentă, legat cu bride de plastic, etichetat și numerotat. În 10 depozite sunt stive formate din documente legate cu sfoară în pachete de diferite dimensiuni, cu sau fără hârtie, cutii cu documente, lipite cu bandă adezivă și, sporadic, documente nelegate, așezate unele peste altele, în vraf. Pe pachete sunt scrise de mână diverse informații, de regulă acronime, care privesc fondul sau locul de unde au fost împachetate. Pe majoritatea cutiilor se regăsesc informații scrise de mână cu privire la fond, aparținător, număr de borderouri, intervale de inventare sau numere de Depozit Legal.

Inspectarea vizuală a documentelor accesibile a condus la următoarele concluzii¹⁰:

- În toate depozitele, un strat gros de praf de zidărie și impurități acoperă pardoseala, pachetele, cutiile și documentele din stive, rezultat ca urmare a lucrărilor efectuate la etajele superioare, în condiții de șantier.

- Unele documente prezintă deformări și distrugerii mecanice (o parte din cele aflate la baza stivelor și în partea de mijloc a stivelor foarte înalte), ca urmare a greutateii documentelor aflate deasupra lor.

- Multe dintre publicațiile periodice de format mare (cotidiene), nelegate, au paginile fragilizate.

- Unele documente sunt în stare bună de conservare (unele pachete și cele din cutiile lipite cu bandă adezivă; este foarte probabil ca acestea să necesite doar desprăfuire).

- Altele prezintă pe suprafața coverților și a tranșei semnele unui atac biologic (sunt identificate câteva zeci de volume în două depozite).

Nu s-au efectuat recent analize microbiologice specifice în depozite, cu excepția a două dintre acestea, unde, cu toate că a existat o inundație în anul 2021, analizele efectuate nu au relevat urme ale vreunui atac microbiologic.

În aceste condiții, realizarea unei estimări a numărului documentelor, cuprinse în cele 14 depozite descrise mai sus, a reprezentat o adevărată provocare. Pe de altă parte, necesitatea unei astfel de operațiuni este intrinsecă elaborării unui plan de măsuri pentru repunerea în circuitul biblioteconomic a acestora.

Astfel, în patru depozite în care documentele sunt așezate în mod asemănător, și anume pe 313 de paleți de lemn cu dimensiuni standard (80 x 120 cm), s-a măsurat înălțimea a patru până la șase paleți în fiecare depozit și s-a calculat volumul mediu ocupat de documente pe un palet.

Fig. 1. Depozit BNaR, fonduri destrucurate

(Sursa: Raport privind situația „fondurilor destrucurate” din Biblioteca Națională a României, document intern, septembrie 2023, Anexa 5. Fotografii din depozite)

În celelalte 10 depozite, unde documentele, împachetate în hârtie sau în cutii, sunt așezate în stive cu dimensiuni neuniforme, s-au definit un număr de loturi în fiecare depozit, în funcție de așezarea acestora în spațiul respectiv, s-au obținut 93 de loturi în total, s-a măsurat pentru fiecare lot lățimea, lungimea și înălțimea și s-a calculat volumul mediu ocupat de documente, pentru fiecare lot în parte.

Fig. 2. Depozit BNaR, fonduri destructurate
(Sursa: Raport privind situația „fondurilor destructurate” din Biblioteca Națională a României, document intern, septembrie 2023. Anexa 5: Fotografii din depozite)

Fig. 3. Depozit BNaR, fonduri destructurate
(Sursa: Raport privind situația „fondurilor destructurate” din Biblioteca Națională a României, document intern, septembrie 2023. Anexa 5: Fotografii din depozite)

Pentru estimarea numărului de unități bibliografice (u.b.) s-au folosit două metode¹¹:

- *Metoda eșantionării*, pentru publicațiile periodice legate în volum (cotidiene de format mare).
- *Metoda statistică descriptivă*, pentru celelalte documente (carte, reviste, publicații periodice nelegate).

Publicațiile periodice legate în volum (cotidiene de format mare) au dimensiuni apropiate, datorită caracteristicilor publicațiilor respective și a criteriilor de legare. Cotidienele au formate similare, numerele conțin între patru și opt foi, astfel încât dimensiunile volumelor sunt asemănătoare. Acestea pot cuprinde colecția dintr-un an, semestru, trimestru, lună, în funcție de dimensiunea fasciculelor care alcătuiesc volumul. În acest fel, pentru loturile cu publicațiile periodice legate în volum, cotidiene de format mare, s-a folosit metoda eșantionării. Pe un palet de lemn standard (80 x 120 cm) au fost așezate publicații (volume de grosimi diferite, alese din cele existente în depozit) până la înălțimea de un metru (H = 100 cm) și s-au numărat. Astfel, s-a obținut un număr mediu de unități bibliografice pe metru cub. S-au realizat mai multe astfel de măsurători, iar media obținută din acestea a fost de 70 de unități bibliografice pe metru cub.

În ceea ce privește *metoda statistică descriptivă* folosită pentru celelalte documente, s-au utilizat datele statistice din ultimii doi ani și jumătate, rezultate în urma transporturilor de documente către beneficiarii depozitului legal central¹². Acestea au reprezentat un instrument de referință, deoarece numărul de unități bibliografice transportate și numărul de curse sunt semnificative, tipologia documentară este similară, iar modul de așezare a documentelor de depozit legal pe palet (legate în pachete, stivuite fără spații între ele și rigidizate cu folie de plastic transparentă, fiecare palet fiind încărcat cu un metru cub de documente) este asemănător cu modul de așezare a documentelor în stive. Astfel, au fost transportate către biblioteci beneficiare ale depozitului central 386.864 de u.b.-uri, carte și periodice de formate diferite, care au fost stivuite pe 310 paleți de lemn, având un metru cub fiecare. Media obținută (1.300 u.b.-uri/mc) a fost folosită la estimarea volumului de documente pentru loturile de carte și publicații periodice (reviste) definite în 10 depozite.

Pentru estimarea unităților bibliografice, *metoda statistică descriptivă* a fost aplicată pentru cei 313 de paleți și pentru 82 de loturi. Pentru restul de 11 loturi a fost aplicată *metoda eșantionării*, acestea fiind stive formate exclusiv din publicații periodice legate.

Datele obținute din măsurătorile făcute celor 313 paleți și 93 de loturi cu documente au fost introduse în programul de calcul tabelar Microsoft Excel. În urma calculelor efectuate a rezultat, prin rotunjire, un număr total de 4.430.000 u.b.-uri (650.000 de u.b.-uri pe paleți și 3.780.000 u.b.-uri în stive (loturi)).

Aceste cifre estimative se pot dovedi, în final, mai mari sau cu mai mici decât numărul real de unități bibliografice existente în depozite, recuperabile sau irecuperabile. În mijlocul stivelor pot fi spații goale sau se pot găsi paleți sau alte piese mici de mobilier, unele pachete

nu conțin documente, ci cutii cu fișe de catalog sau alte obiecte, în alte pachete și cutii se pot găsi documente foarte voluminoase, precum dicționare sau enciclopedii, sau, dimpotrivă, documente de dimensiuni foarte reduse, precum edițiile de buzunar. Dar această estimare era absolut necesară, fiind un element esențial în planificarea acțiunilor și stabilirea resurselor de care Biblioteca are nevoie pentru recuperarea acestor fonduri.

În toate cele 14 depozite se află, în proporție de 90%, documente cu însemnele de apartenență ale Bibliotecii Naționale a României/Biblioteca Centrală de Stat, din Fondul Colecții curente și Fondul Depozit legal. Acestea provin din sediul vechi al Bibliotecii din strada Ion Ghica și din cele peste 14 depozite ale Bibliotecii Naționale a României din București și din țară, în care documentele erau depozitate la data demarării operațiunilor de mutare (2011).

Pentru fiecare depozit analizat s-a întocmit o fișă cu date succinte culese de la fața locului (elemente de descriere bibliografică, informații scrise pe pachete, cutii). Culegerea acestor informații a fost anevoioasă, din cauza condițiilor de depozitare (stive înalte și instabile, pachete pline de moloz și impurități, grele și tasate unele în altele), și este limitată la documentele la care a existat acces, aflate în pachetele de la marginea stivelor. În fiecare depozit s-au făcut fotografii pentru documentarea stării de fapt.

Pe baza documentelor la care am avut acces, au putut fi observate ștampile de apartenență¹³:

- Biblioteca Centrală de Stat, ștampila ovală și ștampila dreptunghiulară cu nr. de inventar; pe copertă sau prima pagină este trecută cota (scris de mână);
- Depozit legal, ștampilă mecanică cu sistem rotativ cu caractere/cifre în relief, pentru imprimarea numărului unic de depozit legal, a anului și a sintagmei „DEPLEGAL”;
- Biblioteca Națională (după 1990), ștampila ovală și ștampila dreptunghiulară cu nr. de inventar; pe copertă sau prima pagină este trecută cota (scris de mână);
- Fondul de Stat al Cărții FSC;
- Biblioteca ARLUS;
- Biblioteca Ministerului Industriilor;
- Biblioteca Institutului de Statistică;
- Biblioteca Școlii Politehnice;
- Biblioteca Cercului civilo-militar din Deva;
- Biblioteca Academiei Comerciale Cluj;
- Biblioteca Ateneului Român;
- Ministerul Culturii – Biblioteca Documentară;
- Biblioteca ISPE;
- Biblioteca Arhivele Statului;
- Muzeul Brukenthal Sibiu (Brukenthal ‘Sches Museum in Hermannstadt);
- Muzeul Al. Saint-Georges;
- Societatea Politehnică din România – Biblioteca;

- Biblioteca Funcționarilor Casei de Depuneri și Consemnațiuni;
- Biblioteca Judecătoria Mixtă Blaj;
- Donator M. Talangescu, Ocnele mari;
- Biblioteca Raională Briceni;
- Biblioteca Gimnaziului de băieți „Akkerman” [Cetatea Albă];
- Biblioteca Institutului de științe administrative al României;
- Biblioteca Academiei Comerciale Cluj–Brașov;
- Academia de Înalte Studii Comerciale și Industrii;
- Biblioteca Astra Brașov;
- Biblioteca Grupul Școlar Comercial N. Krețulescu;
- Biblioteca profesională a Liceului de stat „Emanoil Gojdu” Oradea Mare;
- Biblioteca – Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu străinătatea;
- Biblioteca Colegiului Național SAVA;
- Biblioteca Academiei R.P.R.;
- Biblioteca Centrală Regională Argeș;
- Camera de Comerț și Industrie Circumscripția Brașov;
- Biblioteca Liceul Român Unit „Samuil Vulcan” Beiuș;
- Biblioteca Liceului „Matei Basarab”.
- Societatea Științelor Medicale din R.P.R. – Filiala Cluj;
- Biblioteca Institutul Român pentru relațiile culturale cu străinătatea (IRRCS);
- Apărarea patriotică. Centrul cultural – Biblioteca;
- Biblioteca Gimnaziului greco-catolic din Beiuș;
- Biblioteca Palatului cultural al orașului Tg. Mureș;
- Ex-libris „Așezământul Cultural Nicolae Bălcescu”, care avea rol de ștampilă (surse

bibliografice);

- Ex-libris „Principele Constantin Nicolae Karadja”;
- Ex-libris „Bibliothèque Thomas N.I. Bratiano”.

În ceea ce privește tipologia documentară și fondurile din care fac parte, pe baza ștampilelor de apartenență au fost identificate documente din Fondul Depozit legal intangibil și din Fondul Colecții curente¹⁴:

- carte românească de secol XX, perioada interbelică și perioada comunistă (predominant anii '60–'80); format II–IV, majoritatea cu ștampila BCS sau a Depozitului Legal și etichete cu cote;

- carte străină din perioada comunistă, fonduri intrate prin schimb internațional, pe pachete, însemne, scris de mână, „FG” (Fond general); în limbile engleză, franceză, germană, cehă, rusă, slovenă, poloneză etc., 1951–1970, perioada comunistă.

- carte românească interbelică, sec. XIX–început de sec. XX, cu ștampila FSC (Fondul de Stat al Cărții); printre acestea;

- fond Carte rusă, perioada comunistă, cu ștampile (BCS sau ARLUS);
- fond Carte germană, perioada comunistă, cu ștampile (BCS sau ARLUS);
- teze de doctorat străine (tipărite);
- albume din perioada interbelică;
- afișe și calendare, Depozit legal, perioada comunistă;
- periodice românești din perioada interbelică (colecții complete ale unor titluri de periodice sau serii monografice);
  - publicații periodice românești din producția națională, de formate diferite, inclusiv cotidiene de format mare legate în volum, sec. XIX–sec. XX, 1820–1989, în limbile română, maghiară, germană etc., cu însemnele de apartenență ale Bibliotecii Centrale de Stat (BCS) și ale Depozitului legal;
  - publicații periodice străine, primite prin schimb internațional în perioada comunistă, de formate diferite, inclusiv cotidiene de format mare legate în volum, majoritar din perioada comunistă, cu însemnele de apartenență ale Bibliotecii Centrale de Stat (BCS) (colecțiile Bibliotecii Naționale a României), în limbile rusă, engleză, franceză, germană, chineză, coreeană etc.

Parte din aceste documente (cărți și periodice) se încadrează în categoria Colecții speciale, conform organizării interne a Bibliotecii și a criteriilor de bibliofilie.

În urma analizei și a estimărilor realizate, au fost constatate următoarele:

- În majoritatea depozitelor, fondurile sunt așezate în stive care conțin pachete aduse din același spațiu (de exemplu: depozitul din Moșilor, „Senat”, „Ministerul Culturii” etc.) și nu neapărat după colecții sau gestiuni constituite (colecții curente, depozit legal).
- Documentele au, în proporție de 90%, semne de apartenență, majoritare fiind cele ale Bibliotecii Naționale a României (ștampila ovală a BCS și ștampila dreptunghiulară cu nr. de inventar, pe copertă sau prima pagină, cota (scris de mână) sau ștampilă mecanică cu caractere în relief și sistem rotativ pentru imprimarea numărului unic de depozit legal).
- În câteva depozite este majoritar fondul de depozit legal (după 1952) și poartă însemnele fondului DL pe cutii și pachete, situație confirmată de diverse rapoarte și informații cu privire la situația acestuia în perioada mutării fondurilor în actualul sediu¹⁵.
- Din punct de vedere al tipologiei documentare, în toate depozitele sunt amestecate cărți de diverse formate cu publicații periodice, legate în volum sau nelegate, singura notă distinctivă făcând-o un depozit unde sunt majoritare periodicele mari legate, cu precădere din colecțiile curente, schimb internațional și rezerva națională de publicații.
- În câteva dintre depozite, a fost observată prezența și a altor tipologii documentare, precum hărți, afișe și planuri.
- În toate depozitele, inspectarea vizuală a documentelor, care au fost accesibile, a condus la concluzia că există grade de afectare diferite, din punct de vedere fizic; unele documente par într-o bună stare, fiind împachetate în hârtie sau cutii, dar chiar și dintre acestea, cele aflate la baza sau în mijlocul stivelor, și care au suportat presiuni mecanice considerabile, pot avea deformări ireparabile, în urma așezării neorganizate.

- Tot prin observarea documentelor accesibile, s-a putut constata că altele prezintă pe suprafața copertilor și a tranșei posibile semne ale unui atac microbiologic, iar în două depozite au fost identificate câteva zeci de volume cu semnele unui atac biologic activ, ceea ce impune efectuarea unor analize de laborator specifice.

Situația documentelor din cele 14 depozite, atât caracteristicile (tipologii documentare diverse, din colecții și fonduri amestecate, cu grade diferite de afectare din punct de vedere fizic – de la irecuperabil, la o stare foarte bună – amestecate în aceleași stive sau în aceleași depozite), dar mai ales acțiunile necesare pentru recuperarea și reintegrarea lor în colecții (triere și evaluare, decontaminare și recondiționare) este asemănătoare cu cea a documentelor bibliotecilor afectate de un dezastru, precum un cutremur sau o inundație, cu atât mai mult cu cât o parte din aceste fonduri a trecut, de-a lungul timpului, prin cutremure și inundații.

Fig. 4. Depozit BNaR, fonduri destrucurate
(Sursa: Raport privind situația „fondurilor destrucurate” din Biblioteca Națională a României, document intern, septembrie 2023. Anexa 5: Fotografii din depozite)

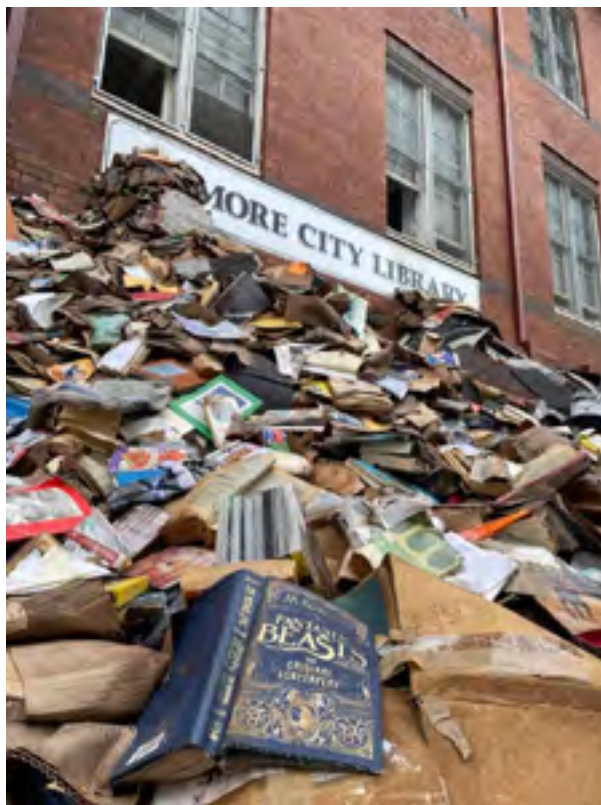

Fig. 5. Depozit BNaR, fonduri destrucurate
(Sursa: Raport privind situația „fondurilor destrucurate” din Biblioteca Națională a României, document intern, septembrie 2023. Anexa 5: Fotografii din depozite)

Fig. 6. Depozit BNaR, fonduri destrucurate
(Sursa: Raport privind situația „fondurilor destrucurate” din Biblioteca Națională a României, document intern, septembrie 2023. Anexa 5: Fotografii din depozite)

Fig. 7. Depozit BNaR, fonduri destructurate

(Sursa: Raport privind situația „fondurilor destructurate” din Biblioteca Națională a României, document intern, septembrie 2023. Anexa 5: Fotografii din depozite)

Pentru asemenea situații, biblioteci din întreaga lume au implementat planuri de răspuns în caz de dezastre, în care sunt definite etapele care trebuie parcurse și măsurile care trebuie luate pentru ca instituția să recupereze documentele și să le reintegreze din nou în colecții. Literatura de specialitate include zeci de titluri, ghiduri și manuale, disponibile online, care pot fi preluate și adaptate de orice instituție ce deține colecții de documente sau arhive și care se găsește într-o situație similară.

Etapele unui asemenea plan¹⁶ prevăd, între altele, cu privire la colecții:

a) Crearea unui grup de lucru format din specialiștii proprii și consultanți din diferite domenii, sub conducerea managerului.

b) Stabilirea unor echipe de lucru din sectoare diferite din bibliotecă, care să colaboreze pentru punerea în aplicare a planului de acțiuni în caz de forță majoră, cele mai importante fiind: cei care răspund de colecții, cei care răspund de întreținerea și mentenanța clădirii și cei care răspund de aprovizionare și logistică.

c) Evaluarea pagubelor și a riscurilor aferente activităților de recuperare.

d) Evaluarea daunelor cuprinde o serie de pași, inclusiv observarea, fotografierea, evaluarea, prioritizarea și păstrarea înregistrărilor etapelor. Acești pași sunt esențiali pentru o evaluare completă a pagubelor cauzate de un dezastru, mare sau mic. Bibliotecile ar putea fi obligate să apeleze la evaluatori externi. În multe cazuri, bibliotecarilor li se va cere să efectueze „triajul bibliografic” care implică examinarea cărților deteriorate și decizia fie de a le repara și păstra, fie de a le elimina. O evaluare cât mai exactă este premisa remedierii ulterioare în caz de dezastru. Evaluarea inexactă sau incompletă poate duce la probleme viitoare pentru obiectivele bibliotecii, iar definirea unor priorități în cadrul colecțiilor este esențială.

e) Încheierea unor contracte-cadru cu acele organizații care pot sprijini activitățile de recuperare după un dezastru este foarte importantă pentru un asemenea plan de acțiune. Aceste organizații vor include firme, instituții și organizații nonguvernamentale, care pot asigura echipamente pentru controlul microclimatului după dezastru, servicii de decontaminare și analize microbiologice, echipamente IT și servicii legate de comunicații și transport, firme de asigurări. Aceste contracte, care ar trebui să fie similare cu alte contracte încheiate de instituțiile statului (cum ar fi, contractele de dezăpezire care implică plata unei taxe mici lunare și intervenția firmei contractate doar în cazul apariției unui eveniment), ar trebui să fie descrise clar în Planul de Acțiune împotriva Dezastrelor care poate include contracte, scrisori de acord și oferte.

f) Programele de orientare și formare sunt esențiale în răspunsul eficient la dezastru sau în orice situații în care biblioteca funcționează în afara normelor uzuale. Niciun Plan de Acțiune împotriva Dezastrelor nu este complet fără un program care prezintă angajaților, de la toate nivelurile, aspectele mai semnificative ale profilului de risc al bibliotecii respective și ale planului de dezastru. Toți angajații ar trebui să participe la sesiuni de orientare, care acoperă subiecte legate de dezastru la un nivel înalt. Unii angajați ar trebui să urmeze cursuri de formare avansată în domenii specifice legate de operațiunile necesare bibliotecii lor. Pentru a educa angajații, bibliotecile pot distribui informații angajaților lor prin note de serviciu, buletine informative și articole intranet, sesiuni de orientare generală și sesiuni de securitate managerială. Formatorii interni pot învăța cum să ofere orientare și instruire colegilor lor, participând la conferințe, consultându-se și lucrând cu primii respondenți și urmând cursuri despre cum se poate răspunde la dezastru și în domenii conexe.

g) Exerciții de răspuns la dezastru completează îndrumările și instrucțiunile, astfel încât angajații bibliotecii să fie pregătiți să le aplice. Orientarea și instruirea pot fi efectuate prin exerciții de masă care includ scenarii realiste de dezastru, urmate de sarcini pentru personalul bibliotecii care ar putea fi implicat în măsurile de răspuns și reluarea activităților. Exercițiile de răspuns la dezastru, efectuate cu angajații, sunt scurte și au scopul de a conduce participanții la concluzii utile despre nivelul de pregătire al bibliotecii pentru dezastru și capacitatea lor de a relua operațiunile după diferite tipuri de evenimente. Scenariile ar trebui să se bazeze pe profilul de risc al Bibliotecii. Personalul de la toate nivelurile ierarhice ar trebui să participe la

exerciții și ar trebui încurajat să contribuie la acestea cu comentarii și observații, care, la rândul lor, pot duce la actualizarea și îmbunătățirea planurilor de dezastre.

După mutarea în noul sediu, unde au putut fi adunate toate colecțiile și fondurile deținute în spațiile deținute în București și provincie, Biblioteca Națională a României a organizat un plan de acțiune și s-a întocmit, în anul 2014, „Procedura interdepartamentală de integrare a fondurilor destructurate în colecții”, aprobată prin Decizia nr. 30 din 14 martie 2014, în condițiile unei cronice absențe a resurselor umane și financiare pentru această activitate. Acest fapt a determinat conducerea instituției să contacteze, în anul 2014, Departamentul de Iradierii Tehnologice IRASM din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”, în vederea realizării unui proiect european care să asigure o parte semnificativă a costurilor implicate. Din păcate, instabilitatea managerială din următorul deceniu a condus la pierderea acestei oportunități. De abia în anul 2018 a fost reluată legătura cu IRASM, în contextul implicării Asociației Free Miorița în susținerea acestui demers, financiar și cu voluntari.

Această inițiativă s-a concretizat de abia în anul 2022, când, în urma încheierii acordului de parteneriat între Asociație și Bibliotecă, a fost demarat *Proiectul pilot de restituire și reactivare a colecțiilor Bibliotecii naționale a României din depozitele B0320 și DD24 (fonduri destructurate)*¹⁷, desfășurat sub coordonarea managerului Bibliotecii Naționale a României de la acea dată, prof. univ. dr. Adrian Cioroianu. Acest proiect este parte a proiectului strategic *Memoria națională*¹⁸ de recuperare a patrimoniului cultural scris și de reconstituire a istoriei culturii naționale, derulat de Biblioteca Națională a României și Asociația Free Miorița, în parteneriat cu Departamentul de Iradierii Tehnologice IRASM din cadrul Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” și FAN Courier. Până în prezent au fost igienizate și decontaminate peste 11 tone de documente din fondurile destructurate.

Odată cu aducerea subiectului în atenția publicului larg, prin conferința de presă¹⁹ organizată, în data de 26 septembrie 2023, de managerul Bibliotecii Naționale a României, prof. univ. dr. Adrian Cioroianu, Proiectul *Memoria Națională* a intrat în atenția Ministerului Culturii și s-au creat astfel premisele pentru posibile finanțări atât din partea Ministerului, cât și din mediul privat.

De-a lungul atâtor decenii, în pofida tuturor lipsurilor cronice care au împiedicat-o constant să-și desăvârșască menirea, Biblioteca Națională a României nu și-a abandonat misiunea sa principală de păstrătoare a patrimoniului documentar scris al țării. Indiferent de spațiile insuficiente și improprii pe care le-a avut la dispoziție de-a lungul anilor, a păstrat fondurile și colecțiile adunate și le-a mutat într-un final pe toate în noul sediu din Bulevardul Unirii, într-o clădire generoasă arhitectural, demnă de statutul de bibliotecă națională.

Nu este încă târziu să se investească în recuperarea patrimoniului național documentar, dar este nevoie, pe termen lung, de suportul susținut nu numai al bibliotecarilor, ci și al autorităților și societății civile.

Note

- ¹ ACORD de parteneriat nr. 643 din 31.01.2022 dintre Biblioteca Națională României și Asociația Free Miorița, cu privire la Proiectul pilot de restituire și reactivare a colecțiilor Bibliotecii naționale a României din depozitele B0320 și DD24 (fonduri destructurate).
- ² Gheorghe BONDOC. Prolegomene la o viitoare istorie. În: *Revista Bibliotecii Naționale a României*, anul III, nr. 1, 1997.
- ³ Claudia LUNGU, Ileana ȘERBĂNESCU. *Raport privind situația „fondurilor destructurate” din Biblioteca Națională a României, document intern*, septembrie 2023, 9 p.; Anexe, 60 p.
- ⁴ Angela POPESCU-BRĂDICENI. *Raport asupra stării de evidență și ștampilare a colecțiilor Bibliotecii Centrale de Stat*, document intern, 1986, 23 p.
- ⁵ *Proiectul Memoria Națională*. [online]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.memorianationala.ro/>
- ⁶ Guy ROBERTSON. *Disaster Planning for Libraries*, Chandos Publishing. Cambridge, MA, 2021. [online]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.sciencedirect.com/book/9780081009482/disaster-planning-for-special-libraries>
- ⁷ *Ibidem*, p. 7.
- ⁸ Claudia LUNGU, Ileana ȘERBĂNESCU, *op. cit.*, p. 1.
- ⁹ *Ibidem*, p. 2.
- ¹⁰ *Ibidem*.
- ¹¹ *Ibidem*, p. 3.
- ¹² *Ibidem*, Anexa 3: *Datele statistice ale transporturilor DL către beneficiari*.
- ¹³ *Ibidem*, p. 5.
- ¹⁴ *Ibidem*, p. 6–8.
- ¹⁵ *Ibidem*, Anexa 7: *Documente din arhivă (situația fondului Depozit legal)*.
- ¹⁶ Guy Robertson. *Disaster Planning for Libraries*. Cambridge. MA: Chandos Publishing, 2021. [online]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.sciencedirect.com/book/9780081009482/disaster-planning-for-special-libraries> (adaptare).
- ¹⁷ Acord de parteneriat nr. 643 din 31.01.2022.
- ¹⁸ *Proiectul Memoria Națională*.
- ¹⁹ *Memoria Națională. Recuperarea patrimoniului cultural scris*, Conferință de presă din 26 septembrie 2023. [online]. Disponibil la adresa <https://www.youtube.com/watch?v=aK-WSRDH7XE>

Bibliografie

ACORD de parteneriat nr. 643 din 31.01.2022 dintre Biblioteca Națională României și Asociația Free Miorița, cu privire la *Proiectul pilot de restituire și reactivare a colecțiilor Bibliotecii naționale a României din depozitele B0320 și DD24 (fonduri destructurate)*.

BONDOC, Gheorghe. Prolegomene la o viitoare istorie. În: *Revista Bibliotecii Naționale a României*, anul III, nr. 1, 1997.

LUNGU, Claudia, ȘERBĂNESCU Ileana. *Raport privind situația „fondurilor destructurate” din Biblioteca Națională a României*, document intern, septembrie 2023, 9 p.; Anexe, 60 p.

POPESCU-BRĂDICENI, Angela. *Raport asupra stării de evidență și ștampilare a colecțiilor Bibliotecii Centrale de Stat*, document intern, 1986, 23 p.

PROIECTUL *Memoria Națională*. [online]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.memorianationala.ro/>

ROBERTSON, Guy. *Disaster Planning for Libraries*, Chandos Publishing, Cambridge, MA: Chandos Publishing, 2021. [online]. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.sciencedirect.com/book/9780081009482/disaster-planning-for-special-libraries>

Cultura și educația românească în societatea hispanică – cercetare, integrare, promovare

Drd. Paula Marin

Facultatea de Litere, Universitatea din București

E-mail: paulamarin03@gmail.com

Cultura. Definiție, importanță și rol

Cultura, ca noțiune de studiu, o regăsim în multiple și diferite domenii și discipline. Sociologia, politica, științele educației, filosofia, antropologia și multe altele au ales cultura ca principal subiect de discuție și cercetare. Aceasta se întâlnește atât la nivel de societate, cu scopul de a defini (și identifica) națiunile, la nivel personal, atunci când se menționează caracterul cult al unei persoane, și la nivel instituțional, în cazul persoanelor care activează într-o entitate culturală. De asemenea, cultura este prezentă și în diferite alte sfere și discipline, de pildă, educație culturală, activități și acțiuni de promovare a culturii ș.a.m.d. Cu alte cuvinte, cultura este un concept ce ne acompaniază pretutindeni și care primește nenumărate definiții menite să o descrie sub formă completă și complexă¹.

Neexistând intenția de a pași prea mult în contextul antic și istoric al culturii pentru a-i afla semnificația, din dorința de a evita o ieșire din contextul prezentei cercetări, cel mai corect ar fi să definim cultura, în primă instanță, din punct de vedere semantic. Cercetătorii au găsit ca sens original al cuvântului „cultură” cel legat de agricultură, care se referea la o activitate practică, vizând strict cultivarea pământului². Ulterior, începând cu secolul al XVI-lea, termenul de cultură a căpătat mai multe înțelesuri, printre care unul cu caracter spiritual. Pe de-o parte, specialiștii au considerat că acțiunile ce ajută dezvoltarea și îmbogățirea intelectuală este un factor important în cultura spiritului³. Pe de altă parte, odată cu trecerea timpului, s-au oferit culturii mai multe semnificații și teorii, fiind luate în considerare mai multe aspecte ale existenței umane. Pentru ca o persoană să fie încadrată în statutul de persoană cultă, pare-se, este nevoită să experimenteze anumite situații, mai puțin obișnuite din punct de vedere social și istoric și, astfel, să își ducă personalitatea spre nivelul unei persoane culte⁴. Explicând această viziune a specialiștilor, se poate afirma că aceștia au încercat o explicare a culturii în baza a două considerații, omul atingând nivelul superior de cultură doar atunci când aceasta se dezvoltă atât în interior, cât și la exterior, și anume spiritual și empiric.

Perioada contemporană aduce și ea în prim plan două viziuni pentru a defini cultura. În societatea evoluată de astăzi, s-au dat culturii două semnificații. Este încadrată, astfel, în zona

artisticului sau a științificului și, de asemenea, asocierea acestui înțeles cu viața socială⁵. Aici și-au găsit startul numeroase studii și cercetări, împreună cu teorii și metodologii de analizare a conceptului de cultură, astfel încât astăzi deținem numeroase surse pentru a afla ceea ce cultura ne oferă, ce semnifică și pentru a-i înțelege rolul și importanța în societate.

Se identifică două domenii preocupate de abordarea culturii pentru a-i oferi o explicație care să confirme importanța acesteia într-o comunitate, și anume filosofia și sociologia, cea din urmă intrând în zona noastră de interes pentru lucrarea de față.

Sociologul Constantin Rădulescu-Motru ne aduce în atenție faptul că rolul culturii nu este un factor individual într-o societate, ci mai degrabă este un liant între membrii acesteia, determinând conexiuni și rapoarte de autoritate sau solidaritate. În acest context, oamenii pot stabili legături care duc la crearea și construirea de comunități solide, care împărtășesc aceleași opinii, întreprind activități la comun și, în final, ating împreună obiectivele stabilite. Mai mult, cercetătorul vede cultura și astfel o exprimă în lucrarea sa *Cultura română și politicianismul*, ca o însușire a sufletului unei națiuni, o parte integrantă a acestuia. „*Cultura este o deprindere săpăată în suflet*” afirma acesta, în dorința de a sublinia că psihicul uman și comportamentele social și intelectual ale omului sunt conturate de cultura care este practică și promovată dinlăuntru finței, lăsând la o parte orice rol practic sau empiric al acesteia⁶.

Întocmai cum am menționat anterior, cultura poate fi văzută și sub formă mai limitată, încadrând-o într-un domeniu sau într-un anumit context, specific. Putem vorbi de cultură la nivel mai restrâns, referindu-ne la literatură și artă, la creație și persoanele care creează, și, implicit, la ceea ce acestea produc și efectele lor asupra societății. Natura creatoare a omului a generat în trecut multiple aspecte și detalii culturale care acum sunt supra-numite elemente culturale istorice, dar care reușesc să își pună amprenta asupra culturilor de astăzi⁷. În acest fel, putem deduce că noțiunea de cultură, întocmai cum ne-o prezintă specialiștii, din multiple unghiuri și prin numeroase semnificații, este un concept vechi, dar care se află în continuă evoluție, în prezent bucurându-se nu doar de surse bibliografice pentru crearea unui studiu, ci și de posibilitatea de a trăi și a învăța culturi și aspecte culturale noi, de a ne îmbogăți intelectul.

Cazul societăților multiculturale este unul mult discutat în ultima perioadă, dat fiind că numeroase persoane migrează către locuri pe care le consideră mai bune decât cele de origine. Prin interesul arătat de cercetători din multiple și varii domenii este demonstrat caracterul multi- și interdisciplinar al fenomenului de migrație, referindu-se nu doar la mobilitatea oamenilor, ci și la mutarea și transferarea de idei, artă, literatură, cultură, în general, în mai multe și diverse locuri⁸. Din acest fenomen al migrației, atât cea a oamenilor, cât și a elementelor culturale, reiese problematica integrării în societatea gazdă. Pentru ca noua cultură care intră într-o comunitate diferită de cea de origine să se poată adapta noului context social, îi este necesară o apropiere a propriei culturi, o aducere a acesteia în noul spațiu. Zestrea culturală, pentru a putea fi mutată sau multiplicată, necesită asumare din partea celui care o deține, mai cu seamă raporturile interumane pentru interschimbul de elemente culturale se

pot stabili și fructifica doar dacă elementele culturale expuse sunt prelucrate, pregătite și dorite (îndrăgite) de persoana care le prezintă. Dacă o cultură cu toate detaliile și produsele sale este acceptată de o societate nouă, necunosătoare a valorilor și virtuților sale, se poate considera că aceasta este acceptată și aprobată, împreună cu promoterii săi⁹. Tocmai de aceea, pentru ca o cultură să fie transpusă într-un loc unde nu i-a fost recunoscută frumusețea, trebuie ca deținătorul să o cunoască, să o „îmbrățișeze” în totalitate – intelectual și emoțional – pentru a o putea prezenta corect și persuasiv¹⁰. Doar astfel străinii (alteritatea, cum sunt denumiți colectiv de specialiști) se pot simți „ca acasă” într-un mediu necunoscut și se pot integra în colectivitatea care i-a adoptat. Această afirmație confirmă și ceea ce sociologii Dimitrie Gusti și Traian Herseni menționează, și anume cultura este „*facultatea câștigată pentru a da omului putința de a se regăsi pe el însuși în realitatea în care trăiește*”¹¹.

Pot surveni câteva întrebări sau îndoieli referitoare la metoda prin care cultura ne este invocată și, în final, implementată în valori, gusturi, alegeri, existență, în general. Răspunsuri multiple pot fi date la aceste nelămuriri și se poate considera că noțiunea de cultură, împreună cu semnificația și importanța ei, ne sunt puse în vedere de educația pe care o primim acasă, de școala care deschide atâtea perspective de învățare sau chiar de mediul în care ne desfășurăm existența, precum prietenii, grupurile de care aparținem sau instituțiile care s-au înființat în mod special pentru a promova cultura. Toate aceste răspunsuri sunt corecte, iar cercetătorii le-au denumit achiziții culturale care, conform acestora, nu au altceva decât un efect pozitiv asupra personalității indivizilor și asupra evoluției colectivităților¹².

Educația culturală este cea care ajută la propagarea zestrei culturale de la o generație la alta, iar existența acesteia este posibilă doar prin participarea colectivă activă și prin aporturile individuale la fel de active. Achiziționarea de produse culturale are ca temelie întreprinderea de activități intelectuale și morale de către membrii unei comunități¹³, iar acest lucru nu poate fi posibil fără entități culturale care să ajute la o mai bună organizare și promovare a datelor culturale.

Dar oare ce se întâmplă cu comunitățile formate într-o societate care este străină nu doar din punct de vedere cultural, ci și istoric, mental, emoțional, economic și chiar lingvistic? Cum își formează acestea un mediu cultural și intelectual propice pentru a-și promova propria cultură?

Comunități și instituții culturale românești în societatea hispanică

Pentru a aborda subiectul comunităților culturale românești de pe teritoriul spaniol, este important să definim succint fenomenul migrației, pentru o mai bună înțelegere a existenței numărului mare de români (peste jumătate de milion) în peninsulă.

Specialiștii, observând dificultatea de a da o definiție simplă și cuprinzătoare, au ales să identifice și să dezvolte fenomenul migrației prin găsirea unor motive care să stea la baza desfășurării ei¹⁴. Analizele și interpretările date proceselor migratorii, realizate din perspective

empirice sau euristice, par să eșueze în fața complexității fenomenului. S-a precizat chiar și faptul că o abordare teoretică corectă este oarecum imposibilă, dat fiind că migrația se prezintă sub mai multe forme și contexte¹⁵. De aceea, studiile s-au îndreptat spre a explica, în primul rând, motivele pentru care oamenii decid să plece din țara de origine către țărâmuri diferite și necunoscute.

Cercetătorii români contemporani, urmând exemplul specialiștilor internaționali, au analizat problema migrației, iar studiile lor au inclus atât concepte anterioare, cât și aspecte moderne și actuale. Întocmai ca în cazul migrației internaționale, pe teritoriul românesc migrația are aceleași explicații și cauze, specialiștii realizând propriile sistematizări și structurări ale acestora. Întâlnim, așadar, studii în care cauzele ce determină deplasarea oamenilor sunt împărțite în factori subiectivi și factori obiectivi. Motivația subiectivă ce determină decizia de emigrare are ca fundament presiunea psihologică generată de o situație economică nefavorabilă, un context politic nesatisfăcător sau o situație socială, care afectează capacitatea și posibilitatea individului de integrare. Toate aceste aspecte pot fi coroborate cu teoria factorilor de respingere și atragere, în cazul dat, factorii de respingere fiind reprezentativi. Cauzele obiective ale deplasărilor se pot include în categoria factorilor de atragere. Individul migrator este interesat să descopere și să facă parte dintr-o societate în care conjuncturile interne, economice, sociale și politice să îi poată asigura o existență mai bună decât în țara sau regiunea de origine¹⁶.

Fluxurile migratorii din România și-au făcut simțită prezența după instaurarea democrației, începând cu anul 1990. Odată cu căderea regimului comunist, creșterea inflației și o performanță scăzută a economiei i-au determinat să își caute un nivel de trai mai bun pe alte meleaguri, străine și îndepărtate. În ceea ce privește Spania, aceasta a intrat în preferințele românilor cu prioritate abia în anii 2000, mai ales după 2007, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană¹⁷. Analizând barometrele puse la dispoziție pentru monitorizarea mobilității populațiilor, observăm că în prezent există aproximativ 700.000 de români pe teritoriul iberic¹⁸.

Cele mai mari comunități de români se regăsesc în marile orașe ale Spaniei, precum Madrid, Barcelona, Valencia și altele. Majoritatea românilor care se află în acest moment sub denumirea de imigrant a ajuns pe teritoriul iberic din necesitatea pe care timpurile o impuneau, și anume aceea de a-și îmbunătăți situația economică precară din țara de origine. De aceea, furnizarea constantă de siguranță financiară din partea angajatorilor spanioli, obișnuința cu noul mediu în care-și desfășurau existența și oportunitățile pe care le-au avut din momentul aderării României la Uniunea Europeană (libera circulație, dreptul la egalitate, dreptul la integrare socială etc.) i-au determinat pe românii din Spania să își construiască în continuare un viitor în noua lor societate. Pe parcursul creșterii numărului de imigranți, în peninsula s-au creat comunități de români ce au generat nu doar un spațiu multicultural, ci i-au dat și un caracter intercultural, prin acceptarea și adoptarea de către gazde a culturii române. Interculturalitatea nu s-a creat doar prin detalii culturale, precum gastronomie sau tradiții, ci și la nivel instituțional, prin îngăduirea românilor de a-și construi biserici ortodoxe, magazine cu specific românesc, dar mai ales instituții culturale unde se promovează cultura și literatura română¹⁹.

Fig. 1. Sursa: <https://www.icr.ro/madrid/literatura/es>

Institutul Cultural Român din Madrid, de pildă, este una dintre instituțiile care promovează în mod constant cultura și literatura română. Prezența sa în Madrid este extrem de importantă pentru comunitatea românilor din capitala spaniolă, dat fiind că activitatea întreprinsă de instituție este pe cât de complexă, pe atât de interesantă și benefică. De pe site-ul Institutului putem observa diversitatea domeniilor culturale față de care acesta își arată interesul, și anume teatrul, muzică, dans, film, tradiții și obiceiuri. Cu scopul de a promova cultura română, sunt organizate diferite evenimente. Câteva evenimente ce merită a fi menționate sunt: *Lectură dramatizantă: „Ultima oră” de Mihai Sebastian* la Ateneul din Madrid; opera teatrală *Migraaaantes*, sub regia lui Matei Vișinec, ce s-a jucat pe scena Teatrului Barlovento; concert de muzică jazz cu Ramona Horvath și Nicolas Rageaus în cadrul Festivalului de Muzică „Mas i Mas”, 2023, din Barcelona; participarea corului român „Meloritm” la Festivalul Internațional „Chorus Inside Spain” la Lloret del Mar; Festivalul de Film Românesc în Spania ce a ajuns la ediția a XIII-a și care se desfășoară în diferite regiuni ale țării etc.

**ATENE
DE MADRID**

**INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN**

2023

Sección de Literatura, Embajada de Rumanía en el Reino de España
y el Instituto Cultural Rumano

Día de la cultura rumana

Recital poético-musical y presentación del programa
cultural *Timișoara-Capital Europea de la Cultura 2023*

Intervienen:

Representantes Embajada de Rumanía en España
Representantes de la Asociación Timișoara 2023
Capital Europea de la Cultura

Representantes de instituciones culturales españolas y europeas
Poetas, críticos literarios, escritores, traductores, artistas, estudiantes
Preside: José Manuel Lucin Megias

Mar. 17.1.2023   **18h.**

Entrada libre hasta completar el aforo   Sala Ramón y Cajal, 2ª planta, Calle Príncipe 21

Fig. 2. Sursa: <https://www.icr.ro/madrid/literatura/es>

În ceea ce privește literatura, numeroase cărți din literatura română au fost traduse în Spania, iar lansarea lor a fost organizată de Institutul Cultural Român în colaborare cu Ambasada României în Spania și cu alte instituții culturale spaniole și române. Printre operele traduse se regăsesc poeziile lui Mihai Eminescu și Lucian Blaga, operele lui Mircea Cărtărescu, Dan Lungu, Horia-Roman Patapievici, Nora Iuga, Norman Manea, Adriana Georgescu, Panait Istrati, Camil Petrescu, Ion Luca Caragiale și multe altele, ce aduc multă bogăție și însemnătate culturii române.

Fig. 3. Sursa: <https://www.icr.ro/madrid/literatura/es>

De asemenea, la Târgul anual de carte din Madrid, care are loc în faimosul Parc Retiro, unde se adună cele mai mari edituri din Spania și din alte țări, România își asigură de câțiva ani participarea. În 2023, reprezentanții României la Târgul de Carte au avut ca motto: „*Creând chimie pozitivă cu literele române*”.

Fig. 4. Sursa: <https://www.icr.ro/madrid/literatura/es>

În ceea ce privește tradițiile și obiceiurile, Institutul Cultural Român se ocupă în mod permanent de promovarea lor, pentru o cunoaștere cât mai amănunțită și diversă, aducând invitați din diferite zone ale țării. Spre exemplu, în anul 2023, *Ziua internațională a Iei* a fost sărbătorită la Madrid prin prezența Ansamblului Artistic „Doina Gorjului” care a oferit un spectacol de muzică și dans, etalând iile românești publicului prezent. De asemenea, Institutul are în vedere și promovează în fiecare an tradițiile și obiceiurile de Crăciun și Paște și alte sărbători importante, arătându-le spaniolilor cultura română nu doar din punct de vedere artistic sau literar, ci și religios și personal.

În ceea ce privește metodele de promovare a acestor evenimente, a culturii române, în general, Institutul Cultural Român are o pagină web dedicată activităților întreprinse în acest sens în Spania. De asemenea, site-ul oferă multe surse de informare, precum link-uri spre informații despre cultura română în limba spaniolă și chiar o bibliotecă cu catalog digital, pentru a putea identifica cu ușurință cărți din literatura română traduse în limba spaniolă, opere care se regăsesc în format tipărit în biblioteca Institutului²⁰.

Mai mult, Institutul are o pagină Facebook prin care atrage, în timp real și constant, publicul spaniol către cultura română. Aceasta are conținut cu caracter public și, împreună cu pagina web, pot fi accesate de orice persoană care este interesată să cunoască în detaliu cultura română²¹.

Dacă accesăm presa spaniolă, observăm că există câteva biblioteci și centre ce găzduiesc mai multe opere în limba română, de data aceasta dedicate comunităților de români din diferite zone ale peninsulei. Primul centru cultural cu literatură în limba română, ce a fost deschis pentru ca românii să se poată bucura de o mică parte din cultura și limba lor, a fost inaugurat în anul 2004, în Madrid, sub tutela bibliotecii „Antonio Mingote”, și a făcut loc pe rafturile sale pentru mai mult de 1.000 de cărți în limba română. Cărțile ce au fost aduse din România special pentru acest centru au fost donații pe care românii de acasă le-au trimis compatrioților lor din Spania, în menținându-i informați și făcându-i să se simtă mai aproape de origini. Mai mult, donația a constat și în materiale multimedia și cărți dedicate copiilor, intenția fiind aceea ca imigranții să aibă posibilitatea de a-și învăța copiii limba și cultura maternă²².

Câțiva ani mai târziu, mai exact în anul 2010, presa spaniolă a anunțat deschiderea unei alte biblioteci cu cărți în limba română, de astă dată în regiunea Torrejón de Ardoz, care, la momentul respectiv, cuprindea 2.500 de volume. Acestea au ajuns în Spania din donații realizate prin intermediul Departamentului pentru Românii din Diaspora. De data aceasta, biblioteca a dorit să ofere o sursă de informare cu precădere copiilor români din zonă, unii dintre aceștia născuți în Spania, având astfel primul contact cu literatura română și cu marii scriitori din România, precum Mihai Eminescu, George Coșbuc, Ion Creangă sau Ion Luca Caragiale. Biblioteca a primit denumirea de „Miorița”, iar directorul general și-a exprimat public interesul de a familiariza noile generații de copii din Spania cu literatura, cultura și țara de origine a părinților lor²³.

În 2012 a fost înființată biblioteca „Lucian Blaga” din Tetuán, Madrid, care cuprinde peste 1.100 de surse bibliografice, printre care cotidene precum „Adevărul” sau „Jurnalul Național”, cărți din literatura română și din literatura străină scrise în limba română, reviste și alte documente multimedia. Reprezentanții spanioli, care au susținut înființarea bibliotecii din Tetuán, au constatat că există o asemănare de mentalitate între români și spanioli, iar numărul în continuă creștere a românilor în Spania (aprox. 800.000 la momentul respectiv) face ca societatea spaniolă să își deschidă larg brațele pentru a primi și promova cultura și literatura română și pentru a oferi, astfel, o sursă sigură și accesibilă pentru educarea copiilor românilor în spirit român și spaniol, deopotrivă²⁴.

Exemplele sunt multe, dat fiind că în Spania conviețuiețuiesc mai bine de jumătate de milion de români. Chiar anul trecut, la finalul lui 2022, a fost inaugurată încă o bibliotecă dedicată literaturii în limba română, demonstrându-se astfel buna integrare a românilor în comunitatea spaniolă și acceptarea acestora de către spanioli (unii nu chiar recenți). Situată în Alcalá de Henares, existența acesteia a fost posibilă datorită Asociației „Rază de Soare”. Inaugurarea s-a realizat cu fast, prin susținerea unui spectacol de muzică românească și dansuri populare și prin lansarea volumului *Prizonieri ai umbrelor* al scriitoarei Lili Crăciun, cea care a și inițiat acest proiect.

Toate aceste instituții există astăzi și își pot desfășura activitatea, datorită sprijinului permanent din partea Ambasadei României în Spania, Guvernului Spaniei și Institutului Cervantes.

Concluzii

Fiecare societate își are propria cultură, fie ea istorică sau actuală. Moștenirea culturală a comunităților pare a fi omniprezentă, inclusiv în spații străine sau îndepărtate. Cu toate acestea, în cazul emigranților, dacă aceștia nu prezintă interes în a-și promova cultura, posibilitățile de a fi excluși sau îndepărtați din și de către societatea gazdă sunt evidente și de neevitat.

De aceea, într-un context în care libera circulație este deja un drept al omului și în care mobilitatea este permisă în totalitate, aproape fără restricții – cel puțin în spațiul european –, pentru menținerea culturii de origine și pentru o bună funcționare a societății sunt necesare colaborarea între indivizi și raporturile interumane, interpersonale și interculturale ale acestora.

În cazul românilor din Spania, din sursele accesate, putem concluziona că integrarea lor în societatea spaniolă și-a atins obiectivele, iar prezența centrelor culturale și educaționale de pe teritoriul iberic confirmă această ipoteză. De asemenea, faptul că, inițial, poporul hispanic a tolerat și apoi a permis crearea unui mediu multi- și intercultural pe teritoriul său, confirmă ceea ce cercetătorii au susținut de-a lungul timpului referitor la cultură și educație: pentru o bună funcționare a societăților, este important ca o cultură să fie văzută și prezentată celorlalți din suflet și cu interes, iar relațiile interumane sunt cheia principală care deschid ușa spre o conviețuire fericită.

Note

- ¹ Gilles FERRÉOL (coord.). *Dicționar de sociologie*. Iași: Polirom, 1998, p. 47.
- ² Ilie BĂDESCU. Cultura, în C. ZAMFIR, L. VLĂSCLEANU. *Dicționar de sociologie*. București: Babel, 1993, p. 148.
- ³ Rodica TOPOR (coord.). *Cultură: termeni și personalități. Dicționar*. București: Vivaldi, 2000, p. 63–64.
- ⁴ Ilie BĂDESCU, *op. cit.*, p. 152.
- ⁵ Ion BĂTLAN. *Introducere în istoria și filosofia culturii*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995, p. 22.
- ⁶ Constantin RĂDULESCU-MOTRU. *Cultura română și politicianismul*. Craiova: Scrisul Românesc, 1995, p. 71–72.
- ⁷ Tudor VIANU. *Filosofia culturii și teoria valorilor*. București: Nemira, 1998, p. 154–156.
- ⁸ C.B. BRETTELL, J.F. HOLLIFIELD. *Migration Theory. Talking across disciplines*. New York: Routledge, 2015, p. 63.
- ⁹ Dimitrie GUSTI, Traian HERSENI. *Elemente de sociologie*. Iași: Tipo Moldova, 2015, p. 323.
- ¹⁰ VIANU, Tudor, *op. cit.*, p. 156.
- ¹¹ Dimitrie GUSTI, Traian HERSENI, *op. cit.*, p. 324.
- ¹² Ioan MIHĂILESCU. *Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz*. Iași: Polirom, 2003, p. 43.
- ¹³ Constantin RĂDULESCU-MOTRU, *op. cit.*, p. 56–57.
- ¹⁴ Xiana BUENO, Victoria PRIETO-ROSAS. Migration Theories, în Danan GU, Matthew E. DUPRE (ed.). *Encyclopedia of Gerontology and Population Aging*, 2019, p. 9.
- ¹⁵ Joaquin ARANGO. Theories of International Migration, în D. JOLY (ed.). *International Migration and the New Millennium*. Ashgate: Aldershot, 2004, p. 17; Traian ROTARIU. Migrația ca factor de creștere a populației, în *Demografie și sociologia populației. Structuri și procese demografice*. Iași: Polirom, 2009, p. 41–42.
- ¹⁶ Petronela FERARU. *Religie și migrație în România contemporană. Studiu de caz: românii din Italia*. Iași: Paideia, 2016, p. 37.
- ¹⁷ Manuela Sofia STĂNCULESCU, Victoria STOICIU. *Impactul crizei economice asupra migrației forței de muncă românești*. București: Paideia, 2011, p. 43.
- ¹⁸ INE: Instituto Nacional de Estadística. [online]. [Accesat la: 14.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p08/l0/&file=01005.px#!tabs-grafico>
- ¹⁹ Dumitru SANDU. *Los mundos sociales de la migración rumana al extranjero*. Madrid: Niram Art Editorial, 2015, p. 21–22.
- ²⁰ Instituto Cultural Rumano. [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.icr.ro/madrid/>
- ²¹ Instituto Cultural Rumano Madrid/Institutul Cultural Român de la Madrid (Facebook).

[online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.facebook.com/InstitutoCulturalRumano?locale=ro_RO

²² *Abre el primer centro dedicado a la cultura y lengua rumanas.* [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.abc.es/espana/madrid/abci-abre-primer-centro-dedicado-cultura-y-lengua-rumanas-200409270300-9623861649090_noticia.html

²³ *Torrejón de Ardoz abre su primera biblioteca rumana.* [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.parainmigrantes.info/torrejon-de-ardoz-abre-su-primer-biblioteca-rumana/>

²⁴ Rafael FRAGUAS. *Un hogar literario para los rumanos residentes en Madrid. Nace en Tetuán la biblioteca Lucian Blaga con 1.100 volúmenes en la lengua latina.* [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://elpais.com/ccaa/2012/06/22/madrid/1340361716_643376.html?event_log=fa

Bibliografie

Abre el primer centro dedicado a la cultura y lengua rumanas. [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.abc.es/espana/madrid/abci-abre-primer-centro-dedicado-cultura-y-lengua-rumanas-200409270300-9623861649090_noticia.html

ARANGO, Joaquin. Theories of International Migration, în JOLY, D. (ed.), *International Migration and the New Millennium*. Ashgate: Aldershot, 2004;

BĂDESCU, Ilie. Cultura, în ZAMFIR, C.; VLĂSCLEANU, L. *Dicționar de sociologie*. București: Babel, 1993.

BÂTLAN, Ion. *Introducere în istoria și filosofia culturii*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995.

BRETTELL, C.B., HOLLIFIELD, J.F., *Migration Theory. Talking across disciplines*. New York: Routledge, 2015.

BUENO, Xiana; PRIETO-ROSAS, Victoria. Migration Theories, în GU, Danan; DUPRE, Matthew E. (ed.). *Encyclopedia of Gerontology and Population Aging*, Berlin: Springer, 2019.

FERARU, Petronela. *Religie și migrație în România contemporană. Studiu de caz: românii din Italia*. Iași: Paideia, 2016.

FERRÉOL, Gilles (coord.). *Dicționar de sociologie*. Iași: Polirom, 1998.

FRAGUAS, Rafael. *Un hogar literario para los rumanos residentes en Madrid. Nace en Tetuán la biblioteca Lucian Blaga con 1.100 volúmenes en la lengua latina*. [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://elpais.com/ccaa/2012/06/22/madrid/1340361716_643376.html?event_log=fa

GUSTI, Dimitrie; HERSENI, Traian. *Elemente de sociologie*. Iași: Tipo Moldova, 2015.

INE: Instituto Nacional de Estadística. [online]. [Accesat la: 14.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.ine.es/jaxi/Datos.htm?path=/t20/e245/p08/l0/&file=01005.px#!tabs-grafico>

Instituto Cultural Rumano Madrid/Institutul Cultural Român de la Madrid (Facebook). [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.facebook.com/InstitutoCulturalRumano?locale=ro_RO

Instituto Cultural Rumano. [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://www.icr.ro/madrid/>

MIHĂILESCU, Ioan. *Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz*. Iași: Polirom, 2003.

RĂDULESCU-MOTRU, Constantin. *Cultura română și politicianismul*. Craiova: Scrisul Românesc, 1995.

ROTARIU, Traian. Migrația ca factor de creștere a populației, în *Demografie și sociologia populației. Structuri și procese demografice*. Iași: Polirom, 2009.

SANDU, Dumitru. *Los mundos sociales de la migración rumana al extranjero*. Madrid: Niram Art Editorial, 2015.

STĂNCULESCU, Manuela Sofia; STOICIU, Victoria. *Impactul crizei economice asupra migrației forței de muncă românești*. București: Paideia, 2011.

TOPOR, Rodica (coord.). *Cultură: termeni și personalități. Dicționar*. București: Vivaldi, 2000.

Torrejón de Ardoz abre su primera biblioteca rumana. [online]. [Accesat la: 15.09.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.parainmigrantes.info/torrejon-de-ardoz-abre-su-primer-biblioteca-rumana/>

VIANU, Tudor. *Filosofia culturii și teoria valorilor*. București: Nemira, 1998.

Indicatori de performanță pentru bibliotecile naționale

Emil Tudor

Compartimentul Cercetare, Serviciul Dezvoltare Instituțională

Biblioteca Națională a României

E-mail: emil.tudor@bibnat.ro

Toate tipurile de biblioteci au misiuni și obiective proprii, aprobate de autoritățile lor finanțatoare. Aceste obiective pot fi diferite, în funcție de natura, funcția strategică a bibliotecii și de așteptările comunității de utilizatori. Dacă biblioteca își atinge aceste obiective, există o mare probabilitate ca utilizatorii bibliotecii și, în general, comunitatea pe care o deservește să o considere o instituție valoroasă și utilă. Gestionarea corectă a activităților, care duc la atingerea obiectivelor, va permite bibliotecilor să atingă rezultatele dorite de utilizatorii săi. Utilizatorii bibliotecilor se așteaptă să primească servicii de înaltă calitate, iar bibliotecile își desfășoară activitatea într-un mediu informațional caracterizat de concurență.

Bibliotecile au dezvoltat diverse tehnici pentru a-și evalua eficacitatea, eficiența și impactul asupra comunității:

- date statistice de tip intrări și ieșiri (input/output)¹;
- audituri de diferite tipuri;
- studii publice care examinează tipurile de utilizare a bibliotecii și/sau satisfacția utilizatorilor;
- indicatori de calitate sau de performanță;
- metode de evaluare a influenței sau impactului bibliotecilor.

Destul de des, bibliotecile naționale diferă de toate celelalte biblioteci prin funcțiile pe care le îndeplinesc, publicul și activitățile lor și, prin urmare, necesită metode de evaluare special concepute și adaptate situației lor.

Standardele și rapoartele ISO conțin o serie de recomandări pentru evaluarea bibliotecilor naționale:

În ceea ce privește statisticile

Standardul ISO 2789. *Informații și documentare – Statistica internațională a bibliotecilor* a fost publicat pentru prima dată în 1974. Încă de la început, standardul și-a propus să includă, în definițiile și procedurile de colectare a datelor, toate tipurile de biblioteci, astfel încât să fie acoperite caracteristicile pe care bibliotecile naționale le împărtășeau cu alte biblioteci. Dar sarcinile specifice bibliotecilor naționale au fost cu adevărat integrate în standard abia în ediția din anul 2022.

În ceea ce privește indicatorii de performanță

Standardul ISO 11620. *Informații și documentare – Indicatori de performanță pentru biblioteci* a fost publicat în anul 1998, inițial, în engleză. Cel mai recent este ISO 11620:2023. *Information and documentation — Library performance indicators*². Acesta precizează cerințele indicatorilor de performanță pentru biblioteci și stabilește un set de indicatori care urmează să fie utilizați de către bibliotecile de toate tipurile. De asemenea, oferă îndrumări cu privire la modul de implementare a indicatorilor de performanță în bibliotecile în care astfel de indicatori nu sunt utilizați. Această a patra ediție anulează și înlocuiește ediția a treia (ISO 11620:2014), care a fost revizuită tehnic.

Principalele modificări sunt următoarele:

- adăugarea unor indicatori de participare la formarea bibliotecilor, aliniați la *Obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU* (ODD-urile ONU);
- adăugarea unor indicatori de conștientizare a bibliotecii, indicatori de impact;
- adăugarea unor indicatori legați de cercetarea efectuată de personal, precum și sprijinul oferit de bibliotecă în domeniul cercetării;
- eliminarea mai multor indicatori care nu mai sunt relevanți sau fezabili.

Acest document ar trebui să fie aplicabil tuturor tipurilor de biblioteci din toate țările. Cu toate acestea, nu toți indicatorii de performanță se pot aplica tuturor bibliotecilor. Limitările privind aplicabilitatea indicatorilor individuali de performanță sunt enumerate într-o clauză de aplicare a descrierii fiecărui indicator. Documentul propune o terminologie standardizată și definiții concise ale indicatorilor de performanță. În plus, conține descrieri detaliate ale indicatorilor și ale colectării și analizei datelor necesare.

Toate standardele și rapoartele menționate până acum sunt rezultatul activității Subcomitetului 8: *Calitate – Statistici și evaluare a performanței* din cadrul Comitetului Tehnic ISO 46 – *Informare și documentare*³.

Misiunea și atribuțiile specifice bibliotecilor naționale

Raportul tehnic ISO/TR28118:2009⁴ sintetizează misiunea bibliotecilor naționale astfel: „*Ele colectează și păstrează patrimoniul documentar național, oferă și asigură accesul permanent la cunoștințele și cultura trecutului și prezentului. Ele dezvoltă servicii centrale și joacă un rol de lider național în domeniul bibliotecilor și informației*”.

Această misiune generală, adesea definită prin lege, este detaliată pentru diferitele domenii de competență ale bibliotecilor naționale:

- colectarea și descrierea colecțiilor naționale;
- garantarea accesului la aceste colecții;
- păstrarea în condiții bune a acestor colecții;
- promovarea patrimoniului național;

- cooperarea cu alte instituții;
- gestionarea eficientă a tuturor serviciilor.

Raportul tehnic propune suplimentar următoarele funcții, asigurate de unele biblioteci naționale:

- organizarea unui centru de formare în biblioteconomie;
- crearea unui forum de dezbatere națională privind programele și proiectele internaționale;
- furnizarea de servicii centralizate bibliotecilor, cum ar fi cataloage colective sau servicii centrale de digitizare;
- furnizarea de statistici privind bibliotecile naționale.

Indicatori de performanță comuni tuturor bibliotecilor

O serie de criterii de bază descriu performanțele tuturor bibliotecilor, indiferent de tip, în următoarele domenii:

- măsurarea „orientării către utilizator”: biblioteca oferă produse și servicii care răspund nevoilor comunității deservite;
- măsurarea acurateței, fiabilității, oportunității: serviciile sunt furnizate în mod consecvent, corect și fiabil, în timp util (nu neapărat cât mai rapid posibil);
- măsurarea accesibilității: acces ușor și permanent la serviciile bibliotecii (de exemplu, intervale de funcționare adecvate, colecții în stare stabilă);
- măsurarea competenței, a serviabilității: personal bine pregătit, primitor și receptiv, cu abilități reale de comunicare;
- măsurarea profitabilității: bună organizare a proceselor din bibliotecă, servicii realizate cu un minim de resurse.

Indicatorii de performanță legați de aceste activități au fost testați și „standardizați” de câteva decenii, dar nu toți sunt potriviți pentru bibliotecile naționale. De exemplu, indicatori care se raportează la rezultatul „pe cap de locuitor”, adică raportat la populația care trebuie deservită. Bibliotecile naționale nu deserveșc un public bine delimitat, precum membrii unei universități sau locuitorii unui oraș, ci își oferă serviciile populației unei țări și uneori chiar cetățenilor altor țări. Câțiva alți indicatori se bazează pe ideea că întreaga colecție a unei biblioteci ar trebui utilizată intens – un concept potrivit pentru bibliotecile publice, dar nu și pentru bibliotecile de cercetare sau bibliotecile naționale. Cu toate acestea, câțiva dintre acești indicatori generali pot fi aplicați în mod rezonabil în cazul bibliotecilor naționale și, prin urmare, au fost descriși și în Raportul tehnic 28118 (ISO/TR 28118:2009). Cu toate acestea, în mai multe cazuri și acești indicatori a trebuit fi adaptați la condițiile particulare întâlnite în bibliotecile naționale. Este, în special, cazul indicatorilor care se referă la rapiditatea și precizia proceselor:

- acuratețea așezării documentelor la raft;
- rata corectă de răspuns (în cazul serviciilor de referințe);

- timpul mediu de procesare a documentelor;
- timpul mediu de căutare pentru un document din depozit;
- perioada de împrumut interbibliotecar;
- termenul limită pentru cererile de informații (serviciu de referință).

Un alt grup de indicatori mai generali evaluează profitabilitatea serviciilor oferite:

- cost per descărcare de resurse electronice;
- costuri de personal per împrumut;
- costuri de personal per titlu catalogat;
- productivitatea personalului pentru prelucrarea unui document;
- productivitatea personalului pentru funcțiile de împrumut și furnizarea de documente.

Exemple de indicatori referitori la potențialul de dezvoltare a bibliotecilor:

- numărul de ore urmate într-un program de formare, față de numărul total de angajați;
- procentul resurselor bibliotecii primite prin programe de granturi sau resurse proprii.

Colectarea și descrierea patrimoniului documentar național

Bibliotecilor naționale li s-a încredințat misiunea de a reuni „colecțiile de patrimoniu național”. Din perspectiva Raportului 28118, acestea acoperă:

1. Producția editorială națională, adică toate documentele publicate în țară, în toate tipurile de formate, de obicei dobândite prin Depozit legal.
2. Patrimoniul național sub formă de manuscrise, documente de arhivă și cartografice, muzică tipărită, imagini, fotografii și documente audiovizuale.
3. Publicații străine în limbile naționale și/sau despre țară (o atribuție care există în majoritatea bibliotecilor naționale).

De obicei, bibliotecile naționale produc bibliografia națională, adică publică datele rezultate din catalogarea colecțiilor lor naționale. Pe lângă colecțiile de patrimoniu național, majoritatea bibliotecilor naționale dețin o colecție mare de publicații străine. Această misiune este mai puțin bine definită, iar politica de construire a acestor colecții este în general limitată la literatură științifică, în special științe umaniste și sociale.

Indicatorii de performanță

În general, colecțiile sunt, considerate bune dacă răspund nevoilor utilizatorilor bibliotecii. Dat fiind faptul că bibliotecile naționale nu acumulează colecții strict pentru un anumit tip de public (cum este cazul bibliotecilor universitare, de exemplu) și nu sunt preocupate numai de achiziția publicațiilor curente (cum se întâmplă, de obicei, cu bibliotecile publice), atunci este nevoie de alte criterii de performanță.

Pentru asigurarea calității colecțiilor naționale pot fi luate în considerare următoarele criterii:

Completitudine. Documentele trebuie colectate cât mai cuprinzător posibil; scutirile de depozit legal, cum ar fi cele referitoare la prospecte sau orare, trebuie stabilite prin reglementări legale.

Rapiditate. Materialele trebuie achiziționate și catalogate cât mai curând posibil după publicare. Colecția de publicații străine poate fi evaluată, ca și în cazul altor biblioteci, în funcție de consultarea acesteia. Raportul Tehnic 28118 definește doi indicatori de performanță pe această temă:

- ***Procentul publicațiilor naționale achiziționate de biblioteca națională.*** Indicatorul se calculează separat pentru publicațiile comerciale. Pentru identificarea publicațiilor comerciale din ultimii trei ani, pot fi consultate cataloage ale editurilor sau un catalog centralizat al editurilor. Titlurile sunt apoi comparate cu colecția bibliotecii naționale. Pentru publicațiile necomerciale, se recomandă căutarea unui eșantion aleatoriu de cataloage și bibliografii (de exemplu, cataloagele publicațiilor oficiale ale anumitor organizații, cataloage ale diferitelor organisme necomerciale, bibliografii regionale) din ultimii trei ani. Aceste date nu vor fi complete, dar vor fi suficiente pentru a stabili un procent aproximativ din publicațiile necomerciale colectate de biblioteca națională.
- ***Procentul de titluri din producția editorială națională care sunt solicitate și care sunt prezente în colecție.*** Acest indicator îl completează pe cel descris mai sus. El ia în considerare cererile primite de publicații naționale (împrumut, împrumut interbibliotecar sau furnizare de documente scanate) și măsoară dacă titlurile se află într-adevăr în colecție. Pentru aprecierea timpului necesar achiziționării și catalogării publicațiilor naționale se poate consulta bibliografia națională și se calculează procentul de noi intrări în aceasta. Din intrările realizate în cursul anului se numără publicațiile apărute în ultimii doi ani, pentru a măsura dacă documentele sunt înregistrate la scurt timp după publicare.

Prezervarea colecțiilor de patrimoniu național

Bibliotecile naționale trebuie să-și preserve colecțiile pentru viitor și să le păstreze într-o stare bună, astfel încât să poată fi consultate în viitor. Aceasta presupune depozitarea într-un în siguranță și restaurarea documentelor care au fost deteriorate.

Indicatorii de performanță

Prezervarea este crucială nu numai pentru bibliotecile naționale, ci și pentru toate bibliotecile care dețin colecții rare. Standardul ISO 11620 nu integrează acest subiect la redactarea Raportului Tehnic 28118. Prin urmare, indicatorii au fost adaptați pe baza metodelor descrise

într-un raport de cercetare britanic⁵, precum și din exemple de la Biblioteca de Stat din Bavaria, care a contribuit la grupul de lucru:

- **Procentul de documente din colecție aflate în stare stabilă.** „Stabil” în acest indicator înseamnă „potrivit scopului”, adică documentele pot fi consultate fără risc de deteriorare. Această stare este evaluată dintr-un eșantion aleatoriu de 400 de documente.
- **Procentul documentelor care au nevoie de tratament de conservare/restaurare, pe care l-au primit efectiv.** În cazul acestui indicator, conservarea/restaurarea se limitează la prelucrarea documentelor rare și implică tehnici de prelucrare manuală; conservarea în masă (deacidificarea) este exclusă.
- **Procentul de documente din colecție depozitate într-un mediu adecvat.** Mediul adecvat este definit de temperatura corespunzătoare, umiditatea relativă (%UR), lumina și calitatea aerului⁶.

Promovarea colecțiilor de patrimoniu național

Documentele colecțiilor naționale ar trebui să fie ușor de localizat pe Web, fie prin intrările din catalogul bibliotecii, fie într-o versiune digitizată. O mai bună cunoaștere a patrimoniului documentar național poate fi favorizată de organizarea de evenimente, și în special de expoziții.

Indicatorii de performanță

Primul pas în promovarea documentelor din colecțiile de patrimoniu național constă în asigurarea prezenței înregistrărilor descriptive ale acestora în cataloage prezente pe Web, unde căutările pot permite localizarea acestora:

- **Procentul documentelor rare, accesibile prin cataloage disponibile pe Web.** Potrivit acestui indicator, materiale rare sunt incunabulele, manuscrisele și cărțile publicate înainte de anul 1800. Este posibil ca aceste colecții să nu fie complet catalogate, ori datele bibliografice să poată fi căutate doar prin instrumente de cercetare tipărite, fișe sau inventare scrise de mână. De aceea, cel mai eficient mod de a promova colecțiile naționale este digitizarea acestora. Aceasta are adesea un dublu obiectiv: de a face universal disponibile colecțiile de patrimoniu cultural și de a prezerva documentul original prin oferirea unui substitut digital pentru consultare. Indicatorii au în vedere, mai întâi, colecția în ansamblu, apoi colecțiile de specialitate și, în final, utilizările documentelor digitizate:

- **Numărul de documente digitizate la 1.000 de titluri din colecție.** Indicatorul include digitizarea în vederea conservării, precum și digitizarea în masă.

- *Procentul documentelor digitizate din colecțiile de specialitate.* Colecțiile speciale se caracterizează prin formatul lor (de exemplu, documente fișe, fotografii) sau printr-un subiect comun (de exemplu, cele referitoare la persoane sau evenimente istorice). Valoarea unor astfel de colecții crește considerabil dacă un procent mare din documente a fost digitizat.
- *Numărul de unități descărcate per document scanat.* Acest indicator urmărește să evalueze dacă biblioteca deține materiale digitizate care corespund intereselor cercetătorilor sau ale publicului larg. Promovarea colecțiilor prin expoziții, conferințe sau alte evenimente culturale este o activitate frecventă în biblioteci. Indicatorul din raportul tehnic (A.4.4) măsoară prezența la astfel de evenimente, dar exclude vizitele virtuale la expozițiile online. Acest ultim punct ar trebui schimbat. Bibliotecile naționale au un rol important în cultura țării lor și nu numai, iar evenimentele care au loc la nivel local sunt completate de evenimente Web care ajung la un public mult mai larg.

Activitatea în domeniul cooperării și proiectelor

Bibliotecile naționale preiau adesea conducerea în cooperarea națională și internațională a bibliotecilor, în special în proiecte de anvergură, cum ar fi standardizarea, digitizarea sau cataloagele colective. De asemenea, sunt implicate frecvent în asociații și proiecte cu alte instituții din domeniu, precum arhivele și muzeele, societățile literare sau istorice ori centrele de cercetare.

Indicatorii de performanță

Încurajarea cooperării naționale și internaționale este în general văzută ca o funcție specială a bibliotecilor naționale. Măsurarea acestei funcții este evaluată de următorul indicator:

- ***Procentul personalului implicat în cooperare și proiecte naționale și internaționale.*** Acesta este calculat în funcție de timpul petrecut pentru cooperarea și gestionarea proiectelor naționale și internaționale, în raport cu o perioadă de referință.

O funcție nouă: arhivarea Web

De la sfârșitul anilor 1990, bibliotecile naționale au început să colecteze și site-uri Web, care poartă numele de domeniu al țării în cauză. Arhivarea Web poate fi definită ca selectarea și captarea resurselor Internet, stocarea acestora în arhive Web, conservarea lor și gestionarea accesului durabil la aceste arhive astfel constituite. Această sarcină poate fi văzută ca o extindere a depozitului legal, dar pentru documente care nu au un suport fizic, și include obiective similare:

- colectarea și păstrarea conținutului Web ca parte a patrimoniului cultural;
- organizarea accesului permanent la arhivele Web în scop de cercetare și pentru informații generale.

Indicatorii de performanță

Pentru a identifica metodele de evaluare a cantității și calității arhivelor Web, comitetul tehnic ISO/TC 46/SC 8 a redactat un raport tehnic separat pe această problemă specială⁷. Raportul tehnic standardizează terminologia și statisticile în acest domeniu și oferă indicatori dovediți pentru evaluarea calității arhivării Web. Membrii grupului de lucru ISO provin din bibliotecii naționale și dintr-o mare bibliotecă de cercetare, majoritatea cu experiență îndelungată în arhivarea Web. Versiunile de lucru ale acestui raport au fost, de asemenea, discutate în cadrul IIPC – *Consortiul Internațional pentru Conservarea Internetului*. Următoarele criterii de calitate au fost propuse pentru activitățile de arhivare Web și produsul „arhivă Web”:

1. Domeniul de activitate – de obicei colecția completă a domeniului național. Acest lucru este chiar mai dificil de evaluat decât pentru depozitul legal tradițional. Indicatorii sunt:

- *Procentul din domeniul de aplicare efectiv colectat;*
- *Procentul de cereri de autorizare acordate de titularii de drepturi.* Al doilea indicator este recomandat pentru colectarea autorizată, în cazurile în care bibliotecile nu au permisiunea legală de a colecta de pe Web.

2. Opțiunile de căutare permise de structurarea și indexarea colecției. Posibilitatea de căutare full-text și numărul de resurse catalogate cresc foarte mult accesibilitatea resurselor:

- *Procentul de resurse indexate full-text;*
- *Procentul de resurse catalogate.*

3. Conservarea conținutului arhivei. Conservarea pe termen lung fiind un criteriu decisiv pentru calitatea arhivelor Web, au fost aleși mai mulți indicatori în acest sens:

- *Procentul de resurse cu cel puțin o copie;*
- *Procentul de resurse pierdute sau deteriorate;*
- *Procentul de resurse într-un format cunoscut de fișiere;*
- *Procentul de resurse al căror format are o politică de păstrare clar definită;*
- *Procentul de resurse verificate ca fiind lipsite de viruși.*

4. Accesibilitatea arhivelor. Accesibilitatea resurselor conținute în arhivele Web este măsurată prin următorii indicatori:

- *Procentul de resurse accesibile utilizatorilor.* Indicatorul măsoară disponibilitatea arhivei Web atât online, cât și la sediul bibliotecii.

- **Procentul anual de resurse accesate de utilizatori.** Indicatorul urmărește numărul de nume de domeniu pentru care a fost vizualizată cel puțin o pagină.
- **Procentul de vizite la bibliotecă, care includ o vizită la arhiva Web.** Indicatorul se referă la toate vizitele la bibliotecă (fizice și virtuale).

5. Rentabilitatea arhivării Web. Indicatorii măsoară costurile totale suportate de această activitate și alocarea resurselor de personal.

- **Costuri per adresă URL colectată.** Valoarea compară costul total al arhivării web cu numărul de adrese URL colectate.
- **Procentul din numărul total al personalului bibliotecii implicat în arhivarea Web.** Procentul de timp de lucru al personalului se calculează prin autodeclarare sau se calculează după timpul petrecut în raport cu o perioadă de referință. Pentru a putea arăta importanța arhivelor Web pentru generațiile viitoare, unul dintre indicatori evaluează ponderea arhivelor Web care nu mai există pe Web-ul actual după o anumită perioadă.
- **Procentul de resurse care au dispărut de pe web-ul curent într-o perioadă de timp specificată.**

Indicatori de impact

Indicatorii de performanță sunt utilizați pentru a evalua dacă bibliotecile oferă servicii de calitate în mod eficient, dar nu pot demonstra dacă serviciile de înaltă calitate oferă rezultatele așteptate pentru o anumită bibliotecă, și anume un impact pozitiv asupra utilizatorilor și mediului lor. Astăzi cerem ca instituțiile publice să poată evalua acest tip de impact. În consecință, bibliotecile au dezvoltat și testat metode pentru a demonstra și dovedi valoarea și impactul lor, sau rezultatele induse de existența acestora asupra utilizatorilor și societății.

Comitetul tehnic ISO/TC 46/SC 8 a luat în considerare această problemă în 2010 și a elaborat un standard internațional: ISO 16439:2014. *Informații și documentare — „Metode și proceduri de evaluare a impactului bibliotecilor”*⁸ (revizuit și confirmat în 2019). Grupul de lucru internațional a analizat proiecte din întreaga lume și a identificat o serie de metode diferite pentru a măsura impactul bibliotecii. Datele utilizate variază de la simple statistici și rezultate ale testelor și observației utilizatorilor până la analize ale interviurilor și anchetelor. Standardul ISO 16439 este conceput pentru toate tipurile de biblioteci, iar bibliotecile naționale pot adopta majoritatea metodelor descrise acolo. Bibliotecile naționale deservesc diferite grupuri de utilizatori: utilizatori la distanță din întreaga lume, editori, alte biblioteci care folosesc serviciile lor și vizitatori fizici. Impactul bibliotecilor naționale va fi probabil mai puțin vizibil în mod direct asupra utilizatorilor pe care îi deservesc și mai degrabă acesta se va manifesta indirect, prin influența lor asupra societății în ansamblu.

În ceea ce privește impactul pe care îl au, ceea ce bibliotecile naționale ar trebui să încerce să măsoare este, de exemplu:

- dacă și cum existența colecțiilor de patrimoniu național sprijină cercetarea, învățământul și educația;
- dacă serviciile bibliotecii naționale reprezintă vectori de răspândire a vieții culturale și a identității naționale;
- dacă biblioteca națională ajută alte biblioteci să economisească timp și să-și îmbunătățească serviciile;
- importanța pe care publicul o acordă colecțiilor de patrimoniu național.

Metodele de evaluare pot fi, pe de o parte, interviuri sau anchete ample privind valoarea bibliotecii naționale și, pe de altă parte, o bibliotecă națională se poate adresa propriilor utilizatori (cercetători, profesori, studenți etc.) pentru a afla care sunt avantajele pe care le obțin în urma frecventării bibliotecii. Iar editorilor, bibliotecilor și altor instituții care colaborează cu biblioteca națională li se poate cere să descrie beneficiile pe care le obțin din această cooperare. Pentru stabilirea valorii unei biblioteci naționale, ar putea fi deosebit de interesant să punem întrebări despre posibile alternative: ce ați face dacă această bibliotecă nu ar exista?

Un aspect aparte al evaluării impactului se referă la valoarea economică, adică ce valoare are o bibliotecă, exprimată în termeni financiari. Acest lucru poate fi important pentru bibliotecile naționale atunci când își apără bugetul. Pentru a calcula valoarea financiară a beneficiilor bibliotecii, utilizatorilor (și neutilizatorilor) li se cere să estimeze valoarea (monetară) a bibliotecii sau a unui serviciu de bibliotecă (de exemplu, împrumut) pentru ei personal sau pentru societate, în general.

Metodele pentru a realiza acest lucru variază de la utilizarea unor simple chestionare până la evaluarea contingentă. Indiferent de metoda pe care o alege biblioteca pentru a-și evalua performanța și impactul general, valoarea informativă a rezultatelor va fi mult crescută prin compararea cu alte biblioteci similare ca tip și misiune. Standardele ISO, prin standardizarea definițiilor și a procedurilor de colectare a datelor, fac posibilă o astfel de comparație.

Concluzie

Bibliotecarii au fost întotdeauna profesioniști și meticuloși atunci când a fost vorba de statistici, date și măsurători, iar acest lucru ar trebui să fie un avantaj, deoarece se pot extrage date și informații bogate despre serviciile, calitatea și performanța bibliotecilor. În contextul potrivit, indicatorii de performanță pot fi un instrument neprețuit și puternic în acest demers, inclusiv măsurarea performanței managementului unei biblioteci în raport cu rezultatele strategice ale bibliotecii. În același timp, nu trebuie să trecem cu vederea datele de utilizare a colecției și cele privind satisfacția utilizatorilor, care completează indicatorii în măsurarea performanței generale a bibliotecilor.

Note

¹ În mod tradițional, bibliotecile colectează date de bază despre intrări (finanțare, personal, colecții, spații, echipamente) și rezultate (ieșiri) (împrumuturi de documente, vizite la bibliotecă, descărcări de documente digitizate, referințe oferite etc.).

² ISO 11620:2023. *Information and documentation — Library performance indicators*. [online]. [Accesat la: 10.08.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.iso.org/standard/83126.html>

³ ISO/TC 46/SC 8. *Quality – Statistics and performance evaluation*. [online]. [Accesat la: 10.08.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.iso.org/committee/48826.html>

⁴ Raportul ISO/TR 28118:2009. *Informare și documentare – Indicatori de performanță pentru bibliotecile naționale*.

⁵ Alison WALKER, Julia FOSTER. *Knowing the need. A report on the emerging picture of preservation need in libraries and archives in the UK*, ed. by Mary Feeny. National Preservation Office, 2006.

⁶ ISO 11799:2003. *Informare și documentare – Cerințe de depozitare pentru materiale de arhivă și bibliotecă*.

⁷ ISO/TR 14873:2013. *Information and documentation — Statistics and quality issues for web archiving*.

⁸ ISO 16439:2014. *Information and documentation — Methods and procedures for assessing the impact of libraries*. [online]. [Accesat la: 10.08.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.iso.org/standard/56756.html>

Bibliografie

APPLETON, Leo. *Using key performance indicators to measure library performance. A framework that explores ways libraries can demonstrate their value and impact to stakeholders* [online]. [Accesat la: 10.08.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.elsevier.com/connect/library-connect/using-key-performance-indicators-to-measure-library-performance>

MISSINGHAM, Roxanne. Libraries and economic value: a review of recent literature. În: *Performance Measurement and Metrics*, vol. 6, nr. 3, 2005.

POLL, Roswitha. Les indicateurs de qualité pour les bibliothèques nationales. În: *Bulletin des Bibliothèques de France*, vol. 58, nr. 6, 2013.

PUNG, Carolin; CLARKE, Ann; PATTEN, Laurie. Measuring the economic impact of the British Library. În: *New Review of Academic Librarianship*, vol. 10, nr. 1, 2004.

Tipuri de identificatori în sectorul informațional

Dr. Nicoleta-Roxana Dinu

Serviciul Dezvoltare instituțională, Biblioteca Națională a României

E-mail: roxana.dinu@bibnat.ro

Modul de identificare a entităților a reprezentat una dintre preocupările bibliotecilor, încă din vremuri străvechi. Pe măsură ce volumul de date a crescut considerabil, iar mediul online s-a transformat într-o uriașă lume informațională, identificatorii au devenit elemente-cheie în localizarea corectă și clară a obiectelor digitale și în interconectarea lor. Observăm, astfel, că bibliotecile devin din ce în ce mai interesate de utilizarea datelor interrelaționate (Linked Data), ce au ca scop crearea de legături în vederea navigării între seturi de date provenite din surse diferite¹.

Identificarea instituțiilor și a creatorilor de resurse a devenit o necesitate, iar crearea de standarde în această privință a fost rapid îmbrățișată de către sectorul GLAMA (galerii de artă, biblioteci, arhive, muzee, instituții academice).

Identificatorul Standard Internațional pentru Biblioteci și Organizații Conexe / International Standard Identifier for Libraries and Related Organizations (**ISIL**) constituie modalitatea de identificare, la nivel internațional, a bibliotecilor și organizațiilor conexe, precum arhive, muzee, alte entități infodocumentare.

ISIL este folosit în activități care se desfășoară în sistem automatizat, precum împrumutul interbibliotecar, prelucrarea informațiilor în aplicații tehnologice utilizate de biblioteci, cum este, de exemplu *Identificarea prin Radiofrecvență* (RFID).

ISIL este un identificator compus din maximum 16 caractere alfa-numerice, cifre arabe și litere din alfabetul latin, fără a fi incluse diacritice.

Schema de creare a acestui identificator trebuie să conțină obligatoriu un prefix (cel al țării), o cratimă și un identificator al instituției (recomandabil să conțină și elementul de localizare geografică).

Exemple:

RO-B-011 (Biblioteca Națională a României)

DE-700 (Universitätsbibliothek Osnabrück)

FI-H Kansalliskirjasto (Biblioteca Națională a Finlandei)

GB-Uk (British Library)

Agenția Daneză pentru Cultură și Palate (Danish Agency for Culture and Palaces / Slots- og Kulturstyrelsen) este reprezentantul oficial al Centrului Internațional ISIL, care menține actualizată lista cu centrele naționale ISIL la nivel mondial și elaborează materialele utile cu privire la acest identificator.

Printre agențiile naționale ce atribuie codul ISIL menționăm biblioteci naționale europene din țări precum Franța, Italia, Norvegia, Ungaria, Republica Moldova.

Code	Official name of country	URL for description of identifier	URL for list of libraries/organisations
AR	Argentine Republic	Argentine Standardization and Certification Institute (IRAN)	n/a
AT	Austria	Die Österreichische Bibliothekverbund und Service GmbH	Search
AU	Australia	National Library of Australia	Search
BE	Belgium	Royal Library of Belgium	Search
BY	Belarus	National Library of Belarus	n/a
BG	Bulgaria	National Library of Bulgaria	Search

Fig. 1. Lista organizațiilor autorizate în a atribui codul ISIL

(Sursa: <https://slks.dk/english/work-areas/libraries-and-literature/library-standards/isil>)

În 2019, Biblioteca Națională a României a devenit reprezentanța unică la nivel național a autorității internaționale ISIL, Agenția Daneză pentru Cultură și Palate. În această calitate, Biblioteca Națională a României, prin Centrul Național ISIL, atribuie astfel de coduri pentru organizațiile culturale românești².

Bibliotecile și instituțiile conexe pot solicita codul ISIL, în mod gratuit, prin completarea formularului existent la adresa <https://www.bibnat.ro/Sistemul-ISIL-in-Romania-s382-ro.htm>³.

Până în prezent sunt peste 350 de coduri ISIL acordate atât bibliotecilor universitare și școlare, cât și bibliotecilor specializate, muzeelor, centrelor de documentare din România. Lista completă poate fi consultată la adresa https://www.bibnat.ro/dyn-doc/Lista_ISIL_2023.pdf⁴.

ISIL, fiind utilizat la nivel global, constituie și un instrument de promovare a bibliotecilor la nivel internațional.

Identificatorul Standard Internațional pentru Nume / International Standard Name Identifier (**ISNI**) identifică autori, contribuitori și entități, care sunt implicați în crearea și distribuirea de produse intelectuale, și aici putem menționa cercetători, inventatori, scriitori, artiști vizuali, interpreți etc. Acest cod de identificare este invariabil și rezolvă probleme de ambiguitate ale numelor în bazele de date, portaluri, cataloage. De asemenea, este un real instrument de îmbunătățire a calității datelor de autoritate la nivel global.

Este alcătuit din 15 cifre și un caracter de validare. Acesta din urmă poate fi ori un zecimal, ori „X”. Nu se lasă spațiu, nici nu se includ semne de punctuație între cele 16 cifre.

Exemplu:

<https://isni.org/isni/0000000067624492>

Pentru a solicita prezentul cod, trebuie contactată una dintre agențiile de înregistrare ISNI. Atribuirea se realizează în mod gratuit.

În activitatea bibliografică și editorială se utilizează o serie de coduri standard ce permit identificarea neechivocă a oricărui document pe suport hârtie sau digital. Sunt șiruri de caractere alfa-numerice, unice pentru fiecare document în parte și persistente (durabile în timp).

Identificatorii bibliografici sunt un sprijin pentru cercetători în procesul de localizare a propriei activități științifice, sunt necesari în stabilirea modului de citare, facilitează interschimbul de date și garantează prezervarea și migrarea conținutului.

Cei mai utilizați identificatori bibliografici sunt ISBN, ISSN, DOI și Handle.

Numărul Standard Internațional pentru Cărți / International Standard Book Number (**ISBN**) identifică o monografie editată atât pe suport clasic, cât și electronic. Este alcătuit din 5 secvențe numerice, separate prin cratimă și care totalizează 13 cifre. Înainte de anul 2007, ISBN era constituit din 10 cifre.

Exemplu de ISBN:

978-973-46-9007-7

(978 reprezintă identificatorul producție editorială de carte la nivel internațional, 973 este codul țării unde se află editura, 46 – cod de editură, 9007 – identificator titlu, 7 este numărul de control).

Materiale precum calendare, produse promoționale, jocuri video/electronice, baze de date, documente personale digitizate, cărți poștale, documente de uz intern în instituții/organizații nu primesc ISBN.

documentului	BK
exemplarele	Toate exemplarele
	II 548965
	● Voicu, Marin (1944-....)
	● Starea justiției în statele Europel
part material	[Text tipărit]
titlu	puterea judecătorească și Ministerul Public avocatura - profesie liberală în U.E. justiția administrativă în statele Europel , justiția comercială în Europa
localitate	● București
editură	● Universul Juridic
	2010
dimensiune fizică	290, [4] p. : tab. ; 20 cm
biografie	Bibliogr. p. 275-278
seria colectivă	● Uniunea Europeană
	34(4)
	341.217(4) UE
	978-973-127-304-4

Fig. 2. Fișă de descriere a unei monografii în care apare câmpul ISBN
(Sursa: catalogul online al BNaR)

Numărul Standard Internațional pentru Seriale / International Standard Serial Number (ISSN) este codul internațional de identificare a publicațiilor seriale (reviste, buletine, anuare) pe hârtie și în format online. Este alcătuit din 8 caractere grupate în două secvențe, separate prin cratimă. În comparație cu ISBN, codul ISSN nu conține niciun prefix care să identifice țara sau editorul. Aceeași publicație primește un ISSN diferit, în funcție de tipul de suport. ISSN este asociat întotdeauna cu titlul publicației, astfel că dacă titlul publicației periodice respective suferă schimbări, indiferent dacă sunt minore sau nu, este nevoie de solicitarea unui nou ISSN.

Exemplu:

2734-5890

În țara noastră, Centrul Național ISBN-ISSN-CIP din cadrul Bibliotecii Naționale a României atribuie cele două coduri specificate mai sus⁵.

Identificatorul de Obiecte Digitale / Digital Object Identifier (DOI) este identificatorul unic și permanent ce oferă informații despre descrierea obiectelor digitale, fie reviste, articole, cărți sau doar o fotografie și despre localizarea lor în mediul online, prin intermediul metadatelor. Acest identificator ajută la sporirea vizibilității publicațiilor științifice, care, primesc astfel și mai multe citări în mediul academic. Permite interoperabilitatea cu alte platforme, depozite digitale instituționale sau motoare de căutare.

Exemplu:

<https://doi.org/10.26660/rrbsi>

(10.26660 identifică editorul, rrbsi – denumirea publicației)

Codul DOI poate fi solicitat de către agențiile de înregistrare DOI, precum Crossref, cea mai des utilizată în privința publicațiilor științifice.

Fig. 3. Crossref, agenție de înregistrare DOI
(Sursa: <https://www.crossref.org>)

În România, Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca este una dintre entitățile care pot atribui codul DOI⁶.

Dacă codurile ISBN și ISSN se atribuie în mod gratuit, solicitarea DOI se realizează contra-cost.

Precum DOI, *Handle* identifică obiecte digitale, indiferent de locul unde acestea sunt stocate. Dezvoltat de CNRI (Corporation for National Research Initiatives), acest identificator este utilizat de majoritatea depozitelor digitale instituționale⁷.

Exemplu:

<http://hdl.handle.net/10045/68599>

(10045 reprezintă identificatorul producătorului resursei digitale, iar 68599 – identificatorul resursei digitale).

Indiferent de menirea lor, fie de identificare a unei resurse, fie de identificare a unei instituții sau a unui creator de produse informaționale, codurile standard prezentate în această lucrare sunt rezultatul colaborării dintre organizațiile specializate și instituțiile culturale, care țințesc spre același obiectiv, acela de a avea instrumentele necesare în a accesa și utiliza corect date din ce în ce mai diverse, fără a se pierde din vedere interoperabilitatea.

Note

¹ Nicoleta-Roxana DINU. Metadatele în context cultural. În: *Tratat de biblioteconomie*, Vol. 5, ediția a II-a rev. și adăug., coordonator prof. univ. emerit Mircea Regneală. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022, p. 488.

² *Sistemul ISIL în România*. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bibnat.ro/Sistemul-ISIL-in-Romania-s382-ro.htm>

³ *Ibidem*.

⁴ *Codul ISIL pentru organizațiile din România*. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.bibnat.ro/dyn-doc/Lista_ISIL_2023.pdf

⁵ Centrul Național ISBN-ISSN-CIP. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bibnat.ro/Pentru-editori-s20-ro.htm>

⁶ *Serviciul de atribuire DOI – Identificator de obiecte digitale*. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bcucuj.ro/ro/servicii/serviciul-atribuire-doi-identificator-de-obiecte-digitale>

⁷ *Global Handle Registry*. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.handle.net>

Bibliografie

Centrul Național ISBN-ISSN-CIP. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bibnat.ro/Pentru-editori-s20-ro.htm>

Codul ISIL pentru organizațiile din România. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: https://www.bibnat.ro/dyn-doc/Lista_ISIL_2023.pdf

DINU, Nicoleta-Roxana. Metadatele în context cultural. În: *Tratat de biblioteconomie*, Vol. 5, ediția a II-a rev. și adăug., coordonator prof. univ. emerit Mircea Regneală. București: Asociația Bibliotecarilor din România, 2022, p. 475-490.

DOI Foundation. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.doi.org>

Global Handle Registry. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.handle.net>

International ISBN Agency. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.isbn-international.org>

ISNI International Agency. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://isni.org>

ISO 15511:2019. *International standard identifier for libraries and related organizations (ISIL)*. Ediția a IV-a, 2019. 7 p. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.iso.org/standard/77849.html>

ISSN International Centre. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.issn.org>

Serviciul de atribuire DOI – Identificator de obiecte digitale. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bcucluj.ro/ro/servicii/serviciul-atribuire-doi-identificator-de-obiecte-digitale>

Sistemul ISIL în România. [online]. [Accesat la: 19.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bibnat.ro/Sistemul-ISIL-in-Romania-s382-ro.htm>

Prelucrarea arhivistică în format UNIMARC

Drd. Cristina Solinschi

Șef serviciu Serviciul Sisteme Integrate de Management și Resurse Digitale

Biblioteca Națională a României

E-mail: cristina.solinschi@bibnat.ro

Introducere

În calitatea lor de deținătoare de patrimoniu cultural și științific, bibliotecile administrează fondul tangibil de documente, având misiunea de a-l valorifica și disemina către utilizatorii săi, dar și către societate.

Actul de naștere al Bibliotecii Naționale a României a fost un decret din anul 1955 prin care s-a hotărât înființarea Bibliotecii Centrale de Stat, cu rang și atribuții de bibliotecă națională. Încă din primii ani de activitate, Biblioteca Națională s-a preocupat de organizarea fondurilor de bibliofilie, prin constituirea Serviciului Colecției Speciale, care avea să cuprindă, conform normelor stabilite de Pierre Breillat în cunoscuta sa lucrare *La réserve précieuse dans les bibliothèques*, manuscrise, cărți vechi și rare, lucrări de artă – precum stampe, gravuri și desene –, documente de arhivă, corespondență, fotografii, materiale cartografice, periodice românești vechi, tipărituri și înregistrări muzicale.

Valoroasa Arhiva Istorică pe care o deține Biblioteca Națională a României structurează în fondurile sale un bogat material documentar provenind din colecțiile fostelor fundații și așezăminte culturale „Mihail Kogălniceanu”, „Ion I. C. Brătianu” și „Al. Saint-Georges”:

- acte istorice de o mare diversitate, corespondență particulară, dar și oficială, diplomatică, ce ilustrează procesul complex de construcție modernă a societății românești deschis de Unirea Principatelor: marile momente politice, aspecte ale organizării statale și instituționale, economice și administrative, manifestări ale spiritualității românești;
- mărturii istorice referitoare la viața și activitatea unor oameni politici, diplomați, istorici, literați, editori, șefi de stat, membrii ai Casei Regale;
- documente vechi datând din secolele XV-XIX – cărți de hotărnicie și judecată, răvașe și hotărâri domnești, porunci ale ocârmuirii, izvoade, zapise de zălogire, de arendășie și de vânzare, jalbe, foi de zestre ș.a. și care dezvăluie fațete semnificative ale vieții sociale și economice din Țările Române.

Tehnologiile digitale s-au aplicat cu precădere colecțiilor de carte și de periodice din biblioteci, dar mai puțin patrimoniului arhivistic din colecțiile acestora.

Actualmente, puține din bibliotecile publice din străinătate, în special cele naționale, au reușit să-și integreze și valorifice în colecțiile digitale și fondurile de patrimoniu arhivistic. Din cercetările de până acum, nicio bibliotecă publică din România nu și-a integrat și valorificat patrimoniul arhivistic în cataloagele bibliografice online proprii sau în bibliotecile digitale existente, abordarea arhivelor nefiind prioritară, fie din lipsa documentației de specialitate în această direcție, fie din lipsa unor sisteme informatice și digitale, care să integreze acest patrimoniu alături de restul colecțiilor de bibliotecă.

Dezvoltarea tehnologiilor informatice au permis codificarea descriptivă, citită în cod mașină, ceea ce face posibilă dezvoltarea unor instrumente digitale de gestionare a informației, de preservare și regăsire a conținutului digital și pentru patrimoniul arhivistic.

Standardele de codificare EAD (Electronic Archives Description) pentru descrierile de tip arhivă au apărut în 1992, la Universitatea din California, Berkeley, iar în 1998 a fost lansată prima versiune a EAD. O a doua versiune a fost lansată în 2002, iar cea mai recentă versiune – EAD3, a fost lansată în august 2015. Society of American Archivists (Societatea Arhiviștilor Americani) și Library of Congress (Biblioteca Congresului) sunt responsabile în comun pentru întreținerea și dezvoltarea EAD. EAD vizează componentele logice ale descrierii arhivei și relațiile dintre ele, identificate cu acuratețe într-o formă care poate fi citită de mașină, pentru a sprijini indexarea, navigarea și afișarea, astfel încât să poată oferi acces complet și precis la descrierea și controlul materialelor de arhivă.

Proiectarea descrierilor pentru resurse arhivistice în UNIMARC

Înregistrările fondului arhivistic diferă de elementele uzuale ale unei colecții de bibliotecă, deoarece sunt unice, de obicei nepublicate și indisponibile în altă parte, existând ca parte a unei colecții care le unifică. Din aceste motive, valorificarea patrimoniului arhivistic implică o analiză ierarhică și progresivă, care pune accent pe structura intelectuală și conținutul colecției și nu se extinde întotdeauna la nivelul elementelor individuale din cadrul acesteia.

Cum pot fi descrise materialele arhivistice? Cum pot fi gestionate înregistrările de arhivă? Este necesară menținerea unui catalog de fond arhivistic separat sau pot fi incluse arhivele în catalogul integrat al bibliotecii împreună cu toate celelalte tipuri de materiale? Sunt întrebări la care trebuie să răspundem.

Este evident că, prin natura lor, materialele de arhivă sunt destul de asemănătoare cu celelalte tipuri de materiale din bibliotecă prin însăși faptul că documentează istoria umanității. Dar, din cauza tradițiilor, standardelor și practicilor de descriere diferite, materialele de arhivă nu sunt enumerate în cataloagele bibliotecii. Includerea înregistrărilor de catalog de arhivă în catalogul online integrat al bibliotecilor ar permite însă utilizatorilor să localizeze mult mai ușor resursele arhivistice.

Standardele majore utilizate în biblioteci sunt formatele ISBD (Regulile Internaționale de Catalogare pentru Descrierea Bibliografică) și formatele MARC – MARC21 și UNIMARC.

Formatele MARC nu trebuie folosite pentru arhive și, în general, nu permit crearea unei descrieri detaliate de arhivă, dar totuși pot fi folosite în scopuri specifice.

Majoritatea specialiștilor din domeniul biblioteconomic susțin că, spre deosebire de o înregistrare bibliografică care se concentrează de obicei pe o manifestare individuală a unei lucrări publicate, o descriere de arhivă este foarte ierarhică și implică un grup complex de materiale unice, interconectate, a căror proveniență comună și aranjament ierarhic trebuie arătate foarte clar. În principiu, o înregistrare MARC, care oferă o vedere orizontală a obiectului, nu reprezintă cel mai bun instrument în a descrie arhivele. Cu toate acestea, utilizatorii UNIMARC sunt norocoși, deoarece formatele UNIMARC și cele bazate pe UNIMARC au mijloacele de a construi descrieri cuprinzătoare pe mai multe niveluri și de a stabili legături între acestea.

Studiile comparative între UNIMARC și ISAD (G) au arătat că UNIMARC nu deține unele elementele de date esențiale pentru arhive. În anul 2012, pe baza unor propuneri venite din partea Prezidentskaya Biblioteka v Moskve (Biblioteca Prezidențială din Moscova) – care înființase un grup de lucru la nivel național cu scopul de a adapta formatul UNIMARC la un format standard național denumit RUSMARC –, Comitetului Permanent UNIMARC (PUC) IFLA a efectuat modificări și completări în UNIMARC tocmai în scopul prelucrării arhivelor.

Principii generale ale descrierii arhivistică în UNIMARC

Analizând practica națională și internațională a descrierilor arhivistică, standardele internaționale și formatele în domeniu, această lucrare expune principiile adaptării formatului UNIMARC la prelucrarea materialelor de arhivă, enumeră elementele de date incluse în mod obișnuit în descrierea arhivelor și indică modalitățile în care ar trebui plasat fiecare element de date într-o înregistrare UNIMARC, cu exemple de înregistrări complete.

Elementele de date sunt definite pentru nivelurile de descriere arhivistică: fond – serie – dosar – fila/articol/item. **Anexele 1-4** conțin descrierile câmpurilor și regulile pentru completarea acestora, în cazul unor înregistrări bibliografice în format UNIMARC pentru fiecare din nivelurile arhivistică: fond de arhivă, colecție, dosar și document/filă de arhivă.

Principiile generale documentate sunt: tipul de control, descrierea pe mai multe niveluri și datele.

1. Tipul de control

În cazul în care se dorește încorporarea descrierilor documentelor din fondul de arhivă în cataloagele bibliotecii, este evidentă necesitatea apariției unui instrument de control care să le diferențieze și care să precizeze că aceste înregistrări particulare descriu un material de arhivă și nu se încadrează în resursele tradiționale ale unei biblioteci.

Disocierea se poate realiza prin așa-numitul tip de control, instrument cu ajutorul căruia se pot implementa diferite opțiuni de căutare, navigare pe fațete și afișare a rezultatelor căutării. În formatul UNIMARC, tipul de control este specificat în eticheta de înregistrare Leader (LDR – caracterul din poziția 9), iar codul „a” (control arhivistic) este definit ca o metodă de descriere și manipulare a materialelor, în care accentul se focalizează mai degrabă pe relațiile contextuale dintre materialele descrise și pe proveniența acestora, și mai puțin pe detalii bibliografice.

Documentele aparținând patrimoniului de arhivă diferă prin modul în care sunt descrise, cel mai important nefiind tipul materialului (text, fotografie etc.), ci modul în care aceste materialele sunt aranjate, organizate fizic și manipulate de către custode.

2. Descrierea pe mai multe niveluri

Descrierile documentelor unui fond arhivistic alcătuiesc o structură extrem de ierarhizată, pornind de la o descriere generală către descrieri mai specifice ale componentelor sale, descrierea fiecărei părți fiind legată de unitatea sa superioară.

În UNIMARC, întreaga ierarhie poate fi construită folosind un mecanism de conectare a intrărilor (grupul de câmpuri 46X), iar descrierea arhivei poate fi construită la orice nivel de detaliu dorit – poate fi la nivel de colecție, dacă este suficient, sau poate fi setată pe înregistrări pentru toate nivelurile dorite. Nivelul ierarhic este indicat în eticheta de înregistrare – LDR, caracterul din poziția caracterului 8. În plus, poziția fiecărei unități descrise în ierarhie este identificată în mod explicit prin câmpul 251 – *Organizarea și aranjarea materialelor*. În mod normal, în acest caz este folosită terminologia standard: fond, serie, dosar, fila/articol.

3. Date

În ISAD (G) datele sunt considerate a fi unul dintre elementele esențiale atunci când descriem arhivele; orice descriere a unei colecții de arhivă sau a unei părți a colecției ar trebui să includă întotdeauna data (sau datele) când au fost create documentele din colecție (sau o parte a colecției). Dacă nu se cunoaște cu exactitate vreo dată, se oferă o dată estimată, iar acest lucru este indicat în descriere.

Majoritatea regulilor pentru descrierea arhivistică recunosc datele colecției ca parte a titlului, iar într-o înregistrare UNIMARC, datele pot fi introduse în câmpul 200, *Titlu și declarația de responsabilitate*, subcâmpurile \$j (date inclusive) și \$k (date în bloc). Când datele de creare nu sunt considerate ca parte a titlului, ele pot fi scrise în câmpul 210 \$d, *Data publicării, distribuirii* etc.

Datele pot fi introduse și ca date în formă codificată în câmpul 100 – *Date generale de procesare*, pozițiile caracterelor 8–16.

Flux de lucru în descrierea resurselor de arhivă

Descrierile înregistrărilor documentelor aparținând materialului arhivistic merg de la general la specific, fapt care corespunde principiului teoretic de bază al descrierii arhivistice, adică principiul *respect des fonds*. Procesul descrierii începe cu crearea unui nivel de colecție pentru fonduri. Apoi se crează înregistrări pentru serie, dosar(e), filă(e)/articol(e) – în funcție de nivelul de detaliere dorit. În general, trebuie luat în considerare lanțul fond – serie – dosar. Însă, când este necesar, poate fi creată o descriere la nivel de filă sau articol, sau chiar o descriere a unei părți componente din articol. Toate înregistrările create sunt legate prin câmpurile 46. Deși o înregistrare UNIMARC poate include relații de la nivelul superior la cele inferioare, legăturile sunt, în general, implementate pentru a defini relații ascendente – de la nivelul ierarhic inferior la nivelul superior (de exemplu, relația de la articol la jurnal, sau, în cazul arhivelor, de la dosar la serie, sau de la serie la fond). Descrierea pe niveluri este prezentată în Fig. 1.

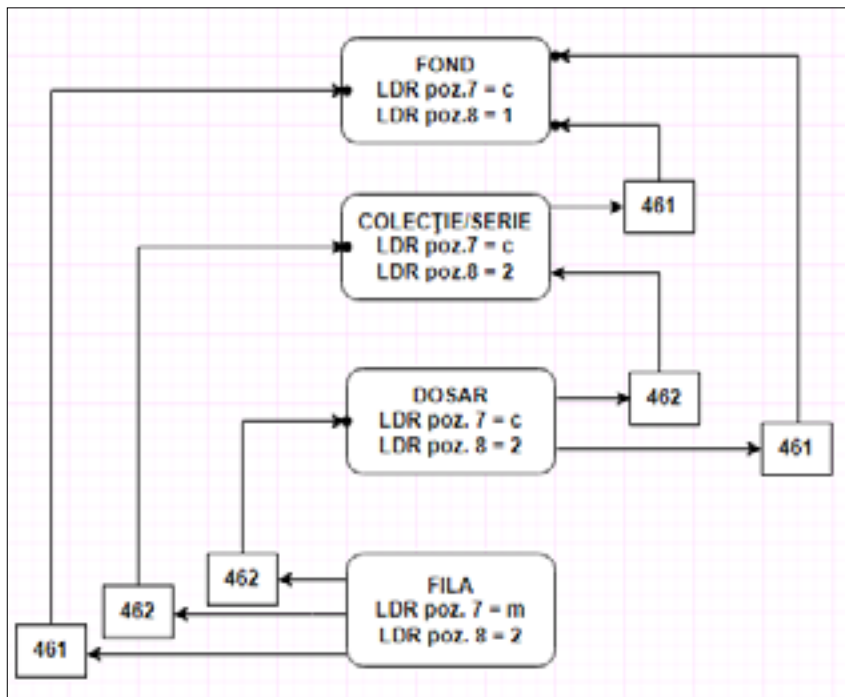

Fig. 1. Descrierea arhivistică pe niveluri utilizând formatul UNIMARC

Setul de bază cu elemente de date specificate în eticheta de înregistrare Leader (LDR) și legăturile ierarhice utilizate pentru diferite niveluri de arhivă sunt prezentate în Tabelul 1.

Tabelul 1. Setul de bază cu elemente de date specificate în eticheta de înregistrare LDR

Element Leader	Fond	Serie/Colecție	Dosar	Document
Poziția 6 (tipul înregistrării)	Tipul de bază al materialului reprezentat în înregistrare, indiferent de formatul fizic (materiale lingvistice, muzică notată, material cartografic etc. sau multimedia)			
Poziția 7 (nivelul bibliografic)	c (colecție)	c (colecție)	c (colecție)	m (monografie)
Poziția 8 (nivelul ierarhic)	1 (înregistrare cu cel mai înalt nivel)	2 (înregistrare cu nivel sub nivelul cel mai înalt)	2 (înregistrare cu nivel sub nivelul cel mai înalt)	2 (înregistrare cu nivel sub nivelul cel mai înalt)
Poziția 9 (Tipul de control)	a (control arhivistic)			
Poziția 18 (formatul descrierii bibliografice)	x (nu se aplică regulile ISBD pentru acest tip de resursă)			
Legături ierarhice	Nu are	462 (legătură către Fond)	462 (legătură către Serie/Colecție)	462 (legătură către Dosar)

Tipul de material este specificat în Leader, caracterul din poziția 6. Pentru fondurile de arhivă se utilizează codul „m” (multimedia); la nivelul dosarului și al articolului, valoarea codului este determinată în funcție de conținutul principal al unității, indiferent de suportul fizic.

Exemplu

Fond Brătianu, Dosarul 91 cuprinde fotografii și portrete tipărite ale unor persoane istorice din secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea și conține 35 de portrete, deci se utilizează valoarea codului „k = grafică bidimensională”.

Câmpul 100 conține datele extreme ale colecției. În plus, datele pot fi introduse și în câmpul 122 atunci când:

- indicația datelor în câmpul 100 este insuficientă și este necesar să se specifice date precise ale colecției sau
- datele extreme în câmpul 200 reprezintă perioade separate de date și/sau date separate prin virgulă, dacă există un decalaj semnificativ în secvența cronologică a materialelor colecției).

Exemplul 1

Date inclusive: 1 Februarie 1950 – 27 Martie 1964

122 2# \$ad19500201

\$ad19640327

*Exemplu 2**Date inclusive: 1950, 1964, 1968**122 2# \$ad1950**\$ad1964**\$ad1968**Exemplu 2**Date inclusive: 1950–1964, 1968**122 2# \$ad1950**\$ad1964**122 0# \$ad1968*

În general, o descriere de arhivă poate include orice câmpuri de date codificate specifice unui material, în funcție de tipul de material. De exemplu, pentru unitățile de arhivă care cuprind materiale textuale, câmpul 101 – *Limba resursei*, este utilizat pentru a specifica limba (limbile) folosită (e) în unitatea descrisă. Dacă elementul de arhivă este reprezentat de un desen sau de o fotografie, datele codificate pot fi regăsite în câmpul 116 – *Câmp de date codificate*, astfel: Grafică, pentru a face descrierea mai precisă și mai detaliată.

Pentru a evita redundanța, informațiile comune tuturor unităților de nivel inferior trebuie să fie prezente la cel mai înalt nivel adecvat. La nivelurile inferioare trebuie furnizate doar informații adecvate pentru nivelul descris. Ca urmare, elemente precum câmpurile specifice materialelor pentru fotografii, hărți etc., utilizate la nivel de articol, în unele cazuri pot fi utilizate doar la nivel de dosar.

În **blocul 2** sunt utilizate următoarele câmpuri de informații descriptive:

200\$a – titlul unității arhivistice descrise;

200\$j – datele inclusive;

200\$j – datele în bloc (la nevoie);

210 – nu este folosit;

215\$a – numărul de itemi (de dosare dintr-o colecție/fond sau de file dintr-un dosar) din care este alcătuită unitatea descrisă.

215\$c – nivelul corespunzător al unității arhivistice descrise în cadrul ierarhiei, care poate fi: fond, colecție, dosar, sau filă

În **blocul 3** poate fi introdusă, după caz, orice notă. De exemplu: note privind foștii proprietari ai fondului arhivistic (câmpul 317); note cu privire la acțiuni semnificative asupra fondului arhivistic, inclusiv amenajarea, evaluarea, conservarea etc. (câmpul 318); note privind sursa de achiziție (câmpul 345); condițiile care reglementează accesul și/sau reproducerea (câmpul 371); note privind descrierea textuală a conținutului unității (câmpul 330) etc.

Câmpurile din **blocul 4** furnizează legături către înregistrări de nivel superior. În acest bloc, câmpurile pot fi utilizate după caz; de exemplu, câmpul 464 – pentru părțile componente ale elementului de arhivă descris.

Toate punctele de acces (subiect nume de persoană fizică, subiect nume colectivitate, subiect nume de familie, subiect nume geografic, titlul ca subiect) pentru orice nivel de descriere sunt controlate prin fișierele de autoritate comune atât documentelor de tip arhivistic, cât și celorlalte tipuri de documente din bibliotecă, aspect care determină rezultate mult mai complete și mai precise în urma unor interogări de cataloage.

Numele creatorului (autor nume de persoană, autor nume de colectivitate sau autor nume de familie) este introdus în câmpul 7X0 (și 7X1, când există mai mulți creatori). Numele responsabilităților care au o altă formă de responsabilitate pentru unitatea arhivistică sunt date în alte domenii ale blocului 7XX.

Fiecare înregistrare, din orice nivel ierarhic, este indexată cu nume de subiecte, utilizând politica de indexare a materialelor de arhivă.

Exemplu de înregistrare:

01/02/2023

opac-print-001

Cataloging Record

Number of Records:

1

Format Type: 001

Name Tag	Data
*****	Document 1 ouț of 1
FMT	MX
LDR	-----nmc1a22-----n-450-
001	000000003
005	20220429102155.0
100	a 202109151165#1926km-y0rummy50-----ba
1010	a mul
102	a RO
122	a d1935-----
2001	a Fond Brătianu j 1928-1958 k 1945
215	a 804 dosare
251	c Fond arhivă
317	a Biblioteca Ion I. C. Brătianu a fost creată în 1928 de către Elisa Brătianu. Din 1948 patrimoniul bibliotecii a fost înglobat așezământului „Nicolae Bălcescu” (care a preluat și alte acte și mărturii istorice) și în 1958 a intrat în colecțiile Bibliotecii.

330	a Fondul Brătianu este una dintre cele mai importante surse documentare despre familia Brătianu. Este ilustrată activitatea politică a lui Ion C. Brătianu și a lui Dumitru Brătianu în Revoluția de la 1848, Unirea din 1859, instituirea monarhiei constituționale în 1866, Războiul de Independență de la 1877, proclamarea Regatului în 1881. Găsim mărturii ale activității politice a lui Ion I. C. Brătianu dar și relațiile familiei Brătianu cu celelalte mari familii ai căror membri au avut contribuții importante în istoria României moderne: Golescu, Lahovary, Rosetti, Ghica, Văcărescu, Sturdza, Cantacuzino, Bengescu, Plagino, Racovița, Carada, Negri. Fondul deține și un număr important de documente ale domniilor fanariote și ale domniilor pământene.
600 0	a Brătianu, b Ion C. f 1821-1891 j Material de arhivă
602	a Brătianu, familie j Material de arhivă
6061	a Mica Unire(1859) j Material de arhivă
600 0	a Brătianu, b Dimitrie C. f 1818-1892 j Material de arhivă
6061	a Războiul de independență j Material de arhivă
6061	a Marea Unire (1918)(G) j Material de arhivă
6061	a Regatul României j Material de arhivă
608	a Fond arhivă
703 0	a Brătianu, b Elisa 4 inițiator fond
723	a Brătianu, familie 4 inițiator fond
801 0	a RO b NLR
852	j AI F Brătianu a Biblioteca Națională a României b Colecții speciale b Arhivă istorică c București p România
BAS	a ARHI
OWN	a PUBLIC
SYS	000000003

Înregistrările la nivel de fond includ întotdeauna titlul, ca subiect, folosind modelul: <numele creatorului> -- *Arhive (câmpul 600, 601 sau 602)*.

La nivel de serie sau de colecție, titlul, ca subiect, este întotdeauna subiectul, care este prezent în mod normal în titlul seriei. La nivel de dosar, subiectul principal este definit în funcție de conținutul fișelor/itemilor care sunt incluse în dosar. Indexarea la nivel filă/item este specifică elementului descris și pot folosi titlurile de subiect ale oricărei categorii (subiect nume de persoană, subiect nume de familie, subiect nume geografic, subiect nume comun, etc.).

Exemplu de înregistrare la nivel de dosar de arhivă:

DB L NLR02

FMT L MX

LDR L ----nbc2a22-----n-450-

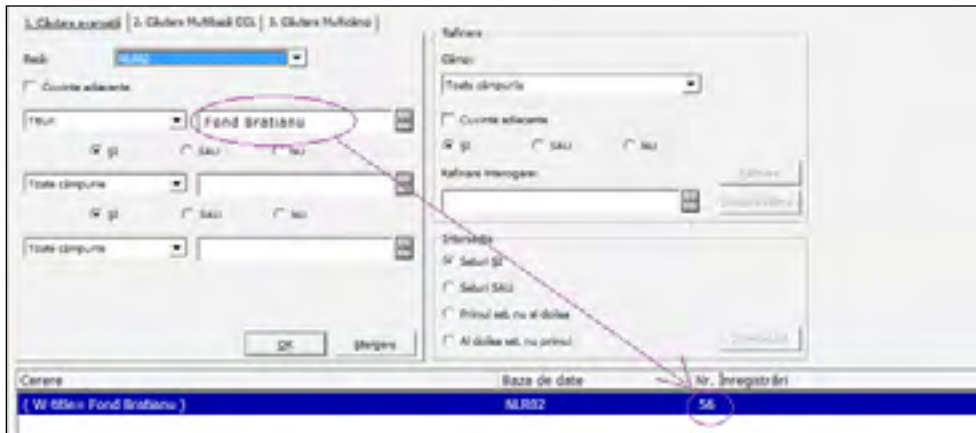
001 L 000000561
 005 L 20221004161121.0
 090 L \$aAIFB VII4
 100 L \$a20220222119301935km-y0rumy50-----ba
 1010 L \$arum
 102 L \$aRO
 1220 L \$ad1930-1935\$ad1938-1939
 2001 L \$aDosar AIFB VII4\$j1930-1935, 1938-1939
 210 L \$aBucurești\$d1930-1935, 1938-1939
 215 L \$a79 documente\$d105 file
 251 L \$aFond Brătianu\$cDosar arhivă
 462 0 L \$1001000000003\$tFond Brătianu\$iDosar AIFB VII4
 600 1 L \$aBrătianu, \$bElisa\$jMaterial de arhivă
 600 1 L \$aPrat, \$bEugenia\$jMaterial de arhivă
 600 1 L \$aCretzianu, \$bRadu G.\$jMaterial de arhivă
 600 1 L \$aConstantinescu, \$bToto Constantinescu\$jMaterial de arhivă
 600 1 L \$aȘtirbey, \$bGeorge\$jMaterial de arhivă
 600 1 L \$aPârâianu Barbu, \$bIonel\$jMaterial de arhivă
 600 1 L \$aTodor, \$bAvram P.\$jMaterial de arhivă
 602 L \$aBrătianu, familie\$xCorrespondență\$xMaterial de arhivă
 608 L \$aDosar arhivă\$jArhivă istorică
 71002 L \$aRegimentul 4 Dorobanți\$bArgeș\$jMaterial de arhivă
 71002 L \$aDirecțiunea Datoriilor Publice\$jMaterial de arhivă
 801 0 L \$aRO\$bNLR
 852 L \$jAI F Brătianu-u.A.VII4\$aBiblioteca Națională a României\$bColecții speciale.
 Arhivă istorică\$cBucurești\$pRomânia
 BAS L \$aCS
 OWN L \$aPUBLIC

Înregistrarea de mai sus descrie un dosar din Fondul Brătianu (Dosar AIFB VII4) ce conține 79 de documente cu 105 file. Înregistrarea este indexată cu subiecte nume de persoană și subiect nume de familie (câmpurile 600 și 602), din subiect forma materialului (608).

Atât materialele tradiționale de bibliotecă, cât și cele de arhivă au opțiuni specifice pentru a defini ordinea de afișare a înregistrărilor preluate (schema de ordonare menționată în 852\$j) sau pentru a rafina rezultatele căutării. Înregistrările de arhivă pot fi sortate după relevanță, titlu, creator, date inclusive sau date extreme, data publicării pe portal. De asemenea, utilizatorul poate alege să răsfoiască înregistrări la un anumit nivel de arhivă – fonduri, serie, dosare sau documente, poate specifica datele de care este interesat sau să răsfoiască materiale

incluse într-o anumită colecție digitală. La vizualizarea înregistrării selectate, utilizatorul poate comuta pe un nivel superior sau inferior.

De exemplu, **Fig. 2** arată o căutare pentru Fondul Brătianu, care întoarce un rezultat cu 56 de înregistrări de ordin imediat inferior (56 de Dosare).

Fig. 2. Exemplu de căutare pentru fond de colecție

Sistemul va permite vizualizarea fiecărei înregistrări de Dosar ce intră în componența Fondului căutat. La rândul ei, înregistrarea pe nivel de dosar va permite legături către înregistrările de nivel inferior (înregistrările de document) care alcătuiesc unitatea arhivistică a dosarului.

AFB VIII10	
schema de ord.	AIF Brătianu s.a.VIII10
item	00001239
pe nivel sup.	Subset of: 0010000003Fond BrătianuDosar AFB VIII10
	Dosar AFB VIII10
extreme	[s. 4.]
preponderenți	[s. 4.]
loc	București
numere fizice	21 documente : 59 file
descriere	Dosar arhivă
orig. schema	Fond Brătianu
act persoană	Băboescu, Nicolae 1819-1852 Material de arhivă
alte	Biblioteca Națională a României
rtament	Colecții speciale. Arhivă istorică
pe niv. inf.	Has a set: Lucrare dactilografată despre Nicolae Băboescu
pe niv. inf.	Has a set: Despre elemente dialectice în cugetarea lui Nicolae Băboescu
pe niv. inf.	Has a set: Din scrierile lui N. Băboescu către Ghica
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat din lucrarea „Opere - N. Băboescu”
pe niv. inf.	Has a set: Legătura la Mihai Viteazul
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat intitulat „Chesta țărănească”
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat privind situația țăranilor, extras din lucrarea „Opere - N. Băboescu”
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat intitulat „Jubilee armată”
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat intitulat „Legătura lui Mihai Viteazul”
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat intitulat „Sibiu”
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat privind emanciparea țăranilor în sec. XIX
pe niv. inf.	Has a set: Fragment dactilografat intitulat „Chestuncea rurală”

Fig. 3. Legăturile descendente de la dosar către documentele componente

Fiecare înregistrare de arhivă poate fi afișată într-unul dintre următoarele trei formate:

- format complet (cu reprezentarea textului etichetelor UNIMARC);
- format de arhivă (înregistrare scurtă cu câmpuri specifice arhivei) și
- înregistrare completă UNIMARC pentru utilizatorii profesioniști.

The screenshot displays a web-based library catalog interface. At the top, there are navigation tabs: '1. Utilizatori', '2. Înregistrări personale', and '3. Înregistrări grupate'. Below these is a search bar with the text 'System Number= 00001617'. A table lists search results, with the first row highlighted in blue. The table has columns: '#/DOC', 'Titlul', 'Tip mat. arhivat', 'Data extreme', 'Cota', and 'Nume'. The highlighted row contains: '1/1', 'Colecția specială. Arhivă istorică', 'Notă referitoare la un război declarat de Bogdan al III-lea al Moldovei', '[s. d.]', 'AIFB VII2', and 'Document arhivat'. Below the table, there is a 'Det. la:' field. At the bottom, there are more navigation tabs: '1. Titluri', '2. Fișe de catalog', '3. Coduri UNIMARC', '4. Baza câmpuri UNIMARC', '5. Bibliografie', '6. Citări', '7. Bibliografie periodică', '8. Listă', '9. Mai multe', and '10. Căutare'. Below these tabs is a detailed record for 'Cota: AIFB VII2'. The record includes fields such as 'Inf. schema de ord.', 'Nr. sistem', 'Log. pe nivel sup.', 'Titlu', 'Tip mat. arhivă', 'Numărul părții', 'Data extreme', 'Localitatea', 'An', 'Descriere fizică', 'Nivel descriere', 'Note generale', 'Niv. eriz. schema', 'Subiect persoană', 'Subiect titlu', 'Subiect formă', 'Editor', 'Departament', 'Legătură externă', and 'Legătură internă'. The 'Note generale' field contains a detailed description of the document's content and its historical context.

#/DOC	Titlul	Tip mat. arhivat	Data extreme	Cota	Nume
1/1	Colecția specială. Arhivă istorică	Notă referitoare la un război declarat de Bogdan al III-lea al Moldovei	[s. d.]	AIFB VII2	Document arhivat

Det. la:

1. Titluri | 2. Fișe de catalog | 3. Coduri UNIMARC | 4. Baza câmpuri UNIMARC | 5. Bibliografie | 6. Citări | 7. Bibliografie periodică | 8. Listă | 9. Mai multe | 10. Căutare

Cota: AIFB VII2

Inf. schema de ord. AIFB Brătianu-1.8.VIII2-Inv.37-38

Nr. sistem 00001617

Log. pe nivel sup. Subset of: 00100001591:Dosar AIFB VIII2Inv. 37-38. 19

Titlu Notă referitoare la un război declarat de Bogdan al III-lea al Moldovei.

Tip mat. arhivă [Manuscris]

Numărul părții Inv. 37-38

Data extreme [s. d.]

Localitatea [s. l.]

An [s. #]

Descriere fizică : 1 f.

Nivel descriere Document arhivat

Note generale Textul este în fapt scris de mână, în croian, pe verso-ul unei invitații la ceremonie inaugurării monumentului lui Ion I. C. Brătianu pe 27 noiembrie 1908. Acestă invitație este tipărită, fiind semnată Alexandru Lapedata, Președintele Comitetului pentru ridicarea Monumentului lui Ion I. C. Brătianu.

Niv. eriz. schema Dosar AIFB VIII2

Subiect persoană Lapedata, Alexandru I. 1876-1950 Material de arhivă

Subiect persoană Ciuraru, Costasoaie C. 1901-1977 Material de arhivă

Subiect persoană Brătianu, Ion I. C. 1854-1927 Material de arhivă

Subiect titlu Istorie românilor II 1908

Subiect formă Notă- Material de arhivă

Editor Biblioteca Națională a României

Departament Colecția specială. Arhivă istorică

Legătură externă [http://virtua2.bibnat.ro/arhive-istorice/Fond Brătianu PDF/Dosar AIFB VIII2/Inv37-38/AIFB VII2_619.jpg](http://virtua2.bibnat.ro/arhive-istorice/Fond%20Brătianu/PDF/Dosar%20AIFB%20VIII2/Inv%2037-38/AIFB%20VII2_619.jpg)

Legătură internă http://digital.bibnat.ro:1861/webclient/DeliveryManager?application=OCITFOU-2&owner=recordofdiscovery&outstanott_2=simple_viewer&pid=218182

Fig. 4. Vizualizarea în format standard a înregistrării unui document arhivistic parte din dosarul AIFBVII

Concluzie

Utilizarea formatului UNIMARC pentru descrierea documentelor din fondul arhivistic face posibilă crearea unui catalog integrat care eficientizează căutările utilizatorilor. Legăturile ierarhice furnizate în UNIMARC păstrează structura ierarhică a descrierilor componente ale unui fond arhivistic, iar setul extins de date codificate și câmpuri de note ajută la îmbogățirea descrierii arhivei, făcând-o mai precisă. Atât materialele de arhivă, cât și cele tradiționale ale bibliotecii se completează reciproc, coexistența lor în catalogul bibliotecii făcându-l mai eficient și mai ușor de utilizat. O astfel de coexistență ar putea permite bibliotecilor și arhivelor să partajeze cu ușurință informații atât despre înregistrări și colecții legate, dar diferite, cât și despre înregistrări și colecții dispersate. Lucrarea de față prezintă modalitatea în care formatul UNIMARC se poate adapta descrierilor arhivistice. Evident, interfața de navigare a utilizatorului trebuie grafic adaptată astfel încât să reflecte atât structural, cât și vizual, într-un mod cât mai explicit și sugestiv, schema ierarhică a fondului de documente arhivistic.

Promovarea, gestionarea și utilizarea înregistrărilor, prezervarea patrimoniului arhivistic în cadrul bibliotecilor ce dețin documente de arhivă, dar și în cadrul altor instituții care păstrează patrimoniu arhivistic, facilitează utilizarea arhivelor, făcându-le mai cunoscut conținutul și încurajând accesul mai mare la acestea. Unicitatea fondurilor arhivistice reprezintă un motiv esențial pentru care sunt atât de importante atât grija față de această categorie de patrimoniu, cât și prezervarea digitală, pentru a-l proteja și a-l păstra pentru utilizarea curentă și viitoare.

Anexa 1:

Câmpuri de înregistrări bibliografice pentru fondul de arhivă în format UNIMARC

(Sunt descrise câmpurile și regulile pentru completarea acestora)

Leader (06) Tipul de înregistrare

Poziția 6 definește tipul principal de material, care este descris în înregistrări, indiferent de suportul fizic. Când descrie fondul, colecții, subcolecții etc., valoarea codului este setată în funcție de tipul principal/majoritar de documente din fond/ colecție. Dacă nu este posibil să se determine tipul principal de material (de exemplu, colecția include text scris de mână în mod egal, fotografii și note scrise de mână), se utilizează cod **m** = materiale diferite.

Notă.

Materialele scrise de mână includ note, scrisori etc. sub formă de dactilografiat, text scris de mână, dactilografiat, tipărit pe computer – originale sau copii (fotocopii, microforme, facsimile, copii electronice.

Câmpul este utilizat atât pentru documente individuale, cât și pentru colecții (fonduri).

Valori codificate din poziția (06):

a = materiale text, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv materiale text tipărite, microforme de tipărit materiale text, precum și materiale text electronice.

b = materiale text, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale text scrise de mână și materiale electronice scrise de mână.

c = partituri muzicale, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv partituri muzicale tipărite, microforme de tipărit partituri muzicale, precum și partituri muzicale electronice.

d = partituri muzicale, scrise de mână

Inclusiv microforme de partituri muzicale scrise de mână și partituri muzicale electronice scrise de mână.

e = materiale cartografice, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv hărți geografice, atlase, globuri, digitale hărți geografice, precum și alte materiale cartografice.

f = materiale cartografice, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale cartografice scrise de mână și hărți geografice scrise de mână.

g = proiecție și materiale video (filme, benzi de film, diapozitive, materiale pentru film, înregistrări video)

Inclusiv materiale video digitale (neutilizate pentru Grafică de proiecție 2D: a se vedea codul „k” de mai jos).

i = înregistrări sonore, non-muzicale

j = înregistrări sonore, muzicale

k = grafică 2D (ilustrații, desene etc.)

Exemple: grafică, diagrame, colaje, grafică pe computer, desene, eșantioane pentru copiere („maestri de duplicare” și „maestri de spirit”), imagini picturale, fotografii negative, fotografii imprimate, cărți poștale, afișe, tipărituri, desene tehnice, reproduceri fotomecanice, precum și reproduceri ale materialelor enumerate mai sus.

l = resursă electronică

Include următoarele clase de resurse electronice: software (inclusiv programe, jocuri, fonturi), date numerice, multimedia, sisteme sau servicii online. Pentru aceste clase materiale, dacă există un aspect important care necesită atribuirea materialului pentru o categorie diferită, determinată de valoarea elementului de cod 6 al markerului, în locul codului „l” se utilizează codul corespunzător acestui aspect (de exemplu, imaginile vectoriale cartografice sunt codificate ca materiale cartografice, nu ca date numerice). Alte clase, resursele electronice sunt codificate în funcție de cele mai importante aspecte ale resursei (de exemplu, material text, grafică, material cartografic, muzical sau non-muzical, înregistrare sunet, imagine în mișcare). În cazurile în care cel mai important aspect nu poate fi determinat fără echivoc, documentul este codificat ca „resursă electronică”.

m = materiale diferite

Conține componente care aparțin la două sau mai multe specii; niciunul dintre componente nu este de bază în set.

r = obiecte artificiale și naturale 3D

Include obiecte artificiale, precum: modele, diorame, jocuri, puzzle-uri, modele, sculpturi și alte lucrări artistice tridimensionale, obiecte și reproduceri ale acestora, exponate, dispozitive, articole de îmbrăcăminte, jucării, precum și obiecte naturale, de exemplu: preparate pentru microscop și alte articole montate pentru vizualizare studiu.

Leader (07) Nivel bibliografic

c = colecție – un element bibliografic asamblat din unități fizice individuale

Un grup format din unități (documente) care nu au fost inițial publicate/produse ca întreg.

În ceea ce privește materialele de arhivă, codul „c” este folosit pentru descrieri ale fondului de arhivă/colecție de arhivă sau a unei părți din fond/colecție, incluzând un grup de unități: fond, inventar, dosar și (în cazul necesar) – niveluri intermediare.

Leader (08) Nivel ierarhic

 # = nu există o relație ierarhică definită

0 = nicio legătură ierarhică

Într-o intrare de fond, este utilizată dacă la intrarea asociată nu există un nivel inferior (pentru colecție dosar/document).

1 = intrare de nivel superior

Utilizat într-o înregistrare a fondului, dacă există o înregistrare asociată unui nivel inferior (pentru inventar/caz/document); în timp ce este asociat, nu există nicio înregistrare a nivelului superior.

2 = intrare sub nivelul superior (orice intrare sub nivelul superior)

Folosit numai dacă există o înregistrare asociată unui nivel mai înalt. Înregistrarea fondului nu este, în general, aplicabilă.

Leader (09) Tipul de control**a = control arhivă**

Controlul arhivistic este o metodă de descriere și organizare a materialelor, atunci când nu se concentrează pe date bibliografice, cu relații contextuale între unitățile de descriere, precum și informații despre acestea privind originea și depozitarea.

Utilizarea codului „a” într-un marker de înregistrare înseamnă că înregistrarea descrie materialele care sunt depozitate în arhivă și descrise în conformitate cu regulile adoptate în arhive. Pot fi materiale de orice tip: text, fotografii, videoclipuri etc.

Leader (18) Forma descrierii de catalogare

n = Prevederile ISBD nu se aplică tipului de resursă descris în intrare (de exemplu, resursă nepublicată): o formă de catalogare în cazul descrierii utilizate în intrare este structurată în conformitate cu alte reguli – descrierea materialelor de arhivă nu este reglementată de ISBD, ci de alte reguli.

001 ID ÎNREGISTRARE

Necesar.

Nu se repetă.

Completat automat.

005 ID VERSIUNE

Opțional, recomandat.

Nu se repetă.

Câmpul conține data și ora la care ultima înregistrare a fost procesată. Este completat automat.

100 DATE GENERALE DE PRELUCRARE

Necesar.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

\$ a Procesare generală a datelor

\$ a / 0–7 Data intrării în fișier

Data intrării. Completat automat.

\$ a / 8 Tipul de dată

l = datele de încheiere a colectării

u = data/datele publicate/create necunoscute

Se se folosește dacă datele documentelor din fond nu pot fi stabilite.

\$ a / 9–12 Data 1

\$ a / 13–16 Data 2

Data 1 și Data 2 sunt indicate în funcție de tipul datei (poziția simbolului 8).

Notă.

Câmpul 100 indică datele de încheiere ale documentelor din colecție. Acest lucru ar trebui să se distingă de datele fondului (datele de sfârșit ale producătorului de fonduri), care sunt introduse în câmpul 200, subcâmpul \$ j. Datele complete ale documentelor, inclusiv luna și ziua, într-o formă standardizată, dacă este necesar (de exemplu, în scopuri de căutare și sortare), pot fi introduse în câmpul 122.

\$ a / 8	\$ a / 9–12 Data 1	\$ a / 13–16 Data 2
l	Anul creării celui mai vechi document din fond. Dacă anul nu este cunoscut exact, este plasat un caracter spațial în locul oricărei cifre necunoscute: „#”.	Anul creării celui mai recent document din fond. Dacă anul nu este cunoscut exact, este plasat un caracter spațial în locul oricărei cifre necunoscute: „#”. Dacă toate materialele din colecție sunt create în decurs de un an, anul respectiv este indicat ca Data 1 și Data 2.
u	Caracterele spațiului: #####	Caracterele spațiului: #####

Exemple:

Date	\$ a / 8	\$ a / 9–12	\$ a / 13–16	Note1
1918–1946	l	1918	1946	Fondul cuprinde documente din perioada 1918–1946.
1950	l	1950	1950	Toate documentele fondului sunt datate 1950.
1917–1991, 2001	l	1917	2001	Cel mai vechi document al fondului este datat 1917, cel mai recent – 2001, documente pentru 1992–2000 absente.
2003, 2006, 2010	l	2003	2010	Fondul include documente pentru 2003, 2006, 2010.

1796(?)–1809	1	179#	1809	Anul creării celui mai vechi document din fond este cunoscut doar aproximativ.
Nu este specificat	u	####	####	Nu este posibilă stabilirea datei de creare a documentelor în fond.

\$ a / 17–19 Cod țintă

Cel mai probabil să utilizeze codul: m = adult, general

În acest caz, pozițiile neutilizate 18–19 sunt umplute cu spații (#). Dacă nu este specificată nicio destinație, articolele 17–19 sunt completate cu substituenți (|). Pozițiile de caractere 20–35 sunt completate conform regulilor generale de formatare.

101 LIMBA

Obligatoriu pentru documentele care conțin informații text.

Nu se repetă.

Indicator 1: Indicator de traducere

0 – Document în limba (limbile) originală (inclusiv text paralel)

La descrierea fondului de arhivă, valoarea 0 este utilizată dacă fondul conține documente numai în limba originală.

1 – Documentul este o traducere a traducerii originale sau intermediare

La descrierea fondului de arhivă, valoarea 1 este utilizată dacă fondul conține doar traduceri.

2 – Documentul conține o traducere (mai multe traduceri)

La descrierea fondului de arhivă, valoarea 2 este utilizată dacă fondul conține atât documente în limba originală, cât și traduceri.

Indicator 2: # (nedefinit)

Câmpul poate fi utilizat în înregistrări de orice nivel, dacă materialele nivelului descris în înregistrare conțin informații textuale.

De exemplu, atunci când descrieți o colecție de fotografii (care nu conțin text), câmpul nu se aplică.

\$ a Limba textului, înregistrarea sunetului etc.

\$ c Limba originală

Fiecare subcâmp conține un cod de limbă cu trei caractere.

Dacă documentele fondului sunt prezentate în mai mult de 3 limbi, cod „mul”.

102 ȚARA DE PUBLICARE SAU DE PRODUCȚIE

Obligatoriu, dacă sunt disponibile date.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

\$ a Țara de publicare

La descrierea fondului de arhivă, subcâmpul conține codul țării de care aparține arhiva.

106 DOMENIUL CODAT: FORMULAR DE DOCUMENT

Opțional.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

Câmpul conține date codificate despre formular/mediu (*metoda reproducere*) a unui document de arhivă. Înregistrarea utilizării fondului de arhivă, în cazul în care informațiile din câmp se aplică tuturor documentelor fondului.

\$ a Formular document: date codificate: desemnare media

Cod cu un singur caracter care caracterizează suportul (metoda de redare) a documentelor de arhivă.

Se utilizează următoarele coduri:

d = tipar mare

e = formatul ziarului

f = fonturi Braille și Moon

g = microimprimare

h = manuscris (text scris de mână)

i = informații pe mai multe suporturi, de exemplu: material tipărit + aplicație cu caracteristici de imprimare diferite (microfișă)

j = mini print

r = tipar normal

s = suport electronic

t = microformă

z = altă formă de material

Notă.

115 CÂMP DE DATE CODATE: PROIECȚIE VISUALĂ MATERIALE, VIDEO ȘI FILME

Informații mai detaliate despre tipul de suport media/metodă/reproducerea documentului pot fi reflectate și în câmpul 608.

116 CÂMP DE DATE CODATE: MATERIALE DE IMAGINI**120 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – CARACTERISTICI GENERALE****121 DOMENII CODATE: HARTĂ MATERIALE – SPECIFICAȚII FIZICE****123 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – SCARĂ ȘI COORDONATE****124 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – CARACTERISTICI SPECIFICE ALE MATERIALULUI****125 DOMENIU CODIFICAT: ÎNREGISTRĂRI SONORE ȘI PUBLICAȚII DE SCORARE**

126 CÂMP DE DATE CODATE: ÎNREGISTRĂRI DE SUNET – SPECIFICAȚII FIZICE

127 CÂMP DE DATE CODATE: DURATA ÎNREGISTRĂRII SONORE ȘI PUBLICAȚII PUBLICE (PERFORMANȚĂ MUZICALĂ)

128 CÂMP DE DATE CODATE: FORMA MUZICALĂ ȘI TON SAU LAD

130 CÂMP DE DATE CODATE: MICROFORMĂ – SPECIFICAȚII FIZICE

131 CÂMPURI DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – GRILE GEODEZICE ȘI COORDONATE ȘI SISTEM DE MĂSURARE

135 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE

139 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE

145 CÂMP DE DATE CODATE: INSTRUMENT DE IMPLEMENTARE LUCRĂRI MUZICALE

Câmpurile pot fi utilizate pentru a reprezenta, într-o formă codificată, specifică, caracteristicile materialelor fondului (de exemplu, câmpul 115 – pentru material vizual, proiecție, înregistrări video și filme; câmpul 116 – pentru fotografii etc.). Completarea câmpurilor se efectuează în conformitate cu regulile UNIMARC.

122 CÂMP DE DATE CODATE: PERIOADA DE TIMP A COPERITĂ DE CONȚINUTUL DOCUMENTULUI

Opțional

Se repetă.

La descrierea fondului de arhivă, câmpul poate fi folosit pentru a indica exact datarea documentelor fondului (în formă standardizată).

Indicatorul 1: Indicatorul numărului de date

0 – Document cu o singură dată

1 – Date separate multiple

2 – Interval de date

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri

\$ a Perioada de timp din 9999 î.Hr. până acum

\$ a / 0	\$ a / 1-4	\$ a / 5-6	\$ a / 7-8
Identificator de eră d = data AD	An	Luna Opțional	Data Opțional

Opțional.

Dacă câmpul conține un interval de date, prima apariție a subcâmpului \$ a conține data de început/data; a doua apariție a subcâmpului \$ a este data de încheiere.

Notă.

În cazul în care termenele limită pentru documentele fondului sunt date numai în forma anului de început și de sfârșit (fără a specifica luna și ziua), utilizarea câmpului 122 nu este necesară, deoarece toate informațiile utile sunt cuprinse în câmpul 100.

Câmpul 122 este utilizat la descrierea unui fond dacă:

- (a) datele exacte ale documentelor din fond trebuie indicate într-o formă standardizată;
- (b) în secvența cronologică a materialelor există o pauză semnificativă, iar termenele limită pentru documentele fondului sunt prezentate ca intervale de date multiple, sau ca interval de date și o dată separată, separate prin virgulă (de exemplu, „1917–1991, 2001–2005” sau „2003–2005, 2006”).

Datele limită pentru documentele din fond	Câmp 122	Notă
1918–1946	-	Câmpul 122 nu este obligatoriu - informațiile necesare se află în câmpul 100
1 ianuarie 1950–31 martie 1964	122 2# \$ad19500101 \$ad19640331	Ind. 1 are valoarea 2 (interval de date). Prima apariție a semicâmpului \$ a conține data cea mai timpurie, a doua apariție a subcâmpului \$ a conține ultima dată.
2003, 2006, 2010	122 1# \$ad2003 \$ad2009	Ind. 1 = 1 (mai multe date separate). Subcâmpul \$ a se repetă pentru a indica fiecare

200 INFORMAȚII DE TITLU ȘI RESPONSABILITATE**II. Câmpuri de date descriptive**

Necesar.

Nu se repetă.

Indicatorul 1: Stabilește dacă titlul propriu-zis este un punct de acces.

0 – Nu este un punct de acces

1 – Este un punct de acces

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri

\$ a Titlul

Obligatoriu. Numele fondului de arhivă.

\$ j Termene obligatorii pentru materialul de arhivă 1.

La descrierea unui fond, subcâmpul conține informații despre datele fondului.

Notă.

Datele colecției ar trebui să fie distincte de datele de încheiere ale documentelor din colecție.

\$ k Date pentru cea mai mare parte a documentelor.

Indicat sub formă de text (dacă este necesar).

\$ v Designator de volum. Se folosește numai dacă câmpul 200 este inclus în câmpurile blocului 46X.

215 CARACTERISTICI CANTITATIVE

Obligatoriu (în evidența fondului de arhivă). Se repetă.

Câmpul indică volumul fondului – numărul de unități de stocare.

\$ a Desemnarea și volumul materialului specific. Conține informații despre numărul de unități de stocare – un număr și un text care definește unitatea de măsură (de exemplu, 451 de unități de stocare).

Obligatoriu (în evidența fondului de arhivă).

251 ORGANIZAREA ȘI ARANJAREA MATERIALELOR

Obligatoriu pentru materialul de arhivă.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizarea internă și sistemul de localizare a materialelor din fond, precum și indicarea nivelului descrierii în ierarhia arhivistică în ansamblu.

\$ a Organizație

Informații despre modul în care materialele dintr-o unitate descriptivă sunt separate în grupuri (de exemplu, un fond – pe un inventar, un inventar – pe un caz etc.).

\$ b Locație

Ordinea materialelor din cadrul grupului (alfabetic, cronologic etc.).

\$ c Nivel

Poziția ierarhică a materialelor descrise, în raport cu altele înregistrări din aceeași sursă. În intrarea pentru un fond, *se folosește termenul Fond*.

III. Note (editați)

Toate câmpurile de notă sunt opționale și, cu excepția câmpului 324, se repetă. Toate câmpurile sunt completate conform regulilor de formatare.

300 NOTE GENERALE

Câmpul conține note pentru care nu există câmpuri speciale, definite în blocul 3--.

317 NOTE DESPRE ORIGINEA COPIEI

Câmpul poate fi utilizat pentru informații despre istoricul asupra proprietății materialelor din fond (fondul ca întreg sau o parte din fond).

318 NOTE PRIVIND ACȚIUNEA

Câmpul este utilizat pentru a înregistra informații despre conservarea materialelor de arhivă și despre manipulare, inclusiv note de eliminare, transfer, distrugere a documentelor.

324 NOTĂ DESPRE VERSIUNEA ORIGINALĂ

Opțional.

Nu se repetă.

Câmpul conține o notă care indică faptul că fondul descris constă din copii sau conține copii.

325 NOTĂ DESPRE COPIE

Câmpul conține o notă care indică faptul că există o copie a documentelor fondului descris.

330 REZUMAT SAU Abstract

Câmpul conține o adnotare – informații care clarifică/dezvăluie compoziția și conținutul documentelor fondului. Aceasta ar putea fi o listă cu toate documentele conținute în fond sau o listă de teme pe un anumit subiect, sau o listă de tipuri și nume de documente de bază.

335 NOTĂ PRIVIND LOCAȚIA ORIGINALELOR/COPIILOR

Câmpul conține informații despre locația și disponibilitatea originalelor documentelor fondului descris în înregistrare sau informații despre locația și disponibilitatea copiilor, dacă colecția descrisă constă din copii sau include copii.

371 NOTE PRIVIND Accesul

Câmpul conține o notă privind accesul la documentele fondului descris în înregistrări, precum și condițiile de utilizare și reproducere a documentelor.

IV. Blocul de legătură

Legăturile din baza de date sunt stabilite prin numărul de înregistrări plasate în câmpul 001 și numai de către acestea. În absența unei înregistrări cu care este necesar să se stabilească o legătură, o astfel de înregistrare fie este creată, iar legătura cu aceasta este organizată conform regulii de mai sus, fie informațiile despre înregistrarea legată sunt plasate în înregistrarea compilată în formularul a unui set de câmpuri încorporate în câmpul corespunzător al blocului 4--.

430 CONTINUĂ**431 CONTINUĂ în PARTE****432 ÎNLOCUIT**

433 ÎNLOCUIT PARȚIAL**434 ABSORBIT**

Opțional.

Sunt repetate.

La descrierea unui fond de arhivă, câmpurile de mai sus sunt folosite pentru a lega fondul catalogat de numele anterior al fondului (când fondul este redenumit).

În acest caz, câmpul conține câmpuri în legătură:

200 \$ a Numele fondului

200 \$ j Datele fondului (care se potrivește cu numele din subcâmpul \$ a)

455 COPIE ORIGINALĂ FĂCUTĂ DIN...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține o descriere a documentelor originale, dacă fondul descris în înregistrări constă din copii sau conține copii sau o indicație a înregistrării, care conține această descriere.

456 REPRODUS ÎN ...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține un link către o reproducere a documentelor din fondul descris în înregistrări (reeditare, ediție facsimilă sau reproducerea ediției pe alte mass-media).

462 NIVEL SUB-SET

Opțional.

Se repetă.

Într-o intrare în fondul de arhivă, câmpul poate fi utilizat pentru a indica informații despre documente privind componenta din fond: numărul și datele acestora.

În acest caz, câmpul conține câmpuri în legătură:

200 \$ a Indicarea materialelor de care aparține câmpul

200 \$ j Datele limită pentru documentele privind personalul

215 \$ a Numărul de unități de depozitare

V. Puncte de acces**600 NUME DE PERSOANA CA SUBIECT**

Câmpul conține numele persoanei asociate conținutului documentelor fondului, prezentat sub forma unui punct de acces.

601 NUME DE COLECTIVITATE CA SUBIECT

Câmpul conține numele organizației/colectivității asociate conținutului documentelor din fond, prezentat sub forma unui punct de acces.

602 NUME DE FAMILIE CA SUBIECT

Câmpul conține numele familiei, clanului, dinastiei asociate conținutului documentele fondului, prezentate sub forma unui punct de acces.

606 NUME COMUN CA SUBIECT

Câmpul conține un cuvânt sau o expresie care reflectă conținutul documentelor din fond, prezentat sub forma unui punct de acces.

607 NUME GEOGRAFIC CA SUBIECT

Câmpul conține numele obiectului geografic asociat conținutului documentelor fondului, prezentat sub forma unui punct de acces.

615 CATEGORIA SUBIECTULUI

Câmpul conține nivelul superior al categoriei de subiect din text și/sau formă codificată.

Într-o înregistrare în fondul de arhivă, câmpul este utilizat pentru înregistrarea rubricatorului fondului:

\$ a Element de intrare inițială a categoriei subiectului sub formă de text/antet, în conformitate cu rubricatorul de fond utilizat.

Obligativ, dacă nu există subnumăr \$ n în câmpul 615.

Nu se repetă.

\$ n Element de pornire a categoriei de subiect, introduse în formă codificată.

O reprezentare codificată a unui titlu.

Obligativ, dacă nu există un subcâmp \$ a în câmpul 615.

Se repetă.

620 LOCUL ȘI DATA CA PUNCT DE ACCES

Câmpul conține locul în care au fost create documentele, precum și locul și data evenimentului legat de conținutul documentelor din fond, reprezentat sub formă de punct acces.

Indicator 1: Tipul de date

– Publicație sau producție

1 – Executarea

2 – Prima performanță

3 – Înregistrare

4 – Înregistrare directă (nu studio)

5 – Remasterizare

0 – Nedefinit

Indicatorul 2: Disponibilitatea datelor la sursa descrierii

– Nu se aplică/necunoscut

0 – Datele nu sunt disponibile la sursă

1 – Datele sunt prezente la sursă

Subcâmpuri :

\$ a Țara

\$ b Republică/Stat/Provincie etc.

\$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.

\$ d Oraș

\$ e Locație (performanță, înregistrare etc.)

\$ f Data

\$ g Sezon

\$ h Ocazie, motiv (de exemplu, cu ocazia ..., la aniversare ..., temporizat ...)

\$ i Data de încheiere/finală

\$ k Cartierul orașului etc.

621 LOCUL ȘI DATA, RELATIVE CU ISTORIA COPIEI

Câmpul conține date structurate privind locația și data, asociate cu originea și istoria documentelor de colecție descrise în înregistrare.

Informațiile din câmp sunt prezentate sub forma unui punct de acces.

\$ a Țara

\$ b Republica/Stat/Provincie etc.

\$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.

\$ d Oraș

\$ e Clădire, vehicul etc.

\$ f Data 1

\$ g Sezon

\$ h Eveniment (cu care este asociat istoricul documentului)

\$ i Data 2

\$ k Cartierul orașului etc.

...

675 INDICI DE CLASIFICARE ZECIMALA

Câmpul conține coduri de clasificare, cu o indicație obligatorie privind schema de clasificare utilizată.

\$ a Index de clasificare

Alte câmpuri ale blocului 6 pot fi utilizate dacă este necesar.

BLOCUL 7XX AL RESPONSABILITĂȚILOR

700 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

701 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

710 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

711 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

720 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

721 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

La descrierea materialelor de arhivă, de regulă, se presupune că responsabilitatea principală (primară și alternativă) aparține producătorului de fonduri.

Domenii de răspundere primare (700, 710, 720) și alternative (701, 711, 721) conțin numele creatorului fondului, reprezentat sub formă de punct acces.

702 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele persoanei pentru care este definit statutul secundar de responsabilitate în raport cu fondul/documentele fondului, sub formă de punct acces.

Inclusiv numele autorului/compilatorului descrierii este scris în câmp, indicând în subcâmpul \$4 codul relației: inițiator.

703 NUME DE PERSOANĂ – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele persoanei asociate cu istoricul proprietății fondului/documentelor din fond (numele proprietarului anterior, autorul semnăturii, dedicării etc.), sub formă de punct de acces.

712 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele organizației/colectivității pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară în legătură cu fondul/documentele fondului, sub forma unui punct de acces.

713 NUME DE COLECTIVITATE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele organizației asociate cu istoricul proprietății fond/documente de fond (numele proprietarului anterior, autor, semnături, dedicații etc.), sub forma unui punct de acces.

722 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară, sub forma unui punct de acces.

723 NUME DE FAMILIE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei asociate istoriei proprietății fondului/documentelor din fond (proprietarul anterior, autorul semnăturii, dedicarea etc.), sub forma unui punct de acces.

VI. Date despre locație**801 SURSA DE ÎNREGISTRARE**

Necesar.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizația care creează/modifică înregistrarea.

\$ a Țara

\$ b Organizație

Numele (în formă codată sau completă) al organizației.

\$c Data compilării

Subcâmpul conține data la care a fost efectuată operațiunea cu înregistrarea (creată / modificarea înregistrării), care este indicată de indicatorul 2.

830 NOTĂ GENERALĂ FĂCUTĂ DE CATALOGATOR

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține note de serviciu, care nu sunt destinate ieșirii către utilizator.

852 CODUL DE LOCALIZARE ȘI DEPOZITARE

Obligatoriu. [4](#)

Se repetă.

Câmpul este utilizat pentru identificarea arhivei și indicarea cifrului arhivei.

\$ a ID-ul organizației

Codul sau numele arhivei.

\$ b Numele fondului sau colecției

Numele departamentului sau al altei unități structurale a arhivei.

\$ c Adresă

\$ g Prefixul cifrului de stocare

În evidența fondului de arhivă – prefixul numărului fondului sau litera fondului.

\$ j Cifrare stocare

În evidența fondului de arhivă – numărul fondului (partea digitală a numărului fondului).

\$ l Sufix cifrat de stocare

\$ p Țara

\$ x Notă nepublicată

\$ y Notă publicată

856 LOCALIZARE ȘI ACCES LA RESURSE ELECTRONICE

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține informații suficiente pentru a determina locația resursei electronice. În evidența fondului de arhivă, câmpul poate conține un link pe o copie digitală a fondului sau a materialelor din fond.

Anexa 2:

Câmpuri de înregistrări bibliografice pentru descrierile de tip colecție/serie de arhivă în format UNIMARC

(Sunt descrierile câmpurilor și regulile pentru completarea acestora)

Leader (06) Tipul de înregistrare

Poziția 6 definește tipul principal de material, care este descris în înregistrări, indiferent de suportul fizic. Când descrie fondul, colecții, subcolecții etc., valoarea codului este setată în funcție de tipul principal/majoritar de documente din fond/ colecție. Dacă nu este posibil să se determine tipul principal de material (de exemplu, colecția include text scris de mână în mod egal, fotografii și note scrise de mână), se utilizează cod **m** = materiale diferite.

Notă.

Materialele scrise de mână includ note, scrisori etc. sub formă de dactilografiat, text scris de mână, dactilografiat, tipărit pe computer – originale sau copii (fotocopii, microforme, facsimile, copii electronice).

Câmpul este utilizat atât pentru documente individuale, cât și pentru colecții (fonduri).

Valori codificate din poziția (06):

a = materiale text, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv materiale text tipărite, microforme de tipărit, materiale text, precum și materiale text electronice.

b = materiale text, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale text scrise de mână și materiale electronice scrise de mână.

c = partituri muzicale, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv partituri muzicale tipărite, microforme de tipărit partituri muzicale, precum și partituri muzicale electronice.

d = partituri muzicale, scrise de mână

Inclusiv microforme de partituri muzicale scrise de mână și partituri muzicale electronice scrise de mână.

e = materiale cartografice, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv hărți geografice, atlase, globuri, digitale hărți geografice, precum și alte materiale cartografice.

f = materiale cartografice, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale cartografice scrise de mână și hărți geografice manuale, scrise de mână.

g = proiecție și materiale video (filme, benzi de film, diapozitive, materiale pentru film, înregistrări video).

Inclusiv materiale video digitale (neutilizate pentru Grafică de proiecție 2D: a se vedea codul „k” de mai jos).

i = înregistrări sonore, non-muzicale

j = înregistrări sonore, muzicale

k = grafică 2D (ilustrații, desene etc.)

Exemple: grafică, diagrame, colaje, grafică pe computer, desene, eșantioane pentru copiere („maestri de duplicare” și „maestri de spirit”), imagini picturale, fotografii negative, fotografii imprimate, cărți poștale, afișe, tipărituri, desene tehnice, reproduceri fotomecanice, precum și reproduceri ale materialelor enumerate mai sus.

l = resursă electronică

Include următoarele clase de resurse electronice: software (inclusiv programe, jocuri, fonturi), date numerice, multimedia, sisteme sau servicii online. Pentru aceste clase materiale, dacă există un aspect important care necesită atribuirea materialului pentru o categorie diferită, determinată de valoarea elementului de cod 6 al markerului, în locul codului „l” se utilizează codul corespunzător acestui aspect (de exemplu, imaginile vectoriale cartografice sunt codificate ca materiale cartografice, nu ca date numerice). Alte clase, resursele electronice sunt codificate în funcție de cele mai importante aspecte ale resursei (de exemplu, material text, grafică, material cartografic, muzical sau non-muzical, înregistrare sunet, imagine în mișcare). În cazurile în care cel mai important aspect nu poate fi determinat fără echivoc, documentul este codificat ca „resursă electronică”.

m = materiale diferite

Conține componente care aparțin la două sau mai multe specii; niciunul dintre componente nu este de bază în set.

r = obiecte artificiale și naturale 3D

Include obiecte artificiale, precum: modele, diorame, jocuri, puzzle-uri, modele, sculpturi și alte lucrări artistice tridimensionale, obiecte și reproduceri ale acestora, exponate, dispozitive, articole de îmbrăcăminte, jucării, precum și obiecte naturale, de exemplu: preparate pentru microscop și alte articole montate pentru vizualizare studiu.

Leader (07) Nivel bibliografic

c = colecție – un element bibliografic asamblat din unități fizice individuale

Un grup format din unități (documente) care nu au fost inițial publicate/produse ca întreg.

În ceea ce privește materialele de arhivă, codul „c” este folosit pentru descrieri ale colecției de arhivă sau a unei părți din colecție, incluzând un grup de unități: fond, inventar, dosar și (în cazul necesar) – niveluri intermediare.

Leader (08) Nivel ierarhic

= nu există o relație ierarhică definită

0 = nicio legătură ierarhică

Într-o intrare de fond, este utilizată dacă la intrarea asociată nu există un nivel inferior (pentru colecție/dosar/document).

1 = intrare de nivel superior

Utilizat într-o înregistrare a fondului, dacă există o înregistrare asociată unui nivel inferior (pentru inventar/caz/document); în timp ce este asociat, nu există nicio înregistrare a nivelului superior.

2 = intrare sub nivelul superior (orice intrare sub nivelul superior)

Folosit numai dacă există o înregistrare asociată unui nivel mai înalt. Înregistrarea fondului nu este, în general, aplicabilă.

Leader (09) Tipul de control

a = control arhivă

Controlul arhivistic este o metodă de descriere și organizare a materialelor, atunci când nu se concentrează pe date bibliografice, cu relații contextuale între unitățile de descriere, precum și informații privind originea și depozitarea.

Utilizarea codului „a” într-un marker de înregistrare înseamnă că înregistrarea descrie materialele care sunt depozitate în arhivă și descrise în conformitate cu regulile adoptate în arhive. Pot fi materiale de orice tip: text, fotografii, videoclipuri etc.

Leader (18) Forma descrierii de catalogare

n = Prevederile ISBD nu se aplică tipului de resursă descris în intrare (de exemplu, resursă nepublicată): descrierea utilizată în intrare este structurată în conformitate cu alte reguli – descrierea materialelor de arhivă nu este reglementată de ISBD, ci de alte reguli.

001 ID ÎNREGISTRARE

Necesar.

Nu se repetă.

Completat automat.

005 ID VERSIUNE

Opțional, recomandat.

Nu se repetă.

Câmpul conține data și ora la care ultima înregistrare a fost procesată. Este completat automat.

100 DATE GENERALE DE PRELUCRARE

Necesar.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

\$ a Procesare generală a datelor

\$ a / 0–7 Data intrării în fișier

Data intrării. Completat automat.

\$ a / 8 Tipul de dată

l = datele de încheiere a colectării

u = data/datele publicate/create necunoscute

Se se folosește dacă datele documentelor din fond nu pot fi stabilite.

\$ a / 9–12 Data 1

\$ a / 13–16 Data 2

Data 1 și Data 2 sunt indicate în funcție de tipul datei (poziția simbolului 8).

Notă.

Câmpul 100 indică datele de încheiere ale documentelor din colecție. Acest lucru ar trebui să se distingă de datele fondului (datele de sfârșit ale producătorului de fonduri), care sunt introduse în câmpul 200, subcâmpul \$ j. Datele complete ale documentelor, inclusiv luna și ziua, într-o formă standardizată, dacă este necesar (de exemplu, în scopuri de căutare și sortare), pot fi introduse în câmpul 122.

\$ a / 8	\$ a / 9–12 Data 1	\$ a / 13–16 Data 2
1	Anul creării celui mai vechi document din fond. Dacă anul nu este cunoscut exact, este plasat un caracter spațial în locul oricărei cifre necunoscute: „#”.	Anul creării celui mai recent document din fond. Dacă anul nu este cunoscut exact, este plasat un caracter spațial în locul oricărei cifre necunoscute: „#”. Dacă toate materialele din colecție sunt create în decurs de un an, anul respectiv este indicat ca Data 1 și Data 2.
u	Caracterele spațiului: #####	Caracterele spațiului: #####

Exemple:

Date	\$ a / 8	\$ a / 9–12	\$ a / 13–16	Note 1
1918–1946	1	1918	1946	Fondul cuprinde documente din perioada 1918–1946.
1950	1	1950	1950	Toate documentele fondului sunt datate 1950.

1917-1991, 2001	1	1917	2001	Cel mai vechi document al fondului este datat 1917, cel mai recent – 2001, documente pentru 1992-2000 absente.
2003, 2006, 2010	1	2003	2010	Fondul include documente pentru 2003, 2006, 2010.
1796(?)–1809	1	179#	1809	Anul creării celui mai vechi document din fond este cunoscut doar aproximativ.
Nu este specificat	u	####	####	Nu este posibilă stabilirea datei de creare a documentelor în fond.

\$ a / 17-19 Cod țintă

Cel mai probabil să utilizeze cod: m = adult, general

În acest caz, pozițiile neutilizate 19-18 sunt umplute cu spații (#). Dacă nu este specificată nicio destinație, articolele 17-19 sunt completate cu substituenți (|). Pozițiile de caractere 20-35 sunt completate conform regulilor generale de formatare.

101 LIMBA

Obligatziu pentru documentele care conțin informații text.

Nu se repetă.

Indicator 1: Indicator de traducere

0 – Document în limba (limbile) originală (inclusiv text paralel)

La descrierea fondului de arhivă, valoarea 0 este utilizată dacă fondul conține documente numai în limba originală.

1 – Documentul este o traducere a traducerii originale sau intermediare.

La descrierea fondului de arhivă, valoarea 1 este utilizată dacă fondul conține doar traduceri.

2 – Documentul conține o traducere (mai multe traduceri).

La descrierea fondului de arhivă, valoarea 2 este utilizată dacă fondul conține atât documente în limba originală, cât și traduceri.

Indicator 2: # (nedefinit)

Câmpul poate fi utilizat în înregistrări de orice nivel dacă materialele nivelului descris în înregistrare conțin informații textuale.

De exemplu, atunci când descrieți o colecție de fotografii (care nu conțin text), câmpul nu se aplică.

\$ a Limba textului, înregistrarea sunetului etc.

\$ c Limba originală

Fiecare subcâmp conține un cod de limbă cu trei caractere.

Dacă documentele fondului sunt prezentate în mai mult de 3 limbi, cod „mul”.

102 ȚARA DE PUBLICARE SAU DE PRODUCȚIE

Obligatziu, dacă sunt disponibile date.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

\$ a Țara de publicare

La descrierea fondului de arhivă, subcâmpul conține codul țării de care aparține arhiva.

106 DOMENIUL CODAT: FORMULAR DE DOCUMENT

Opțional.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

Câmpul conține date codificate despre formular/mediu (*metoda reproducere*) a unui document de arhivă.

Înregistrarea utilizării colecției de arhivă: în cazul în care informațiile din câmp se aplică tuturor documentelor fondului.

\$ a Formular document: date codificate: desemnare media

Cod cu un singur caracter care caracterizează suportul (metoda de redare) a documentelor de arhivă.

Se utilizează următoarele coduri:

d = tipar mare

e = formatul ziarului

f = fonturi Braille și Moon

g = microimprimare

h = manuscris (text scris de mână)

i = informații pe mai multe suporturi, de exemplu: material tipărit + aplicație cu caracteristici de imprimare diferite (microfișă)

j = mini print

r = tipar normal

s = suport electronic

t = microformă

z = altă formă de material

Notă.

115 CÂMP DE DATE CODATE: PROIECȚIE VISUALĂ MATERIALE, VIDEO ȘI FILME

Informații mai detaliate despre tipul de suport media/metodă/reproducerea documentului pot fi reflectate și în câmpul 608.

116 CÂMP DE DATE CODATE: MATERIALE DE IMAGINI

120 CÂMP DE DATE CODATE: HARTA MATERIALE – CARACTERISTICI GENERALE

121 DOMENII CODATE: HARTA MATERIALE – SPECIFICAȚII FIZICE

123 CÂMP DE DATE CODATE: HARTA MATERIALE – SCARĂ ȘI COORDONATE

124 CÂMP DE DATE CODATE: HARTA MATERIALE – CARACTERISTICI SPECIFICE ALE MATERIALULUI

125 DOMENIU CODIFICAT: ÎNREGISTRĂRI SONORE ȘI PUBLICAȚII DE SCORARE

126 CÂMP DE DATE CODATE: ÎNREGISTRĂRI DE SUNET – SPECIFICAȚII FIZICE

127 CÂMP DE DATE CODATE: DURATA ÎNREGISTRĂRII SONORE ȘI PUBLICAȚII PUBLICE (PERFORMANȚĂ MUZICALĂ)

128 CÂMP DE DATE CODATE: FORMA MUZICALĂ ȘI TON SAU LAD

130 CÂMP DE DATE CODATE: MICROFORMĂ –SPECIFICAȚII FIZICE

131 CÂMPURI DE DATE CODATE: HARTA MATERIALE – GRILE GEODEZICE ȘI COORDONATE ȘI SISTEM DE MĂSURARE

135 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE

139 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE

145 CÂMP DE DATE CODATE: INSTRUMENT DE IMPLEMENTARE LUCRĂRI MUZICALE

Câmpurile pot fi utilizate pentru a reprezenta, într-o formă codificată, specifică, caracteristicile materialelor fondului (de exemplu, câmpul 115 – pentru material vizual, proiecție, înregistrări video și filme; câmpul 116 – pentru fotografii etc.). Completarea câmpurilor se efectuează în conformitate cu regulile UNIMARC.

122 CÂMP DE DATE CODATE: PERIOADA DE TIMP A COPERITĂ DE CONȚINUTUL DOCUMENTULUI

Opțional

Se repetă.

La descrierea colecției de arhivă, câmpul poate fi folosit pentru a indica exact datarea documentelor fondului (în formă standardizată).

Indicatorul 1: Indicatorul numărului de date

0 – Document cu o singură dată

1 – Date separate multiple

2 – Interval de date

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri

\$ a Perioada de timp din 9999 î.Hr. până acum

\$ a / 0	\$ a / 1-4	\$ a / 5-6	\$ a / 7-8
Identificator de eră d = data AD	An	Luna Opțional	Data Opțional

Opțional.

Dacă câmpul conține un interval de date, prima apariție a subcâmpului \$ a conține data de început/data; a doua apariție a subcâmpului \$ a este data de încheiere.

Notă.

În cazul în care termenele limită pentru documentele fondului sunt date numai în forma anului de început și de sfârșit (fără a specifica luna și ziua), utilizarea câmpului 122 nu este necesară, deoarece toate informațiile necesare sunt cuprinse în câmpul 100.

Câmpul 122 este utilizat la descrierea unui fond dacă:

- (a) datele exacte ale documentelor din fond trebuie indicate într-o formă standardizată;
- (b) în secvența cronologică a materialelor există o pauză semnificativă, iar termenele limită pentru documentele colecției sunt prezentate ca intervale de date multiple, sau ca interval de date și o dată separată, separate prin virgulă (de exemplu, „1917–1991, 2001–2005” sau „2003–2005, 2006”).

Datele limită pentru documentele din fond	Câmp 122	Notă
1918–1946	–	Câmpul 122 nu este obligatoriu – informațiile necesare se află în câmpul 100.
1 ianuarie 1950–31 martie 1964	122 2# \$ad19500101 \$ad19640331	Ind. 1 are valoarea 2 (interval de date). Prima apariție a semicâmpului \$ a conține data cea mai timpurie, a doua apariție a subcâmpului \$ a conține ultima dată.
2003, 2006, 2010	122 1# \$ad2003 \$ad2009	Ind. 1 = 1 (mai multe date separate). Subcâmpul \$ a se repetă pentru a indica fiecare.

200 INFORMAȚII DE TITLU ȘI RESPONSABILITATE

II. Câmpuri de date descriptive

Necesar.

Nu se repetă.

Indicatorul 1: Stabilește dacă titlul propriu-zis este un punct de acces.

0 – Nu este un punct de acces.

1 – Este un punct de acces.

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri

\$ a Titlul

Obligativ. Numele colecției de arhivă.

\$ j Termene obligatorii pentru materialul de arhivă 1.

La descrierea unui fond, subcâmpul conține informații despre datele colecției.

Notă.

Datele colecției ar trebui să fie distincte de datele de încheiere ale documentelor din colecție.

\$ k Date pentru cea mai mare parte a documentelor.

Indicat sub formă de text (dacă este necesar).

\$ v Designator de volum. Se folosește numai când câmpul 200 este inclus în câmpurile blocului 46X.

215 CARACTERISTICI CANTITATIVE

Obligatoriu (în evidența colecției de arhivă). Se repetă.

Câmpul indică volumul colecției – numărul de unități de stocare.

\$ a Desemnarea și volumul materialului specific. Conține informații despre numărul de unități de stocare – un număr și un text care definește unitatea de măsură (de exemplu, 451 de unități de stocare).

Obligatoriu (în evidența colecției de arhivă).

251 ORGANIZAREA ȘI ARANJAREA MATERIALELOR

Obligatoriu pentru materialul de arhivă.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizarea internă și sistemul de localizare a materialelor din fond, precum și indicarea nivelului descrierii în ierarhia arhivistică, în ansamblu.

\$ a Organizație

Informații despre modul în care materialele dintr-o unitate descriptivă sunt separate în grupuri (de exemplu, un fond – pe un inventar, un inventar – pe un caz etc.).

\$ b Locație

Ordinea materialelor din cadrul grupului (alfabetic, cronologic etc.).

\$ c Nivel

Poziția ierarhică a materialelor descrise, în raport cu altele înregistrări din aceeași sursă. În intrarea pentru un fond, se folosește termenul *Fond*.

III. Note (editați)

Toate câmpurile de notă sunt opționale și, cu excepția câmpului 324, se repetă. Toate câmpurile sunt completate conform regulilor de formatare.

300 NOTE GENERALE

Câmpul conține note pentru care nu există câmpuri speciale, definite în blocul 3--.

317 NOTE DESPRE ORIGINEA COPIEI

Câmpul poate fi utilizat pentru informații despre istoricul asupra proprietății materialelor din fond (fondul ca întreg sau o parte din fond).

318 NOTE PRIVIND ACȚIUNEA (PENTRU INSTALATOR)

Câmpul este utilizat pentru a înregistra informații despre conservarea materialelor de arhivă și despre manipulare, inclusiv note de eliminare, transfer, distrugere a documentelor.

324 NOTĂ DESPRE VERSIUNEA ORIGINALĂ

Opțional.

Nu se repetă.

Câmpul conține o notă care indică faptul că fondul descris constă din copii sau conține copii.

325 NOTĂ DESPRE COPIE

Câmpul conține o notă care indică faptul că există descrisă o copie a documentelor colecției.

330 REZUMAT SAU Abstract

Câmpul conține o adnotare – informații care clarifică/dezvăluie compoziția și conținutul documentelor colecției. Aceasta ar putea fi o listă cu toate întrebările conținute în documentele colecției sau o listă de probleme pe un anumit subiect, sau o listă de tipuri și nume de documente de bază.

335 NOTĂ PRIVIND LOCAȚIA ORIGINALELOR/CÓPIILOR

Câmpul conține informații despre locația și disponibilitatea originalelor documentelor colecției descrise în înregistrare sau informații despre locația și disponibilitatea copiilor, dacă colecția descrisă constă din copii sau include copii.

371 NOTE PRIVIND ACCESUL

Câmpul conține o notă privind accesul la documentele colecției descrise în înregistrări, precum și condițiile de utilizare și reproducere a documentelor.

IV. Blocul de legătură

Legăturile din baza de date sunt stabilite prin numărul de înregistrări plasate în câmpul 001 și numai de către acestea. În absența unei înregistrări cu care este necesar să se stabilească o legătură, o astfel de înregistrare fie este creată, iar legătura cu aceasta este organizată conform regulii de mai sus, fie informațiile despre înregistrarea legată sunt plasate în înregistrarea compilată în formularul unui set de câmpuri încorporate în câmpul corespunzător al blocului 4--.

430 CONTINUA**431 CONTINUA în PARTE**

432 ÎNLOCUIT**433 ÎNLOCUIT PARȚIAL****434 ABSORBIT**

Opțional.

Sunt repetate.

La descrierea unui fond de arhivă, câmpurile de mai sus sunt folosite pentru a lega fondul catalogat de numele anterior al colecției (când fondul este redenumit).

În acest caz, câmpul conține câmpuri în legătură:

200 \$ a Numele colecției

200 \$ j Datele colecției (care se potrivește cu numele din subcâmpul \$ a)

455 COPIE ORIGINALĂ FĂCUTĂ DIN...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține o descriere a documentelor originale, dacă fondul descris în înregistrări constă din copii sau conține copii sau o indicație a înregistrării, care conține această descriere.

456 REPRODUS ÎN ...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține un link către o reproducere a documentelor din fondul descris în înregistrări (reeditare, ediție facsimilă sau reproducerea ediției pe alte mass-media).

461 NIVEL SET

Opțional.

Se repetă.

În înregistrarea dosarului, câmpul este utilizat pentru a indica fondul (cel mai înalt nivel ierarhic) de care aparține colecția/seria.

În acest caz, câmpul conține câmpuri în legătură:

461 \$ 1 Numărul de sistem al înregistrării fondului

\$ t Numele fondului

\$ d Limitele cronologice

\$ i Numele secțiunii sau părții

\$ h Numărul secțiunii sau părții

\$ v Numărul volumului

V. Puncte de acces

600 NUME DE PERSOANA CA SUBIECT

Câmpul conține numele persoanei asociate conținutului documentelor colecției, prezentat sub forma unui punct de acces.

601 NUME DE COLECTIVITATE CA SUBIECT

Câmpul conține numele organizației/colectivității asociate conținutului documentelor din fond, prezentat sub forma unui punct de acces.

602 NUME DE FAMILIE CA SUBIECT

Câmpul conține numele familiei, clanului, dinastiei asociate conținutului documentele colecției, prezentate sub forma unui punct de acces.

606 NUME COMUN CA SUBIECT

Câmpul conține un cuvânt sau o expresie care reflectă conținutul documentelor din fond, prezentat sub forma unui punct de acces.

607 NUME GEOGRAFIC CA SUBIECT

Câmpul conține numele obiectului geografic asociat conținutului documentelor colecției, prezentat sub forma unui punct de acces.

608

615 CATEGORIA SUBIECTULUI

Câmpul conține nivelul superior al categoriei de subiect din text și/sau formă codificată.

Într-o înregistrare în fondul de arhivă, câmpul este utilizat pentru înregistrarea rubricatorului de colecție:

\$ a Element de intrare inițială a categoriei subiectului sub formă de text/antet, în conformitate cu rubricatorul de fond utilizat.

Obligatoriu, dacă nu există subnumăr \$ n în câmpul 615.

Nu se repetă.

\$ n Element de pornire a categoriei de subiect, introduse în formă codificată

O reprezentare codificată a unui titlu.

Obligatoriu dacă nu există un subcâmp \$ a în câmpul 615.

Se repetă.

620 LOCUL ȘI DATA CA PUNCT DE ACCES

Câmpul conține locul în care au fost create documentele, precum și locul și data evenimentului legat de conținutul documentelor din fond, reprezentat sub formă de punct acces.

Indicator 1: Tipul de date

- # – Publicație sau producție
- 1 – Executarea
- 2 – Prima performanță
- 3 – Înregistrare
- 4 – Înregistrare directă (nu studio)
- 5 – Remasterizare
- 0 – Nedefinit

Indicatorul 2: Disponibilitatea datelor la sursa descrierii

- # – Nu se aplică/necunoscut
- 0 – Datele nu sunt disponibile la sursă
- 1 – Datele sunt prezente la sursă

Subcâmpuri :

- \$ a Țara
- \$ b Republică/Stat/Provincie etc.
- \$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.
- \$ d Oraș
- \$ e Locație (performanță, înregistrare etc.)
- \$ f Data
- \$ g Sezon
- \$ h Ocazie, motiv (de exemplu, cu ocazia ..., la aniversare ..., temporizat ...)
- \$ i Data de încheiere/finală
- \$ k Cartierul orașului etc.

621 LOCUL ȘI DATA RELATIVE CU ISTORIA COPIEI

Câmpul conține date structurate privind locația și data, asociate cu originea și istoria documentelor de colecție descrise în înregistrare.

Informațiile din câmp sunt prezentate sub forma unui punct de acces.

- \$ a Țara
- \$ b Republică/Stat/Provincie etc.
- \$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.
- \$ d Oraș
- \$ e Clădire, vehicul etc.
- \$ f Data 1
- \$ g Sezon

\$ h Eveniment (cu care este asociat istoricul documentului)

\$ i Data 2

\$ k Cartierul orașului etc.

...

675 INDICI DE CLASIFICARE ZECIMALA

Câmpul conține coduri de clasificare, cu o indicație obligatorie privind schema de clasificare utilizată.

\$ a Index de clasificare

Alte câmpuri ale blocului 6 pot fi utilizate dacă este necesar.

BLOCUL 7XX AL RESPONSABILITĂȚILOR

700 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

701 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

710 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

711 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

720 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

721 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

La descrierea materialelor de arhivă, de regulă, se presupune că responsabilitatea principală (primară și alternativă) aparține producătorului de fonduri.

Domenii de răspundere primare (700, 710, 720) și alternative (701, 711, 721) conțin numele creatorului colecției, reprezentat sub formă de punct acces.

702 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele persoanei pentru care este definit statutul secundar de responsabilitate în raport cu fondul/documentele colecției, sub formă de punct acces.

Inclusiv numele autorului/compilerului descrierii este scris în câmp, indicând în subcâmpul \$4 codul relației: inițiator.

703 NUME DE PERSOANĂ – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele persoanei asociate cu istoricul proprietății colecției/documentelor din fond (numele proprietarului anterior, autorul semnăturii, dedicării etc.), sub formă de punct de acces.

712 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele organizației/colectivității pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară în legătură cu fondul/documentele colecției, sub forma unui punct de acces.

713 NUME DE COLECTIVITATE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele organizației asociate cu istoricul proprietății fondului/documentelor din fond (numele proprietarului anterior, autorul semnăturii, dedicații etc.), sub forma unui punct de acces.

722 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară, sub forma unui punct de acces.

723 NUME DE FAMILIE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei asociate istoriei proprietății colecției/documentelor din fond (proprietarul anterior, autorul semnăturii, dedicarea, etc.), sub forma unui punct de acces.

VI. Date despre locație**801 SURSA DE ÎNREGISTRARE**

Necesar.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizația care creează/modifică înregistrarea.

\$ a Țara

\$ b Organizație

Numele (în formă codată sau completă) al organizației.

\$ c Data compilării

Subcâmpul conține data la care a fost efectuată operațiunea de înregistrare (crearea/modificarea înregistrării), care este indicată de indicatorul 2.

830 NOTĂ GENERALĂ FĂCUTĂ DE CATALOGATOR

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține note de serviciu, care nu sunt destinate ieșirii către utilizator.

852 CODUL DE LOCALIZARE ȘI DEPOZITARE

Obligatoriu. 4

Se repetă.

Câmpul este utilizat pentru identificarea arhivei și indicarea cifrului arhivei.

\$ a ID-ul organizației

Codul sau numele arhivei.

\$ b Numele colecției

Numele departamentului sau al altei unități structurale a arhivei.

\$ c Adresă

\$ g Prefixul cifrului de stocare

În evidența fondului de arhivă – prefixul numărului fondului sau litera fondului.

\$ j Cifrare stocare

În evidența fondului de arhivă – numărul fondului (partea digitală a numărului fondului).

\$ l Sufix cifrat de stocare

\$ p Țara

\$ x Notă nepublicată

\$ y Notă publicată

856 LOCALIZARE ȘI ACCES LA RESURSE ELECTRONICE

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține informații suficiente pentru a determina locația resursei electronice. În evidența fondului de arhivă, câmpul poate conține un link pe o copie digitală a fondului sau a materialelor din fond.

Anexa 3:

Câmpuri de înregistrări bibliografice pentru descrierile de tip dosar de arhivă în format UNIMARC

(Sunt descrise câmpurile și regulile pentru completarea acestora)

Leader (06) Tipul de înregistrare

Poziția 6 definește tipul principal de material, care este descris în înregistrări, indiferent de suportul fizic. Când descrie fondul, colecții, subcolecții etc., valoarea codului este setată în funcție de tipul principal/majoritar de documente din fond/colecție. Dacă nu este posibil să se determine tipul principal de material (de exemplu, colecția include text scris de mână în mod egal, fotografii și note scrise de mână), se utilizează cod **m** = materiale diferite.

Notă

Materialele scrise de mână includ note, scrisori etc. sub formă de dactilografiat, text scris de mână, dactilografiat, tipărit pe computer – originale sau copii (fotocopii, microforme, facsimile, copii electronice).

Câmpul este utilizat atât pentru documente individuale, cât și pentru colecții (fonduri).

Valori codificate din poziția (06):

a = materiale text, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv materiale text tipărite, microforme de tipărit materiale text, precum și materiale text electronice.

b = materiale text, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale text scrise de mână și materiale electronice scrise de mână.

c = partituri muzicale, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv partituri muzicale tipărite, microforme de tipărit partituri muzicale, precum și partituri muzicale electronice.

d = partituri muzicale, scrise de mână

Inclusiv microforme de partituri muzicale scrise de mână și partituri muzicale electronice scrise de mână.

e = materiale cartografice, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv hărți geografice, atlase, globuri, digitale hărți geografice, precum și alte materiale cartografice.

f = materiale cartografice, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale cartografice scrise de mână și hărți geografice scrise de mână.

g = proiecție și materiale video (filme, benzi de film, diapozitive, materiale pentru film, înregistrări video)

Inclusiv materiale video digitale (neutilizate pentru Grafică de proiecție 2D: a se vedea codul „k” de mai jos).

i = înregistrări sonore, non-muzicale

j = înregistrări sonore, muzicale

k = grafică 2D (ilustrații, desene etc.)

Exemple: grafică, diagrame, colaje, grafică pe computer, desene, eșantioane pentru copiere („maestri de duplicare” și „maestri de spirit”), imagini picturale, fotografii negative, fotografii imprimate, cărți poștale, afișe, tipărituri, desene tehnice, reproduceri fotomecanice, precum și reproduceri ale materialelor enumerate mai sus.

l = resursă electronică

Include următoarele clase de resurse electronice: software (inclusiv programe, jocuri, fonturi), date numerice, multimedia, sisteme sau servicii online. Pentru aceste clase materiale, dacă există un aspect important care necesită atribuirea material pentru o categorie diferită, determinată de valoarea elementului de cod 6 al markerului, în locul codului „l”, se utilizează codul corespunzător acestui aspect (de exemplu, imaginile vectoriale cartografice sunt codificate ca materiale cartografice, nu ca date numerice). Alte clase resursele electronice sunt codificate în funcție de cele mai importante aspecte ale resursei (de exemplu, material text, grafică, material cartografic, muzical sau non-muzical, înregistrare sunet, imagine în mișcare). În cazurile în care cel mai important aspect nu poate fi determinat fără echivoc, documentul este codificat ca „resursă electronică”.

m = materiale diferite

Conține componente care aparțin a două sau mai multe specii; niciunul dintre componente nu este de bază în set.

r = obiecte artificiale și naturale 3D

Include obiecte artificiale precum: modele, diorame, jocuri, puzzle-uri, modele, sculpturi și alte lucrări artistice tridimensionale, obiecte și reproduceri ale acestora, exponate, dispozitive, articole de îmbrăcăminte, jucării, precum și obiecte naturale, de exemplu: preparate pentru microscop și alte articole montate pentru vizualizare studiu.

Leader (07) Nivel bibliografic

c = colecție – un element bibliografic asamblat din unități fizice individuale

Un grup format din unități (documente) care nu au fost inițial publicate/produse ca întreg.

În ceea ce privește materialele de arhivă, codul „c” este folosit în descrieri ale fondului de arhivă/colecție de arhivă sau a unei părți din fond/colecție, incluzând un grup de unități: fond, inventar, dosar.

Leader (08) Nivel ierarhic =2

 # = nu există o relație ierarhică definită

0 = nicio legătură ierarhică

1 = intrare de nivel superior

2 = intrare sub nivelul superior (orice intrare sub nivelul superior)

Folosit numai dacă există o înregistrare asociată unui nivel mai înalt.

În ceea ce privește materialele de arhivă, înregistrarea dosarului este intrare sub nivelul superior și se aplică valoarea 2.

Leader (09) Tipul de control

a = control arhivă

Controlul arhivistic este o metodă de descriere și organizare a materialelor, atunci când nu se concentrează pe date bibliografice, cu relații contextuale între unitățile de descriere, precum și informații despre acestea privind originea și depozitarea.

Utilizarea codului „a” într-un marker de înregistrare înseamnă că înregistrarea descrie materialele care sunt depozitate în arhivă și descrise în conformitate cu regulile adoptate în arhive. Pot fi materiale de orice tip: text, fotografii, videoclipuri etc.

Leader (18) Forma descrierii de catalogare

n = Prevederile ISBD nu se aplică tipului de resursă descris în intrare (de exemplu, resursă nepublicată): o formă de catalogare este aceea că descrierea utilizată în intrare este structurată în conformitate cu alte reguli – descrierea materialelor de arhivă nu este reglementată de ISBD, ci de alte reguli.

001 ID ÎNREGISTRARE

Necesar.

Nu se repetă.

Completat automat.

005 ID VERSIUNE

Opțional, recomandat.

Nu se repetă.

Câmpul conține data și ora la care ultima înregistrare a fost procesată. Este completat automat.

100 DATE GENERALE DE PRELUCRARE

Necesar.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

\$ a Procesare generală a datelor

\$ a / 0–7 Data intrării în fișier

Data intrării. Completat automat.

\$ a / 8 Tipul de dată

l = datele de încheiere a colectării

u = data/datele publicate/create necunoscute

Se folosește dacă datele documentelor din dosar nu pot fi stabilite.

\$ a / 9–12 Data 1

\$ a / 13–16 Data 2

Data 1 și Data 2 sunt indicate în funcție de tipul datei (poziția simbolului 8).

Notă.

Câmpul 100 indică datele de încheiere ale documentelor din dosar. Acest lucru ar trebui să se distingă de datele dosarului, care sunt introduse în câmpul 200, subcâmpul \$ j. Datele complete ale dosarului, inclusiv luna și ziua, într-o formă standardizată, dacă este necesar (de exemplu, în scopuri de căutare și sortare), pot fi introduse în câmpul 122.

\$ a / 8	\$ a / 9–12 Data 1	\$ a / 13–16 Data 2
l	Anul creării celui mai vechi document din dosar. Dacă anul nu este cunoscut exact, este plasat un caracter spațial în locul oricărei cifre necunoscute: „#”.	Anul creării celui mai recent document din dosar. Dacă anul nu este cunoscut exact, este plasat un caracter spațial în locul oricărei cifre necunoscute: „#”. Dacă toate materialele din dosar sunt create în decurs de un an, anul respectiv este indicat ca Data 1 și Data 2.
u	Caracterele spațiului: #####	Caracterele spațiului: #####

Exemple:

Date	\$ a / 8	\$ a / 9–12	\$ a / 13–16	Note 1
1918–1946	l	1918	1946	Dosarul cuprinde documente din perioada 1918–1946.
1950	l	1950	1950	Toate documentele dosarului sunt datate 1950.
1917–1991, 2001	l	1917	2001	Cel mai vechi document al dosarului este datat 1917, cel mai recent – 2001, documente pentru 1992–2000 absente.
2003, 2006, 2010	l	2003	2010	Dosarul include documente pentru 2003, 2006, 2010.
1796(?)–1809	l	179#	1809	Anul creării celui mai vechi document din dosar este cunoscut doar aproximativ.
Nu este specificat	u	#####	#####	Nu este posibilă stabilirea datelor de creare a documentelor în dosar.

\$ a / 17–19 Cod țintă

Cel mai probabil să utilizeze cod: m = adult, general

În acest caz, pozițiile neutilizate 19–18 sunt umplute cu spații (#). Dacă nu este specificată nicio destinație, articolele 17–19 sunt completate cu substituenți (|). Pozițiile de caractere 20–35 sunt completate conform regulilor generale de formatare.

101 LIMBA

Obligatoriu pentru documentele care conțin informații text.

Nu se repetă.

Indicator 1: Indicator de traducere

0 – Document în limba (limbile) originală (inclusiv text paralel)

La descrierea dosarelor de arhivă, valoarea 0 este utilizată dacă dosarul conține documente numai în limba originală.

1 – Documentul este o traducere a traducerii originale sau intermediare

La descrierea fondului de arhivă, valoarea 1 este utilizată dacă dosarul conține doar traduceri.

2 – Documentul conține o traducere (mai multe traduceri)

La descrierea dosarului de arhivă, valoarea 2 este utilizată dacă fondul conține atât documente în limba originală, cât și traduceri.

Indicator 2: # (nedefinit)

Câmpul poate fi utilizat în înregistrări de orice nivel dacă materialele nivelului descris în înregistrare conțin informații textuale.

De exemplu, atunci când descrieți un dosar de fotografii (care nu conțin text), câmpul nu se aplică.

\$ a Limba textului, înregistrarea sunetului etc.

\$ c Limba originală

Fiecare subcâmp conține un cod de limbă cu trei caractere.

Dacă documentele fondului sunt prezentate în mai mult de 3 limbi, cod «mul».

102 ȚARA DE PUBLICARE SAU DE PRODUCȚIE

Obligatoriu, dacă sunt disponibile date.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

\$ a Țara de publicare

La descrierea dosarului de arhivă, subcâmpul conține codul țării de care aparține arhiva.

Notă.

115 CÂMP DE DATE CODATE: PROIECȚIE VISUALĂ MATERIALE, VIDEO ȘI FILME

Informații mai detaliate despre tipul de suport media/metodă/reproducerea documentelor pot fi reflectate și în câmpul 608.

116 CÂMP DE DATE CODATE: MATERIALE DE IMAGINI

120 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – CARACTERISTICI GENERALE

121 DOMENII CODATE: HARTĂ MATERIALE – SPECIFICAȚII FIZICE

123 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – SCARĂ ȘI COORDONATE

124 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – CARACTERISTICI SPECIFICE ALE MATERIALULUI

125 DOMENIU CODIFICAT: ÎNREGISTRĂRI SONORE ȘI PUBLICAȚII DE SCORARE

126 CÂMP DE DATE CODATE: ÎNREGISTRĂRI DE SUNET – SPECIFICAȚII FIZICE

127 CÂMP DE DATE CODATE: DURATA ÎNREGISTRĂRII SONORE ȘI PUBLICAȚII PUBLICE (PERFORMANȚĂ MUZICALĂ)

128 CÂMP DE DATE CODATE: FORMA MUZICALĂ ȘI TON SAU LAD

130 CÂMP DE DATE CODATE: MICROFORMĂ – SPECIFICAȚII FIZICE

131 CÂMPURI DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – GRILE GEODEZICE ȘI COORDONATE ȘI SISTEM DE MĂSURARE

135 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE

139 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE

145 CÂMP DE DATE CODATE: INSTRUMENT DE IMPLEMENTARE LUCRĂRI MUZICALE

Câmpurile pot fi utilizate pentru a reprezenta, într-o formă codificată, specifică, caracteristicile materialelor dosarului (de exemplu, câmpul 115 – pentru material vizual proiecție, înregistrări video și filme; câmpul 116 – pentru fotografii etc.). Completarea câmpurilor se efectuează în conformitate cu regulile UNIMARC.

122 CÂMP DE DATE CODATE: PERIOADA DE TIMP ACOPERITĂ DE CONȚINUTUL DOCUMENTULUI

Opțional

Se repetă.

La descrierea dosarelor de arhivă, câmpul poate fi folosit pentru a indica exact datarea documentelor dosarului (în formă standardizată).

Indicatorul 1: Indicatorul numărului de date

0 – Document cu o singură dată

1 – Date separate multiple

2 – Interval de date

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri

\$ a Perioada de timp din 9999 î.Hr. până acum

\$ a / pozițiile 0	\$ a / pozițiile 1-4	\$ a / pozițiile 5-6	\$ a / pozițiile 7-8
Identificator de eră d = data AD	An	Luna Opțional	Data Opțional

Opțional.

Dacă câmpul conține un interval de date, prima apariție a subcâmpului \$a conține data de început/data; a doua apariție a subcâmpului \$a este data de încheiere.

Notă.

În cazul în care limitele cronologice pentru documentele dosarului sunt date numai în forma anului de început și de sfârșit (fără a aduce luna și ziua), utilizarea câmpului 122 nu este necesară, deoarece toate informațiile sunt cuprinse în câmpul 100.

Câmpul 122 este utilizat la descrierea unui dosar dacă:

- (a) datele exacte ale documentelor din fond trebuie indicate într-o formă standardizată;
- (b) în secvența cronologică a materialelor există o pauză semnificativă, iar limitele cronologice pentru documentele dosarului sunt prezentate ca intervale de date multiple, sau ca interval de date și o dată separată, separate prin virgulă (de exemplu, „1917-1991, 2001-2005” sau „2003-2005, 2006”).

Limitele cronologice pentru documentele din dosar	Câmp 122	Notă
1918-1946	-	Câmpul 122 nu este obligatoriu – informațiile necesare se află în câmpul 100.
1 ianuarie 1950-31 martie 1964	122 2# \$ad19500101 \$ad19640331	Ind. 1 are valoarea 2 (interval de date). Prima apariție a semicâmpului \$ a conține data cea mai timpurie, a doua apariție a subcâmpului \$ a conține ultima dată.
2003, 2006, 2010	122 1# \$ad2003 \$ad2009	Ind. 1 = 1 (mai multe date separate). Subcâmpul \$ a se repetă pentru a indica fiecare.

200 INFORMAȚII DE TITLU ȘI RESPONSABILITATE**II. Câmpuri de date descriptive**

Necesar.

Nu se repetă.

Indicatorul 1: Stabilește dacă titlul propriu-zis este un punct de acces

0 – Nu este un punct de acces

1 – Este un punct de acces

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri

\$ a – Titlul

Obligatoriu. Numele dosarului de arhivă.

\$ j – Date extreme cronologice obligatorii pentru materialul de arhivă.

La descrierea unui dosar, subcâmpul conține informații despre datele dosarului.

Notă.

Datele colecției ar trebui să fie distincte de datele de încheiere ale documentelor din colecție.

\$ k – Date preponderente pentru cea mai mare parte a documentelor din dosar.

Indicat sub formă de text (dacă este necesar).

\$ v – Designator de volum, se folosește numai când câmpul 200 este inclus în câmpurile blocului 46X.

215 CARACTERISTICI CANTITATIVE

Obligatoriu (în evidența dosarului de arhivă). Se repetă.

\$ a Desemnarea și volumul materialului specific.

Câmpul indică volumul dosarului:

- numărul de foi: pentru documentele de arhivă pe suport de hârtie;
- minute și secunde: pentru documente de film și video (în funcție de tip) – filmări, sincronizare, timp de redare;
- numărul negativelor/fotografiilor etc. – pentru documente fotografice.

\$ a Desemnarea și volumul materialului specific. Conține informații despre numărul de unități de stocare – un număr și un text care definește unitatea de măsură (de exemplu, 451 de unități de stocare).

Obligatoriu (în evidența fondului de arhivă).

251 ORGANIZAREA ȘI ARANJAREA MATERIALELOR

Obligatoriu pentru materialul de arhivă.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizarea internă și sistemul de localizare a materialelor din dosar, precum și indicarea nivelului descrierii în ierarhia arhivistică în ansamblu.

\$ a Organizație

Informații despre modul în care materialele dintr-o unitate descriptivă sunt separate în grupuri (de exemplu, un fond – pe un inventar, un inventar – pe un caz etc.).

\$ b Locație

Ordinea materialelor din cadrul grupului (alfabetic, cronologic etc.).

\$ c Nivel

Poziția ierarhică a materialelor descrise în raport cu altele înregistrări din aceeași sursă. În intrarea pentru un dosar *se folosește* termenul *Dosar arhiva*.

III. Note (editați)

Toate câmpurile de notă sunt opționale și, cu excepția câmpului 324, se repetă. Toate câmpurile sunt completate conform regulilor de formatare.

300 NOTE GENERALE

Câmpul conține note pentru care nu există câmpuri speciale, definite în blocul 3--.

317 NOTE DESPRE ORIGINEA COPIEI

Câmpul poate fi utilizat pentru informații despre istoricul asupra proprietății materialelor din fond (fondul ca întreg sau o parte din fond).

318 NOTE PRIVIND ACȚIUNEA

Câmpul este utilizat pentru a înregistra informații despre conservarea materialelor de arhivă și despre manipulare, inclusiv note de eliminare, transfer, distrugere a documentelor.

324 NOTĂ DESPRE VERSIUNEA ORIGINALĂ

Opțional.

Nu se repetă.

Câmpul conține o notă care indică faptul că fondul descris constă din copii sau conține copii.

325 NOTĂ DESPRE COPIE

Câmpul conține o notă care indică faptul că există o copie a documentelor dosarului descris.

330 REZUMAT SAU Abstract

Câmpul conține o adnotare – informații care clarifică/dezvăluie compoziția și conținutul documentelor dosarului. Aceasta ar putea fi o listă cu toate documentele dosarului sau o listă de probleme pe un anumit subiect, sau o listă de tipuri și nume de documente de bază.

335 NOTĂ PRIVIND LOCAȚIA ORIGINALELOR/COPIILOR

Câmpul conține informații despre locația și disponibilitatea originalelor documentelor dosarului descris în înregistrare sau informații despre locația și disponibilitatea copiilor, dacă colecția descrisă constă din copii sau include copii.

371 NOTE PRIVIND ACCESUL

Câmpul conține o notă privind accesul la documentele dosarului descris în înregistrări, precum și condițiile de utilizare și reproducere a documentelor.

IV. Blocul de legătură

Legăturile din baza de date sunt stabilite prin numărul de înregistrări plasate în câmpul 001 și numai de către acestea. În absența unei înregistrări cu care este necesar să se stabilească o legătură, o astfel de înregistrare fie este creată, iar legătura cu aceasta este organizată conform regulii de mai sus, fie informațiile despre înregistrarea legată sunt plasate în înregistrarea compilată în formularul a unui set de câmpuri încorporate în câmpul corespunzător al blocului 4--.

455 COPIE ORIGINALĂ FĂCUTĂ DIN ...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține o descriere a documentelor originale, dacă dosarul descris în înregistrare constă din copii sau conține copii sau o indicație a înregistrării, care conține această descriere.

456 REPRODUS ÎN ...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține un link către o reproducere a documentelor din dosarul descris în înregistrare (reeditare, ediție facsimilă sau reproducerea ediției pe alte mass-media).

461 NIVEL SET

Opțional.

Se repetă.

În înregistrarea dosarului, câmpul este utilizat pentru a indica fondul (cel mai înalt nivel ierarhic) de care aparține dosarul.

În acest caz, câmpul conține câmpuri în legătură:

461 \$ 1 Numărul de sistem al înregistrării fondului

\$ t Numele fondului

\$ d Limitele cronologice

\$ i Numele secțiunii sau părții

\$ h Numărul secțiunii sau părții

\$ v Numărul volumului

462 NIVEL SUB-SET

Obligatoriu.

Se repetă.

Într-o intrare în dosarul de arhivă, câmpul este utilizat pentru a indica, atunci când este cazul, colecția/seria/fondul (următorul nivel ierarhic) de care aparține dosarul.

În acest caz, câmpul conține câmpuri în legătură:

462 \$ 1 001+ numărul de sistem al înregistrării colecției/seriei/fondului

\$ t Numele colecției/seriei

\$ d Datele extreme cronologice

\$ i Numele secțiunii sau părții

\$ h Numărul secțiunii sau părții

\$ v Numărul volumului

463 NIVEL SUB-SET

Opțional.

Se repetă.

Într-o intrare în dosarul de arhivă, câmpul este utilizat pentru a indica elementele/unitățile de dosar/documentele incluse în caz (și pentru a crea puncte de acces pentru numele elementelor de dosar):

463 \$ 1 Numărul de sistem al înregistrării elementului/unității de arhivă

\$ t Numele elementului/unității de arhivă

\$ d Limitele cronologice

V. Puncte de acces

600 NUME DE PERSOANĂ CA SUBIECT

Câmpul conține numele persoanei asociate conținutului documentelor fondului, prezentat sub forma unui punct de acces.

601 NUME DE COLECTIVITATE CA SUBIECT

Câmpul conține numele organizației/colectivității asociate conținutului documentelor din fond, prezentat sub forma unui punct de acces.

602 NUME DE FAMILIE CA SUBIECT

Câmpul conține numele familiei, clanului, dinastiei asociate conținutului documentele fondului, prezentate sub forma unui punct de acces.

606 NUME COMUN CA SUBIECT

Câmpul conține un cuvânt sau o expresie care reflectă conținutul documentelor din fond, prezentat sub forma unui punct de acces.

607 NUME GEOGRAFIC CA SUBIECT

Câmpul conține numele obiectului geografic asociat conținutului documentelor fondului, prezentate sub forma unui punct de acces.

608**615 CATEGORIA SUBIECTULUI**

Câmpul conține nivelul superior al categoriei de subiect din text și/sau formă codificată.

\$ a Element de intrare inițială a categoriei subiectului sub formă de text/antet, în conformitate cu rubricatorul de fond utilizat.

Obligatoriu dacă nu există subnumăr \$ n în câmpul 615.

Nu se repetă.

\$ n Element de pornire a categoriei de subiect introduse, în formă codificată.

O reprezentare codificată a unui titlu.

Obligatoriu dacă nu există un subcâmp \$ a în câmpul 615.

Se repetă.

620 LOCUL ȘI DATA CA PUNCT DE ACCES

Câmpul conține locul în care au fost create documentele, precum și locul și data evenimentului legat de conținutul documentelor din fond, reprezentat sub formă de punct acces.

Indicator 1: Tipul de date

- # – Publicație sau producție
- 1 – Executarea
- 2 – Prima performanță
- 3 – Înregistrare
- 4 – Înregistrare directă (nu studio)
- 5 – Remasterizare
- 0 – Nedefinit

Indicatorul 2: Disponibilitatea datelor la sursa descrierii.

- # – Nu se aplică/necunoscut
- 0 – Datele nu sunt disponibile la sursă
- 1 – Datele sunt prezente la sursă

Subcâmpuri:

- \$ a Țara
- \$ b Republică/Stat/Provincie etc.
- \$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.
- \$ d Oraș
- \$ e Locație (performanță, înregistrare etc.)

\$ f Data

\$ g Sezon

\$ h Ocazie, motiv (de exemplu, cu ocazia ..., la aniversare ..., temporizat ...)

\$ i Data de încheiere/finală

\$ k Cartierul orașului etc.

621 LOCUL ȘI DATA RELATIVE CU ISTORIA COPIEI

Câmpul conține date structurate privind locația și data, asociate cu originea și istoria documentelor de colecție descrise în înregistrare.

Informațiile din câmp sunt prezentate sub forma unui punct de acces.

\$ a Țara

\$ b Republica/Stat/Provincie etc.

\$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.

\$ d Oraș

\$ e Clădire, vehicul etc.

\$ f Data 1

\$ g Sezon

\$ h Eveniment (cu care este asociat istoricul documentului)

\$ i Data 2

\$ k Cartierul orașului etc.

...

675 INDICI DE CLASIFICARE ZECIMALA

Câmpul conține coduri de clasificare, cu o indicație obligatorie privind schema de clasificare utilizată.

\$ a Index de clasificare

Alte câmpuri ale blocului 6 pot fi utilizate dacă este necesar.

BLOCUL 7XX AL RESPONSABILITĂȚILOR

700 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

701 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

710 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

711 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

720 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

721 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

La descrierea materialelor de arhivă, de regulă, se presupune că responsabilitatea principală (primară și alternativă) aparține producătorului de fonduri.

Domenii de răspundere primare (700, 710, 720) și alternative (701, 711, 721) conțin numele creatorului dosarului, reprezentat sub formă de punct acces.

702 NUME DE PERSOANĂ – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele persoanei pentru care este definit statutul secundar de responsabilitate în raport cu dosarul/documentele dosarului, sub formă de punct acces.

Inclusiv numele autorului/compilerului descrierii este scris în câmp, indicând în subcâmpul \$4 codul relației: inițiator.

703 NUME DE PERSOANĂ – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele persoanei asociate cu istoricul proprietății dosarului/documentelor din dosar (numele proprietarului anterior, autorul semnăturii, dedicării etc.), sub formă de punct de acces.

712 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele organizației/colectivității pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară în legătură cu dosarul/documentele dosarului, sub forma unui punct de acces.

713 NUME DE COLECTIVITATE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele organizației asociate cu istoricul proprietății dosarului/documentele dosarului (numele proprietarului anterior, autor, semnături, dedicații etc.), sub forma unui punct de acces.

722 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară, sub forma unui punct de acces.

723 NUME DE FAMILIE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei asociate istoriei proprietății dosarului/documentelor din dosar (proprietarul anterior, autorul semnăturii, dedicarea, etc.), sub forma unui punct de acces.

VI. Date despre locație**801 SURSA DE ÎNREGISTRARE**

Necesar.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizația care creează/modifică înregistrarea.

\$ a Țara

\$ b Organizație

Numele (în formă codată sau completă) al organizației.

\$ c Data compilării

Subcâmpul conține data la care a fost efectuată operațiunea cu înregistrarea (creată/modificarea înregistrării), care este indicată de indicatorul 2.

830 NOTĂ GENERALĂ FĂCUTĂ DE CATALOGATOR

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține note de serviciu, care nu sunt destinate ieșirii către utilizator.

852 CODUL DE LOCALIZARE ȘI DEPOZITARE

Obligatoriu. 4

Se repetă.

Câmpul este utilizat pentru identificarea arhivei și indicarea cifrului arhivei.

\$ a ID-ul organizației

Codul sau numele arhivei.

\$ b Numele fondului sau colecției

Numele departamentului sau al altei unități structurale a arhivei.

\$ c Adresă

\$ g Prefixul cifrului de stocare

În evidența fondului de arhivă – prefixul numărului fondului sau litera fondului.

\$ j Cifrare stocare

În evidența fondului de arhivă – numărul fondului (partea digitală a numărului fondului).

\$ l Sufix cifrat de stocare

\$ p Țara

\$ x Notă nepublicată

\$ y Notă publicată

856 LOCALIZARE ȘI ACCES LA RESURSE ELECTRONICE

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține informații suficiente pentru a determina locația resursei electronice. În evidența dosarului de arhivă, câmpul poate conține un link pe o copie digitală a dosarului sau a materialelor din dosar.

Anexa 4:

Câmpurile înregistrărilor bibliografice pentru unitatea/elementul/ documentul de arhivă în format UNIMARC

(Sunt descrise câmpurile și regulile pentru completarea acestora)

Leader (06) Tipul de înregistrare

Poziția 6 definește tipul principal de material, care este descris în înregistrări, indiferent de suportul fizic. Când descrie fondul, colecții, subcolecții etc., valoarea codului este setată în funcție de tipul principal/majoritar de documente din fond/ colecție. Dacă nu este posibil să se determine tipul principal de material (de exemplu, colecția include text scris de mână în mod egal, fotografii și note scrise de mână), se utilizează cod **m** = materiale diferite.

Notă.

Materialele scrise de mână includ note, scrisori etc. sub formă de dactilografiat, text scris de mână, dactilografiat, tipărit pe computer – originale sau copii (fotocopii, microforme, facsimile, copii electronice).

Câmpul este utilizat atât pentru documente individuale, cât și pentru colecții (fonduri).

Valori codificate din poziția (06):

a = materiale text, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv materiale text tipărite, microforme de tipărit materiale text, precum și materiale text electronice.

b = materiale text, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale text scrise de mână și materiale electronice scrise de mână.

c = partituri muzicale, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv partituri muzicale tipărite, microforme de tipărit partituri muzicale, precum și partituri muzicale electronice.

d = partituri muzicale, scrise de mână

Inclusiv microforme de partituri muzicale scrise de mână și partituri muzicale electronice scrise de mână.

e = materiale cartografice, altele decât cele scrise de mână

Inclusiv hărți geografice, atlase, globuri, digitale hărți geografice, precum și alte materiale cartografice.

f = materiale cartografice, scrise de mână

Inclusiv microforme de materiale cartografice scrise de mână și hărți geografice scrise de mână.

g = proiecție și materiale video (filme, benzi de film, diapozitive, materiale pentru film, înregistrări video)

Inclusiv materiale video digitale (neutilizate pentru Grafică de proiecție 2D: a se vedea codul „k” de mai jos).

i = înregistrări sonore, non-muzicale

j = înregistrări sonore, muzicale

k = grafică 2D (ilustrații, desene etc.)

Exemple: grafică, diagrame, colaje, grafică pe computer, desene, eșantioane pentru copiere („maestri de duplicare” și „maestri de spirit”), imagini picturale, fotografii negative, fotografii imprimate, cărți poștale, afișe, tipărituri, desene tehnice, reproduceri fotomecanice, precum și reproduceri ale materialelor enumerate mai sus.

l = resursă electronică

Include următoarele clase de resurse electronice: software (inclusiv programe, jocuri, fonturi), date numerice, multimedia, sisteme sau servicii online. Pentru aceste clase materiale, dacă există un aspect important care necesită atribuirea materialului pentru o categorie diferită, determinată de valoarea elementului de cod 6 al markerului, în locul codului „l”, se utilizează codul corespunzător acestui aspect (de exemplu, imaginile vectoriale cartografice sunt codificate ca materiale cartografice, nu ca date numerice). Alte clase, resursele electronice sunt codificate în funcție de cele mai importante aspecte ale resursei (de exemplu, material text, grafică, material cartografic, muzical sau non-muzical, înregistrare sunet, imagine în mișcare). În cazurile în care cel mai important aspect nu poate fi determinat fără echivoc, documentul este codificat ca „resursă electronică”.

m = materiale diferite

Conține componente care aparțin la două sau mai multe specii; niciunul dintre componente nu este de bază în set.

Pentru arhivă, codul este utilizat la descrierea unui fond, colecții, dosar. La descrierea unui document separat, a unui element/unitate din dosar, utilizarea acestei valori este puțin probabilă.

r = obiecte artificiale și naturale 3D

Include obiecte artificiale, precum: modele, diorame, jocuri, puzzle-uri, modele, sculpturi și alte lucrări artistice tridimensionale, obiecte și reproduceri ale acestora, exponate, dispozitive, articole de îmbrăcăminte, jucării, precum și obiecte naturale, de exemplu: preparate pentru microscop și alte articole montate pentru vizualizare studiu.

Leader (07) Nivel bibliografic

m = monografic – un document fizic care este un singur întreg sau este publicat într-un număr prestabilit de părți.

În ceea ce privește materialele de arhivă, codul „m” este folosit pentru descrieri ale elementului/unității/documentului din dosarul arhivă.

Leader (08) Nivel ierarhic

= nu există o relație ierarhică definită

0 = nicio legătură ierarhică

1 = intrare de nivel superior

Utilizat într-o înregistrare a fondului, dacă există o înregistrare asociată unui nivel inferior (pentru inventar/caz/document); în timp ce este asociat, nu există nicio înregistrare a nivelului superior.

2 = intrare sub nivelul superior (orice intrare sub nivelul superior)

Folosit numai dacă există o înregistrare asociată unui nivel mai înalt.

Înregistrarea unității/elementului de dosar utilizează nivelul ierarhic = 2, fiind inferioară înregistrării dosarului de arhivă.

Leader (09) Tipul de control

a = control arhivă

Controlul arhivistic este o metodă de descriere și organizare a materialelor, atunci când nu se concentrează pe date bibliografice, cu relații contextuale între unitățile de descriere, precum și informații despre acestea privind originea și depozitarea.

Utilizarea codului „a” într-un marker de înregistrare înseamnă că înregistrarea descrie materialele care sunt depozitate în arhivă și descrise în conformitate cu regulile adoptate în arhive. Pot fi materiale de orice tip – text, fotografii, videoclipuri etc.

Leader (18) Forma descrierii de catalogare

n = Prevederile ISBD nu se aplică tipului de resursă descris în intrare (de exemplu, resursă nepublicată): o formă de catalogare privind descrierea utilizată în intrare este structurată în conformitate cu alte reguli – descrierea materialelor de arhivă nu este reglementată de ISBD, ci de alte reguli.

001 ID ÎNREGISTRARE

Necesar.

Nu se repetă.

Completat automat.

005 ID VERSIUNE

Opțional, recomandat.

Nu se repetă.

Câmpul conține data și ora la care ultima înregistrare a fost procesată. Este completat automat.

100 DATE GENERALE DE PRELUCRARE

Necesar.

Nu se repetă.

\$ a Procesare generală a datelor

\$ a / 0–7 Data intrării în fișier

Data intrării. Completat automat.

\$ a / 8 Tipul de dată

d = monografie publicată integral sau publicată în decurs de un an calendaristic

Codul „d” este utilizat, în majoritatea cazurilor, în descrierea originalelor documentelor de arhivă individuale. De asemenea, este utilizat dacă data nu este cunoscută exact, dar este indicată în descriere ca un singur an, de exemplu, [1769?], sau [aproximativ 1769]. Dacă data nu este cunoscută exact, se folosește codul „f”.

e = document reprodus

Codul este utilizat pentru a descrie copii ale documentelor de arhivă individuale.

f = monografie a cărei dată de publicare nu este cunoscută exact

La descrierea documentelor de arhivă, codul este utilizat dacă data creării documentului poate fi determinată doar aproximativ.

g = monografie publicată de peste un an

La descrierea documentelor de arhivă individuale, este utilizat în cazul în care documentul a fost creat pentru mai mult de un an. Dacă documentul a fost creat în decurs de un an, se utilizează anul „d”.

j = document cu data exactă a publicării

La descrierea documentelor de arhivă, este utilizat în cazul în care este important să se înregistreze luna (și, eventual, ziua) în care a fost creat documentul.

u = data/datele de publicare/creare necunoscute

Se utilizează dacă nu poate fi stabilită data creării documentului.

\$ a / 9–12 Data 1

\$ a / 13–16 Data 2

Data 1 și Data 2 sunt indicate în funcție de tipul datei (poziția simbolului 8).

Notă.

Data documentului este, de asemenea, introdusă în câmpul 200, subcâmpul \$ j sau în câmpul 210, subcâmpul \$ d. Diferența este că, în câmpurile 200 și 210, data este dată sub formă de text, în timp ce în poziția 9–16 a câmpului 100 sunt introduse date normalizate, care pot fi considerate ca elemente de căutare.

\$ a / 8	\$ a / 9-12 Data 1	\$ a / 13-16 Data 2
d	Anul în care a fost creat documentul.	Patru caractere spațiale (####).
e	Anul în care a fost făcută copia, dacă este cunoscută. Dacă anul nu este cunoscut exact, se folosește un caracter spațial (#) în locul oricărei cifre necunoscute.	Anul în care a fost creat originalul. Dacă anul nu este cunoscut exact, se folosește un caracter spațial (#) în locul oricărei cifre necunoscute.
f	Primul an estimat de creare a documentului.	Ultimul an anticipat în care a fost creat documentul.
g	Anul inițial în care a fost creat documentul. Dacă anul nu este cunoscut exact, un caracter spațial este plasat în locul oricărei cifre necunoscute: „#”.	Sfârșitul anului de creare a documentului. Dacă anul nu este cunoscut exact, este plasat un caracter spațial în locul oricărei cifre necunoscute: „#”.
j	Anul creării documentului	Data (luna și ziua) în format MMDD, unde MM este luna, DD este ziua, cu zerouri suplimentare dacă este necesar. Dacă ziua nu este cunoscută sau nu este semnificativă, pozițiile 15 și 16 sunt umplute cu caractere spațiale (##).
u	4 caractere spațiale: ####.	4 caractere spațiale: ####.

Exemple:

Datele	100 \$ a / 8	100 \$ a / 9-12	100 \$ a / 13-16	Notă
1925	d	1925	####	Documentul a fost creat în 1925.
1925?	d	192#	####	Data creării documentului este probabil 1925.
ок. 1925	d	192#	####	Data creării documentului este probabil 1925.
[173-]	f	1730	1739	Data creării documentului este cunoscută doar aproximativ, cu o precizie de un deceniu
[17--]	f	1700	1799	Se știe că documentul a fost creat în secolul al XVIII-lea.
1925-1927?	f	1925	1927	Data exactă a documentului este necunoscută; documentul a fost creat nu mai devreme de 1925 și nu mai târziu de 1927
1941-1942	g	1941	1942	Se cunoaște anul începutului și anul sfârșitului creării documentului.
16 сентября 1943 г.	j	1943	0916	Documentul este datat 16.06.1943.
Не указаны	u	####	####	Nu este posibil să se stabilească data creării documentului.

\$ a / 17–19 Cod țintă

Cel mai probabil se utilizează cod: m = adult, general

În acest caz, pozițiile neutilizate 18–19 sunt umplute cu spații (#). Dacă nu este specificată nicio destinație, articolele 17–19 sunt completate cu substituenți (|). Pozițiile de caractere 20–35 sunt completate conform regulilor generale de formatare.

101 LIMBA

Obligativ, pentru documentele care conțin informații text.

Nu se repetă.

Indicator 1: Indicator de traducere

0 – Document în limba (limbile) originală (inclusiv text paralel)

La descrierea documentului din dosarul de arhivă, valoarea 0 este utilizată numai dacă documentul este în limba originală.

1 – Documentul este o traducere a traducerii originale sau intermediare

La descrierea documentului din dosarul de arhivă, valoarea 1 este utilizată numai dacă documentul nu este în limba originală și reprezintă o traducere.

2 – Documentul conține o traducere (mai multe traduceri)

La descrierea unui document din dosarul de arhivă, valoarea 2 este utilizată dacă documentul conține fragmente atât în limba originală, cât și fragmente care sunt traduceri.

Indicator 2: # (nedefinit)

Câmpul poate fi utilizat în înregistrări de orice nivel dacă materialele nivelului descris în înregistrare conțin informații textuale.

De exemplu, atunci când descrieți fotografii (care nu conțin text), câmpul nu se aplică.

\$ a Limba textului, înregistrarea sunetului etc.

\$ c Limba originală

Fiecare subcâmp conține un cod de limbă cu trei caractere.

Dacă documentele fondului sunt prezentate în mai mult de 3 limbi, cod „mul”.

102 ȚARA DE PUBLICARE SAU DE PRODUCȚIE

Obligativ, dacă sunt disponibile date.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

\$ a Țara de publicare

La descrierea unui document din dosarul de arhivă, subcâmpul conține codul țării în care a fost produs sau publicat documentul descris.

106 DOMENIUL CODAT: FORMULAR DE DOCUMENT

Opțional.

Nu se repetă.

Indicatori: ## (nedefinit)

Câmpul conține date codificate despre forma/mediul (*metoda reproducere*) a unui document de arhivă.

\$ a Forma documentului: date codificate: desemnare media

Cod cu un singur caracter care caracterizează suportul (metoda de redare) a documentelor de arhivă.

Se utilizează următoarele coduri:

d = tipar mare

e = formatul ziarului

f = fonturi Braille și Moon

g = microimprimare

h = manuscris (text scris de mână)

i = informații pe mai multe suporturi, de exemplu: material tipărit + aplicație cu caracteristici de imprimare diferite (microfișă)

j = mini print

r = tipar normal

s = suport electronic

t = microformă

z = altă formă de material

Notă.

Informații mai detaliate despre tipul de mediu/metoda de reproducere a documentului pot fi reflectate și în câmpul 608.

115 CÂMP DE DATE CODATE: PROIECȚIE VISUALĂ, MATERIALE, VIDEO ȘI FILME

116 CÂMP DE DATE CODATE: MATERIALE DE IMAGINI

120 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – CARACTERISTICI GENERALE

121 DOMENII CODATE: HARTĂ MATERIALE – SPECIFICAȚII FIZICE

123 CÂMP DE DATE CODATE: HARTA MATERIALE – SCARĂ ȘI COORDONATE

124 CÂMP DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – CARACTERISTICI SPECIFICE ALE MATERIALULUI

125 DOMENIU CODIFICAT: ÎNREGISTRĂRI SONORE ȘI PUBLICAȚII DE SCORARE

126 CÂMP DE DATE CODATE: ÎNREGISTRĂRI DE SUNET – SPECIFICAȚII FIZICE

127 CÂMP DE DATE CODATE: DURATA ÎNREGISTRĂRII SONORE ȘI PUBLICAȚII PUBLICE (PERFORMANȚĂ MUZICALĂ)

128 CÂMP DE DATE CODATE: FORMA MUZICALĂ ȘI TON SAU LAD

130 CÂMP DE DATE CODATE: MICROFORMĂ – SPECIFICAȚII FIZICE**131 CÂMPURI DE DATE CODATE: HARTĂ MATERIALE – GRILE GEODEZICE ȘI COORDONATE ȘI SISTEM DE MĂSURARE****135 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE****139 CÂMP DE DATE CODIFICATE: RESURSE ELECTRONICE****145 CÂMP DE DATE CODATE: INSTRUMENT DE IMPLEMENTARE LUCRĂRI MUZICALE**

Câmpurile pot fi utilizate pentru a reprezenta, într-o formă codificată, specifică, caracteristicile materialelor fondului (de exemplu, câmpul 115 – pentru material vizual, proiecție, înregistrări video și filme; câmpul 116 – pentru fotografii etc.). Completarea câmpurilor se efectuează în conformitate cu regulile UNIMARC.

122 CÂMP DE DATE CODATE: PERIOADA DE TIMP A COPERITĂ DE CONȚINUTUL DOCUMENTULUI

La descrierea elementelor/unităților/documentelor dintr-un dosar de arhivă, câmpul poate fi folosit pentru a indica exact data elementului din dosar descris (în formă standardizată).

Indicatorul 1: Indicatorul numărului de date

- 0 – Document cu o singură dată
- 1 – Date separate multiple
- 2 – Interval de date

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri

\$ a Perioada de timp din 9999 î.Hr. până acum

\$ a / poziția 0	\$ a / poziția 1-4	\$ a / poziția 5-6	\$ a / poziția 7-8
Identificator de eră d = data AD	An	Luna Opțional	Data Opțional

Opțional.

Dacă câmpul conține un interval de date, prima apariție a subcâmpului \$ a conține data de început/data; a doua apariție a subcâmpului \$ a este data de încheiere.

Notă.

În cazul în care limitele cronologice pentru documente sunt date numai în forma anului de început și de sfârșit (fără a preciza luna și ziua), utilizarea câmpului 122 nu este necesară, deoarece toate informațiile utile sunt cuprinse în câmpul 100.

Câmpul 122 este utilizat la descrierea unui document de arhivă dacă:

(a) datele exacte ale documentului din dosar trebuie indicate într-o formă standardizată.

200 INFORMAȚII DE TITLU ȘI RESPONSABILITATE

II. Câmpuri de date descriptive

Necesar.

Nu se repetă.

Indicatorul 1: Stabilește dacă titlul propriu-zis este un punct de acces.

0 – Nu este un punct de acces

1 – Este un punct de acces

Indicator 2: # (nedefinit)

Subcâmpuri:

\$ a Titlul documentului (inclusiv data evenimentului, dacă este diferit de data documentului)
Obligatoriu. Numele elementului descris din dosarul de arhivă.

\$ h Denumirea și numărul piesei

\$ i Numele piesei

Subcâmpurile \$ h și \$ i sunt utilizate atunci când înregistrarea descrie o parte a documentului/unității de dosar.

\$ j Termene limită

Obligatoriu pentru documentele nepublicate în arhivă.

Data (datele) documentului sunt indicate în format text.

Notă.

Pentru documentele publicate în arhivă, data emiterii este înregistrată în câmpul 210, subcâmpul \$ d.

\$ v Desemnarea volumului

Folosit numai atunci când câmpul 200 este inclus în câmpurile blocului 46-.

210 PUBLICARE, DISTRIBUIRE etc.

Opțional.

Se repetă¹.

La descrierea materialelor de arhivă, câmpul conține informații despre datele de ieșire, distribuția și producția documentului publicat, care se află în stocarea arhivelor.

Subcâmpuri:

\$ a Locul publicării/distribuției etc.

\$ c Numele editorului, distribuitorului etc.

\$ d Data publicării, distribuției etc.

Notă.

Data creării documentelor de arhivă nepublicate este indicată în câmpul 200, subcâmpul \$ j.

---

1. În format – obligatoriu, dacă poziția 8 a leaderului conține valorile #, 0, 1; repetă.

215 CARACTERISTICI CANTITATIVE

Obligatoriu (în evidența fondului de arhivă).

Se repetă.

Câmpul indică volumul documentului:

- pentru documentele de arhivă pe suport de hârtie – numărul de foi;
- pentru documente de film și video (în funcție de tip) – filmări, sincronizare, timp de redare (în minute și secunde);
- pentru documente fotografice – numărul negativelor/fotografiilor etc.

Notă.

Numerele unității/filei de dosar de care aparține documentul sunt indicate în subcâmpul \$ v al câmpului 200, încorporat în câmpul 462 (legătura cu descrierea dosarului).

\$ a Desemnarea și volumul materialului specific. Conține informații despre numărul de coli/imagini/numărul de fotografii etc. – numărul și textul care definește unitatea de măsură (pagini, foi, fotografii etc.).

251 ORGANIZAREA ȘI ARANJAREA MATERIALELOR

Obligatoriu pentru materialul de arhivă.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizarea internă și sistemul de localizare a materialelor din fond, precum și indicarea nivelului descrierii în ierarhia arhivistică, în ansamblu.

\$ c Nivel

Poziția ierarhică a materialelor descrise în raport cu alte înregistrări din aceeași sursă. În intrarea pentru un element/unitate/document, aparținând unui dosar de arhivă, se folosește termenul de *Document de arhivă*.

III. Note (editați)

Toate câmpurile de notă sunt opționale și, cu excepția câmpului 324, se repetă. Toate câmpurile sunt completate conform regulilor de formatare.

300 NOTE GENERALE

Câmpul conține note pentru care nu există câmpuri speciale, definite în blocul 3--. În special, câmpul poate include o notă despre limba documentului arhivat, precum și despre anexele la document.

316 NOTE DESPRE SPECIFICAȚIILE DE CAZ

Câmpul poate fi utilizat pentru informații despre caracteristicile externe ale documentului arhivat.

318 NOTE PRIVIND ACȚIUNEA

Câmpul este utilizat pentru a înregistra informații despre conservarea materialelor de arhivă și despre manipulare, inclusiv note de eliminare, transfer, distrugere a documentelor.

321 NOTE PRIVIND INDICE/REZUMATE/REFERINȚE PUBLICATE SEPARAT DESPRE DOCUMENTUL CATALOGAT

La descrierea materialelor de arhivă, câmpul poate fi utilizat pentru a înregistra informații despre includerea informațiilor despre documentul de arhivă descris în înregistrare.

324 NOTĂ DESPRE VERSIUNEA ORIGINALĂ

Opțional.

Nu se repetă.

Câmpul conține o notă care indică faptul că elementul descris este o copie sau o descriere a originalului.

325 NOTĂ DESPRE COPIE

Câmpul conține o notă care indică faptul că există o copie a documentului descris

330 REZUMAT SAU Abstract

Câmpul conține o adnotare – informații care clarifică/dezvăluie compoziția și conținutul elementului de dosar descris și nu se reflectă în titlul documentului

335 NOTĂ PRIVIND LOCAȚIA ORIGINALELOR/COPIILOR

Câmpul conține informații despre locația și disponibilitatea originalelor documentului descris în înregistrare sau informații despre locație și disponibilitatea copiilor, dacă elementul descris constă din copii sau include copii.

371 NOTE PRIVIND Accesul

Câmpul conține o notă privind accesul la documentul descris în înregistrări, precum și condițiile de utilizare și reproducere ale documentului.

IV. Blocul de legătură

Legăturile din baza de date sunt stabilite prin numărul de înregistrări plasate în câmpul 001 și numai de către acestea. În absența unei înregistrări cu care este necesar să se stabilească o legătură, o astfel de înregistrare trebuie să fie creată, iar legătura cu aceasta este organizată conform regulii de mai sus, fie informațiile despre înregistrarea legată sunt plasate în înregistrarea compilată în formularul unui set de câmpuri încorporate în câmpul corespunzător blocului 4--.

455 COPIE ORIGINALĂ FĂCUTĂ DIN...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține o descriere a documentelor originale, dacă fondul descris în înregistrări constă din copii sau conține copii sau o indicație a înregistrării, care conține această descriere.

456 REPRODUS ÎN ...

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține un link către o reproducere a documentului descris în înregistrare (reeditare, ediție facsimilă sau reproducerea ediției pe alt suport).

461 NIVEL SET

Nu se repetă.

În înregistrarea unui element/componentă/document a unui dosar de arhivă, câmpul este utilizat pentru a indica fondul (înregistrarea cu cel mai înalt nivel ierarhic) de care aparține elementul din dosar.

În acest caz, câmpul conține câmpuri în legătură:

461 \$ 1 – Numărul de sistem al înregistrării fondului

\$ t – Numele fondului

\$ d – Limitele cronologice

\$ i – Numele secțiunii sau părții

\$ h – Numărul secțiunii sau părții

\$ v – Numărul volumului

462 NIVEL SUB-SET

Opțional.

Se repetă.

În înregistrarea unui element din dosarul de arhivă, câmpul este utilizat pentru a indica dosarul și colecția/seria de care aparține elementul din dosar (înregistrările de nivel mai înalt, dar nu cu cel mai înalt nivel ierarhic). Informații despre documente privind componenta din fond: numărul și datele acestora.

462 \$ 1 – 001+ Numărul de sistem al înregistrării dosarului

\$ t – Numele dosarului

\$ d – Limitele cronologice ale dosarului

\$ i – Numele secțiunii sau părții

\$ h – Numărul secțiunii sau părții

\$ v – Numărul volumului

462 \$ 1 – Numărul de sistem al înregistrării colecției/seriei

\$ t – Numele colecției/seriei

\$ d – Limitele cronologice ale seriei

\$ i – Numele secțiunii sau părții

\$ h – Numărul secțiunii sau părții

\$ v – Numărul volumului

464 NIVEL ANALITIC

Opțional.

Se repetă.

Într-o înregistrare a documentului, câmpul este utilizat pentru a indica partea constitutivă a documentului descris.

464 \$ 1 – Numărul de sistem al înregistrării colecției/seriei

\$ t – Numele colecției/seriei

\$ d – Limitele cronologice

\$ i – Numele secțiunii sau părții

\$ h – Numărul secțiunii sau părții

\$ v – Numărul volumului

V. Puncte de acces

600 NUME DE PERSOANĂ CA SUBIECT

Câmpul conține numele persoanei asociate conținutului documentelor fondului, prezentat sub forma unui punct de acces.

601 NUME DE COLECTIVITATE CA SUBIECT

Câmpul conține numele organizației/colectivității asociate conținutului documentelor din fond, prezentate sub forma unui punct de acces.

602 NUME DE FAMILIE CA SUBIECT

Câmpul conține numele familiei, clanului, dinastiei asociate conținutului documentele fondului, prezentate sub forma unui punct de acces.

606 NUME COMUN CA SUBIECT

Câmpul conține un cuvânt sau o expresie, care reflectă conținutul documentelor din fond, prezentate sub forma unui punct de acces.

607 NUME GEOGRAFIC CA SUBIECT

Câmpul conține numele obiectului geografic asociat conținutului documentelor fondului, prezentat sub forma unui punct de acces.

608 FORMĂ, CARACTERISTICI FIZICE ALE DOCUMENTULUI CA PUNCT DE ACCES

Câmpul conține un concept sau concepte care reflectă tipul documentului, precum și tipul suportului/metoda de reproducere, prezentate sub forma unui punct de acces.

615 CATEGORIA SUBIECTULUI

Câmpul conține nivelul superior al categoriei de subiect din text și/sau formă codificată.

\$ a Element de intrare inițială a categoriei subiectului sub formă de text/antet
Obligativu, dacă nu există subnumăr \$ n în câmpul 615.

Nu se repetă.

\$ n Element de pornire a categoriei de subiect introduse în formă codificată

O reprezentare codificată a unui titlu.

Obligativu, dacă nu există un subcâmp \$ a în câmpul 615.

Se repetă.

620 LOCUL ȘI DATA CA PUNCT DE ACCES

Câmpul conține locul în care au fost create documentele, precum și locul și data evenimentului legat de conținutul documentelor, reprezentat sub formă de punct acces.

Indicator 1: Tipul de date

– Publicație sau producție

1 – Executarea

2 – Prima performanță

3 – Înregistrare

4 – Înregistrare directă (nu studio)

5 – Remasterizare

0 – Nedefinit

Indicatorul 2: Disponibilitatea datelor la sursa descrierii

– Nu se aplică/necunoscut

0 – Datele nu sunt disponibile la sursă

1 – Datele sunt prezente la sursă

Subcâmpuri:

\$ a Țara

\$ b Republică/Stat/Provincie etc.

\$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.

- \$ d Oraș
- \$ e Locație (performanță, înregistrare etc.)
- \$ f Data
- \$ g Sezon
- \$ h Ocazie, motiv (de exemplu, cu ocazia ..., la aniversare ..., temporizat ...)
- \$ i Data de încheiere/finală
- \$ k Cartierul orașului etc.

621 LOCUL ȘI DATA RELATIVE CU ISTORIA COPIEI

Câmpul conține date structurate privind locația și data, asociate cu originea și istoria documentului descris în înregistrare.

Informațiile din câmp sunt prezentate sub forma unui punct de acces.

- \$ a Țara
- \$ b Republica/Stat/Provincie etc.
- \$ c Teritoriu/Provincie/Județ/Departament etc.
- \$ d Oraș
- \$ e Clădire, vehicul etc.
- \$ f Data 1
- \$ g Sezon
- \$ h Eveniment (cu care este asociat istoricul documentului)
- \$ i Data 2
- \$ k Cartierul orașului etc.

...

675 INDICI DE CLASIFICARE ZECIMALĂ

Câmpul conține coduri de clasificare, cu o indicație obligatorie privind schema de clasificare utilizată.

- \$ a Index de clasificare

Alte câmpuri ale blocului 6 pot fi utilizate dacă este necesar.

BLOCUL 7XX AL RESPONSABILITĂȚILOR

700 NUME DE PERSOANA – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

701 NUME DE PERSOANA – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

710 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

711 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

720 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE PRIMARĂ

721 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE ALTERNATIVĂ

La descrierea materialelor de arhivă, de regulă, se presupune că responsabilitatea principală (primară și alternativă) aparține creatorului fondului

În această privință, utilizarea simultană a câmpurilor de responsabilitate primară (700, 710, 720) și alternativă (701, 711, 721) într-o înregistrare pe un document de arhivă este puțin probabilă. Excepția constă pentru documentele publicate care se află în stocarea arhivelor. În acest caz, câmpurile de responsabilitate primară și secundară sunt completate conform regulilor generale de formare.

702 NUME DE PERSOANA – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele persoanei pentru care este definit statutul secundar de responsabilitate în raport cu documentul, sub formă de punct acces.

Inclusiv numele autorului/compilerului descrierii este scris în câmp, indicând în subcâmpul \$4 codul relației: inițiator.

703 NUME DE PERSOANĂ – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele persoanei asociate cu istoricul proprietății documentului (numele proprietarului anterior, autorul semnăturii, dedicării etc.), sub formă de punct de acces.

712 NUME DE COLECTIVITATE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele organizației/colectivității pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară în legătură cu documentul, sub forma unui punct de acces.

713 NUME DE COLECTIVITATE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele organizației asociate cu istoricul proprietății documentului din fond (numele proprietarului anterior, autor semnături, dedicații etc.), sub forma unui punct de acces.

722 NUME DE FAMILIE – RESPONSABILITATE SECUNDARĂ

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei pentru care este definit statutul de responsabilitate secundară, sub forma unui punct de acces.

723 NUME DE FAMILIE – ORIGINE SAU PROPRIETAR

Câmpul conține numele clanului/familiei/dinastiei asociate istoriei proprietății documentului din fond (proprietarul anterior, autorul semnăturii, dedicarea, etc.), sub forma unui punct de acces.

VI. Date despre locație

801 SURSA DE ÎNREGISTRARE

Necesar.

Se repetă.

Câmpul conține informații despre organizația care creează/modifică înregistrarea.

\$ a Țara

\$ b Organizație

Numele (în formă codată sau completă) al organizației.

\$c Data compilării

Subcâmpul conține data la care a fost efectuată operațiunea cu înregistrarea (creată /modificarea înregistrării), care este indicată de indicatorul 2.

830 NOTĂ GENERALĂ FĂCUTĂ DE CATALOGATOR

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține note de serviciu, care nu sunt destinate utilizatorului.

852 CODUL DE LOCALIZARE ȘI DEPOZITARE

Obligativu. [4](#)

Se repetă.

Câmpul este utilizat pentru identificarea arhivei și indicarea cifrului arhivei.

\$ a ID-ul organizației

Codul sau numele arhivei.

\$ b Numele fondului sau colecției

Numele departamentului sau al altei unități structurale a arhivei.

\$ c Adresă

\$ g Prefixul cifrului de stocare

În evidența fondului de arhivă – prefixul numărului fondului sau litera fondului.

\$ j Cifrare stocare

În evidența fondului de arhivă – numărul fondului (partea digitală a numărului fondului).

\$ l Sufix cifrat de stocare

\$ p Țara

\$ x Notă nepublicată

\$ y Notă publicată

856 LOCALIZARE ȘI ACCES LA RESURSE ELECTRONICE

Opțional.

Se repetă.

Câmpul conține informații suficiente pentru a determina locația resursei electronice. În evidența fondului de arhivă, câmpul poate conține un link pe o copie digitală a fondului sau a materialelor din fond

O cale către India. Manuscrise referitoare la limba sanscrită din colecția Cabinetului de Manuscrise al Bibliotecii Naționale a României

Cristina Marinescu

Cabinetul de Manuscrise, Serviciul Colecții Speciale

Biblioteca Națională a României

E-mail: cristina.marinescu@bibnat.ro

În 1924, apărea romanul *A Passage to India* al lui E.M. Forster, teoretician al realismului literar. Mesajul, transmis destul de brutal printr-o narațiune care își dorea să exprime descurajarea în fața încercărilor de a descrie civilizația și cultura Indiei clasice, este transparent: o cale de trecere către India nu există, decât la modul iluzoriu, sortită fiind inevitabil eşecului.

Tradiția după care au însetat nenumărați căutători ai spiritualității de cel mai înalt ordin are două mari componente: practici și texte. A fost nevoie de a doua jumătate a secolului XX ca practicile să își găsească fâgaș spre lumea Occidentală, dar în ceea ce privește textele, eforturile de traducere și translatate interculturală sunt mult mai vechi.

La baza oricărui demers de înțelegere a unei culturi și spiritualități extranee stă cuvântul. Nu poți pătrunde gândirea fără acest vehicul. Problema cu care s-au confruntat europenii, atât în cazul lumii indiene, cât și al spațiului chinez și extrem-oriental, în altă cheie, a constat în diferențele uriașe de conceptualizare care, desigur, în context original, funcționau perfect, dar care opuneau o rezistență teribilă la încercările de a le traduce. Așa putem înțelege de ce un filosof ca Schopenhauer a putut avea o viziune profund distorsionată a gândirii din textele Upanișadelor, deși cu unele elemente reale, care explică succesul lumesc de care filosoful s-a bucurat la un moment dat.

Textele sacre ale Indiei, de la cele patru *Vede* și *Legea lui Manu*, trecând prin *Brahmane*, *Upanișade*, sutrele buddhiste, *Puranele*, cele două mari poeme epice *Ramayana* și *Mahabharata*, ca și numeroase sutre și shastre – toate acestea au fost formulate în limba sanscrită. Aparținând grupului limbilor indo-europene, sanscrita se remarcă printr-un caracter sintetic și aglutinant extrem, având flexiune complexă a cuvintelor și tendința de a forma adevărate conglomerate semantice, care nouă ni se pot părea interminabile, dar de fapt sunt alăturări logice de termeni flectați corespunzător sensului din cadrul formulării respective. În secolul al XIX-lea, studiul comparativ al limbilor indo-europene a deschis orizonturi nebănuite gândirii filosofice, care în această fază a interpretat greșit multe concepții orientale, cu ecouri până azi.

În colecția Cabinetului de Manuscrise al Bibliotecii Naționale a României, există un manuscris xerocopiât după o dactilogramă a traducerii efectuate de Eminescu la un tratat referitor

la limba sanscrită, tratat ce îl are ca autor pe Franz Bopp. Acesta din urmă, cu plusuri dar și cu minusuri inevitabile, s-a distins ca un erudit în domeniul lingvisticii comparate, poate motivul pentru care în acest manual a dat echivalențele cuvintelor sanscrite în latină, iar Eminescu le-a consemnat conștiincios ca atare. La vremea când s-a făcut transcrierea la mașină a traducerii eminesciene, nu a existat posibilitatea de a pune în caractere tipografice textul în devanagari, scrierea limbii sanscrite (și azi, scrierea limbii hindi). De aceea, cuvintele scrise cu caractere indiene au fost trecute de mână. Desigur, un manuscris care e copia slabă a unei dactilograme după un text scris de mână constituie un document prea îndepărtat de sursă pentru a avea valoarea originalului. Dar atât de mare e relevanța textului ca atare pentru preocupările lui Eminescu, încât, chiar după multiple în-văluiri ale documentului, strălucește abilitatea sa de a transpune în limba română a momentului un text științific, pe fondul smereniei de scrib și a atenției la detaliu.

Fig. 1. *Gramatica critică abreviată a limbii sanscrite* de Franz Bopp (trad. Mihai Eminescu)

O altă carte, care este tipărită, dar ar putea fi asimilată unui facsimil, conține integral fotografiile cu lamelele de frunze de palmier uscate pe care s-au scris două variante, în sanscrită, cu caligrafii diferite ale scrierii devanagari, din textul *Dashabhumikasutra*, parte a sutrei buddhiste de mare întindere *Avatamsakasutra*. Tradus ca *Sutra ghirlandei de flori*, titlul sutrei

mari face referire la viziunea cosmologică amețitoare cu adevărați ciorchini de Universuri, fiecare cu propriii Buddha-și. Cele două manuscrise, care au fost, până la momentul editării cărții, nepublicate, se află în custodia Arhivelor Naționale din Kathmandu (Nepal). Textul celor două manuscrise nu apare în transcriere sau transliterare, deci e nevoie, pentru a descifra textele, de specialiști nu doar versați în limba sanscrită, ci cunoscători ai manierei vechi de a scrie de mână în devanagari, cu atât mai mult cu cât lamelele reproduse au porțiuni lipsă.

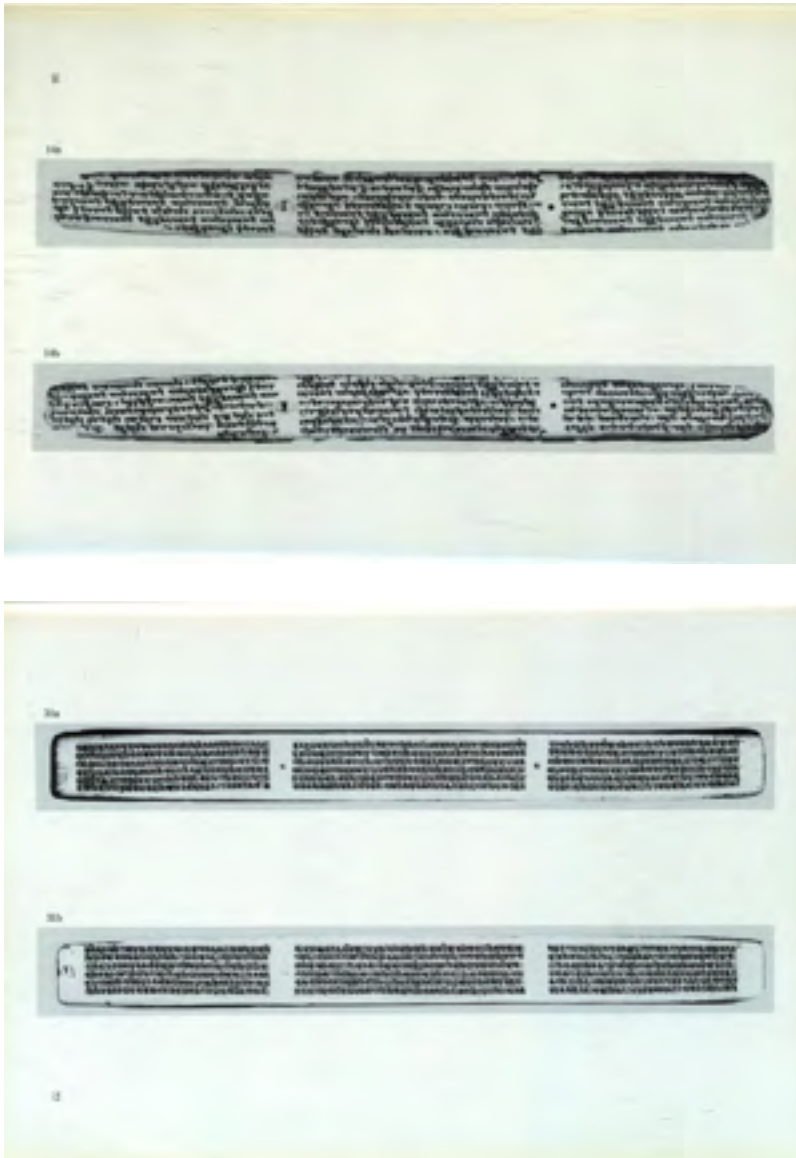

Fig. 2. *Dashabbumikasutra* (tradus ca *Sutra ghirlandi de flori*), imagini din facsimil

Mai există un manuscris ce ar putea prezenta interes pentru subiectul de față, întrucât documentul respectiv figurează în registrul de gestiune ca „manuscris indian” de secol XVII. Este tot un manuscris lamelar pe foi de palmier, foarte fragil, cu filele prinse între ele printr-o sforică subțire, trecută printr-o fantă în mijlocul lamelelor. Filele de palmier uscat sunt scrise față verso și e foarte posibil ca, dată fiind starea de conservare a documentului, să aibă respectiva vechime. La o examinare mai atentă, însă, scrierea nu e devanagari, ci seamănă remarcabil cu scrierea khmeră actuală, care e scrierea limbii oficiale a Cambodgiei, khmera. La fel ca și scrierea devanagari, scrierea khmeră intră în categoria grafurilor numite *abugida*, adică scrieri fonetice care notează consoanele însoțite de o vocală inerentă, recurgând la semne suplimentare pentru celelalte vocale atașate consoanelor. Chiar dacă scrierea nu e devanagari, textul e cel mai probabil unul religios buddhist, deoarece în vremea respectivă se scria cu parcimonie și doar conținuturile vitale erau fixate în scris; totuși, limba ar putea fi Pali, deoarece textele buddhismului Theravada, care e caracteristic și Cambodgiei, se scriau adesea în această limbă cu grafurile limbilor din toată zona Indochinei.

Cele două cărți, tratatul de limbă sanscrită al lui Franz Bopp, tradus de Eminescu, și reproducerea celor două manuscrise în limba sanscrită cu fragmentul din *Avatamsakasutra* cu două caligrafii diferite, pot alcătui, la limită, un set de studiu gramatical, respectiv aplicat, al acestei nobile limbi. Este, pe de altă parte, o ilustrare a extraordinarei diversități din colecția Cabinetului de Manuscrise de la Biblioteca Națională a României.

Fig. 3. Gramatica critică abreviată a limbii sanscrite de Franz Bopp (trad. Mihai Eminescu)

Donațiile personalităților locale reflectate în fondurile de patrimoniu ale bibliotecilor publice

Drd. Baciu Cristina

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș

E-mail: bcm19701@yahoo.com

De-a lungul secolelor, a devenit o tradiție ca marile personalități locale și naționale să doneze în beneficiul comunității colecțiile personale de cărți și alte bunuri culturale. Academicieni, profesori și alți oameni de cultură au lăsat după moarte sau chiar din timpul vieții biblioteca personală Bibliotecii Academiei, bibliotecilor universitare sau publice. Prin pasiunea lor de cărturari și colecționari de documente, s-au născut de-a lungul timpului marile donații care adesea au constituit nucleele bibliotecilor publice de mai târziu; astfel de exemple sunt la Galați (V.A. Urechia), la Craiova (Alexandru și Aristia Aman), la Piatra Neamț (Gheorghe T. Kirileanu), la Drobeta Turnu-Severin (Ioan G. Bibicescu) sau la Târgu Mureș (Sámuel Teleki, János și Farkas Bolyai).

Bibliotecile publice reflectă identitatea comunității pe care o deservește, pentru că identifică documente relevante ale comunității locale, care exprimă patrimoniul său în formă documentară, gestionează donații ale personalităților locale, organizează activități și evenimente de valorificare a moștenirii culturale locale. Colecțiile speciale ale bibliotecilor publice sunt valoroase prin fondurile de carte rară, carte veche, ediții princeps, cărți cu dedicații sau autografe, tipărituri cu legături artistice deosebite și definesc cel mai bine, din punct de vedere social, istoric și cultural, o comunitate.

Fondul local specific fiecărei biblioteci publice județene sau municipale reprezintă memoria scrisă despre colectivitatea locală, biblioteca fiind depozitară a documentelor realizate de către locuitorii comunității respective. Fondul de memorie locală este esențial pentru identitatea unei biblioteci județene sau municipale și pentru identitatea localității însăși¹.

Donații și donatori de prestigiu în colecțiile Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș

La originile actualei Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș se află moștenirea prin testament a 200 de galbeni austrieci făcută, în anul 1869, de Paraschiva Ștefu Nicolau, datorită căreia Primăria a dăruit cititorilor piteșteni, în anul 1880, o bibliotecă publică instalată în sediul Primăriei, iar mai apoi, în localul Liceului „I.C. Brătianu”².

Colecțiile de documente ale bibliotecii s-au îmbogățit de-a lungul timpului prin achiziție de documente românești și străine și prin donații, acestea având o pondere însemnată

în completarea fondurilor, numeroase documente fiind de mare valoare, cu o importanță deosebită pentru memoria locală. În fondul de patrimoniu al bibliotecii regăsim donații de carte care au fost oferite de către: Elena Perticari (1865–1954), fiica lui Carol Davila, inginerul Dimitrie Dima (1877–1923), omul politic Armand Călinescu (1893–1939) și de către Ana Ciupagea (1865–1908), soția istoricului Gheorghe Ionescu-Gion. De asemenea, alte numeroase personalități culturale ale județului Argeș au mai făcut donații de carte: prof. univ. dr. Petre Popa, prof. univ. dr. Ion Popescu-Sireteanu, prof. Ion Nania, prof. univ. dr. ing. Nicolae P. Leonăchescu.

Publicist, profesor, istoric, născut la Pitești, **Gheorghe Ionescu-Gion** (1857–1904) face parte din galeria figurilor culturale importante pe care Argeșul le-a dat spiritualității românești.

Biblioteca Publică „Ștefu”, înființată la Pitești în anul 1880, a primit prin donație, în anul 1904, fondul de carte al istoricului Gheorghe Ionescu-Gion, care cuprindea un număr de 1.589 de titluri, fondul total însumând 2.961 de titluri, așa cum reiese din lucrarea *Catalogul cărților ce conține Biblioteca defunctului G.I. Ionescu-Gion, dăruită Liceului din Pitești* (București, Minerva, Institut de Arte Grafice și Editura, 1905), pe care o deține Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București³. O parte din donația de carte ce a aparținut istoricului Gheorghe Ionescu-Gion, dăruită orașului Pitești imediat după moartea sa, se mai regăsește și în fondul Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, într-un număr de 143 de volume, 66 dintre acestea aflându-se în depozitul general al bibliotecii. Dintre lucrările care se află la secția de Colecții speciale, 40 de volume conțin ștampila *Biblioteca Gion*, 21 de volume conțin dedicații ale autorilor pentru Ionescu-Gion, dar nu au ștampilă, și 16 volume conțin numai ștampila bibliotecii Liceului „I.C. Brătianu”, dar se află în *Catalogul Gion*⁴.

Fig. 1. Carte din donația G. Ionescu-Gion (cu dedicație și ștampila *Biblioteca Gion*)

Printre numele autorilor care au oferit dedicații și autografe pe cărțile dăruite istoricului G. Ionescu-Gion regăsim personalități importante din cultura românească: istoricul V.A. Urechia (1834–1901), publicistul George Bengescu (1848–1921), scriitorul Dimitrie C. Ollănescu-Ascanio (1849–1908), profesorul Constantin Erbiceanu (1838–1913), prof. univ. Ion G. Sbiera (1836–1916), filologul Emil Grigorovitză (1857–1915), lingvistul Pericle Papahagi (1872–1943).

Istoricul literar Nicolae I. Apostolescu îi dedică profesorului Gion volumul *Studii – literatură*,

estetică, filologie, apărut în 1904, după moartea acestuia: „Memoriei venerate a strălucitului istoric și literat, fruntaș discipol al marelui Hașdeu și neuitat al meu profesor G. Ionescu-Gion închin aceste studii, cu inima înfrântă de neașteptata lui plecare din această lume”⁵. Lucrarea are o prefață de Barbu Petriceicu-Hasdeu și conține scrisori aparținând lui Grigore G. Tocilescu și G. Ionescu-Gion. Este binecunoscută aprecierea și dragostea de care s-a bucurat G. Ionescu-Gion din partea lui B.P. Hașdeu, care a vrut să îl înfieze după moartea fiicei sale, Iulia⁶.

Fig. 2. Carte din donația G. Ionescu-Gion (cu dedicație și ștampila bibliotecii Liceului „I.C. Brătianu”)

Toate dedicațiile și autografele pe care le conțin aceste cărți sunt o dovadă a puternicei personalități a cărturarului piteștean, care a plecat prea devreme dintre contemporanii săi, cu mult înainte de a-și fi împlinit întregul său talent creator⁷.

O altă donație importantă, aflată în fondul de patrimoniu al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, este cea a **Elenei Perticari-Davila** (1865–1954), descendentă din familia Golescu,

familie reprezentativă pentru Țara Românească începând cu secolul al XVIII-lea. Elena Perticari-Davila, fiica doctorului Carol Davila (1828–1884), părintele învățământului medical universitar românesc, și a Anei Racovița-Golescu (1834–1874), este traducătoare și autoare de cărți memorialistice. **Donația Elena Perticari Davila** cuprinde 89 de cărți, majoritatea fiind scrise în limba franceză și câteva în limba română, dintre care 38 de cărți se află la secția Colecții Speciale și 51 în depozitul general⁸. Cărțile donate Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” în anul 1951 conțin sigiliul de proprietar *Helene Perticari* și au fost aduse de la conacul familiei, aflat în localitatea Izvoru de Sus, județul Argeș⁹.

Se remarcă în această donație semnătura olografă a doctorului Carol Davila pe atlasul *Petit atlas complet d'Anatomie descriptive du corps humain*, autor J.N. Masse, tipărit la Paris în 1852. Volumul cuprinde 113 planșe color și are o mare valoare bibliofilă, deținând autograful doctorului Carol Davila (la acea vreme directorul Școlii de Chirurgie), cu mențiunea că se acordă elevului Măldărescu Nicolae, cel care lua Premiul I la examenul de anatomie în anul școlar 1855–1856.

Fig. 3. Carte din donația Elena Petricari-Davila (cu autograful lui Carol Davila)

Un alt volum care a aparținut doctorului Carol Davila este *Florence et Turin* al scriitoarei franceze Daniel Stern, pseudonimul literar al contesei Marie d' Agoult. Apărut la Paris în anul 1862, volumul este trimis în același an doctorului Davila cu următoarea dedicație: „*A mon tres regulie, le Dr. Davila. M. d' Agoult. Paris 1862*”, de unde reiese afecțiunea pe care contesa o purta doctorului Davila. Autograful cunoscutei scriitoare franceze din secolul al XIX-lea conferă volumului o autentică valoare bibliofilă¹⁰.

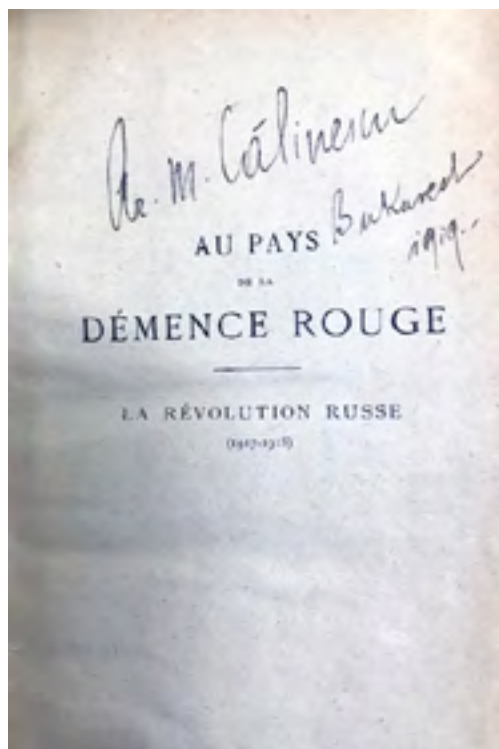
De o incontestabilă profunzime este volumul cu caracter memorial *Le General Dr. Carol Davila. Sa vie et son oeuvre d'apres sa correspondance*, publicat de Elena Petricari în 1930, cu ocazia aniversării ilustrului organizator al serviciului sanitar militar și al ocrotirii sănătății publice în țara noastră. În anul 1935, volumul a fost publicat și în limba română sub titlul *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, lucrare ce se regăsește în Colecțiile Speciale ale bibliotecii și care poartă semnătura autoarei cu următoarea dedicație: „*Ca să cunoască mai de aproape viața unui om de bine – jertfită în întregime țării noastre. Elena Petricari Davila, aprilie 1937*”¹¹.

Fig. 4. Volumul *Din viața și corespondența lui Carol Davila* de Elena Petricari Davila (cu dedicația autoarei)

Armand Călinescu (1893–1939), născut la Pitești, este o personalitate marcantă, om politic și prim-ministru al României (1939). *Donația Armand Călinescu*, făcută în anul 1972 de către familie, cuprinde 229 de volume și provin din conacul aflat în proprietatea familiei din satul Ciupa, comuna Rătești, județul Argeș. Majoritatea cărților sunt publicate în limba franceză (apărute între anii 1917–1932, la faimoasele edituri Hachette și Gallimard

din Paris), dar și în limba română, cele mai multe din domeniul istoriei și dreptului, și puține din domeniile economiei, finanțelor, literaturii și psihologiei.

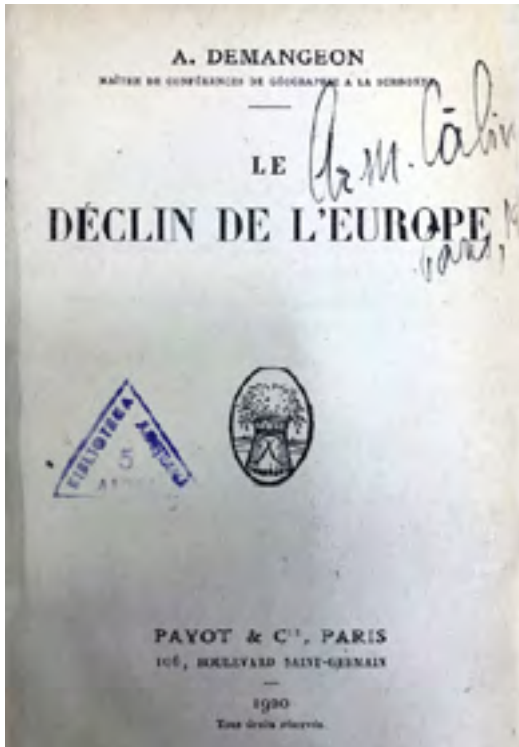
Fig. 5. Carte din donația Armand Călinescu (cu semnătura proprietarului)

Unele cărți conțin autografele autorilor, altele semnătura lui Armand Călinescu, ca proprietar. Toate volumele sunt legate în piele, după un model unic, purtând marca Legătoriei de cărți *Jakob Feins Fiul*, furnizor al Curții Regale Române, iar pe cotorul fiecăruia este scris cu auriu Armand Călinescu¹².

Fig. 6. Din donația Armand Călinescu (marca legătoriei de cărți *Jakob Feins Fiul*)

Autograful lui Armand Călinescu, personalitate politică românească, conferă volumelor o autentică valoare bibliofilă. Dintre acestea menționăm: B. Boerescu, *Discursuri politice. Volumul 2 (1874-1883)*, București, Atelierele Grafice Socec, 1910; Georges Bry, *Précis élémentaire de droit international public. Mis au courant des progrès de la science et du droit positif contemporain a l'usage des Etudiants des Facultés de Droit et des Aspirants aux Fonctions diplomatiques et consulaires*, Paris, Librairie de la Société du Recueil J.B. Sirey, 1910; Léon Duguit, *Traite de droit constitutionnel – La Théorie générale de l'Etat, Volumul 1*, Paris, Fontemoing et C-ie, 1911; Serge de Chessin, *Au pays de la Démence Rouge: la révolution russe (1917-1918)*, Paris, Plon, 1919; A. Demangeon, *Le déclin de l'Europe*, Paris, Payot, 1920; A. Esmein, *Eléments de droit constitutionnel français et comparé, Volumul 2*, Paris, Librairie de la Société du Recueil J.B. Sirey, 1921.

Fig. 7. Carte din donația Armand Călinescu (cu autograf)

Dimitrie Dima (1876–1923) s-a născut la Pitești, a urmat clasele liceale în Elveția, la Zurich, iar în anul 1899 a obținut diploma de inginer constructor la Universitatea Tehnică Ducală Darmstadt din Germania. Reîntors în țară, se remarcă prin lucrările pe care le execută, devenind în anul 1903 membru al Societății Politehnice Române. Împreună cu colegul lui de la universitate, inginerul Tiberiu Eremie (cunoscut prin construcțiile realizate, precum Arcul de Triumf din București, catedralele din Timișoara sau Oradea) și cu inginerul Gogu Constantinescu (savant din domeniul sonicității), înființează, în 1908, Societatea de construcții „Beton și fier”, prima societate din țara noastră de beton armat. În cadrul

acesteia, în perioada 1908–1915 realizează o serie de construcții grandioase care îi aduc faimă, situându-l printre cei mai mari constructori români din prima jumătate a secolului al XX-lea.

Fig. 8. Portretul lui Dimitrie Dima (fotografie din donație)

Donația inginerului constructor Dimitrie Dima cuprinde o parte din biblioteca personală – 61 de volume, scrise în limbile română, franceză și germană, din domeniile literatură, geografie și tehnică, corespondență, diplome și tablouri, dăruite în anul 1972 de către familie Bibliotecii Județene Dinicu Golescu Argeș¹³. Lucrarea *Algérie et Tunisie* (Paris, Librairie Hachette et C-ie, 1906), unul dintre volumele aparținând bibliotecii personale, poartă autograful inginerului Dimitrie Dima, datat 1910, Paris.

Fig. 9. Carte din donația Dimitrie Dima (cu semnătura proprietarului)

Unele volume conțin autograful soției, Mitzi D. Dima, astfel de exemple fiind lucrările: P. Cerna, *Poezii* (1914), George Coșbuc, *Balade și idile* (1914), Alexandre Dumas Fils, *La dame aux camelias* (1914).

Fig. 10. Carte din donația Dimitrie Dima (cu semnătura soției, Mitzi D. Dima)

În secția de Colecții Speciale a bibliotecii regăsim și un număr important de fotografii realizate până la începutul Primului Război Mondial, reprezentând grandioasele construcții, terminate sau în diferite stadii de construcție, ale inginerului piteștean.

Concluzii

Donația de carte este o practică utilizată din cele mai vechi timpuri, constituind un mijloc special de dezvoltare a fondurilor documentare deținute de bibliotecile publice din România.

Fondul local este un fond unic, original, caracteristic fiecărei biblioteci publice județene sau municipale. Fondurile de memorie locală și colecțiile speciale dețin documente prețioase provenite din donații (incunabule, carte veche românească și străină, ex-librisuri, cărți cu dedicații și autografe) de la mari personalități ale vieții culturale românești, care au ales să-și doneze valoroasele biblioteci personale comunității din care provin. Iar funcția patrimonială, reflectată în principal de preocupările pentru conservarea acestor documente rare, bibliofile, cu valoare istorică, culturală, științifică, a rămas o preocupare constantă a bibliotecilor. Donația de carte s-a perpetuat până în prezent, constituind un puternic vector de dezvoltare și conservare a colecțiilor speciale și a fondurilor de memorie locală, instituția bibliotecii deținând în prezent un rol fundamental în societatea cunoașterii, care sprijină menținerea identității culturale în cadrul comunității.

Valorificarea patrimoniului documentar în bibliotecile publice se realizează în diverse forme, pornind de la semnalarea documentelor în cataloage și bibliografii, organizarea de expoziții, utilizarea ca suport documentar și informațional în activități de cercetare, publicarea de monografii, albume, studii și articole, până la forme moderne de valorificare prin editare de lucrări în format digital, constituirea de colecții și biblioteci digitale, implicarea în proiecte naționale și internaționale, prin care se asigură premisele integrării patrimoniului național în patrimoniul universal.

Note

¹ Bertrand CALENGE. *Politicile de achiziție. Constituirea unei colecții într-o bibliotecă*. București: Editura Biblioteca Bucureștilor, 1999, p. 178.

² Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. [online]. [Accesat la: 15.03.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bjarges.ro/>

³ Teodor MAVRODIN. *Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Argeș. File de cronică*. Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2019, p. 195.

⁴ *Ibidem*, p. 200.

⁵ Silvestru D. VOINESCU. *O viață printre cărți, vol. 1*. Pitești: Editura Cultura, 1997, p. 11.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, p. 202.

⁹ Teodor MAVRODIN, *op. cit.*, p. 201.

¹⁰ Silvestru D. VOINESCU, *op. cit.*, p. 16.

¹¹ Catalog online. Biblioteca Județeană Dinicu Golescu Argeș. [online]. [Accesat la: 13.01.2022]. Disponibil pe Internet la adresa: <http://bjarges.adisan.ro/opac>

¹² Teodor MAVRODIN, *op. cit.*, p. 201.

¹³ *Ibidem*, p. 203.

Bibliografie

Biblioteca Județeană Dinicu Golescu Argeș. [online]. [Accesat la: 15.07.2023]. Disponibil pe Internet la adresa: <https://www.bjarges.ro/>

CALENGE, Bertrand. *Politicile de achiziție. Constituirea unei colecții într-o bibliotecă*. București: Editura Biblioteca Bucureștilor, 1999.

MAVRODIN, Teodor. *Biblioteca Județeană Dinicu Golescu Argeș. File de cronică*. Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2019.

VOINESCU, Silvestru D. *Argeșeni în spiritualitatea românească, vol. 1*. Pitești: [Biblioteca Județeană Argeș], 1980.

VOINESCU, Silvestru D. *O viață printre cărți, vol. 1*. Pitești: Editura Cultura, 1997.

Atitudini spirituale în problema specificului național. Drumul spre libertate

Prof. Roxana Vasiliu

Colegiul Tehnic „Miron Costin” din Roman (Bacău)

E-mail: rusanda77@yahoo.co.uk

Motto:

„Omul este măsura tuturor lucrurilor,
a celor ce sunt în ce fel sunt, a celor
ce nu sunt în ce fel nu sunt.” (Protagoras)

Este specificul național o formă de îngrădire, de reducere a spiritualității sau un resort prin care spiritul se afirmă plenar și își câștigă libertatea doar printr-o rotație completă a devenirii: omul priomordial anistoric, omul istoric căzut în timp, omul supraindividual, omul universal transistoric, supraomul?

Privirea lăuntrică așintită către ideea de libertate este scrutarea tăioasă a individului, topit într-un conglomerat uman, amorf până la des-ființare, desfigurat de teroare istoriei. Cum se poate elibera omul de la acest asediu sufocant? Cum s-ar putea salva de la căderea în timp, care îi perindă pe dinaintea conștiinței spectacolul existenței, amplificat până la dimensiunea tragicului? Cum ar putea Adam să redobândească patria edenică după păcatul originar, să revină din exilul istoriilor naționale?

Prin proiectul grandios. Ar putea deveni împătimit de întâlnirile absolute, spontane, cu sacrul care irumpe în profan. Ar urma cu impetuoșitatea și radicalismele tinereții un *itinerariu spiritual* care să împlinească mesianic destinul culturii românești în sensul recuperării destinului primordial. Ar putea practica până la fanatism riturile magico-religioase de reinstaurare a originilor, prin puterea gândirii mitice și prin orizontul fantastic al mentalului omenesc. S-ar putea lăsa pradă obsesiei genezelor, pentru a reface unitatea și spiritul ființei umane, în spiritul lui Mircea Eliade.

Prin apologetica spiritului liber. Ar căuta cu seninătate la sublima închinare către o *Mathesis universalis* a sufletescului, formula atoatecuprinzătoare prin care spiritul devine liber să se situeze în adevăr. Ar face calculul matematic al problemei existențiale, ar geometriza într-un exercițiu al actelor pure miracolul omului care se întâlnește cu soarta sa. I s-ar desluși faptul că „în locul lumii reale pe care o pierde, îi apar toate lumile posibile. În locul bucuriei de a viețui viața aceasta, are bucuria de a viețui toate viețile care nu au fost”, ar sublima sufletul românesc într-un suflet integral, omenesc la școala mult visată a lui Constantin Noica.

Prin deriziune. S-ar dedica cu energie fabricării unui dispozitiv explozibil prin care să dinamiteze conglomeratul, să deconstruiască automatismele lumii sub forma stranie și grotescă a unei *comedii a disperării*. Ar recrea haosul în speranța *desfacerii în fășii* a unei lumini noi, a unei păci paradisiace. Ar rătăci într-o lume ostilă și violentă, exilat în și din această lume de neconceput a fi cea adevărată, ci doar un loc de trecere, cu necesara credință că orice limbaj al existenței umane „*explodează, în cele din urmă, în tăcere și noncomprehensiune, se face țândări, se sfârâcă spre a se realcătuți într-un alt chip. Un limbaj mai pur care merge până la frontieră, până la marginile tăcerii*” (Eugen Ionescu).

Prin scepticism. Ar locui un paradis de amărăciuni, cultivând plăcerea pribegiei printre idei și lumi aflate în contradicție, refuzând a se pronunța în favoarea uneia dintre părțile contrarii. A nu prefera nimic, a exersa demonstrarea inconsistenței oricărei judecăți asupra lucrurilor, pentru a năzui, de fapt, să dea o enumerare completă a tuturor posibilităților de enunțare, acesta ar fi jocul luat în serios și pătruns de o decepție dureroasă pentru zădărnicia și irezolvabilul condiției umane, care l-ar scăpa de suferință, i-ar procura fericirea și, am spune noi, libertatea scepticului de profesie, în genul lui Emil Cioran.

Această preocupare de recuperare totală a paradisiului pierdut, întreprinsă pe drumuri diferite, nu poate fi imaginată în afara istoriei pe care au trăit-o toți, deopotrivă, în forme variate de exil, asumându-și cu sete destinul omului alungat din patria tatălui prin insurgență, cenzură, rasism, prin înrobire, întemnițare. Acest destin adamic a proliferat un exil dificil, dar, în libertate, a germinat vieți individuale trăite paroxistic.

La tânăra intelectualitate afirmată în perioada interbelică se recunoaște un constant reflex de a raporta ideea de libertate unui mod existențialist de gândire. Spiritualitatea românească, reprezentată simbolic și de școala de constituție socratică a lui Nae Ionescu, dezbate, problematizează conceptul de libertate în condițiile unei istorii aflate în stare de criză, a unei istorii românești suspendate parcă iremediabil în afara marilor istorii și o reliefează ca pe un subterfugiu de la istorie, de la ororile unui război care adusesese umanitatea într-un impas uriaș.

„Nu sunt dispus să am decepții. Nu-mi recunosc un asemenea drept. Nemții și hitleriștii au crăpat. E deajuns.

Am știut totdeauna, până în adâncul inimii, că aș fi murit bucuros, ca să grăbesc măcar cu o fracțiune de milimetru prăbușirea Germaniei. Germania e prăbușită – și eu trăiesc. Mai mult ce pot cere?..

Mai departe ? Nu știu

Mai departe, începe viața. Un fel de viață care trebuie trăită. Singurul lucru după care am tânjit a fost libertatea. Nu o nouă definiție a libertății – ci libertatea. După atâția ani de teroare nu mai avem nevoie să ni se explice ce înseamnă să fii liber. Asta știm – și asta nu se înlocuiește cu nicio formulă.”

(Mihail Sebastian, *Jurnal*, septembrie 1944)

În voluptatea și energia tumultoasă cu care Emil Cioran consumă pasiunea pentru existență, pulsează, deopotrivă, și presentimentul neantului. Între pomul vieții și pomul cunoașterii omul nu a deliberat pentru o singură *axis mundi*, năzuind să-și depășească limitele. Două stări aparent contradictorii pot exista concomitent, contradicția cizelând o formă de cunoaștere prin și în diversitate. „*Cred că ideea cea mai simplă, cea mai directă, cea mai dificilă însă, e aceea de a trăi cu contradicțiile proprii*” (*Convorbiri cu Cioran*).

Această conștiință a neliniștii vine dintr-un instantaneu autobiografic, pe care însuși Cioran l-a întrebuițat în spiritul etic și nostalgic al parabolei biblice. Copilul, surprins ca și Adam, în plină pace edenică, de o neliniște, de o conștiință alertată a existenței timpului, face o descoperire abisală: neantul. „*Pot spune cu precizie când anume, copil fiind, am avut certitudinea subită că percep timpul, că timpul mi-a devenit dintr-o dată străin; (...) am avut această senzație de vid, senzația din acea după-amiază – aveam cinci ani – că sunt situat în afara timpului*”. „*Neantul se afla chiar în mine, nu era nevoie să-l descopăr*” (*Convorbiri cu Cioran*). Prin analogie, Adam se afla în afara cunoașterii, în el nu se născuse conștiința lumii și a sinelui.

Pe de altă parte, acest copil care presimte golul, care are premoniția nefericirii, chiar în mijlocul paradisului, percepe intuitiv și un alt abis, o pierdere ireparabilă. Cu disperare, strămutarea la oraș la o vârstă fragedă îi produce gândul cumplit al unei despărțiri definitive de raiul copilăriei, al unei *căderi în timp*. „... *ar fi mai bine să nu fi existat civilizație, și omul să fi rămas la nivelul Bibliei, mai precis al Facerii*”. Tot astfel, destinul adamic al omului se justifică prin păcatul originar la nivel pur antropologic, adică văzut ca o pierdere iremediabilă. De altfel, Cioran își exprimă deschis neîncrederea în existența unui paradis, chiar dacă își învestește copilăria cu atributele edenicului. Mai curând i se pare credibilă teoria unei rupturi primordiale în ființa umană, a unei sfărtecări insurmontabile, care, într-un mod mai plauzibil, explică și senzația de maturitate că vârsta copilăriei e „*ceva definitiv pierdut, ca un eveniment antediluvian. (...) Îmi amintesc de copilăria mea ca de ceva absolut inaccesibil. Ceva ce nici măcar nu este viața mea, ci altă viață, o preexistență*”.

În sensul analogiei prezentate, gândul despre libertate al lui Cioran poate echivala cu o notație aforistică a autorului din volumul *Istorie și utopie*: „*Oricât de sus ne-am înălța, rămânem robii propriei naturi, ai decăderii originare*”. Întreaga carieră de *gânditor particular*, cum prefera să se autocaracterizeze Cioran, și întreaga scriitură itinerantă, care ne arată cum a conviețuit cu gândirea și cum a văzut lucrurile un alexandrin al secolului al XX-lea, pot fi puse sub semnul drumului spre libertate. Este acest drum însă parcurs cu concursul, nu de puține ori derutant, al paradoxului, al dilemei, al negației, al misticismului sau al scepticismului radical.

„*Am vrut să fiu filosof, și am rămas simplu autor de aforisme; mistic, și n-am putut avea credință; poet și n-am izbutit decât să scriu o proză poetică destul de dubioasă.*”

(*Convorbiri cu Cioran*)

„Cramponat de frânturi de idei și simulacre de vise, ajuns la meditație din întâmplare sau din isterie și nicidecum din grija pentru rigoare, îmi par mie însumi ca un intrus printre civilizați.”

(Scrisoare către un prieten de departe)

„Nu, n-ai fost niciodată un barbar! În cele mai sălbatice dezlănțuiri ale inimii tale, ai fost un rafinat.”

(Răspuns al unui prieten îndepărtat)

În filosofia de amurg a modernității, pe care a gândit-o mai ales fragmentar și subiectiv, spiritualitatea acestui *poet celt de limbă latină* se odihnește ca într-un leagăn blând de îndoieli. Libertatea la care a aspirat s-a dovedit a fi epuizarea în contradicție a tuturor suspiciunilor față de catastrofalul destin uman, față de inutilitatea vieții, față de existență și de moarte. „Să fie oare pentru noi existența un exil și neantul o patrie?” „Am trăit intens, fără a mă putea însă integra în existență. Marginalitatea mea nu e accidentală, ci esențială.” În buna tradiție a scepticismului grec, scepticul modern și-a învins regretul paradisului și s-a dispensat de aspirația la perfecțiune, făcându-și din soartă o tragedie – „cu gândul la sinucidere am putut suporta viața și m-am simțit **liber**. N-am trăit ca un sclav, ci ca **om liber**” – și, luându-și **libertatea** unei acute lucidități în mijlocul unei întregi omeniri trăitoare în iluzie, „cărțile mele aspiră să provoace trezirea.”

Actele de eliberare și deliberare ale gânditorului român sunt numeroase și distincte. Epuizând din tinerețe interesul pentru filosofia de catedră, Cioran a părăsit devreme gândirea sistematică și speculațiile abstracte pentru a se consacra unor cugetări profund personale. Filosofia-confesiune, situată în afara sistemului totalitar, lasă liber singurul mod pertinent de problematizare a civilizației moderne: gândirea fragmentară pe linie nietzscheană. Pe de altă parte, discursul filosofic fragmentar, subiectiv, sub formă de explozie, lasă spiritul liber. „De aceea scriu fragmente, ca să mă pot contrazice. Contradicția face parte din natura mea și, în fond, este a tuturor.” Formele discursului filosofic personalizat sunt dintre cele mai îndepărtate de canon: tratatul este substituit complet prin genuri hibride, marginale, vehicule potrivite pentru consemnările autentice. Atât prin eseu, prin aforism, cât și prin genul epistolar sau cel memorialistic, Cioran a propus, a ridicat probleme, s-a pus pe sine și pe alții la încercare, incitând adevărul (Adrian Marino).

„Eu unul mă simt absolut incapabil să scriu un roman, lucru pe care îl regret, căci la urma urmelor un roman este modul cel mai bun posibil de a te ascunde, pentru a putea spune totul într-un mod impersonal. Un eseu este mai mult sau mai puțin o confesiune, a atitudine...”

(Scrisori către Wolfgang Kraus: 1971–1990)

În totalitate, scriitura sa este rezultat al experienței trăite, este autobiografică, de aici desprinzându-se și caracterul ei vitalist, organic. În consecință, nu este surprinzător faptul că opera cioraniană se prezintă ca o evidentă variațiune pe aceeași temă, înțelegând în această cheie și mărturisirea frapantă că esența gândirii sale fusese cuprinsă în prima sa carte, *Pe culmile disperării*. Emil Cioran pune pe seama megalomaniei omului tendința de multiplicare la infinit a creației, exagerarea autorilor de a scrie prea mult. În cazul scrierilor sale, constată retrospectiv un constant regres al expresiei: de la intensitatea inițială, s-a produs treptat o diminuare, a atins momentul prolix al dezgustului de expresie și a sfârșit în suprimarea totală a scrisului, determinată de pierderea încrederii în cuvânt. Iată, așadar, o nouă deliberare în numele libertății de spirit. Într-o viziune asemănătoare se înscrie un alt reprezentant al exilului parizian, Eugen Ionescu, cel care găsea resortul scepticismului în contradicția de a nu mai crede în limbaj, dar de a continua să trăiești în el cu prețul unei deriziuni monstruoase.

În altă ordine de idei, scriitura în opțiunea lui Cioran este eliberatoare, are efect terapeutic, produce același confort al alternativei ca și sinuciderea. „*O carte este viața ta, o parte din viața ta, care te face exterior ție însuși. Te desprinzi de tot ce iubești, și mai ales de tot ce detești.*” Aforismul este o pilulă pe care și-o procură singur și care își face efectul.

„*Pentru mine, a scrie înseamnă a scăpa de obsesii. Mai întâi terapia. Adevărul vine după aceea.*”

(*Scrisori către Wolfgang Kraus: 1971–1990*)

O altă formă a libertății, de la care nu s-a abătut, a reprezentat-o decizia de a-și aboli orice factor al apartenenței, de a-și asuma consecințele unei dezrădăcinări generale: religioasă, lingvistică, etnică, națională, spirituală, socială. Se dezice frecvent chiar de omenire: „*Durerea a frânt identitatea naturii. Înainte de a o cunoaște cu toții eram natură. Căci eram în rând cu existența. Dar durerea ne-a pus la pas cu Dumnezeu...*” (*Lacrimi și sfinți*). În această privință, sunt elocvente mărturisirile și atitudinea față de limba maternă, față de țara natală, față de creștinism, față de tradiția filosofică. „*... nu mai citesc în general nicio carte românească. E o experiență stranie să trăiești fără limba ta maternă. Dar eu sunt decis să-mi asum și ultimele consecințe ale dezrădăcinării*” (*Scrisori către Wolfgang Kraus*, 11 iunie 1973). Sau: „*[atitudinea mea] este a unui om care nu poate trăi nici conștient de îndoiala nelimitată, nici cu elanul emoțional al credinței*”. Acestea întăresc o paradigmă a negației, pe care o identifică drept neîndurătoarea luciditate care se construiește prin excese dramatice de la ceea ce este manifest afirmat. Așadar, problema specificului național este tranșată de Emil Cioran ca premisă necesară, dar totodată și în mod necesar eludabilă a libertății. În termenii dialecticii cioraniene, „*libertatea nelimitată, deșănțată este, pe termen lung, dăunătoare și chiar periculoasă. Libertatea are o valoare pozitivă numai în măsura în care există prejudecăți care o îngrădesc.*” Pre-judecata libertății lui Cioran o constituie criza identitară care topește succesiv limitele, inclusiv pe cea a specificului național.

În drumul său spre libertate, prin conștiință și prin pulsația unei vieți muribunde, Emil Cioran face elogiul amar al servituții, în registre diferite: retoric, argumentativ, confesiv-anecdotic:

„Dezolatant de efemeră, de cum apare ea își postulează lipsa de viitor și contribuie, din toate puterile ei vlăguite, la propria-i negare și agonie. Nu intră o anume perversiune în dragostea noastră de libertate?”

(Mărturisiri și anateme)

„Libertatea are nevoie numaidecât, ca să se manifeste, de vid.(...) Temelia îi lipsește: cu cât e mai completă, cu atât echilibrul îi va fi mai precar, căci e din toate părțile amenințată, până și de principiul ce-i este izvor. Omul e prea puțin făcut ca s-o îndure sau ca s-o merite: strivit până și de foloasele ei, ea îi devine împovărătoare...”

(Scrisoare către un prieten de departe)

„De trei săptămâni sunt amenințat să fiu dat afară din locuință. (...) Mi-am construit întreaga existență pe o iluzie, și anume pe vechea chirie. Dacă vreau acum să iau o altă locuință, trebuie să plătesc cel puțin de zece ori mai mult, iar asta n-o pot face.”

(Scrisori către Wolfgang Kraus: 1971–1990)

Bibliografie

CIORAN, Emil. *Lacrimi și sfinți*. București: Humanitas, 1991.

CIORAN, Emil. *Istorie și utopie*. București: Humanitas, 1992.

CIORAN, Emil. *Mărturisiri și anateme*. București: Humanitas, 1995.

CIORAN, Emil. *Revelațiile durerii*. Cluj: Ed. Echinoc, 1990.

CIORAN, Emil. *Scrisori către Wolfgang Kraus (1971–1990)*. București: Humanitas, 2009.

CIORAN, Emil. *Singurătate și destin*. București: Humanitas, 1990.

Convorbiri cu Cioran / François Bondy, Fernando Savater, Helga Perz... București: Humanitas, 1993.

FRENKIAN, Aram. *Scepticismul grec*. București: Paideia, 1997.

MODREANU, Simona. *Cioran*. Iași: Junimea, 2005.

Mihai Eminescu – *forma mentis* pe harta imaginarului colectiv românesc

Prof. Roxana Vasiliu

Colegiul Tehnic „Miron Costin” Roman (Bacău)

E-mail: rusanda77@yahoo.co.uk

1.1. Temerarul și controversatul număr 265 al revistei *Dilema*, din 27 februarie–5 martie 1998, configurat pe baza unei provocatoare retorici – *Cui îi trebuie un poet național?* –, făcea publică intenția reformatoare și riscantă de a legitima necesitatea revizuirii canonului în spațiul cultural românesc. Această inopinată cale de atac împotriva deciziei definitiv pronunțate și îndelung confirmate în cazul *Eminescu* a țintit frontal nucleul dur al mitologiei naționale: „*El este cel mai mare poet național, care exprimă cel mai bine și cel mai complet spiritualitatea românească*”¹.

Numita cerere de chemare în judecată pe problema eligibilității mitului eminescian, ca fantasmă identitară a mentalului colectiv românesc, nu constituie nici pe departe un fapt inedit și izolat în istoria culturilor, precedentul necesar și suficient pentru prezentul rechizitoriu regăsindu-se în deja reputata „grande querelle”, dar și în mai recenta „bătălie canonică”. Un asemenea act temerar, în egală măsură însă și tributar resentimentului postmodernist față de canon, a creat indubitabil un eveniment pe piața valorilor culturale românești, un eveniment menit să producă premisele vizibilității unui subiect problematic și să susțină consolidarea unei identități simbolice, aflată în pericol de epuizare a funcției referențiale². Mai exact, provocarea opiniei publice prin acest recurs intentat simbolului culturii naționale – Mihai Eminescu – a făcut vizibilă o problemă aflată în căutarea unor soluții imediate: problema *actualității*, aflată într-o profundă stare de urgență. Nu actualitatea lui M. Eminescu, așa cum specifică Nicolae Manolescu în articolul *E o întrebare!*, integrat demersului întreprins de revista *Dilema*, ci actualitatea/starea actuală culturală a societății românești, în general. Cunoscutul critic și istoric literar, angajat fiind în (re)animarea spiritului critic în spațiul culturii românești, în speță al literaturii, dă mai întâi *Istoria critică a literaturii române*³ – o viziune personală a autorului asupra „*întâlnirii dintre scrisul singular și lectura multiplă*”⁴, iar mai apoi dă verdictul în chestiunea poetului național: „*Poetul e îngropat sub respectul datorat poetului național. În fond, problema actualității lui Eminescu mi se pare compromisă moral de faptul că noi am crezut că-l putem considera mereu la fel, ca și cum anii n-au trecut, nici peste el, nici peste noi, mai exact, de faptul că nu ne-am despărțit niciodată de el. Aici e falsul: despărțirea de Eminescu era obligatorie pentru a avea speranța să facem din el contemporanul nostru*”⁵. Transpare cu ușurință din această expunere cu accente apodictice și cu un acroșaj abil al Românului Poet – imagine ideală a poporului

român⁶, examenul simptomatic, de fapt, al contemporaneității noastre. Ce înseamnă a-l face contemporan pe Eminescu, de fapt, cui? Ce sens poate avea a-l apropia și de cine pe Eminescu, cu o minimă condiție însă, o prealabilă despărțire? Simpla proprietate a tranzitivității formelor verbale actualizate în acest discurs, „să-l apropiem”, „să-l facem contemporanul nostru”, „a ne despărți de Eminescu”, indică subiectul real al discuției: *hic et nunc*, adică o privire asupra stării actuale a culturii române, aflată într-o serioasă derivă identitară și axiologică.

Contemporaneitatea suferă de compromisuri morale, de anacronie și de o percepție denaturată a realității. În foaia de observație a culturii *poetului național* apar noi și noi simptome remarcate de semnatarii numărului 265 al *Dilemei*: carența spiritului critic⁷, tendința de idolatrizare, predispoziția către provincialism, slaba manifestare a punerii radicale sub semnul întrebării⁸, semne vitale slabe, în fine, aparență de mumificare, mortificare⁹. Redeschiderea cazului Eminescu este și de data aceasta o reflecție asupra propriei condiții. Societatea românească își caută în epoca postdecembristă identitatea, valorile, raporturile cu ceilalți. Eminescu servește drept „revelator” al devenirii culturii noastre, devenire traversată de refulări, fantasme și idealuri. Dacă de fiecare dată când poezia românească a secolului al XX-lea s-a pregătit de o schimbare esențială, ea s-a întors la poezia lui Eminescu, pentru a-și legitima prin ea mutația (Ioana Em. Petrescu), *mutatis mutandis*, de fiecare dată când cultura românească traversează o criză, ea apelează la Eminescu pentru a găsi legitimități, soluții (Ioana Bot). Vocația mitizării „*se impune ca necesitate incontornabilă în fazele de criză pe care le traversează comunitatea. Restructurările majore obligă istoria să producă oameni excepționali*” (Lucian Boia), soluții absolute, ideologii radicale, toate impregnate de o promițătoare perspectivă soteriologică. După același principiu, în perioadele de reflux ale istoriei se manifestă tendința descrescătoare a ratei de mitificare. Apare contra-mitul, apar curente de opinie potrivnice formulelor consacrate, apar despărțirile declamate vehement de figurile și faptele primordiale. „Imaginea imaginară” a lui M. Eminescu crește și descreește în matricea stilistică a duhului nostru etnic¹⁰. Mitizat, demitizat sau remitizat, indiferent de sensul discursului interpretativ situat adulador sau polemic față de personajul autentic, smuls realității imediate, modelul eminescian creează memorie, consolidează conștiința de sine a românității și dă coeziune colectivității, care îl folosește drept „model psihic proiectiv”.

În fond, de cele mai multe ori, această necesară distanțare de mit a mentalului colectiv sau individual nu se produce. Pe cât de salutară este în intenție orice atitudine critică în raport cu miturile, simbolurile, reprezentările iconice, stereotipurile, clișeele, toate locuri comune și comode care întrețin imaginarul, pe atât de inoperante se dovedesc metodele de a realiza o receptare în stare de neutralitate a arhetipurilor, a mitemelor. Deturnările repetate de la această situație în răspăr cu mitul poetului național, concretizate în frecvente referințe intertextuale la Eminescu, semnaleză criza unei ideologii. O întreagă cultură face mereu și cu promptitudinea dicteului automat recurs la memorie, la un trecut pe care îl supune celei mai drastice simplificări și selecții, până ajunge la forma stilizată în cel mai înalt grad: efigia eroului salvator, simbol creat după chipul și asemănarea celui care, prin eroismul său, s-a ridicat printre titani, a devenit

semizeu, dacă nu chiar zeu. Nicolae Iorga aclama în tonuri spectaculare ivirea lui Eminescu ca „*expresie integrală a sufletului românesc*” și conferea momentului atributul sacru al Bunăvestirii: era „*zeul cel nou, care era într-adevăr Dumnezeu adevărat*”¹¹. Mai târziu, Mircea Eliade cere „*dispensarea de orice mit și de orice superstiție crescute în jurul numelui său*”, al lui Eminescu, prin revenirea la textul eminescian, dar tânărul eseist sfârșește prin a invalida el însuși această prescripție prin aceleași clișee abundente în superlative: „*Eminescu – poetul neamului românesc*” sau „*...opera lui e mai prețioasă decât legenda, geniul lui e mai presus de mitologie*”¹².

Nu se află în afara pericolului unei asemenea situații paradoxale nici curentul actual de revizuire a fantasmelor identitare românești care poartă numele Mihai Eminescu. Cu cât mai tranșant se emite atacul la imaginea muzeificată și vetustă a „omului deplin” al culturii române, cu atât mai puternică apare tendința de a reconstrui un Eminescu exponențial pentru prezenta epocă, „icoană și simbol” care în timp ar putea demonstra din nou că orice întreprindere reformatoare se acordă cu evoluția și gama ideologiilor societății, că deosebirile de mentalitate permit o constantă revizitare a trecutului dintr-un anume punct de vedere al prezentului și că marii eroi ai neamului „*nu capătă un banal surplus de viață obișnuită, ci un surplus de încărcătură simbolică, o existență de altă natură decât a oamenilor de rând*”¹³. Mitul se recompune permanent, își conservă unitatea, la oricâte mutații, interpretări noi, denaturări ar fi supus. Iată cum alături de consacratele și totodată contestatele formule tip: „*întruparea literară a conștiinței românești, una și nedespărțită*” – Nicolae Iorga „*instituție națională*” – P. Constantinescu, „*dreptul nostru la nemurire*” – Mircea Eliade, „*fenomen originar*” – Constantin Noica, „*conceptul Eminescu*” – Nichita Stănescu, „*românul absolut*” sau „*sumă lirică de vioevozi*” – Petre Țuțea, „*punctul geometric, focarul și zenitul unei culturi*” – Marin Mincu, sunt pe cale de a se consacra metafore noi: „*Eminescu în dimensiunea lui esențială: alteritatea constitutivă, mila și bunătatea*” – Iliana Gregori, „*sublimul de pământ*” – Dan C. Mihăilescu¹⁴, „*spirit tutelar al simțirii și firii românești*” – Alexandru Sereș¹⁵, miză „*a negocierii unei identități simbolice*” – Iulian Costache.

1.2. Consecință a recurentelor mutații ale paradigmei de lectură, mitul cultural eminescian s-a reconfigurat, s-a pliat și s-a repliat în acord cu mentalitățile succesiv oglindite, dar mai ales și-a parcurs propria istorie și a traversat neîncetat harta imaginarului colectiv românesc. Longevitatea și capacitatea uriașă de regenerare ale acestui simbol au captat atenția multor interpreți ai „fenomenului Eminescu”. Cu cât s-a deschis mai amplu evantaiul perspectivelor exegetice, cu atât mai vast și mai divers s-a relevat principiul constitutiv al acestui mecanism polivalent în arhitectura „dimensiunii românești a existenței”.

Un parcurs rapid și minim selectiv al domeniilor care studiază structurile arhetipale ne oferă un spectru larg de premise care justifică perenitatea unor anumite tipuri de sinteze mentale umane. Astfel, din perspectiva științei imaginarului, mitul – imagine simplificatoare dar integratoare, adesea iluzorie dar cu funcție cosmogonică, esențializează fenomenele cosmice, conferă o ordine colectivității care îl propagă, dă conținut realului, are valoare de

exemplaritate. M. Eminescu întruchipează pentru spațiul românesc unul dintre principalele mituri fondatoare, „poetul neamului întreg” devine memoria unei tinere națiuni și încarnează virtuțile, tradițiile și aspirațiile acesteia. „*Expresie supremă a românismului*”, Eminescu devine un erou providențial care întemeiază o spiritualitate românească modernă și, simultan, asimilează mitul unității culturale a națiunii, este „*profetul timpurilor noi*”¹⁶. Între categoriile ontologice, mitul transpune – în accepția lui Mircea Eliade – „*un anume dezgust de propria istorie personală și tendința obscură de a transcende momentul istoric local, provincial și de a regăsi Marele Timp, oricare, fie el chiar Timpul Mitic – al primei manifestări suprarealiste sau existențialiste*”¹⁷.

În tiparele originare care subzistă în ființa umană individuală sau colectivă se proiectează angoasele și inconveniențele existențiale. Între reprezentările simbolice ale condiției umane puse în circuitul culturii române, se distinge așa-numitul „concept Eminescu”, concept prin care se desemnează experiența ontică a situării individului în raporturile cu lumea și cu sine însuși, cu timpul și cu divinitatea. Această ființare raportată la precaritatea condiției umane este prinsă în conotațiile alegorice stănesciene: „*Eminescu poate fi comparat cu iarba. Când este, nimic mai fresc că este. Când nu este, nimic mai dureros*”. În epistolarul său, Cioran spunea următoarele: „*Nu știam că Rugăciunea unui dac are ca variantă de titlu Nirvana (scris ca în germană). Nu mă pot împiedica să nu mă gândesc că acest neant, care nu e unic, căci Nirvana înseamnă și vid și extaz, este una din obsesiile mele constante*”; în altă parte: „*L-am idolatrizat întotdeauna pe Eminescu (...) pentru că viziunea lui despre lume îmi este foarte apropiată (...) într-un anume sens, eu descind direct din Rugăciunea unui dac...*”.

Despre nemurire s-a vorbit în filosofia culturii române tot prin intermediul modelului eminescian. Dacă creația eminesciană asigură neamului românesc dreptul la nemurire (M. Eliade), pe de altă parte, discursul mitizant encomiastic depus de C. Noica memoriei eterne a lui Eminescu, proiectează viața poetului în prototipul destinului transistoric: „*Un om a trecut prin lume, a lăsat un mesaj poetic fără pereche în limba țării sale, a înnebunit, s-a stins din viață și a fost îngropat sub un tei. Era destul pentru o legendă*”¹⁸.

Ramura psihologiei legitimează în conștiința de sine a culturii române o sensibilitate eminesciană profund meditativă, melancolică (pentru unii, vădit maladivă), însă în egală măsură stăpânită de o exuberantă voluptate a reveriei și de o puternică senzualitate imagistică. Categorie, versuri ca „*Dară ochiu-nchis afară, înlăuntru se deșteaptă*” (*Scrisoarea III*) sau „*Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea curăl încet repovestită de o străină gură, / Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost*” (*Melancolie*) sunt locuri comune în paradigma antropologică identitară și încă, prin expresie, în paradigma stilistică românească. Prin versuri ca acestea gândim la noi înșine, ne manifestăm predispoziția de a ne adânci în domele și insulele noastre sufletești, „eminescianizând”. Nu mai puțin însă „miroase eminescian” atacul impetuos și caustic, caricatura intempestivă a satirelor și polemicilor aruncate în luptă de omul social Eminescu. Temperamentul romanticului indică o complicată conviețuire a pasiunii și a lucidității, a entuziasmului compulsiv și a deprimării patologice.

Așadar, departe de a fi epuizat formele diverse de permanentizare a mitului cultural eminescian de evidentă factură identitară, se remarcă viabilitatea imaginărilor în societatea modernă, indiferent de mutațiile pe care le-au suferit formele discursive mitizante.

2.1. Un areal fecund în care miturile sunt potențate și, la rândul lor, potențează noi emergențe ale creativității umane îl reprezintă convergența istoricului cu ideologicul, etnicul și politicul. În istoria românească posteminesciană se distinge, în dinamica reprezentărilor mitului poetului național, o preeminență a dimensiunii ideologice care a reunit, pe de o parte, diversele forme discursive – publicistică, poetică, epistolară – într-un sistem de concepții filosofice, politice, istorice, economice, etnologice, culturale, propriu gândirii politice eminesciene, iar pe de altă parte, constelațiile mitice pe care fiecare epocă le-a propagat asupra acestei formule identitare: M. Eminescu, precum și maniera eterogenă în care fiecare generație a secolului al XX-lea a instituționalizat imaginea eroului mesianic al naționalismului modern. Așadar, după cum just observa Ioana Bot, *„Mihai Eminescu și-a încetat existența strictă de scriitor situat într-un patrimoniu valoric al expectanței colective, atunci când i s-a oferit statutul unei figuri identitare și exponențiale a unei structuri colective pentru a deveni în timp o construcție culturală”*¹⁹.

Pentru a stabili atributele naționalismului eminescian, cu necesara mențiune că acest concept ideologic a fost concurat recurent de noțiunea de patriotism, în contextul istoric și politic în care „tribunul național” de la *Timpul* a luptat pentru valorile autohtone, este indispensabil a defini națiunea în interiorul ideologiei de tip conservator. Pentru Eminescu, națiunea devine o adevărată categorie ontologică care înglobează nu numai oamenii, ci și relațiile dintre ei, văzute ca legătură supratemporală: *„Națiunea e categoria supremă care însumează și practicul și politicul și culturalul”*, constata D. Murărașu în capitolul *Privire sintetică asupra naționalismului eminescian*. *„Fără ea [națiunea] nu există timp, nu există spațiu, nu există Dumnezeu, fără ochi nu e lumină, fără auz nu e cântec –, ochiul e lumina, auzul e cântecul, eu e Dumnezeu. Eu e Dumnezeu. Națiunea mea e lumea; cum fără ea nu e Dumnezeu, astfel fără națiunea mea nu e lume”*.

„Națiunile nu sunt decât nuanțele prismatice ale omenirii și deosebirea dintre ele e atât de naturală, atât de explicabilă, cum putem explica din împrejurări anume diferența dintre individ și individ.”

Respingând funciar formula contractualistă a statului propulsat de Revoluția Franceză, în care proliferază demagogia, falsa cultură, decadența morală, minciuna, M. Eminescu propune modelul statului natural al albinelor, care este orânduit de legi organice mai prielnice omului și națiunii, decât normele artificiale după care se conduce o formă statală abstractă: *„Individul este osândit prin timpuri și spațiu de a lucra pentru acea singură parte căreia îi aparține. În zadar ar încerca chiar de a lucra deodată pentru toată omenirea – el e legat prin lanțuri nedescăcute de grupa de oameni în care s-a născut”*. Nucleul organizării statale pentru conservatori este *datoria*, spre deosebire de ideologia liberală democratică ce afirmă întâietatea *dreptului*. Aparentul său paseism incurabil își dispută ocurența cu o viziune evoluționistă pentru care societatea este o luptă perpetuă pentru

supraviețuire și afirmare: „*Societatea e câmpul schimbărilor vecinice, al luptelor pentru existență și supremație, un bellum omnium contra omnes*”; „*Nu este în lumea asta nicio stare de lucruri și niciun adevăr social veșnic*”. Eminescu însă amendează această fatală victorie a adaptabilității cu un mediu istoric și un spațiu geografic printr-o teorie îndelung chibzuită, menită să soluționeze o stare de lucruri aberantă: exploatarea rasei românești de către „*o spumă parazită de fanarioți novissimi*”. Drept pentru care, în numărul din 6 august 1881 al ziarului *Timpul* semnează articolul *Căutând a explica...* în care expune teoria superiorității spirituale: „*Din teoria luptei pentru existență rezultă că la urmă victoria e a superiorității. Nu superioritatea organică învinge, ci adaptabilitatea. (...) Dar naturile viguroase vor căta să întipărească mediului caracterul lor, cele slabe se vor adapta ca ceara unui mediu nedemn chiar, încât slăbiciunea e din acest punct de vedere un titlu la existență*”. Se distinge destul de limpede din această punere în discuție a evoluționismului darwinist un credit major acordat înaltei ținute morale și spirituale a rasei autohtone, îndreptățită istoric și ereditar să stăpânească. Putem vorbi de un similar postulat al primatului spiritual care avea să anime peste o jumătate de veac o tânără generație de străluciți intelectuali.

Acest proiect modernizator, fundamentat pe o asiduă muncă care să permanentizeze valorile românității, este compromis de două păcate capitale, identificate de poetul național: unul de natură administrativă și altul de natură etnică. În primul rând, guvernarea liberală hipercentralizată, creată prin imitația grosieră și necugetată a politicii stăine proliferă o clasă birocratică parazită: „*În state demagogice se formează, pentru rezolvarea acestor chestiuni, o clasă de politicieni, de patrioți de meserie, fără trecut, fără tradiții, cari fac din politică o speculă, un mijloc de traiu*” (*Timpul*, 8 mai 1881). „*Partidul roșu este o Internațională pe acțiuni pentru exploatarea țării și a poporului nostru*” (*Timpul*, 17-18 august 1881). În al doilea rând, răul suprem este cauzat de infuzia nefastă a străinilor: la nivelul înalt, al elitelor prin liberalii de sorginte grecească, fanariotă; la nivelul de jos, sub forma evreilor care inhibă comerțul românesc prin monopol și prin tagma arendașilor: „*Fanarioți zburătăciți prin mișcarea de la 1821 s-au constituit într-o societate secretă mai întâi ca ramură a Internaționalei revoluționare europene, mai târziu sub Carol Îngăduitorul, ca o societate anonimă de exploatare a Țării Românești. Pe de altă parte, găsești Alianța izraelită care nimicește pe conlocuitorii creștini. Marginile statului nostru nu mai sunt marginile naționalității noastre*” (*Timpul*, 17-18 august 1881).

Gândirea politică eminesciană își conturează pe aceste premise punctele nodale: conservatorism, naționalismul luminat, organicism, dinasticism, antipoliticianism. În raport cu aceste repere esențiale, genialul scriitor elaborează o teorie cu valențele unui mit fondator: teoria rasei române, a ființei naționale, care este o moștenire a zeci de generații și formează moștenirea altor zeci de generații viitoare și al cărei leagăn este acea Românie eternă. De la această teorie unificatoare se pot întrevădea ramificații divers orchestrate pe această textură intens marcată de personalitatea gânditorului și a prodigiosului scriitor. Filonul naționalist dezvoltă cunoscuta *teorie a păturii suprapuse* (formațiune hibridă de oameni neasimilați care manifestă ura înrădăcinată a veneticului fără tradiții, fără patrie, fără trecut), *teoria antagonismului raselor*

(„*Avem de-o parte rasa română, cu trecutul ei, identică în toate țările pe care le locuiește, popor cinstit, inimos, capabil de adevăr și patriotism. Avem apoi deasupra acestui popor o pătură suprapusă, un fel de sediment de pungăși și de cocote, răsărită din amestecul scursăturilor orientale și occidentale, incapabilă de adevăr și de patriotism, rasa Caradalelor...*”), teoria raselor bătrâne („*decadența morală și fizică a raselor bătrâne, fie de animale, fie de oameni, e un punct dovedit de știință*”, vezi grecii și evreii), problema elementului asimilat deplin, chestiunea evreiască. Organicismul stă la baza *teoriei formelor fără fond* (lumea superpusă pe care poporul o suportă, dar n-o pricepe, înseamnă legi traduse din franțuzește, principii cosmopolite, romane franțuzești, cântăreți de cafeene, lumea de craidoni scoși din cutie), *teoria superiorității organice*, problema demagogiei, principiul *obiceiului pământului*, mitul veacului de aur („*credem, întemeiați pe vorbele bătrânului Matei Basarab, că țara este în linia întâia, elementul național, și că e scris în cartea veacurilor ca acest element să determine soarta și caracterul acestui stat*”, precum și „*Natura poporului, instinctele și înclinările lui moștenite, geniul lui, care adesea neconștiut urmărește o idee, pe când țese la războiul vremii, acestea să fie determinante în viața unui stat*”) etc.

Citind proza politică eminesciană, se diferențiază câteva mărci stilistice și procedee retorice, care atribuie textului publicistic mai curând accente polemice, de șarjă și tiradă satirică, decât analiză jurnalistică obiectivă a societății românești. Receptarea critică a publicisticii românești taxează condeiul gazetăresc eminescian, dincolo de bogăția și inventivitatea lexicală, ca fiind mânat de un spirit violent până la invectivă, deopotrivă de un spirit radical, reacționar, antiumanitarist. O cultură autentic publicistică li se atribuie unor nume ca P.P. Carp – un conservator moderat, pragmatic, și G. Panu – „*la care conceptul democratic predomina conceptul naționalist*”. Există nenumărate dovezi că folosește argumente naționaliste prea puțin ortodoxe pentru a combate liberalismul de import reprezentat în principal de C.A. Rosetti și ziarul său *Românul*, precum și instituțiile liberale ale vremii, pe care le considera, pe urmele lui Maiorescu, „*forme fără fond*”, suprapuse artificial formelor autohtone tradiționale. De exemplu: „*Dacă în locul muncii actuale, care nu consistă în mai mult decât îngrijirea de muncă străină, Evreii se vor deda ei înșiși cu ocupațiuni productive, dacă școalele noastre, în cari oricând au fost primiți și tratați pe picior de perfectă egalitate, atunci viitorul art. 7 nu va mai fi o piedică pentru ei, căci nimeni nu va contesta unui român adevărat, de orice rit ar fi, dreptul de cetățean român*” (*Timpul*, octombrie, 1879). În ceea ce-i privește pe liberalii de sorginte presupus fanariotă, Eminescu îi etichetează ca elemente degenerate, incapabile de a fi integrate nu numai în societatea românească, ci și în cea omenească, pe de-a-ntregul ei: „*Studii cranoscopice comparative ar fi de folos și tineretul facultății de medicină și-ar câștiga un merit, comparând încăperea cubică a unui craniu în adevăr daco-roman cu strâmtoara acelor scorburi găunoase în cari rezidă sterilitatea intelectuală și perfidia partidului roșu*” (*Timpul*, 6 august 1881).

Mihai Eminescu își mărturisește crezul său despre națiune și despre rolul poetului în mijlocul ei atât în proza politică „*Fiecare literatură națională formează focarul spiritului național, unde concurg toate razele din toate direcțiunile vieții spirituale*”, cât și în confesiunea lirică *Poetul*:

„Și tu crezi, geniu negru, că fără scop și țintă/ A lunei und-amară mă-neacă, mă frământă?! Tu crezi că eu degeaba m-am scoborât din stele?! Purtând pe frunte-mi raza a națiunii mele?...”. Această concepție a lui Mihai Eminescu despre rolul artistului în cristalizarea conștiinței naționale și opera lui stă mărturie că sufletul său are rădăcinile unui daco-roman și coroana voievozilor.

2.2. Istoria politică a României celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea contextualizează precumpănitor „naționalismul” lui Eminescu. Expropriate din cultura romantică târzie, ideile politice ale lui Eminescu au fost revalorizate într-o sursă de acumulari simbolice de forțe politice care, de-a lungul timpului, l-au folosit pe poet drept stindard și scut ideologic. Fundamentul acuzațiilor de naționalism la adresa lui Eminescu se află așadar nu atât în concepțiile sale, cât în grila prin care a fost citit de urmași. Felul în care naționaliștii români l-au exploatat pe Eminescu nu diferă cu mult de folosirea ideilor lui Nietzsche pentru justificarea nazismului.

Tradiția gândirii eminesciene în ideologiile politice și culturale ale primei jumătăți a secolului al XX-lea se fixează la 1900, această așa-zisă *Eră nouă*, însemnând mai întâi imaginea simbolică pe care i-a conferit-o T. Maiorescu, apoi publicarea progresivă a postumelor politice: 1905 – ediția I. Scurtu, *Scrisorile politice și literare*, 1914 – A.C. Cuza publică, în *Operele complete* ale lui Eminescu, articolele apărute în *Timpul*.

Primul a profitat naționalismul semănătorist, căruia autohtonismul și tradiționalismul cert al concepției eminesciene îi venea ca o mânășă. Nicolae Iorga a mers chiar mai departe, invocând în jurnalistică poetului „ideea unei nații curate ca rasă”²⁰. De aici la folosirea lui Eminescu de către Nae Ionescu și legionari drept simbol al naționalismului extremist, distanța e aproape nulă. Politicul, instalat în poziția de comandă, a generat inevitabil un cult al marilor făuritori de istorie. Primatul spiritualului într-o primă etapă, românismul antisemit, mesianismul, mântuirea prin jertfa de sine, terorismul armat sunt etapele unei mișcări de extremă dreapta care, revendicându-se de la tradiția Eminescu–Iorga–Pârvan, a pus în joc mecanismul puterii politice în slujba creării omului nou „în care să rodească primatul spiritual al valorilor creștine, să trăiască total sub semnul Crucii, prin valori supra-istorice” (M. Eliade). Procedul e aproape identic la comuniști – dar în sens invers, punându-se accentul pe latura „progresistă” a românismului lui Eminescu, căci „internaționalismul” proletar nu admitea accentele xenofobe (alogenii, pe care-i acuza Eminescu, deveniseră, între timp, frați de seceră și ciocan cu comuniștii români); se exaltă în schimb patriotismul de sorginte istorică al lui Eminescu („Eu? îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul...”), motiv de mândrie națională solipsistă, sau atitudinea antiburgheză, comunistă *avant la lettre* („Zdrobiți orânduirea cea crudă și nedreaptă...”).

„În mod paradoxal, s-ar putea ca Eminescu-ideologul să reziste mai bine în timp decât Eminescu-poetul; se vor găsi mereu naționaliști care să-l folosească drept stindard” – afirma istoricul Lucian Boia într-o lucrare în care urmărirea istoriografia modernă ca pe o neîntreruptă punere în dialog a istoriei și a mitologiei. Având ca punct de plecare convingerea că nu se poate trăi în afara imaginarului, acest studiu pune în discuție tocmai acele *formae mentis* care, în timp,

au mitificat istoria în mod repetat, această privire critică fiind necesară pentru a identifica prerogativele mentalului românesc colectiv, dar și pentru a preîntâmpina mistificările sau derapajele politice prin care miturile au fost denaturate.

Note

¹ G. CĂLINESCU. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Semne, București, 2003 (cap. *Poetul național*).

² Iulian COSTACHE. *Eminescu: negocierea unei imagini*, București: Cartea Românească, 2008 (cap. *Semioza extraliterară*).

³ Nicolae MANOLESCU. *Istoria critică a literaturii române*, vol. I, ediția a I-a. București: Editura Fundației Cultureale Române, 1990.

⁴ Nicolae MANOLESCU. *Istoria critică a literaturii române*, vol. I, ediție revizuită după ediția din 1990. Brașov: Editura Aula, 2002.

⁵ Nicolae MANOLESCU. E o întrebare!, în *Dilema*, nr. 265, 1998: „Asumându-mi acest risc, afirm răspicat: trebuie să avem, mai întâi, curajul de a ne despărți de Eminescu, dacă dorim să-l regăsim, să-l apropiem, să-l facem contemporan”.

⁶ Radu Pavel GHEO. Eminescu suntem noi... în *Dilema*, nr. 265, 1998: „Asta, deoarece în conștiința publică Eminescu a încetat de mult să mai fie doar un poet, chiar genial. El este Românul Poet, erou mitic, cu valențe civilizatoare, imaginea ideală a poporului român: deștept, sărac, patriot”.

⁷ Zigu ORNEA. Poetul național, în *Dilema*, nr. 265, 1998: „Dar e incontestabil faptul că nostalgia sufletului românesc se regăsește exprimată cel mai bine în această lirică a lui Eminescu. De aici încolo încep exagerările. (...) În general, idolatria eminescianismului, transformată în mit intangibil, e o efectivă nenorocire. Pentru că anularea spiritului critic în spațiul unei opere duce, treptat, la mortificarea ei.”

⁸ Cristian PREDA. Cultură și cultură politică: două observații, în *Dilema*, nr. 265, 1998: „... deși cultura română cunoaște polemica, esența ei actuală este idolatrizarea, sanctificarea fondatorului; dimpotrivă, marile culturi sunt cele în care administrarea clasicizării este urmarea unei radicale puneri sub semnul întrebării. (...) Atâta vreme cât Eminescu va fi obiect de cult, sensibilitatea culturală românească va fi una provincială, plictisitoare și vetustă. *Eminescologii o vor muzeifica, iar școlarii o vor silabisi*”.

⁹ Ion Bogdan LEFTER. Poetul național – între comunism și democrație, în *Dilema*, nr. 265, 1998: „O reformulare a sensurilor acțiunii sale culturale ar trebui să se producă în celălalt plan, al mentalităților, acolo unde Eminescu e investit cu valori decisive pentru receptarea lui generală (în ultimă instanță, și pentru cea estetică). O viitoare cercetare minuțioasă de istorie a receptării va putea pune în valoare acele apeluri pe mai multe voci în favoarea recuperării unei imagini detabuizate. (...) o mare personalitate, adică: plin de calități și neocolit de defecte, exacerbate toate; un Eminescu plural, contradictoriu, fascinant, «viu», la polul opus imaginii «muzeale», mumificate a «poetului național»”.

¹⁰ Lucian BLAGA. *Spațiul mioritic*. București: Humanitas, 1994.

¹¹ Nicolae IORGA. *Istoria literaturii române. Introducere sintetică*. București: Litera, 1997.

- ¹² Mircea ELIADE. *Ediția lui Eminescu (1933), Momentul Eminescu (1935), Asta-i o teorie care-i greu de înțeles...* (1939) (cronici literare), apud Ioana Bot. *Mihai Eminescu, poet național român. Istoria și anatomia unui mit cultural*. Cluj-Napoca: Dacia, 2001.
- ¹³ Lucian BOIA. *Istorie și mit în conștiința românească*. București: Humanitas, 2006.
- ¹⁴ Dan C. MIHĂILESCU. *Despre omul din scrisori: Mihai Eminescu*. București: Humanitas, 2009: „re-încărcare cu uman a Mitului, re-umplere cu ființă a «zeului», re-dare de greutate naturală pentru cel de mult încastrat în imponderabilul formulelor sacralizante”.
- ¹⁵ Alexandru SEREȘ. Un gând despre Eminescu și Cioran, în *Familia*, nr. 6, 2002.
- ¹⁶ Lucian BOIA, *op. cit.*, p. 344–346.
- ¹⁷ Mircea ELIADE. *Mituri, vise și mistere*. București: Editura Științifică, 1991.
- ¹⁸ Constantin NOICA. *Introducere la miracolul eminescian*. București: Humanitas, 2010.
- ¹⁹ Ioana BOT. *Mihai Eminescu, poet național român. Istoria și anatomia unui mit cultural*. Cluj-Napoca: Dacia, 2001 (*Argument*).
- ²⁰ Nicolae IORGA, Constantin C. BACALBAȘA. *Istoria presei românești*. București: s.a., p. 136.

Bibliografie selectivă

- BOIA, Lucian. *Istorie și mit în conștiința românească*, ediția a III-a. București: Humanitas, 2006.
- BOT, Ioana. *Mihai Eminescu, poet național român. Istoria și anatomia unui mit cultural*. Cluj-Napoca: Dacia, 2001.
- BRĂTESCU, Liviu; CHIPER, Mihai. *Conservatorismul românesc. Origini, evoluții, perspective*. Iași: PIM, 2008.
- BULEI, Ion (coord.). *Conservatorismul: istorie și actualitate*. București: Tritonic, 2009.
- CĂLINESCU, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București: Semne, 2003.
- COSTACHE, Iulian. *Eminescu: negocierea unei imagini*. București: Cartea Românească, 2008.
- ELIADE, Mircea. *Mituri, vise și mistere*. București: Editura Științifică, 1991.
- ELIADE, Mircea. *Textele „legionare” și despre „românism”*. Cluj-Napoca: Ed. Dacia, 2001.
- EMINESCU, Mihai. *Opere politice*. Iași: Timpul, 2008.
- HITCHINS, Keith. *Mit și realitate în istoriografia românească*. București: Editura Enciclopedică, 1997.
- IONESCU, Nae. *Fenomenul legionar*. București: Antet XX Press, 1993.
- IORGA, Nicolae; BACALBAȘA, Constantin C. *Istoria presei românești*. București: s.a.
- LAVRIC, Sorin. *Noica și mișcarea legionară*. București: Humanitas, 2007.
- MANOLESCU, Nicolae. *Istoria critică a literaturii române*. București : Editura Fundației Culturale Române, 1990.
- MIHĂILESCU, Dan C. *Despre omul din scrisori: Mihai Eminescu*. București: Humanitas, 2009.
- STANOMIR, Ioan. *Eminescu: tradiția ca profetie politică*. Timișoara: Bastion, 2008.
- STANOMIR, Ioan. *Reacțiune și conservatorism*. București: Nemira, 2000.
- ȚURCANU, Florin. *Mircea Eliade: prizonierul istoriei*, ediția a II-a. București: Humanitas, 2007.

Recenzie:

TÎRZIMAN, Elena. *Biblioteca în spațiul digital*. București: Editura Universității din București – Bucharest University Press, 2021. 188 p. (Științe umaniste/Editura Universității din București) (ISBN 978-606-16-1208-6)

Angela BILCEA

Compartimentul Cercetare, Serviciul Dezvoltare Instituțională

Biblioteca Națională a României

E-mail: angela.bilcea@bibnat.ro

„Mediul digital a adus în fața bibliotecilor provocări fără precedent și le-a obligat să iasă dintr-o stare de relativă inerție și să devină extrem de active în a-și afirma menirea, locul și rolul lor în societate. De-a lungul timpului, bibliotecile au dobândit și și-au consolidat o poziție de instituție cu un oarecare rol de monopol asupra gestionării, prelucrării și disponibilizării resurselor informaționale și documentare. TIC a zdruncinat această poziție privilegiată a bibliotecilor, permițând și altor instituții și actori sociali să aibă ca obiect de activitate documentul și informația. Regăsim în spațiul internet baze de date dezvoltate și gestionate de editori sau de alți furnizori de conținut digital, platforme de publicare în acces deschis, depozite instituționale ale universităților și instituțiilor de cercetare, mass media etc. Prin urmare, bibliotecile sunt obligate să evolueze într-un mediu concurențial și să își reevalueze și redefinească misiunea lor socială și, în consecință, funcțiile și atribuțiile specifice.” (p. 183)

În aceste condiții, lucrarea prof. univ. Elena Tîrziman, *Biblioteca în spațiul digital*, care poate fi considerată un suport de curs pentru studenții de la specializarea Științele Informării și Documentării (SID) sau a celor de la masterul Gestiunea Informației în Societatea Contemporană (GISC), își propune să prezinte modalitățile prin care biblioteca se redefineste ca structură de informare și documentare, astfel încât să poată răspunde noile exigențe ale utilizatorilor, dar și produse și servicii de informare specifice mediului digital. În cele șase capitole ale sale, sunt abordate teme specifice, precum: modelul editorial digital, documentul digital, cartea electronică, colecții și biblioteci digitale, realizarea și susținerea lor financiară, drepturile de proprietate intelectuală, arhivarea digitală, dar și exemple de bune practici ale prezenței bibliotecilor și colecțiilor aferente în spațiul digital sau activități de digitizare a bibliotecilor din spațiul românesc.

Primul capitol este dedicat schimbărilor majore care s-au produs în reprezentarea informației, în special datorită noilor tehnologii, care au determinat mutații la nivelul terminologiei de specialitate. În acest fel, au apărut concepte noi, iar cele deja cunoscute și-au modificat sensul. Concepte consacrate precum document, colecție, bibliotecă, informare, informație, utilizator și altele și-au redefinit și specializat conținutul semantic în raport cu

noul context digital de informare și comunicare. Astfel, sunt abordate aspecte teoretice de definire, caracteristici, tipologie, specificitate ale documentelor electronice și digitale, ale cărții electronice, colecțiilor și bibliotecilor digitale, precum și impactul social al documentelor și resurselor digitale. Aceasta, deoarece prin tipologia și caracteristicile lor, ele nu aparțin neapărat domeniului bibliotecilor, ci sunt caracteristici economiei digitale sau mediului social exprimat în mediul digital. Infrastructurile Internet, împreună cu toate aplicațiile specifice, constituie un suport pentru realizarea activităților din toate domeniile vieții sociale, astfel că regăsim domenii cunoscute redefinite de mediul digital, precum: e-Governance, e-Administration, e-Learning, e-Culture, e-Inclusion, e-Science, e-Health, e-Market, e-Media etc.

Un capitol important este dedicat realizării unei biblioteci digitale, principiul de bază în construcția acesteia fiind identic cu cel al constituirii uneia tradiționale: colectarea, prelucrarea, stocarea resurselor informaționale și documentare și asigurarea accesului la ele. Biblioteca digitală este rezultatul unui proces deosebit de complex care include: *constituirea resurselor digitale*, adică atât activitățile de selecție și pregătire a documentelor în vederea digitizării și digitizarea propriu-zisă, cât și prelucrarea documentelor digitizate și stocarea resurselor digitale rezultate; *interoperabilitatea*, adică stabilirea protocoalelor și standardelor pentru facilitarea unificării colecțiilor digitale dispersate; *acces eficient*, adică promovarea unor modalități de prezentare a resurselor într-o formă coerentă și furnizarea unor instrumente eficiente pentru accesarea conținutului digital, dar și posibilitatea realizării unei biblioteci digitale pentru diverse comunități de utilizatori sau pentru diferite scopuri; *drepturile de proprietate intelectuală*, adică rezolvarea problemelor de natură juridică asociate cu accesarea, copierea și diseminarea documentelor pe suport fizic sau digital, din perspectiva constituirii și valorificării colecțiilor și bibliotecilor digitale; și nu în cele din urmă, *sustenabilitatea financiară*, adică dezvoltarea unor modele economice pentru susținerea financiară a colecțiilor și bibliotecilor digitale (prin programe naționale și internaționale, prin granturi și proiecte, prin parteneriate public-privat sau privat-public, ori prin autofinanțare).

Faptul că mediul digital devine din ce în ce mai complex și mai dificil de administrat (digitizare masivă, dinamică extraordinară a tehnologiilor și aplicațiilor informatice, număr mare de standarde și formate pentru documente electronice ș.a.) face ca prezervarea, conservarea și arhivarea documentelor și colecțiilor digitale să devină o problemă deosebit de importantă pentru instituțiile care dețin asemenea documente și sunt responsabile cu administrarea patrimoniului documentar, ca parte a moștenirii culturale și științifice naționale, biblioteca fiind una dintre ele. Principiile prezervării, conservării și arhivării digitale sunt aceleași, fiind necesar să se identifice: ce trebuie prezervat și arhivat, pentru cât timp, cum anume se realizează acest lucru, de către cine, care sunt resursele implicate și care e cadrul legal și instituțional al arhivării digitale. Există o serie de strategii și soluții de prezervare, conservare și arhivare a patrimoniului digital prezente la nivel *instituțional* (mai ales la bibliotecile mari, în special naționale), *național* (de exemplu, în Marea Britanie regăsim un consorțiu și grup de experți *Digital Curation Centre- DCC* sau Germania

– *Network Expertise in long-term STORAGE- NESTOR*), european (proiectul *PLANETS, Digital Preservation Europe*) sau internațional (precum, registrul referențial al formatelor digitale utilizate: *UDFR – Unified Digital Format Registry*, apărut în 2009), însă cadrul legal al arhivării digitale în general lipsește sau este insuficient dezvoltat pentru majoritatea statelor, regăsindu-se mai curând bune practici, inițiative private, proiecte sau cercetări științifice.

Când ne referim la prezervarea și conservarea patrimoniului documentar nu putem să nu vorbim și despre Depozitul legal (DL), apariția documentelor electronice și publicarea acestora pe internet determinând extensia DL spre mediul digital. În foarte multe țări, cadrul legal pentru DL digital s-a realizat prin extensia legislației DL pentru publicații tradiționale, astfel încât să fie incluse și acestea în patrimoniul documentar național. Însă, având în vedere diversitatea documentelor digitale și cantitatea imensă de resurse informaționale și digitale existente în rețele și, de asemenea, eterogenitatea normelor de prelucrare și a formelor de publicare, s-au dezvoltat mai multe strategii de colectare a acestora pentru realizarea DL digital, care sunt: *exhaustivă* (colectarea tuturor site-urilor web și a resurselor online corespunzătoare unui spațiu național, fără niciun fel de criteriu de selecție), *selectivă* (colectarea și arhivarea unor zone bine definite din spațiul web și a unor resurse online pe baza unor criterii clar precizate), *tematică* (colectarea și arhivarea doar a site-urilor web și a resurselor online corespunzătoare unui domeniu al cunoașterii sau unei teme clar definite) sau *combinată* (reunește avantajele celorlalte abordări și elimină dezavantajele, fiind cea mai pragmatică dintre toate).

Crearea unor resurse digitale și publicarea acestora în rețea presupune cunoștințe teoretice și competențe practice specifice, dar și cunoașterea unor riscuri și vulnerabilități ale mediului digital și asumarea și evitarea sau depășirea acestora, acolo unde este posibil. Riscurile sunt cauzate, de obicei, de acțiuni ale factorilor externi, precum atacurile informatice, utilizarea cu rea credință a resurselor digitale, nerespectarea termenilor și condițiilor impuse de acces și utilizare etc., vulnerabilitățile fiind de cele mai multe ori rezultatul unor factori interni, cum ar fi proiectarea greșită sau cu erori a sistemelor informatice, insuficienta securizare a acestora, inexistența unor politici interne de control a accesului utilizării resurselor etc. Pentru fiecare risc sau vulnerabilitate identificate în spațiul digital trebuie găsite soluții, modalități de prevenire și înlăturare a eventualelor consecințe care se pot produce, și chiar strategii la nivel instituțional, de rețea sau chiar la nivel regional, național sau internațional. Dintre acestea, sunt menționate cele care țin: de *infrastructura tehnologică* (măsurile de securizare a conținutului digital distribuit prin rețele, astfel încât să fie asigurate integritatea și protecția datelor cu caracter personal, precum și a informațiilor clasificate și confidențiale), de *standardele și normele specifice* (reglementarea regimului informațiilor publicate în spațiul internet, pentru a asigura o utilizare corectă, practică și eficientă a mediului digital), de *legislația referitoare la mediul digital* (promovarea unor legislații cu valoare tranfrontalieră prin norme transnaționale sau internaționale, un exemplu, în acest sens, fiind *Directiva 2001/29/EC*), de *aspectele financiare, administrative și politice* (identificarea bunelor practici de digitizare și utilizare a resurselor digitale, dezvoltarea

cooperării în domeniu, promovarea unor politici publice și strategii adecvate etc.) sau de *comportamentul digital și cultura informației* (educarea și instruirea utilizatorilor, astfel încât să beneficieze de toate avantajele oferite de utilizarea resurselor digitale: instituțională, prin discipline și cursuri specializate de cultura informației, dar și prin instruire informală).

Ultimele două capitole ale cărții sunt dedicate activităților de digitizarea patrimoniului cultural atât la nivel european, cât și național. În acest sens, există o serie de proiecte finanțate din fonduri europene care au avut ca obiectiv digitizarea patrimoniului cultural european în scopul creării de noi oportunități pentru știință și educație, pentru îmbunătățirea accesului la informație ș.a., majoritatea fiind proiecte transfrontaliere, partenerii fiind din țări membre ale Uniunii Europene, în acest fel asigurându-se interacțiunea dintre parteneri, promovarea diversității culturale și lingvistice, furnizarea accesului online la conținutul cultural european etc. Dintre acestea, enumerăm: Biblioteca Europeană (*The European Library – TEL*) rezultată din mai multe proiecte complementare și prin susținerea și contribuția directă a bibliotecilor naționale europene; Biblioteca Digitală Europeană (*European Digital Library – Europeana*), proiect finanțat de Comisia Europeană, obiectivul principal fiind crearea unui serviciu reprezentativ de informare, documentare și cercetare care să exprime principiile europene de acces la informație pentru toți cetățenii și de a servi ca infrastructură pentru alte produse și servicii de informare; *Manuscriptorium*, proiect coordonat de Biblioteca Națională a Cehiei, având ca scop construirea unui mediu virtual de cercetare pentru domeniul resurselor istorice; *GALLICA* – biblioteca digitală a Bibliotecii Naționale a Franței (BnF), bibliotecă patrimonială și enciclopedică care oferă acces gratuit la colecții tematice; *Google Books* care prin dimensiunea sa cantitativă, prin tipologia și numărul partenerilor implicați și prin facilitățile oferite utilizatorilor reprezintă cel mai mare proiect de bibliotecă digitală, valorificând atât dimensiunea cultural-științifică, cât și pe cea comercială a unui document digital; Biblioteca Digitală a Lumii (*World Digital Library – WDL*), proiect comun al Bibliotecii Congresului din SUA și UNESCO, destinat realizării unei biblioteci digitale care să reprezinte valorile culturale din întreaga lume, partenerii fiind biblioteci, arhive, instituții culturale și de educație din Statele Unite și din întreaga lume.

La nivelul sistemului național de biblioteci se constată existența unor activități de digitizare, inițiativele fiind, în principal, instituționale, generate de dorința de a publica documente reprezentative din colecții sau documente, rezultate din implicarea în anumite proiecte privind crearea și publicarea de colecții digitale, sau din rațiuni de prezervare și conservare.

O inițiativă privind constituirea unei Biblioteci Digitale a României a avut-o, în 2007, Ministerul Culturii, rezultatul fiind realizarea unui inventar a ceea ce este deja digitizat în bibliotecile din România, o estimare a ceea ce se dorește a fi digitizat prioritar și a necesarului de hardware și de software, o identificare a problematicii drepturilor de autor și a celor conexe pentru documentele deținute de biblioteci etc. De asemenea, au fost identificate și alte inițiative și proiecte de digitizare la nivelul bibliotecilor sau al altor instituții culturale din țară, precum Biblioteca Națională a României, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I”

din București, Biblioteca Academiei Române, cIMeC (Institutul de Memorie Culturală), Biblioteca Metropolitană din București, Biblioteca Județeană „O. Goga” din Cluj-Napoca și altele. În același timp, multe biblioteci din țară prezintă pe site-urile proprii documente și colecții digitale, dar nu biblioteci digitale.

Pentru a exemplifica aceste activități de digitizare la nivelul sistemului național de biblioteci, sunt prezentate două biblioteci digitale care pot fi considerate exemple de bune practici în domeniu. Prima este *Biblioteca Digitală Națională* alcătuită din colecții digitale create prin digitizarea unor documente aflate în colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale a României, fiind organizată după tematici sau evenimente, unele dintre ele fiind prezente și în *Europeana*. A doua este *Biblioteca Digitală a Bucureștilor*, proiectul Bibliotecii Metropolitane din București (demarat în 1999), care cuprinde lucrări de referință aparținând colecțiilor bibliotecii, privitoare la istoria Capitalei, dar și din documente aparținând Bibliotecii Academiei Române, Institutului de Istorie „Nicolae Iorga” și Muzeului Național al Literaturii Române.

Fără îndoială, funcția patrimonială de preservare, conservare și arhivare a moștenirii culturale scrise rămâne un atribut al bibliotecilor. Însă, deplasând accentul de la aceste atribuții la cele de valorificare și disponibilizare a resurselor informaționale, de la document la utilizator, bibliotecile își pot redefini misiunea și afirma locul și rolul lor în societate ca fiind un adevărat spațiu comunitar.

Recenzie:

RUDEANU, Laura. *Manualul bibliotecarului școlar: organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare* / cuv. înainte: prof. Nicoleta Briciu. Ed. a 3-a, reviz. și adăug. București: Atelier didactic, 2021. 192 p.: il., tab., fotogr., schem. (ISBN 978-606-8923-61-1)

Angela BILCEA

Compartimentul Cercetare, Serviciul Dezvoltare Instituțională

Biblioteca Națională a României

E-mail: angela.bilcea@bibnat.ro

Un manual este o carte în care sunt cuprinse aspectele de bază și esențiale ale unui subiect, care ne permit să înțelegem mai bine funcționarea a ceva sau care să descrie, într-o manieră ordonată și concisă, cunoștințele despre un anumit subiect. Din acest punct de vedere, lucrarea *Manualul bibliotecarului școlar: organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare* a Laurei Rudeanu lămurește pe înțelesul tuturor cum funcționează o bibliotecă școlară, care sunt normativele legale în vigoare ce reglementează activitatea bibliotecilor sau care este rolul bibliotecarului școlar.

Pornind de la întrebarea: *Ce este biblioteca școlară?*, este dată definiția – din Legea Bibliotecilor – „o colecție de documente (cărți, reviste, ziare, mijloace audio-vizuale etc.) cu caracter enciclopedic și adecvate nivelului și profilului școlii; prin activitatea desfășurată, biblioteca participă la realizarea scopurilor învățământului” (p. 23). Numai că biblioteca școlară, respectiv centrul de cercetare și documentare, nu sunt doar niște colecții de documente, ci sunt spații de învățare fizice și digitale unde cititul, investigarea, cercetarea, gândirea, imaginația și creativitatea sunt esențiale pentru dezvoltarea personală, socială și culturală a elevilor.

Cartea cuprinde 16 capitole care vorbesc despre rolul bibliotecii și al bibliotecarului școlar, dezvoltarea, evidența, organizarea și gestionarea colecțiilor, catalogarea și cotarea publicațiilor, realizarea fișei bibliografice, clasificarea documentelor, statistica de bibliotecă, regulamentul intern, relațiile cu utilizatorii și marketingul în biblioteca școlară, teme ce se regăsesc în orice tratat, manual sau ghid destinat bibliotecarilor.

Având în vedere că scopul bibliotecii școlare este acela de a educa elevii și de a pune la dispoziția tuturor utilizatorilor întreaga informație necesară, precum și instrumentele de documentare și metodologia de utilizare a lor, și că rolul bibliotecilor școlare este acela de a facilita predarea și învățarea, serviciile și activitățile bibliotecilor școlare trebuie realizate de un personal profesionist, cu același nivel de educație și pregătire ca al profesorilor de la clasă.

Conform Legii nr. 1/2011 – *Legea Educației Naționale*, bibliotecarul școlar este cadru didactic auxiliar, ceea ce necesită existența unei educații formale în domeniul biblioteconomiei, școlare și/sau de predare la clasă, pentru a-și dezvolta expertiza profesională necesară rolurilor complexe de instruire, îndrumare a lecturii elevilor, managementului bibliotecilor școlare,

colaborării cu cadrele didactice, de implicare în comunitatea educațională. Bibliotecarii școlari lucrează cu direcțiunea și profesorii, biblioteca școlară fiind coordonată, la nivel local, de directorul unității de învățământ și consiliul de administrație, la nivel județean de Casa Corpului Didactic, iar la nivel central de Ministerul Educației.

O bibliotecă școlară cuprinde resurse fizice, adică infrastructură, echipamente și colecții, și resurse digitale. Dacă infrastructura, echipamentele și colecțiile unei biblioteci școlare trebuie să se dezvolte, ca răspuns la schimbările nevoilor de predare și învățare ale elevilor și profesorilor, tehnologiile, din ce în ce mai prezente atât în biblioteca școlară, cât și în școală și comunitate, facilitează accesul și la resursele din afara programului și calendarului școlar.

O bibliotecă școlară ar trebui să fie deschisă și accesibilă tuturor, să furnizeze acces echitabil și deschis la surse informaționale de calitate, să fie un loc unde elevii să învețe astfel încât să rețină informații și să creeze cunoștințe, să fie un spațiu sigur unde curiozitatea, creativitatea și învățarea să fie încurajate și susținute și unde elevii să poată explora diverse subiecte, în intimitate și siguranță, să fie un mediu în care toți membrii comunității să aibă acces egal la resurse, tehnologii și dezvoltarea aptitudinilor informaționale, care nu sunt întotdeauna disponibile acasă, să fie un centru de alfabetizare unde comunitatea școlară promovează lectura și dezvoltarea alfabetizării în toate formele ei, și mai ales să fie un spațiu social deschis pentru evenimente culturale, profesionale și educaționale (evenimente, întâlniri, expoziții) pentru elevi și profesori, dar și pentru publicul larg.

Este știut faptul că o politică de management a colecțiilor unei biblioteci școlare trebuie să se bazeze pe curriculum și pe nevoile și interesele comunității școlare și, în același timp, să reflecte diversitatea societății din afara școlii. Dezvoltarea colecțiilor, în acest caz, este un demers de colaborare cu profesorii, ca experți în anumite domenii, care cunosc cel mai bine nevoile elevilor lor și au un rol important în crearea colecțiilor bibliotecii.

Pentru a organiza și dezvolta o colecție, ea trebuie mai întâi constituită. Până la preluarea conceptului de dezvoltare a colecțiilor, în literatura de specialitate se vorbea despre completarea colecțiilor și eliminările din colecții. Acest lucru se realizează prin procesul de achiziție, realizat pe diferite căi (cumpărare, donație, schimb interbibliotecar), cât și prin deselecție – eliminări de documente inutilizabile. În cazul unei biblioteci școlare, fondurile acesteia se organizează și se dezvoltă în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare*. Constituirea, completarea și organizarea fondului documentar se realizează în funcție de mai multe criterii, printre care enumerăm: profilul, nivelul și specificul unității de învățământ, recomandările programelor școlare, alocarea resurselor bugetare ș.a.

Achiziția documentelor se face în urma activităților de selecție, realizate pe baza politicii documentare adoptată de fiecare bibliotecă școlară în parte, trebuind, în același timp, să reflecte identitățile naționale, etnice, culturale, lingvistice ale membrilor comunității școlare. Realizarea unei bune selecții presupune o informare bibliografică (care poate fi prospectivă, curentă și retrospectivă), adică cunoașterea tuturor surselor posibile de achiziție.

Un capitol este destinat proceselor de evidență, gestionare și organizare a colecțiilor, fiind descrise operațiunile de înregistrare a datelor cantitative (numărul de documente) și valorice (prețul) a tuturor documentelor deținute de o bibliotecă școlară și, de asemenea, a celor de gestiune de bibliotecă, exemplificându-se prin modelele unor formulare de lucru, în acord cu legislația românească din domeniu.

O parte importantă a lucrării vorbește despre catalogarea documentelor, fiind descrise regulile de creare a instrumentelor necesare regăsirii publicațiilor într-o bibliotecă (fișa bibliografică), în scopul oferirii de căi diverse de regăsire a informației. Astfel, sunt prezentate aspectele legate de completarea acesteia, punându-se accentul pe ISBD – International Standard Bibliographic Description (Descrierea Bibliografică Internațională Standardizată), standardul principal în susținerea controlului bibliografic universal. Sunt descrise cele nouă zone ale acestui standard, de la zona 0 la zona 8 – forma conținutului și tipul mediului, titlul și mențiunile de responsabilitate, ediția, datele specifice anumitor categorii de resurse, datele de publicare, colecția, seria, notele etc.

Odată înregistrate, colecțiile unei biblioteci școlare trebuie organizate, acesta reprezentând un proces esențial într-o bibliotecă din punctul de vedere al punerii în valoare a colecțiilor. Astfel, topografierea presupune stabilirea locului pe care fiecare document de bibliotecă îl va ocupa în depozit, pe raft, în catalogul colecției din care face parte și cotearea acestuia, ca să poate fi identificat și regăsit ușor.

Se știe că accesul la informația stocată în colecțiile unei biblioteci, fie ea și una școlară, se face, în primul rând, prin sistemul de cataloage. Catalogul este prima treaptă în organizarea cunoștințelor și principala sursă de regăsire a informației din colecțiile unei biblioteci, care realizează legătura dintre informația existentă în colecțiile bibliotecii și utilizator. Sunt prezentate principalele sistemele de cataloage – alfabetic și sistematic – punându-se accent pe sistemul de clasificarea a publicațiilor după CZU – Clasificarea zecimală universală. Mai departe, ca să putem avea acces la colecții trebuie ca ele să fie aranjate la raft, sistemul de așezare adoptat în cazul unei biblioteci școlare trebuind să țină seama de valoarea și volumul fondului de publicații pe care îl deține. Astfel, sunt descrise așezarea după numerele de inventar, cea pe formate, sistematico-alfabetică și cea a periodicelor

Nu în ultimul rând, se vorbește despre deselecție sau eliminările de documente, care împreună cu achiziția de documente reprezintă elementele aceluiași proces de dezvoltare a colecțiilor. Deselecția – opusul achiziției, este procesul de eliminare a documentelor din colecții, uzate fizic sau moral, care ar trebui, în cazul unei biblioteci școlare, realizat după o perioadă de minimum 6 luni de la achiziție și care se face prin hotărârea conducerii bibliotecii. Numai că în bibliotecile școlare din România, unde există o slabă finanțare pentru achiziția de carte, se încearcă mai curând să se recondiționeze o carte decât să se elimine.

Ultimele capitole tratează comunicarea colecțiilor și utilizatorii ei și marketingul în biblioteca școlară. Activitatea bibliotecarului școlar nu poate fi concepută în afara activităților

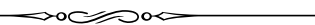
specifice școlii, munca de organizare a bibliotecii presupunând, pe lângă cunoștințele de biblioteconomie, și cunoașterea aspectelor specifice școlii în care își desfășoară activitatea. Bibliotecarul școlar, împreună cu profesorii, formează o echipă multidisciplinară în vederea găsirii unor noi forme și metode de lucru „cu cartea”, care să corespundă cât mai bine procesului de modernizare a învățământului, astfel încât elevul să fie cât mai bine pregătit, să fie cât mai receptiv la nou, capabil să studieze și să se informeze singur. Nu în ultimul rând, activitatea unei biblioteci școlare trebuie să aibă în vedere o informare/ comunicare eficientă, o adevărată permanență la nevoile utilizatorilor, pentru a asigura un grad sporit de satisfacție și a veni în întâmpinarea solicitărilor acestora.

„Fie private, fie publice sau școlare, bibliotecile au devenit, de-a lungul epocilor, izvoare nesecate de cunoaștere, edificii culturale și arhitecturale, în care sunt conservate dovezi incontestabile ale evoluției și împlinirii umanității. În acest context, se naște nevoia de suport în aranjarea, clasarea și păstrarea cărților, manuscriselor, periodicele, foilor volante, care prind viață în mâinile bibliotecarului și, mai apoi, al cititorului.” (prof. Nicoleta Briciu, p. 7–8)

Recenzie:

TROFIN, Mariana-Rodica. *Ghid practic pentru bibliotecari* / ref. șt.: lect. univ. dr. Claudia Pop, dr. Carmen-Leocadia Pesantez Pozo; red.: Delia Anca Potre. Ed. revizuită. Oradea: Aureo, 2022. 199 p.: il., tab. în parte color. (ISBN 978-606-794-398-6)

Angela BILCEA

Compartimentul Cercetare, Serviciul Dezvoltare Instituțională

Biblioteca Națională a României

E-mail: angela.bilcea@bibnat.ro

Pentru bibliotecarii aflați la început de drum, dar și pentru toți cei interesați de domeniul bibliologiei, al științelor informării, documentării și comunicării, de lumea cărților, a lecturii, a cunoașterii, în general, cartea *Ghid practic pentru bibliotecari* cuprinde, în multe capitole pe care le conține – care reprezintă tot atâtea teme abordate –, informații generale care țin atât de evoluția scrisului, cărții și bibliotecii sau organizarea sistemului de biblioteci din România, dar mai ales cele referitoare la bibliotecile școlare, precum: funcțiile și importanța lor în cadrul sistemului național de biblioteci sau activitățile specifice care se desfășoară în aceste structuri infodocumentare (dezvoltarea colecțiilor, evidența și gestiunea, prelucrarea, organizarea și administrarea colecțiilor, catalogarea și clasificarea, statistica de bibliotecă, deselecția, prezervarea și conservarea colecțiilor, marketingul infodocumentar), la care se adaugă altele privind normele de încadrare a personalului de specialitate, atribuțiile, sarcinile și portofoliul bibliotecarului școlar sau cele privind spațiul și mobilierul din bibliotecile școlare.

Prezentul ghid are ca scop realizarea unui instrument de lucru valoros, dar și un studiu teoretic, principalul obiectiv fiind acela de a oferi o prezentare unitară a activităților realizate de un bibliotecar într-o bibliotecă, dar, în același timp, și de a transmite niște cunoștințe pentru dobândirea unor competențe necesare practicării ocupației de bibliotecar.

În prima parte găsim clar definite domeniul bibliologiei și ramurile acestei discipline (istoria cărții și a bibliotecilor, bibliografia, biblioteconomia și bibliotecografia), dar și un parcurs istoric al cărții (de la cele scrise pe tablete de argilă, mătase, suluri de papirus și pergament din piele de animale, codexuri, până la cărțile tipărite și e-book-uri) și al bibliotecii, de la „triada” (loc, dulap, carte) Antichității, până la instituția muzeu, cu funcție custodială în Evul Mediu, de la „scriptoria monastică” în perioada Renașterii, până la instituția de cultură de astăzi, cea care depozitează și teaurizează cultura și civilizația umană cuprinsă în paginile cărților, și le organizează și valorifică, venind în întâmpinarea nevoilor cititorilor.

În toate țările din lume, bibliotecile sunt organizate într-o rețea, în România, conform *Legii bibliotecilor*, sistemul național de biblioteci fiind structurat astfel: Biblioteca Națională a României, Biblioteca Academiei Române, bibliotecile universitare, bibliotecile specializate,

bibliotecile publice și bibliotecile școlare. Ca parte a sistemului național de biblioteci, bibliotecile școlare sunt parte integrantă a procesului de instruire, formare și educare, spații de învățare (fizice și digitale) unde cititul, investigarea, gândirea, imaginația și creativitatea sunt esențiale pentru călătoria elevilor de la informație la cunoaștere și către dezvoltarea lor personală, socială și culturală. Bibliotecarul școlar este responsabil pentru spațiul fizic și digital al școlii, atribuțiile lui fiind acelea de *informare-documentare și gestionare a documentelor* (organizează colecțiile bibliotecii, gestionează fondul documentar, asigură recondiționarea și legarea cărților, organizează și asigură funcționarea bibliotecii, desfășoară activități de popularizare a colecțiilor bibliotecii ș.a.), *pedagogice* (îndrumă lectura elevilor în colaborare cu cadrele didactice, organizează și derulează activități în bibliotecă, sprijină cadrele didactice din școală, prin asigurarea publicațiilor de referință, de pedagogie, consiliere și orientare școlară, metodică ș.a.) și de *perfecționare profesională* (participă la cursuri și programe de formare specifice, la simpozioane și conferințe ș.a.).

În capitole distincte ale cărții sunt abordate activitățile de bază care se desfășoară în bibliotecile școlare. Dintre acestea menționăm, mai întâi: înscrierea cititorilor la bibliotecă, care presupune completarea unei fișe a cititorului, fiecare dintre ei fiind trecut într-un Registru de evidență; de asemenea, un serviciu special este împrumutul interbibliotecar, un mijloc de acces la publicații, cărți și periodice, care nu se regăsesc în colecțiile bibliotecii.

Dezvoltarea colecțiilor reprezintă una dintre activitățile esențiale ale unei biblioteci, fiind procesul de creștere și actualizare a colecțiilor, care se realizează prin cumpărare, donație, transfer, dar și prin eliminarea publicațiilor nefolositoare. La achiziționarea cărților, bibliotecarul trebuie să țină seama de vârsta elevilor și de nivelul de complexitate al publicațiilor. Dacă biblioteca școlară deservește și comunitatea, atunci ea trebuie să achiziționeze și publicații care să satisfacă nevoia de informare a acesteia.

Evidența colecțiilor urmărește identificarea și gestionarea corectă a documentelor și reprezintă totalitatea operațiilor de înregistrare a documentelor care intră în patrimoniul bibliotecii. În Registrul de mișcare a fondurilor (RMF) se înregistrează fiecare stoc de publicații sau alte categorii de documente intrate sau ieșite, reprezentând evidența primară sau globală, Registrul de inventar (RI) reprezentând un alt document de evidență, care reflectă situația fondului de publicații, exemplar cu exemplar. După ce cărțile au fost înregistrate, urmează catalogarea, operație standard care constă în realizarea descrierii bibliografice a fiecărui document, prin intermediul acestei operații urmărindu-se realizarea unui catalog care să permită regăsirea documentului catalogat, pornind de la oricare din elementele componente care alcătuiesc fișa catalografică (autor, titlu, editură, an de apariție etc.). Astfel, documentele care intră într-o bibliotecă se constituie în colecții, iar din punct de vedere valoric, se constituie în gestiuni. Inventarierea colecțiilor unei biblioteci se face pentru a stabili situația reală a gestiunii bibliotecii, în vederea întocmirii situațiilor contabile. În urma inventarierii pot apărea diverse erori (cărți neînregistrate, casate, care nu au ștampila bibliotecii, lipsa RMF, RI etc.) care pot fi remediate în

funcție de cauza ce le-a generat. O activitate necesară este cea de deselecție, adică de eliminare din colecții a materialelor care nu își mai dovedesc utilitatea. De regulă, se recurge la eliminarea totală (casare) a documentelor, ca soluție unică, atunci când acestea sunt uzate ireparabil (deteriorate fizic) sau cu conținut depășit. Pot fi și alte opțiuni, cum ar fi: îndepărtarea lor (nu distruse, ci depozitate în locuri speciale), transferate (donate) altor biblioteci, oferite la schimb sau vândute (soluție folosită în alte țări, nu la noi, din cauza problemelor juridice).

O activitate esențială în cadrul bibliotecii este cea de organizare a colecțiilor, în scopul punerii în valoare a publicațiilor pe care le deține, facilitând astfel utilizatorilor accesul direct la informații și comunicarea eficientă a documentelor. Dintre sistemele de așezare a colecțiilor, bibliotecile optează, în funcție de valoarea și volumul fondului pe care îl deține, la așezarea după numere de inventar, pe formate sau sistematico-alfabetică (caterizare), utilizată cel mai des în cazul bibliotecilor școlare. Mediul și modul de depozitare a publicațiilor influențează starea de conservare a colecțiilor unei biblioteci. De aceea, clădirile destinate instituțiilor infodocumentare trebuie să îndeplinească o serie de condiții (să nu fie afectate de umezeală, să fie prevăzute cu sisteme de aerisire directă, rafturile să fie confecționat din metal, în măsura în care este posibil etc.), în general condiții drastice de conservare impunându-se numai acolo unde este absolut necesar (depozite de manuscrise, cărți de patrimoniu), colecțiile frecvent împrumutate fiind mai greu să îndeplinească astfel de condiții de conservare.

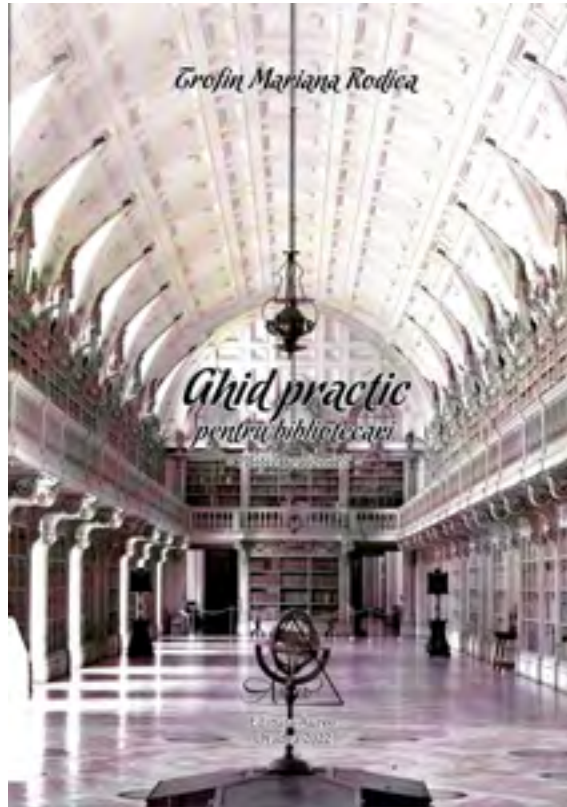
Nu în ultimul rând, un aspect de care orice bibliotecă școlară ar trebui să țină seama este cel de marketing, activitate de informare efectivă și eficientă a celor din jur, cei care alcătuiesc publicul țintă. Un marketing eficient al unei biblioteci școlare pornește de la un plan de activități bine realizat, care să cuprindă acțiuni comune cu întreg colectivul de profesori, de promovare a noutăților editoriale, a fondului de carte, de deschidere către comunitate și de realizare de parteneriate cu instituții de cultură și educație.

Un element de noutate față de alte ghiduri sau manuale pentru bibliotecari îl reprezintă abordarea provocărilor la care sunt supuse bibliotecile în condiții de criză (precum cea sanitară), bibliotecile fiind nevoite să se adapteze rapid și eficient în noul context, să-și valorifice resursele existente, să devină instituții proactive care să-și demonstreze rolul în societate. Astfel, criza sanitară provocată de SARS-CoV-2 a demonstrat că bibliotecile au trebuit să se adapteze rapid, să fie prezente în mediul virtual, fiind necesară o diversificare a serviciilor pe care să le ofere.

„Biblioteca școlară reprezintă un mijloc de acces la cercetare, cunoaștere și cultură, fiind cunoscută ca loc al dezvoltării gustului pentru lectură, al dobândirii de către elevi a autonomiei în căutarea informației.

Biblioteca este unul dintre cele mai importante mijloace de educare și formare, de petrecere a timpului liber, de îmbogățire a cunoștințelor. Într-o societate modernă și deschisă spre progres, rolul bibliotecii este din ce în ce mai mare, cu atât mai mult cu cât, pe lângă cartea clasică, un loc tot mai important este ocupat de mijloacele moderne de informare oferite de computer.

Biblioteca se dovedește a fi o instituție de importanță strategică în promovarea informației și pentru a asigura educarea continuă.” (p. 17)

Recenzie:

Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj: două decenii de istorie (2000–2020) / ed.: Ghizela Cosma, Anca Ioana Docolin, Ioan Tomoiagă. Cluj-Napoca: Editura Școala Ardeleană, 2021. 2 vol.: graf., schem., tab. în parte color. (ISBN 978-606-797-685-4) **Vol. 1. Aspecte din activitatea Bibliotecii Județene „Octavian Goga” Cluj: antologie** / [Diana Baciu, Traian Brad, Aura Câmpan...]; cuv. înainte de Sorina Stanca; mesaje adresate Bibliotecii: Alin Tișe, Vákár István. 2021. 487 p. **Vol. 2. Patrimoniul documentar al bibliotecii: studii** / Ghizela Cosma, Anca Ioana Docolin, Ioan Tomoiagă (ed.). 2021. 334 p. (Bibliotheca / Editura Școala Ardeleană)

Angela BILCEA

Compartimentul Cercetare, Serviciul Dezvoltare Instituțională

Biblioteca Națională a României

E-mail: angela.bilcea@bibnat.ro

Apărută la 100 de ani de la inaugurare (în anul 2021), lucrarea **Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj: două decenii de istorie (2000–2020)**, cuprinde, în cele două volume ale sale, editate de Ghizela Cosma, Anca Ioana Docolin și Ioan Tomoiagă, o istorie „nonconformistă” a Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj în ultimele două decenii de activitate. Așa cum spune în *Cuvântul înainte* directorul bibliotecii, doamna Sorina Stanca, „propunerea mea, în acest sens, este să împărtășim bunele practici, să continuăm activitățile și proiectele deja începute și să ne concentrăm eforturile pentru cultivarea profesiei prin participarea la diferite evenimente de formare. Este nevoie să fim la curent cu tot ceea ce se întâmplă în lumea bibliotecilor, acesta fiind unul dintre atuurile absolut necesare pentru a gândi și a pune în operă proiecte de viitor pentru comunitatea clujeană”.

Antologia reunește lucrările a 31 de autori, bibliotecari activi, dar și pensionari – Diana Baciu, Aura Câmpan, Victor Cenușe, Delia Chira, Ghizela Cosma, Ioana Costin (Hosu), Tatiana Costiuc, Anca Ioana Docolin, Georgeta Dodu, Ana-Maria Dudescu, Simona Floruțău, Adrian Grănescu, Adriana Kiraly, Máté Erzsébet, Cătălina Mărinceș, Sanda Moldovan, Floarea Elena Moșoiu, Anca Pervain, Anca Pop, Cristina Pop, Doina Popa, Monica Sărăcuț, Sorina Stanca, Florin Todea, Ioan Tomoiagă, Georgeta Topan, Cristina Totelecan, Liana Vescan, Cristina Vidrațiu, dar și câteva pagini lăsate de foști bibliotecari care nu mai sunt printre noi, precum fostul director al bibliotecii, Traian Brad (1945–2002), sau Augusta Pervain. Demersul pe care și l-au propus autorii este acela de a arăta locul pe care istoria bibliotecilor îl ocupă în cadrul istoriei locale, și mai ales a bibliotecilor publice, care își asumă între obiectivele activității lor conservarea, prin colecțiilor lor, și promovarea istoriei locale, dar și oferirea de modele de bune practici, temeieri pentru autoevaluarea și proiectarea propriului parcurs instituțional și, într-un cadru mai larg, al instituțiilor de profil.

Structurată în două volume, lucrarea se dorește o contribuție la istoria ultimelor două decenii a bibliotecii și poate constitui o bază documentară pentru viitoare încercări monografice sau pentru dezvoltarea unor cercetări privind patrimoniul documentar al instituției. Pentru a facilita accesul la anumite teme de interes, cartea este însoțită de index (index de subiecte și index de nume), iar studiile, de cuvinte-cheie.

Dacă primul volum se concentrează pe activitatea bibliotecii, cel de-al doilea reflectă cercetarea patrimoniului documentar al acesteia, ceea ce poate constitui o modalitate de promovare și, de asemenea, o evidențiere a valorii patrimoniale a colecțiilor instituției.

O cronologie istorică cuprinzând perioada 2000–2020, intitulată *Pagini de istorie instituțională în date. Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, 2000–2020*, semnată de Ghizela Cosma, deschide seria studiilor **primului volum**. Momente din cadrul acesteia sunt surprinse și dezvoltate, în continuare, prin articole grupate tematic: ***Casă nouă pentru Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj***, care vorbește despre construcția noii clădiri a bibliotecii; ***Secții, compartimente și filiale***, cuprinzând aspecte privind secțiile, compartimentele și filialele bibliotecii, precum: secția pentru copii, secția de artă, Centrul de Informare și Resurse „American Corner” (inaugurat în 2006), servicii noi pentru comunitatea locală, compartimentul de Istorie locală, compartimentul de Referințe și Bibliografii, diversificarea serviciilor bibliotecii publice prin Proiectul „Bibliosan”, Centrul Public de Informare NATO (inaugurat în 2002) ș.a.; ***Servicii de bibliotecă*** care oferă detalii privind noile servicii apărute în această perioadă, dar și modernizarea celor existente: serviciul de relații cu publicul în perspectiva necesităților actuale

de informare și documentare, optimizarea serviciilor de referințe, serviciul de bibliotecă mobilă, accesul la *Oxford Journals Collection*, *AdolescenTEEN* – o pagină pentru adolescenți (inaugurată în 2012), serviciu de referințe prin mesageria instantă ș.a.; **Proiecte locale și naționale. Activități cultural-educative**, în care biblioteca a fost angrenată, și, de asemenea, **Proiecte cu finanțare externă** precum: Proiectul LIBER-IMMS – Servicii interactive de transmitere de mesaje prin internet și telefonie mobilă, bazate pe tehnologia RFID (inaugurat în 2016), Programul Național PROBIP-2000 cu impact asupra managementului de bibliotecă, Serviciul de Bibliotecă Mobilă, Proiectul „Vreau să-mi citești!” – ateliere de lectură intergenerațională, care susțin învățarea sub toate formele ei, Proiectul „*Family literacy works! – Literația pentru familie funcționează!*”, finanțat prin Erasmus+, Proiectul *Europeana* – biblioteca digitală a Europei, Proiect de valorificare a colecției de fotografii stereoscopice ș.a.; **Produse de informare. Revista „Lectura”** care cuprinde informații privitoare la buletinele electronice de informare ale bibliotecii și la revista „Lectura”, revista de specialitate a instituției; **Automatizarea activității de bibliotecă**, o componentă majoră a modernizării bibliotecii, și care oferă date referitoare la etapele și realizările procesului de automatizare, ca și despre noile facilitățile pentru utilizatori; **Statistica de bibliotecă**, importantă nu numai pentru determinarea unor evoluții, aprecierea situației de moment, dar și pentru proiectarea activității în perspectivă; **Parteneriate instituționale, voluntariat**, dar și **Parteneriate profesionale. Filiala Cluj a ANBPR**, oferind o secvență din activitatea filialei Cluj a Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România – evenimentul *Săptămâna Națională a Bibliotecilor*, prima campanie de promovare a bibliotecilor românești (2005); **Aniversări**, care consemnează manifestările legate de patronul spiritual al bibliotecii, poetul Octavian Goga (1881–1938), al cărui nume a fost asociat denumirii instituției; și **Evocări**, care îi comemorează pe cei care nu mai sunt printre noi: Traian Brad (1945–2002), cel care a fost timp 15 ani directorul general și inițiatorul noii biblioteci, și Antigona Crișan.

Cel de-al **doilea volum** reunește studii și cercetări privind patrimoniul documentar al bibliotecii, activitate ce nu poate fi considerată una definitorie sau proprie unei biblioteci publice. Primele studii din volum sunt dedicate prezentării unor fonduri personale reprezentative din colecțiile bibliotecii. Este vorba despre fondul de bibliofilie contemporană din care fac parte, printre altele, fondul D. Popovici (fond distinct în cadrul Casei Memoriale „Liviu și Ioana Em. Petrescu”) sau fondul Ion Brad, cărora li s-au acordat o atenție deosebită.

Următoarele studii dezvoltă cercetări pe documente inedite – manuscrise, fotografii și fotografii stereoscopice, documente de arhivă, corespondență, dintre care amintim: un testament lui A.D. Xenopol (1847–1920); jurnalul lui Dumitru Nistor (1893–1971), țăran care în timpul Primului Război Mondial a ajuns până în Japonia, trăind experiența prizonieratului, și care a lăsat însemnări deosebit de interesante, ilustrate cu desene; colecția de fotografii stereoscopice, cu imagini din Primul Război Mondial, care oferă o perspectivă 3D asupra unor instantanee din

război; pagini memorialistice (*Vremi apăsătoare*, manuscris nepublicat) semnate de Tiron Albani (1887–1976), gazetar și militant social-democrat cu rol important în evenimentele din 1918; fondul personal al poetului Emil Isac (1886–1954); documente inedite aparținând fondurilor personale ale lui Valeriu Bologa (1892–1971), fondatorul școlii de istoria medicinei din Cluj, criticului și istoricului literar Dumitru Popovici (1902–1952), criticilor și istoricilor literari Liviu Petrescu (1941–1999) și Ioana Em. Petrescu (1941–1990), poetului Ion Brad (1929–2019), care oferă informații despre aceștia, despre evenimentele vremii sau parcursul lor personal și profesional și care pot constitui, în continuare, subiecte de cercetare inedite și deosebite.

„Gândită pentru a adăposti fondul actual și cu o dezvoltare de până la 1,5 milioane de unități de bibliotecă, pentru o perioadă de 100 de ani, noua construcție va oferi posibilitatea structurării și amplasării pe baze moderne a serviciilor pentru public, inclusiv a rețelei informatice, și realizarea legăturilor pentru Internet, spații multifuncționale de dimensiuni mai reduse pentru organizarea unor ateliere de dezbateri și activități neconvenționale pe microgrupuri, având în vedere realizarea unor programe și proiecte culturale adecvate cerințelor contemporane; sunt, de asemenea, prevăzute spații pentru manifestări expoziționale pentru carte și patrimoniul grafic deosebit deținut de bibliotecă, realizat prin donațiile succesive ale participanților la bienalele internaționale de grafică (cu certitudine, cea mai bogată colecție de acest gen deținută de o bibliotecă românească – circa 2.500 de lucrări), precum și pentru realizarea unei zone memoriale dedicate unor creatori clujeni sau patronului nostru, poetul și luptătorul înflăcărat pentru ideea națională, Octavian Goga.” (Traian Brad, p. 71)

Recenzie:

Biblioteca Județeană Constanța la 90 de ani / coord.: Corina-Mihaela Apostoleanu; autori: Corina-Mihaela Apostoleanu, Angela-Anca Dobre, Adriana Pitu, Luminița Stelian. Constanța: Ex Ponto, 2021. 231 p.: facs., fotogr. în parte color. (ISBN 978-606-598-940-5)

Angela BILCEA

Compartimentul Cercetare, Serviciul Dezvoltare Instituțională

Biblioteca Națională a României

E-mail: angela.bilcea@bibnat.ro

Lucrarea, apărută cu scopul de a marca 90 de ani de existență a bibliotecii publice din Constanța, astăzi Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman”, are la bază un material documentar selectat din 23 de mape documentare realizate în anii 1990 de bibliotecarii Sălii de literatură, primul coordonator al proiectului fiind Mariana Pariza. Mapele includ: articole din presa locală, reviste de specialitate și de cultură și, mai recent, din publicații online; materiale promoționale (pliante, afișe, flyere) realizate cu prilejul unor manifestări culturale, activități curente și expoziții, precum și unele privind prezentarea bibliotecii și a serviciilor către utilizatori ș.a. Materialul a fost grupat cronologic – începuturile bibliotecii, perioada comunistă și perioada postcomunistă –, fiecare grupaj de articole/materiale vizuale fiind precedat de un studiu dedicat perioadei respective.

Primul studiu, *Biblioteca publică a municipiului Constanța: proiectul cultural al înaintașilor*, dedicat începuturilor bibliotecii, când apare ideea de existență a unei biblioteci publice în comunitate, prezintă eforturile înaintașilor de constituire și menținere a colecțiilor acesteia. Printre inițiatori îl regăsim pe Petru Vulcan (1869–1922), cel care a întemeiat Cercul de lectură „Ovidiu” (1897), în documentele de înființare ale acestuia fiind menționată și înființarea unei „biblioteci universale”. Deschiderea acesteia a avut loc la 8 septembrie 1898. Colecțiile bibliotecii erau formate din donații de carte „ce prisosesc” (circa 1.000 de volume), pentru susținerea materială a acesteia și pentru completarea colecției fiind făcute numeroase apeluri în presa vremii. În urma demisiei lui Petru Vulcan din conducerea Cercului (1899), biblioteca universală se risipește (avea la acea dată 3.000 de cărți). Comunitatea intelectuală din Constanța nu a mai avut forța de a relua ideea constituirii unei biblioteci publice o lungă perioadă de timp, până în 1931 când, Consiliul Municipal Constanța a hotărât înființarea unei biblioteci publice, „cu scopul de a răspunde nevoilor informaționale și culturale ale întregii comunități”. Spre nemulțumirea comunității locale și a presei, abia în 1935 biblioteca se deschide pentru public (publicistul Ioan N. Roman oferă spre închiriere casa din str. Carol 115), fiind alcătuită exclusiv din donații, „conform voinței contributorilor la acest proiect”. În

1941, casa care găzduia sediul bibliotecii este bombardată și fondul acesteia se risipește din nou. Autoritățile decid refacerea bibliotecii, astfel că i-a fost alocat un spațiu în Palatul Primăriei, deschiderea oficială având loc în 1943. Dar evenimentele războiului opresc din nou, pentru un timp, activitatea bibliotecii, o parte din spațiul acordat instituției fiind cedat pentru nevoile comunității. Abia în 1945 sunt reluate eforturile pentru redeschiderea instituției, însă de data aceasta Biblioteca Municipală Constanța intră într-o nouă etapă.

Perioada comunistă – care reprezintă și titlul celui de-al doilea studiu – a reprezentat pentru România o epocă de profunde transformări sub toate aspectele – politice, sociale, culturale, biblioteca publică din Constanța confruntându-se cu dificultăți generate de trecerea la nou regim politic. Astfel, în 1946, Primăria Constanța aprobă noul *Regulament de organizare și funcționare al bibliotecii*, conform căruia biblioteca este denumită Biblioteca Regională a Dobrogei, iar fondul de carte al noii instituții este epurat pentru a corespunde noilor cerințe ale regimului. În 1968, odată cu reorganizarea administrativă a României, biblioteca devine bibliotecă municipală, iar în 1973, județeană, când este organizată cu două servicii de specialitate (relații cu publicul și completarea, evidența și prelucrarea colecțiilor), la care se adaugă Laboratorul de conservare și patologie a cărții.

În toată această perioadă (1945–1989), în ciuda condițiilor potrivnice, există o evoluție ascendentă, sub toate aspectele, a bibliotecii publice constănțene: mutarea în sediul Căminului Cultural „Filimon Sârbu” (casa Bănescu), când intră într-un proces de extindere în ceea ce privește personalul și fondul de carte; creșterea permanentă a fondului de carte (de la 30.000 de volume, cât avea în 1952, până la 350.000, în 1980); apariția unor noi secții în structura instituției (Secția tehnică – 1961, Secția muzicală – 1965, Secția documentară – 1964); mutarea instituției în Palatul Episcopal, în 1980 (actalul sediu al Arhiepiscopiei Tomisului); editarea unor lucrări de specialitate; organizarea de manifestări culturale de amploare ș.a.

Unul din aspectele care au influențat în mod semnificativ bibliotecile publice (deci, și Biblioteca publică din Constanța), în această perioadă, a fost cenzura, care definea maniera de realizare și îmbogățire a fondului de carte și, în mod subtil, le controla și le dirija toată activitatea. În 1946, se instituie „Fondul secret” al bibliotecilor publice, listele oficiale de publicații interzise fiind actualizate continuu, conform unor „Instrucțiuni referitor la trierea (epurarea) cărților pentru bibliotecii”. Chiar dacă cenzura oficială a fost desființată (după 1977) sub presiunea internațională a respectării drepturilor omului, ea a rămas, fiind exercitată de Comitetul pentru Presă și Tipărituri (din 1975) și Consiliul Culturii și Educației Socialiste (din 1977).

Pentru a ilustra activitatea instituției în perioada 1945–1989, au fost selectate din mapele documentare materiale care ilustrează evoluția instituției în acești ani (schimbări ale denumirii, mutarea în diverse sedii, aprobarea și modificarea regulamentelor interne etc.), dar și ilustrarea în presa locală a unor activități culturale și profesionale pe care le-au desfășurat bibliotecarii.

Ultimul studiu prezintă etapele devenirii bibliotecii din perspectiva înnoirilor pe care instituția le va cunoaște după 1990, a deschiderii către colaborarea cu structuri infodocumentare din alte țări și alinierea la tendințele de modernizare în domeniu. În cele trei decenii de după 1990, s-au produs schimbări esențiale legate de abordarea domeniului biblioteconomic, dar mai ales datorate includerii tehnologiei informației în sistemele de lucru tradiționale și a efectelor pe care acestea le-au produs în toate componentele proceselor interne.

După 1990, Biblioteca Județeană Constanța a continuat să funcționeze în clădirea Arhiepiscopiei până în 1998, când a fost inaugurat noul sediul al bibliotecii (a fost, de altfel, și prima clădire cu această destinație construită după 1990 în România), cu o suprafață de 6.900 mp, patru niveluri, două săli de lectură, depozite, birouri, spații expoziționale, aula de conferințe etc. Numele personalității juristului și omului de cultură dobrogean Ioan N. Roman i-a fost atribuit în anul 2003.

Democratizarea accesului la informație a constituit una dintre direcțiile de dezvoltare a instituției, în 1991 conducerea Bibliotecii luând decizia integrării tehnologiei în activitatea curentă, prin achiziționarea echipamentelor IT și implementarea sistemului integrat de bibliotecă CDS/ISIS. Treptat, sistemul infodocumentar s-a modernizat în etape succesive, în funcție de avansul tehnologiilor informației și integrarea colecțiilor în noile metode de lucru, mai întâi prin achiziționarea sistemului integrat de bibliotecă TINLIB (în 1995–1996), sistemul fiind up-gradat în 2014 și trecându-se astfel la o versiune superioară, TINREAD, existentă și în prezent. De asemenea, dezvoltarea bibliotecii ca centru de acces pentru resurse digitale a constituit una dintre priorități, procesul de creare de resurse digitale dezvoltându-se pe două direcții: salvarea în format electronic a informației existente pe medii deteriorate sau aflate în pericol de deteriorare (microfilme, carte și periodice vechi) și accesul la informație de la distanță al utilizatorului. Astfel, utilizatorii au acces la materiale cu conținut dobrogean, greu accesibile anterior: carte și periodice vechi dobrogene, cărți poștale ilustrate de epocă, imagini ale orașului Constanța, selectate din documente aflate în colecții etc.

Dintre serviciile pe care le oferă bibliotecă, după 1990, amintim câteva dintre ele: serviciul de informare bibliografică locală, serviciu documentar înființat încă din 1969, care oferă informații despre Dobrogea, prin intermediul „Bibliografiei Dobrogei” (din 1969) la care se adaugă baza de date analitice referitoare la personalitățile dobrogene; Centrul de Informare Comunitară, înființat în 2001, care are ca misiune identificarea necesităților de informare ale cetățenilor în varii domenii și facilitarea contactului dintre cetățeni și organizații ș.a.

De asemenea, în anul 2007 s-au pus bazele proiectului „*Monographica – Memorie și identitate*” cu scopul de a elabora monografiile ale localităților județului Constanța, în care bibliotecarii din comune și orașe colectează informații, inclusiv orale, despre comunitățile lor, o primă monografie fiind cea a comunei Mircea-Vodă, în 2013.

„Considerăm că Biblioteca Județeană «Ioan N. Roman» Constanța este structura infodocumentară locală cea mai utilizată și cu cea mai puternică vocație comunitară, care s-a încadrat în aceste evoluții. Serviciile tradiționale de consiliere, informare, lectură și studiu au fost modernizate. Informatizarea proceselor biblioteconomice, realizată prin dotarea cu echipamente informatice și implementarea unui sistem integrat de bibliotecă înglobează aproape toate segmentele de activitate. În acest context, Biblioteca Județeană «Ioan N. Roman» Constanța se prezintă, la început de secol al 21-lea, ca o instituție pregătită să se adapteze continuu la cerințele de informare ale comunității locale și globale de utilizatori, având o totală deschidere spre nou și implementarea de servicii adecvate.

Cei 90 de ani de existență ai Bibliotecii au șlefuit permanent modalități și instrumente de lucru, până în contemporaneitate, când se pregătește viitorul unei instituții create cu temeinică așezare a cugetului și entuziasm, idei și simțiri pe care le transmitem astăzi mai departe.”
(p. 113–114)

Rezumate

Claudia MĂRGĂRIT – *Biblioteca în societatea contemporană – tendințe de dezvoltare*

Fără puțință de tăgadă, tehnologia ne-a schimbat și continuă să ne schimbe iremediabil viața. De la o zi la alta, suntem martorii unor transformări complexe, care acționează atât la nivelul societății în ansamblul ei, cât și al fiecărui individ în parte. Oricât de avansată pare societatea zilelor noastre, nu putem face abstracție de diferențele evidente dintre diferitele pături sociale, nici de dezechilibrele regionale și, cu atât mai mult, de efectele pe care acestea le au în ceea ce privește egalitatea de șanse. Iar pentru toate acestea, societatea, prin autoritățile statului, trebuie să caute și să găsească soluții de atenuare. Apariția și dezvoltarea bibliotecii ca instituție a avut un rol determinant în atenuarea acestor diferențe, cel puțin la nivel informațional, creând premisele pentru deschidere și oportunități pentru fiecare cetățean, indiferent de statutul social, religie, etnie sau gen. Așa cum reiese din analiza politicilor și strategiilor elaborate și aprobate la nivelul celor mai mari biblioteci naționale din lume sau de organisme internaționale ce reprezintă interesele bibliotecilor, nici domeniul de activitate al bibliotecilor nu face excepție de la regulă, fiind supus transformărilor generate de avansul tehnologic fără precedent al ultimilor ani, de rigorile impuse de nevoia de a proteja echilibrul ecologic al planetei sau de a diminua decalajele de dezvoltare dintre regiuni sau din interiorul acestora, toate acestea pe fondul îndeplinirii misiunii lor tradiționale. Direcțiile strategice urmărite de instituțiile de elită din sfera bibliotecilor sunt centrate pe utilizator și satisfacerea nevoilor acestuia, în acest sens punând accent pe colectarea și analizarea datelor, digitalizarea proceselor și digitizarea colecțiilor, adoptarea noilor tehnologii, deschidere și implicare în colaborări internaționale. Ideea de punere în comun a informației, de acces deschis, cel puțin în ceea ce privește rezultatele cercetărilor, prinde din ce în ce mai clar contur.

Cuvinte-cheie: *biblioteca, tehnologie, rolul bibliotecilor, strategii de dezvoltare, bibliotecă națională.*

Ileana ȘERBĂNESCU, Claudia LUNGU – *Fondurile destructurate ale Bibliotecii Naționale a României. Un raport succint*

Biblioteca Națională a României și fondurile destructurate au intrat periodic în atenția publicului larg, de-a lungul timpului fiind căutate soluții pentru salvarea acestor fonduri, însă lipsa cronică a resurselor financiare și logistice au blocat în permanență aceste acțiuni. Au fost numite fonduri destructurate acele fonduri din colecțiile Bibliotecii pentru care, din motive obiective, nu au putut fi menținute organizarea și conservarea, conform tuturor regulilor biblioteconomice, și care au crescut constant de-a lungul timpului (formate din colecții curente, depozit legal, colecții din secția de rezerve și dublete a Bibliotecii Centrale de Stat, donații interne din perioada comunistă și postcomunistă,

publicații rezultate în urma unor confiscări, desființări sau reorganizări ale colecțiilor unor instituții), de la înființare și până în 1989, Biblioteca fiind nevoită să folosească un total de 59 de sedii pentru a-și muta și depozita colecțiile, în București și în țară, în cea mai mare parte impropriei acestei destinații.

În actualul sediu, fondurile destructurate ocupă 14 depozite (din cele 30 fără rafturi) dispuse pe șase etaje, însumând o suprafață de 4.481,66 mp. Pentru estimarea numărului de unități bibliografice (u.b.) s-au folosit două metode – metoda eșantionării și metoda statistică descriptivă – în urma calculelor efectuate rezultând, prin rotunjire, 4.430.000 u.b.-uri, în final numărul real de unități bibliografice existente în depozite putând fi mult mai mare. După mutarea în noul sediu (în anul 2012), a putut fi organizat un plan de acțiune și s-a întocmit, în anul 2014, „Procedura interdepartamentală de integrare a fondurilor destructurate în colecții”. Inițiativa a putut fi concretizată abia în anul 2022, când, în urma încheierii unui acord de parteneriat între Asociația Free Miorița și Bibliotecă, a fost demarat Proiectul pilot de restituire și reactivare a colecțiilor Bibliotecii naționale a României din depozitele B0320 și DD24 (fonduri destructurate), în 2023, odată cu intrarea în atenția Ministerului Culturii creându-se premisele pentru posibile finanțări atât din partea Ministerului, cât și din mediul privat.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a României, istoria bibliotecii, fonduri destructurate, raport, depozit de bibliotecă, recuperarea fondurilor.

Paula MARIN – **Cultura și educația românească în societatea hispanică – cercetare, integrare, promovare**

Crearea de centre culturale și educaționale reprezintă un aspect foarte important pentru dezvoltarea unei societăți. Observăm peste tot în lume prezența acestor centre, cu precădere în orașele mari, unde există o populație mai numeroasă. Ce se întâmplă, însă, cu comunitățile mici, în special cu cele care se formează în afara locului lor de origine? Cum își procură acestea informațiile necesare pentru a fi la curent cu dezvoltarea culturală și educațională din țara de unde au plecat? Un răspuns relevant îl găsim în Spania, mai exact în orașele în care românii și-au format comunități destul de vaste, precum Madrid, Valencia sau Barcelona. Deși, printr-o succintă analiză a acestor comunități, putem observa că românii au reușit să învețe limba spaniolă, se observă, de asemenea, dorința de a avea acces la limba, literatura și cultura din România. De aceea, mai multe instituții ca, de pildă, Institutul Cervantes sau Institutul Cultural Român din Madrid, pun la dispoziția românilor de pe teritoriul iberic cărți, cursuri și alte activități culturale și educaționale, iar comunitățile românești organizează și promovează aceste acțiuni. Există, de asemenea, biblioteci și alte instituții culturale similare, în mai multe părți ale peninsulei, ceea ce face să ne întrebăm cum funcționează aceste fonduri culturale românești în Spania? Lucrarea de față va răspunde, printre altele, la această întrebare și va realiza o prezentare a sistemului și metodelor aplicate în promovarea limbii, literaturii și culturii românești din cadrul centrelor culturale și educaționale românești de pe teritoriul hispanic.

Cuvinte cheie: *educație, cultură, Spania, români, imigranți.*

Emil TUDOR – *Indicatori de performanță pentru bibliotecile naționale*

Majoritatea indicatorilor de performanță existenți, concepuți în principal pentru bibliotecile universitare și publice, au raportat indicatorii de performanță ai unei biblioteci la dimensiunea grupului său principal de utilizatori. Bibliotecile naționale nu au însă un astfel de grup țintă de utilizatori bine definit – performanța lor ar trebui reflectată în alți indicatori care vizează: construirea colecției naționale, calitatea serviciilor puse la dispoziție, oferirea de servicii de referințe, participarea la proiecte naționale și internaționale, conservarea și gestionarea eficientă a colecțiilor. Indicatorii de performanță pentru serviciile bibliotecilor au fost elaborați și standardizați iar astăzi sunt utilizați pe scară largă. Articolul oferă o prezentare generală a indicatorilor de performanță pentru bibliotecile naționale și prezintă câteva metode de evaluare și măsurare a calității serviciilor oferite de aceste biblioteci.

Cuvinte-cheie: *bibliotecă, bibliotecă națională, indicatori de performanță, servicii de bibliotecă, evaluarea calității.*

Nicoleta-Roxana DINU – *Tipuri de identificatori în sectorul informațional*

Modul de identificare a entităților a reprezentat una dintre preocupările bibliotecilor încă din vremuri străvechi. Pe măsură ce volumul de date a crescut considerabil, iar mediul online s-a transformat într-o uriașă lume informațională, identificatorii au devenit elemente-cheie în localizarea corectă și clară a obiectelor digitale și în interconectarea lor. Observăm, astfel, că bibliotecile devin din ce în ce mai interesate de utilizarea datelor interrelaționate (Linked Data), ce au ca scop crearea de legături în vederea navigării între seturi de date provenite din surse diferite. Identificarea instituțiilor și a creatorilor de resurse a devenit o necesitate, iar crearea de standarde în această privință a fost rapid îmbrățișată de către sectorul GLAMA (galerii de artă, biblioteci, arhive, muzee, instituții academice). Astfel, sunt prezentați, succint, cei mai utilizați identificatori la nivel internațional, în sectorul informațional (ISIL, ISNI, ISBN, ISSN, DOI, Handle), cu scopul de a evidenția rolul pe care îl au în îmbunătățirea accesului la date și eficientizarea interconectării acestora într-un mod standardizat și persistent.

Cuvinte-cheie: *bibliotecă, obiect digital, identificator, interconectare, acces la date.*

Cristina SOLINSCHI – *Prelucrarea arhivistică în format UNIMARC*

Prezenta lucrare cuprinde abordări de bază privind gestionarea resurselor din fondul de patrimoniu arhivistic al Bibliotecii Naționale a României. Resursele arhivistice sunt descrise folosind implementarea formatului UNIMARC, format care oferă suficiente instrumente pentru a păstra structura ierarhică a descrierilor arhivistice și care poate oferi caracteristici detaliate ale materialelor. În același timp, este prezentat fluxul de lucru în elaborarea înregistrărilor UNIMARC pentru materialele din fondul arhivistic, incluzând descrierea de la general la specific, folosind doar date adecvate nivelului pentru a evita redundanța, crearea punctelor de acces prin indexarea pe subiecte și creatori, în conformitate cu politica elaborată

de Biblioteca Națională. De asemenea, este prezentată și interfața de căutare îmbunătățită a utilizatorilor care include atât resurse tradiționale de bibliotecă, cât și de arhivă, cu opțiuni specifice pentru fiecare tip de resursă.

Elementele de date sunt definite pentru nivelurile de descriere arhivistică: fond – serie – dosar – fila/ articol/ item. În acest sens, articolul cuprinde descrierile câmpurilor și regulile pentru completarea acestora, în cazul înregistrărilor bibliografice în format UNIMARC pentru fond de arhivă (Anexa 1), colecție/serie de arhivă (Anexa 2), dosar de arhivă (Anexa 3) și element/document de arhivă (Anexa 4).

Cuvinte cheie: *Biblioteca Națională a României, resurse arhivistice, catalogare, descriere bibliografică, format UNIMARC, puncte de acces, interfață de căutare.*

Cristina MARINESCU – ***O cale către India. Manuscrise referitoare la limba sanscrită din colecția Cabinetului de Manuscrise al Bibliotecii Naționale a României***

Încercările de a decifra civilizația și cultura Indiei clasice au tradiție veche și conțin două mari componente: practice și texte. Dacă practicile și-au găsit fâgașul spre lumea Occidentală abia în a doua jumătate a secolului XX, în ceea ce privește textele, eforturile de traducere și translatate interculturală sunt mult mai vechi.

În colecția Cabinetului de Manuscrise al Bibliotecii Naționale a României există câteva manuscrise referitoare la limba sanscrită: primul este unul xerocopiat după o dactilogramă a traducerii realizate de Eminescu, poetul național al românilor, la un tratat referitor la limba sanscrită, tratat ce îl are ca autor pe Franz Bopp (specialist în domeniul lingvisticii comparate), în care cuvintele scrise cu caractere indiene au fost trecute de mână; o altă carte, care este tipărită, dar ar putea fi asimilată unui facsimil, conține integral fotografii cu lamelele de frunze de palmier uscate pe care s-au scris două variante, în sanscrită, cu caligrafii diferite ale scrierii devanagari, din textul *Dashabhumikasutra*, parte a sutrei buddhiste de mare întindere *Avatamsakasutra*. Iar al treilea este tot un manuscris lamelar pe foi de palmier, foarte fragil, cu filele prinse între ele printr-o sfoară subțire trecută printr-o fantă în mijlocul lamelelor; el ar putea fi scris cu caractere vechi khmère. Primele două pot constitui, *in extremis*, un set de studiu al gramaticii limbii sanscrite și reprezintă, totodată, o ilustrare a extraordinarei diversități din colecția Cabinetului de Manuscrise de la Biblioteca Națională a României.

Cuvinte-cheie: *manuscris, limba sanscrită, Cabinetul de Manuscrise, Biblioteca Națională a României, transcriere.*

Cristina BACIU – ***Donațiile personalităților locale reflectate în fondurile de patrimoniu ale bibliotecilor publice***

Donațiile reprezintă o importantă contribuție la dezvoltarea patrimoniului cultural și științific, precum și la păstrarea memoriei culturale locale și naționale. Fondul local este un fond unic, original, caracteristic fiecărei biblioteci publice județene sau municipale. Fondurile

de memorie locală și colecțiile speciale dețin documente prețioase provenite din donații (incunabule, carte veche românească și străină, ex-librisuri, cărți cu dedicații și autografe) de la mari personalități ale vieții culturale românești, care au ales să doneze bibliotecile personale valoroase, pentru comunitatea din care provin.

Colecțiile de documente ale Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș s-au îmbogățit de-a lungul timpului prin achiziție de documente românești și străine, și prin donații, acestea având o pondere însemnată în completarea fondurilor, numeroase documente fiind de mare valoare, cu o importanță deosebită pentru memoria locală.

Se remarcă în fondurile bibliotecii donațiile de patrimoniu făcute de Elena Peticari, fiica lui Carol Davila, de inginerul Dimitrie Dima, de omul politic Armand Călinescu, și de către Ana Ciupagea, soția istoricului Gheorghe Ionescu-Gion. De asemenea, au mai făcut donații de carte alte numeroase personalități culturale ale județului Argeș: prof. univ. dr. Petre Popa, prof. univ. dr. Ion Popescu-Sireteanu, prof. Ion Nania, ing. Nicolae P. Leonăchescu.

Cuvinte cheie: *biblioteci publice, donații de carte, memorie culturală locală, colecții de patrimoniu, personalități locale și naționale.*

Roxana VASILIU – *Atitudini spirituale în problema specificului național. Drumul spre libertate*

Privirea lăuntrică ațintită către ideea de libertate este scrutarea tăioasă a individului topit într-un conglomerat uman, amorf până la des-ființare. Cum se poate elibera omul de la acest asediu sufocant? Cum s-ar putea salva de la căderea în timp care îi perindă pe dinaintea conștiinței spectacolul existenței amplificat până la dimensiunea tragicului? Cum ar putea Adam să redobândească patria edenică după păcatul originar?

Această preocupare de recuperare totală a paradisiului pierdut, întreprinsă pe drumuri diferite, nu poate fi imaginată în afara istoriei pe care a trăit-o tânăra intelectualitate afirmată în interbelic, în forme variate de exil: Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Constantin Noica, Mihail Sebastian sau Emil Cioran, asumându-și cu sete destinul omului alungat din patria tatălui prin insurgență, cenzură, rasism, prin înrobire, întemnițare. Acest destin adamic a proliferat un exil dificil, dar în libertate.

Prin scepticism. A locui un paradis de amărăciuni, cultivând plăcerea pribegiei printre idei și lumi aflate în contradicție, refuzând a se pronunța în favoarea uneia dintre părțile contrarii. A nu prefera nimic, a exersa demonstrarea inconsistenței oricărei judecăți asupra lucrurilor pentru a năzui, de fapt, să dea o enumerare completă a tuturor posibilităților de enunțare, acesta ar fi jocul luat în serios și pătruns de o decepție dureroasă pentru zădărnici și irezolvabilul condiției umane care l-ar scăpa de suferință, i-ar procura fericirea și, am spune noi, libertatea scepticului de profesie, în genul lui Emil Cioran.

În voluptatea și energia tumultuoasă cu care Emil Cioran consumă pasiunea pentru existență pulsează deopotrivă și presentimentul neantului. Între pomul vieții și pomul

cunoașterii omul nu a deliberat pentru o singură *axis mundi*, năzuind să-și depășească limitele. În drumul său spre libertate prin conștiință și prin pulsația unei vieți muribunde, Emil Cioran face elogiul amar al servituții, în registre stilistice și afective diferite.

Cuvinte-cheie: *libertate, tragic, paradis pierdut, scepticism, neant, servitute.*

Roxana VASILIU – **M. Eminescu – *forma mentis* pe harta imaginarului colectiv românesc**

Consecință a recurențelor mutații ale paradigmei de lectură, mitul cultural eminescian s-a reconfigurat, s-a pliat și s-a repliat în acord cu mentalitățile succesiv oglindite, dar mai ales și-a parcurs propria istorie și a traversat neîncetat harta imaginarului colectiv românesc. Longevitatea și capacitatea uriașă de regenerare ale acestui simbol au captat atenția multor interpreți ai „fenomenului Eminescu”.

Un parcurs rapid și minim selectiv al domeniilor care studiază structurile arhetipale ne oferă un spectru larg de premise care justifică perenitatea unor anumite tipuri de sinteze mentale umane. Astfel, din perspectiva științei imaginarului, mitul - imagine simplificatoare dar integratoare, adesea iluzorie dar cu funcție cosmogonică, esențializează fenomenele cosmice, conferă o ordine colectivității care îl propagă, dă conținut realului, are valoare de exemplaritate. M. Eminescu întruchipează pentru spațiul românesc unul dintre principalele mituri fondatoare, „poetul neamului întreg” devine memoria unei tinere națiuni și încarnează virtuțile, tradițiile și aspirațiile acesteia. Între reprezentările simbolice ale condiției umane puse în circuitul culturii române, se distinge așa-numitul „concept Eminescu”, concept prin care se desemnează experiența ontică a situării individului în raporturile cu lumea și cu sine însuși, cu timpul și cu divinitatea. Despre nemurire s-a vorbit în filosofia culturii române tot prin intermediul modelului eminescian. Ramura psihologiei legitimează în conștiința de sine a culturii române o sensibilitate eminesciană profund meditativă, melancolică (pentru unii vădit maladivă), însă în egală măsură stăpânită de o exuberantă voluptate a reveriei și de o puternică senzualitate imagistică. Categorie, versuri ca „Dară ochiu-nchis afară, înlăuntru se deșteaptă” (*Scrisoarea III*) sau „Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură/ Încet repovestită de o străină gură,/ Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost.” (*Melancolie*) sunt locuri comune în paradigma antropologică identitară și încă, prin expresie, în paradigma stilistică românească.

Așadar, departe de a fi epuizat formele diverse de permanentizare a mitului cultural eminescian de evidentă factură identitară, se remarcă viabilitatea imaginarului în societatea modernă, indiferent de mutațiile pe care le-au suferit formele discursive mitizante.

Cuvinte cheie: *mit, imaginar colectiv, cosmogonic, ontic, melancolie.*

Abstracts

Claudia MĂRGĂRIT – *The library in contemporary society – development trends*

Beyond the shadow of a doubt, technology has changed and continues to change irrevocably our lives. From one day to the next, we are witnessing complex transformations, acting both on society as a whole and each individual. No matter how advanced today's society seems, we cannot ignore the obvious differences between different social groups, the regional imbalances and, even more so, the effects these have on equal opportunities. And society, through the state authorities, must seek and find solutions to mitigate all of this. The emergence and development of the library as an institution have been instrumental in mitigating these differences, at least at the informational level, creating the premises for openness and opportunities for every citizen, regardless of social status, religion, ethnicity or gender. As it has been pointed out from the analysis of the policies and strategies developed and approved by the world's largest national libraries or by international bodies representing the interests of libraries, the libraries' activity field makes no exception to the general rule, being subject to the transformations generated by the unprecedented technological advances of recent years, by the rigours imposed by the need to protect the ecological balance of the planet or to narrow the development gaps between or within regions, all in the context of fulfilling their traditional missions. The strategic directions pursued by elite institutions from the library's field are user-centred and concentrated on meeting user needs, with a focus on data collection and analysis, digitalisation of processes and digitisation of collections, adoption of new technologies in daily practice, and openness and involvement in international collaborations. The idea of information sharing and open access, at least in terms of research data, is increasingly taking shape.

Key-words: *library, technology, role of libraries, development strategies, national library.*

Ileana ȘERBĂNESCU, Claudia LUNGU – *The unstructured collections of the National Library of Romania. A brief report*

The National Library of Romania and the unstructured collections have periodically come to the attention of the general public and, over time sought solutions for saving these collections, but the chronic lack of financial and logistical resources has permanently blocked these actions. Unstructured collections were called those collections of the Library for which, for objective reasons, the organization and conservation according to all library rules could not be maintained, and which have grown constantly over time (consisting of current collections, legal deposit, collections from the reserves and duplicates section of the Central State Library - the former name of the National Library-, internal donations from the communist and post-communist period, publications resulting

from confiscations, liquidations or reorganizations of some institutions), from its establishment until 1989, the National Library being forced to use a total of 59 premises to move and store their collections, in Bucharest and all over the country, most of the premises unfit for this purpose.

In the current headquarters, the unstructured collections occupy 14 warehouses (of the 30 without shelves) arranged on six floors, with a total area of 4,481.66 square meters. To estimate the number of bibliographic units (b.u.) two methods were used - the sampling method and the descriptive statistical method - following the calculations performed, the result, by rounding, was 4,430 000 b.u., but in the end, the actual number of bibliographic units existing in the repositories can be much higher. After moving to the new headquarters (in 2012), an action plan could be organized and, in 2014, the „Interdepartmental Procedure for Integrating the Unstructured Collections into Collections” was drawn up. The initiative could only be realized in 2022, when, following the conclusion of a partnership agreement between the Free Miorița Association and the National Library, the Pilot Project for the restitution and reactivation of the collections of the National Library of Romania from the B0320 and DD24 repositories (unstructured collections) was started. In 2023, once it comes to the attention of the Ministry of Culture, the conditions for possible financing from both the Ministry and the private sector were created.

Key words: *National Library of Romania, history of the library, unstructured collections, report, library repository, collections recovery.*

Paula MARIN – ***Romanian culture and education in Hispanic society: research, integration, promotion***

Creating cultural and educational centres is a very important aspect of the development of a society. We observe the presence of these centres all over the world, especially in large cities, where there is a larger population. What happens, however, to small communities, especially those that form outside their place of origin? How do they get the information they need to keep up to date with the cultural and educational development of the country where they left off? We find a relevant answer in Spain, more precisely in cities where Romanians have formed fairly large communities, such as Madrid, Valencia or Barcelona. Although, through a brief analysis of these communities, we can see that Romanians have managed to learn Spanish, there is also a desire to have access to language, literature and culture in Romania. Therefore, several institutions such as the Cervantes Institute or the Romanian Cultural Institute in Madrid, provide Romanians on Iberian territory with books, courses and other cultural and educational activities, and the Romanian communities organize and promote these actions. Are there also libraries and other similar cultural institutions in several parts of the peninsula, which makes us wonder how these Romanian cultural funds work in Spain? This paper will answer, among others, this question and will present the system and methods applied in promoting language, Romanian literature and culture within the Romanian cultural and educational centres on Hispanic territory.

Key words: *education, culture, Spain, Romanians, immigrants.*

Emil TUDOR – *Performance indicators for national libraries*

Most existing performance indicators, devised mainly for academic and public libraries, compared a library's input and output to the size of its primary user group. However, national libraries do not have such a defined user group – a fact that had to be reflected in the chosen indicators, which cover: building the national collection, making services accessible, offering reference services, building potentials for development, preserving the collection, and managing the collection efficiently. Performance indicators for library services have been developed and standardized and are today in widespread use. The article is an overview of performance criteria in libraries and information services and shows methods for assessing and measuring the quality of library services.

Keywords: *library, national library, performance indicators, library services, quality assessment.*

Dr. Nicoleta-Roxana DINU – *Types of identifiers in the information sector*

Identifying entities has been one of the concerns of libraries since ancient times. As the volume of data has increased considerably and the online environment has turned into a huge information world, identifiers have become key elements in the correct and clear location of digital objects and their interconnection. We note, thus, that libraries are becoming increasingly interested in the use of interrelated data (Linked Data), aimed at creating links for navigation between data sets from different sources. Identifying institutions and resource creators has become a necessity, and setting standards in this regard has been quickly embraced by the GLAMA sector (art galleries, libraries, archives, museums, academic institutions). Thus, the most used identifiers are briefly presented at an international level, in the information sector (ISIL, ISNI, ISBN, ISSN, DOI, Handle), to highlight their role in improving access to data and streamlining their interconnection in a standardized and persistent way.

Key words: *library, digital object, identifier, interconnection, data access.*

Cristina SOLINSCHI – *Archival processing in UNIMARC format*

This paper includes basic approaches to resource management in the archival heritage collection of the National Library of Romania. Archival resources are described using the implementation of the UNIMARC format, a format that provides sufficient tools to preserve the hierarchical structure of archival descriptions and that can provide detailed material characteristics. At the same time, the workflow is presented in the elaboration of UNIMARC records for materials from the archival collection, including the general-to-specific description, using only data appropriate to the level to avoid redundancy, creation of access points by indexing on topics and creators, following the policy developed by the National Library. The improved user search interface is also presented, which includes both traditional library and archive resources, with specific options for each type of resource.

Data elements are defined for archival description levels: fund – series – file – tab/article/item. In this sens, the article contains the descriptions of the fields and the rules for their completion, in the case of bibliographic records in UNIMARC format for archive collection (Annex 1), archive collection/series (Annex 2), archive file (Annex 3) and element/archive document (Annex 4).

Keywords: *National Library of Romania, archival resources, cataloguing, bibliographic description, UNIMARC format, access points, search interface.*

Cristina MARINESCU – *A Passage to India. Manuscripts regarding Sanskrit in the Collection of the Manuscript Cabinet at the National Library of Romania*

The attempts to decypher classical Indian culture and civilization belong to a rich tradition and involve two main components: texts and practices. While the practices found their true way in the Western world only in the second half of the XXth century, the efforts for the translation and cultural understanding of the texts are much older.

In the collection of the Manuscript Cabinet of the National Library of Romania, there are a few manuscripts concerning Sanskrit: the first one is a xerocopy of a typewritten translation that Mihai Eminescu, Romania's national poet, made after a treatise about Sanskrit by Franz Bopp (a specialist in comparative linguistics). The words written with Indian characters were reproduced by hand. Another book, a printed one, but it may be considered a facsimile, contains in their integrality photographs of two dried palm tree leaf manuscripts containing two versions in Devanagari script from the text *Dashabhumikasutra*, a part of the long Buddhist sutra *Avatamsakasutra*; the third one is a very fragile dried palm tree leaf manuscript, with the leaves bound together in the middle by a thin thread, drawn through a small hole; its script is probably old Khmer. The first two can constitute, in extremis, a Sanskrit grammar study set, as well as an applied such study set, and they also illustrate the extraordinary diversity of documents from the collection of the Manuscript Cabinet of the National Library of Romania.

Keywords: *manuscript, Sanskrit, the Manuscript Cabinet, the National Library of Romania, transcription.*

Cristina BACIU – *The donations of local personalities reflected in the cultural heritage of public libraries*

Donations represent an important contribution to the development of cultural and scientific heritage, as well as to the preservation of local and national cultural memory. The local collection is a unique, original collection, characteristic of every county or municipal public library.

The local memory collections and the special collection have precious documents regarding donations (incunabula, old Romanian and foreign books, ex libris, books with dedications and autographs) from great Romanian personalities, who chose to donate their private libraries to the community they come from.

The document collections of the County Library "Dinicu Golescu" Argeș have developed through the purchase of books, through donations, with a big importance in the

collection development, many documents being of great value, with particular importance for the local memory.

The patrimony donations made by: Elena Perticari, the daughter of Carol Davila, by de engineer Dimitrie Dima, by de politician Armand Călinescu, and by Ana Ciupagea, the wife of the historian Gheorghe Ionescu-Gion, stand out in the County Library "Dinicu Golescu" Argeș funds. Also, many other cultural personalities of Argeș County have made book donations: prof. univ. Dr. Petre Popa, prof.univ.dr. Ion Popescu-Sireteanu, prof. Ion Nania, prof.univ.dr.ing. Nicolae P. Leonăchescu.

Keywords: *public libraries, book donations, local cultural memory, cultural heritage, local personalities.*

Roxana VASILIU – *Spiritual attitudes in the issue of national specificity. Road to freedom*

The inward look aimed at the idea of freedom is the sharp scrutiny of the individual melted into a human conglomerate, amorphous to the point of dissolution. How can man free himself from this suffocating siege? How could the spectacle of existence, magnified to the dimension of the tragic, be saved from the fall in time that perpetuates those before consciousness? How could Adam regain the Edenic homeland after his original sin?

This preoccupation with the total recovery of the lost paradise, undertaken on different paths, cannot be imagined outside of the history that the young intellectuals lived in the interwar period, in various forms of exile: Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Constantin Noica, Mihail Sebastian or Emil Cioran, eagerly assuming the destiny of the man expelled from his father's homeland through insurgency, censorship, racism, enslavement, imprisonment. This Adamic destiny proliferated a difficult but free exile.

Through scepticism. To inhabit a paradise of bitterness, cultivating the pleasure of wandering among conflicting ideas and worlds, refusing to pronounce in favour of one of the opposing sides. To prefer nothing, to practice the demonstration of the inconsistency of any judgment on things to attempt, in fact, to give a complete enumeration of all the possibilities of a statement, that would be the game taken seriously and permeated with a painful disappointment at the futility and intractability of the human condition. which would save him from suffering, would procure him happiness and, we would say, the freedom of the professional sceptic, like Emil Cioran.

In the voluptuousness and tumultuous energy with which Emil Cioran consumes the passion for existence, the presentiment of nothingness also pulsates. Between the Tree of Life and the Tree of Knowledge, man did not deliberate for a single axis mundi, aiming to overcome his limits. On his way to freedom through conscience and the pulsation of a dying life, Emil Cioran makes the bitter eulogy of servitude, in different stylistic and affective registers.

Keywords: *freedom, tragic, lost paradise, skepticism, nothingness, servitude.*

Roxana VASILIU – M. Eminescu – *forma mentis* on the map of the Romanian collective imaginary

As a consequence of the recurrent mutations of the reading paradigm, the Eminescian cultural myth reconfigured, folded and refolded by successively mirrored mentalities, but above all, it travelled its own history and constantly crossed the map of the Romanian collective imaginary. The longevity and huge regeneration capacity of this symbol have captured the attention of many interpreters of the "Eminescu phenomenon".

A quick and minimally selective course of the fields that study archetypal structures offers us a wide spectrum of premises that justify the permanence of certain types of human mental syntheses. Thus, from the perspective of the science of the imaginary, myth – a simplifying but integrating image, often illusory but with a cosmogonic function, essentializes cosmic phenomena, gives order to the collectivity that propagates it, gives content to the real, has exemplary value. M. Eminescu embodies for the Romanian space one of the main founding myths, the "poet of the whole nation" becomes the memory of a young nation and embodies its virtues, traditions and aspirations. Among the symbolic representations of the human condition placed in the circuit of Romanian culture, the so-called "Eminescu concept" can be distinguished, as a concept that designates the ontic experience of the individual's situation in relation to the world and to himself, to time and divinity. Immortality was talked about in the philosophy of Romanian culture also through the Eminescian model. The branch of psychology legitimizes in the self-consciousness of the Romanian culture a profoundly meditative, melancholic Eminescian sensibility (for some clearly morbid), but equally dominated by an exuberant voluptuousness of reverie and a strong imagistic sensuality. Categorically, lines like „Even if the eye is closed outside, inside it is awake” (Letter III) or ”And when I think about my life, it seems to me that it is clean/ Slowly retold by a foreign mouth,/ As if it were not my life, as if I were not there.” (Melancholy) are common places in the anthropological identity paradigm and still, by expression, in the Romanian stylistic paradigm.

Therefore, far from exhausting the various forms of perpetuation of the Eminescian cultural myth of obvious identity factor, the viability of the imaginary in modern society can be noted, regardless of the mutations that the mythicizing discursive forms have undergone.

Keywords: *myth, collective imaginary, cosmogonic, ontic, melancholy.*

BIBLIOTECA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

ISSN 2734-5890
ISSN-L 2734-5890

